

המטה	הכללי		
אגף	המבצעים		
מערך	247	צה"ל	
לשכת	צה"ל	דובר	
טל':	073-3862131		
06	2026	ספטמבר	
כ"ד	תשפ"ו	אלול	

נבקש לקבל את פרטי המידע, המסמכים והנתונים הבאים, ככל שניתן בפורמט דיגיטלי הניתן לחיפוש:

כל הוראה, הנחיה, פקודה קבועה או זמנית וכל נוהל הנוגעים למסלול השירות בנח"ל הכולל חלק של שירות צבאי בחטיבה וחלק של שירות בגרעין (ראו גם בקישור הבא: <https://noar.mod.gov.il/Nahal/Pages/%d7%a4%d7%a8%d7%a7-%d7%9e%d7%a9%d7%99%d7%9e%d7%94.aspx>)

זאת לרבות כל פקודה של הצבא שמסדירה היבטים כלשהם של המסלול ותנאיו ולרבות הוראת קבע של אכ"א.

בנוסף נבקש לקבל כל תכתובת עם גורם כלשהו וכן כל החלטה, הנחיה, הוראה או קביעה בקשר למסלול זה, לרבות לגבי התקופות השונות ולרבות "פרק משימה" של השירות וחלקי השירות השונים, שהתקבלו או נוהלו החל מיום 1.10.2023 ואילך ועד למתן המענה על הבקשה.

הנדון: בקשתך למידע בנושא מסלול נח"ל ופרק משימה
שלך: בקשת חופש מידע מיום 01 במאי 2024

1. להלן התייחסות צה"ל לבקשתך, לאחר בדיקה מול הגורמים המקצועיים.
2. מצ"ב כנספחים למענה זה הוראות והנחיות הנוגעות למסלול השירות בגרעין נח"ל. מסלול הנח"ל נסמך כיום על עבודת מטה נרחבת אשר נעשתה בשנת 2002 (נהלי הנח"ל) ועל וועדות לבחינת המסלול מעת לעת. יצוין כי כלל הכנספחים המועברים נסמכים על אותה עבודת מטה אשר נעשו בה שינויים כאלה ואחרים. יובהר בנוסף כי במסמכים אלו נעשו השחרות מטעמי ביטחון מידע, לכן בקשתך נדחית חלקית לפי סעיף 9(א)(1) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק").
3. באשר לבקשתך להעביר תכתובות בין הגורמים השונים בנוגע למסלול גרעין נח"ל, מדובר במידע פנימי ולכן בקשתך נדחית לפי סעיף 9(ב)(4) לחוק.
4. על החלטה זו ניתן להגיש עתירה בבית המשפט לעניינים מנהליים בתל אביב.
5. בברכה,

רס"ן,	יובל	חלביה
לשכת	דובר	צה"ל
ב/הממונה	על	חופש המידע
		בצה"ל

חיל החינוך והנוער

משרד הביטחון
אגף ביטחוני-חברתי
מחברים חברה וצבא

המלצות צוות לבחינת שינוי מסלול הנח"ל 2022 האגף הביטחוני-חברתי – מקח"ר – הגופים המשלחים

אדר ב' תשפ"ב | מרץ 2022

מוגש אל:

סמנכ"ל וראש האגף הביטחוני-חברתי - משרד הביטחון

ר' חטיבת התכנון ומנהל כוח האדם - צה"ל

קצין החינוך והנוער הראשי - צה"ל

לכבוד:

ראש האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון
ר' חטיבת התכנון ומנהל כוח האדם, צה"ל
קצין החינוך והנוער הראשי, צה"ל

מסקנות והמלצות צוות לבחינת שינוי מסלול הנח"ל – 2022

ב-17 בינואר 2022 מינו ראש האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון וקצין חינוך ראשי בצה"ל את הצוות לבחינת מסלול הנח"ל בראשות [REDACTED] – ראש החטיבה לגיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים במשרד הביטחון [REDACTED] – ראש יחידת הנח"ל משימות והתנדבות. החברים בוועדה: צה"ל – מפקדת מערך מגן [REDACTED] רמ"ד נח"ל [REDACTED] נציגי הגופים המשלחים גרעיני נח"ל: [REDACTED] – רכזת הנוער העובד והלומד, [REDACTED] – מזכ"ל הצופים, [REDACTED] – יו"ר תנועת תרבות, [REDACTED] – מזכ"לית השומר הצעיר, [REDACTED] – מנכ"ל מרכז מעשה, [REDACTED] – סמנכ"ל השומר החדש, [REDACTED] – ראש אגף צעירים ומעורבות בתק"צ.

כתב המינוי של הצוות מצ"ב בנספח א'

הצוות הוקם בעקבות הצורך להתאים את המלצות הצוותים קודמים שעסקו במסלול הנח"ל (ב-2016 וב-2020) לעת הנוכחית בדגש על אורכו של המסלול אל מול השירות בכלל צה"ל, ועל פרק הבטי"ש שאינו ממצה את הכשרת הלוחם שעברו החיילים. דברים אלה צמצמו את אטרקטיביות המסלול והביאו לירידה במספר המתגייסים אליו.

עבודת הצוות נעשתה תחת הנחת יסוד של שימור ייעודו של מסלול הנח"ל: "הנח"ל יהווה מסגרת פיקודית צבאית השומרת על קיומם ושלמותם של גרעיני תנועות הנוער וארגוני הנוער, ומקיימת את מסלול הנח"ל המשלב בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות, כחלק מרצף התהליך החינוכי משלב תנועות הנוער אל שלב ההגשמה".

מסלול הנח"ל הינו מסלול התנדבותי ייחודי אליו מתגייסים חברי גרעין לאחר שנה בה דחו את גיוסים במסגרת שנת שירות. המסלול מהווה מרכיב מהותי ומשמעותי בחיזוק צה"ל כצבא העם. מלבד השתתפות הנח"לאים בכל חזית ביטחונית, הנח"ל היה ועודנו חלוץ בביצוע המשימות הלאומיות החברתיות של מדינת ישראל. בנוסף מהווים חיילי הנח"ל חוליה הכרחית מקשרת בין תנועות הנוער וארגוני הנוער לבין הצבא. בתנועות ובארגונים מתחנכים [REDACTED] חניכים, מהם מתגייסים לשירות קרבי ומשמעותי באחוזים גבוהים ביותר (פי 4 בנשים ופי 2 בגברים לעומת אלו שלא התחנכו בתנועות הנוער, ע"פ סקר בעריכת מכון "דיאלוג", אפריל 2018). חלק מכוח ההדרכה בתנועות מורכב מחברי גרעינים במסלול הנח"ל או מבוגרי המסלול. לכן עלינו לשמור היטב על מסלול הנח"ל ועל ייעודו ולחזקו גם לשנים הבאות.

נוסף על כך יש חשיבות לשמירה על הגרעינים לאורך השירות הצבאי בכדי שיוכלו להמשיך את פעולתם בשדה החברתי חינוכי בפריפריה החברתית-גיאוגרפית גם לאחר סיום השירות הצבאי.

בהתאם לכל זאת, התמקדה עבודת הצוות הנוכחי בהתאמת פרקי המסלול מתוך הבנה משותפת שצריך לבטל את פרק הבטי"ש, ולהעביר חלק מחודשי הלחימה אל הפרק הצבאי הראשון תוך שמירה על איזון בין שני הפרקים הצבאיים - הפרק הצבאי הראשון ופרק המשימה תוך מקסום האפקטיביות שלהם.

השינויים במסלול בדגש על הארכת הפרק צבאי הראשון מחייבים הסדרה איכותית של מערך המפגשים הנח"לאיים (הגרף הנח"לאי) ושל הקשר בין כל השותפים בהובלת מסלול הנח"ל (משרד הביטחון – צה"ל – גופים משלחים) לשם **שימור וחיזוק ייעודו של מסלול הנח"ל**.

עיקרי ההמלצות:

א. ישנה הסכמה בין חברי הצוות כי ההצעה המתאימה ביותר לשינוי מסלול הנח"ל שתשמור על ייעודו ומעמדו היא: פרק צבאי ראשון של 20 חודש ולאחריו 12 חודשים בפרק משימה לאומית, בהינתן שהצעה זו אינה עומדת על הפרק לאור הנימוקים שהציג צה"ל נבחרה ההמלצה המוצגת במסמך זה.

דעת יחיד (הסתייגות): ראש יחידת הנח"ל, באגף הביטחוני חברתי, בעד ביטול פרק הבטי"ש לבנים, אך מתנגדת לפרק הצבאי הראשון במתווה החדש, המאריך את שירות הבנות, ופוגע בנכונותן להתגייס למסלול, דבר העלול להביא לסגירת מסלול הנח"ל.

ב. שינוי מבנה מסלול הנח"ל

- **חברי הגרעין (בנים) וחברות הגרעין הלוחמות** יבצעו פרק צבאי ראשון של 22 חודשים בהתאם למחזורי הגיוס של הגרעין - אוגוסט, נובמבר ומרץ (האחרון - במקרים חריגים), ופרק צבאי שני - פרק משימה - של 12 חודשים. סה"כ - 34 חודשי שירות במסלול הנח"ל.
- **חברות גרעין שאינן לוחמות** ישרתו, כמפורט באחת מהאפשרויות הבאות, ע"פ בחירת הגוף המשלח (בכפוף לאישור החטיבה לגיוס באגף הביטחוני חברתי):

מחזור אוגוסט

אפשרות ראשונה: דחיית הגיוס לחודש דצמבר לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) + 12 חודשים בפרק צבאי שני - פרק המשימה. סה"כ - 30 חודשים.
אפשרות שנייה: גיוס בחודש אוגוסט לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון) + 12 חודשי משימה (עם אפשרות לקיצור בחודשיים), סה"כ 32/34 חודשים.

מחזור נובמבר

גיוס בחודש דצמבר לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון), ופרק צבאי שני - פרק המשימה של 12 חודשים, (עם אפשרות לקיצור בחודשיים) סה"כ 32/34 חודשים.
אפשרות שנייה: דחיית הגיוס לחודש אפריל לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) + 12 חודשים בפרק משימה. סה"כ - 30 חודשים.

מחזור מרץ

גיוס בחודש אפריל לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון)+12 חודשי פרק צבאי שני - פרק משימה (עם אפשרות לקיצור בחודשיים), סה"כ 32/34 חודשים.

- **השינוי מחייב היערכות של חתומכ"א באכ"א להתאמת היקף ההקצאות לקורסים והכשרות הקיימות כיום במסלול כך שיוגדלו ההקצאות להכשרות בעונת דצמבר ע"ח מחזור אוגוסט כמו כן, פתיחת קורסים והכשרות נוספים בהתאם ליעדי השיבוץ של גרעיני הנח"ל כגון: מדריכות חי"ר, מגן נגב, מגן טק, מד"ן חינוך, מש"קיות חינוך, מש"קיות ת"ש, תפקידי תקשוב, מדא"גיות וכדומה.**

ג. רציפות הפרק הצבאי השני - פרק המשימה – תישמר רציפות פרק המשימה בהתאם להמלצות הוועדות הקודמות תוך שימת דגש לעמידה במועדים הקבועים בגרף **ללא איחורים או דחיות בחילוף פרקי המשימה**: גיוס אוגוסט – חודש יוני; גיוס נובמבר – חודש ספטמבר. בשל הארכת הפרק הצבאי הראשון תתאפשר הפעלת חיילי פרק המשימה במשימות צבאיות נוספות מחוץ למסגרת יעדי המשימה המוגדרים בתיק המשימה, עד ל-15 יום, לכל היותר. **דעת יחיד (הסתייגות)- מערך מגן במקח"ר להמלצה זו**: בנוסף ל-15 ימים המיועדים לביצוע משימות צבאיות כגון הגנ"ש/שמירות, חברי הגרעין יופעלו למשימות חברתיות-לאומיות נוספות כגון חודש התקומה, עיר הנוער באילת, ימי צה"ל ברשות וכדומה בהתאם לגאנט שנתי.

המשימות הצבאיות יוגדרו מראש בגרף שנתי, לכלל החיילים בפרק המשימה, בהתאם להצבתם ברשויות השונות, בכדי לשמור על הפעילות הרציפה של המשימות בפרק המשימה - הגרף יבוצע ללא חריגות.

עיכוב או דחייה במועדי החילוף בפרק המשימה, יהיו על חשבון הפעלת חיילי המשימה במשימות הצבאיות הנוספות (15 יום), ולא יאפשרו הפעלה נוספת למשימות צבאיות בפרק במשימה.

עמידה במועדים אלו מהווה תנאי לשינוי המסלול.

ד. ליווי חברי הגרעין לאורך המסלול- מסגרת הגרף הנח"לאי – מסגרת הגרף הנח"לאי תישמר, בהתאם להמלצות "צוות שיפור המסלול (2020)" עם ההתאמות הנדרשות בשל ביטול פרק הבט"ש והארכת הפרק הצבאי הראשון זאת בכדי להתמודד עם הקושי לשמור על שלמות הגרעין במהלכו וכדי לצמצם את הנשר מהמסלול. הגרף יכלול 10 סמינרים (7 בפרק הצבאי הראשון ו-3 בפרק המשימה); 9 פגשי מקשרים ביחידות הנח"לאיות (לפחות 2 במהלך תקופת הכשרות לחימה ו-1 בתקופת הכשרת יתר הבנות); ו-5 מפגשי גרעין בפרק הצבאי הראשון (לפחות 1 במהלך ההכשרה) בימי ראשון, כמפורט בסעיף 7 למסמך זה (הפנייה לנספח ז').

קיימת תופעה של "עידוד" חברי גרעין לעזוב את המסלול תוך הבטחה לתנאים או תפקידים ביחידות (מעבר לאחוזי הפיקוד). יש לקבוע מנגנון צבאי שיתמודד עם תופעה לא ראויה זו.

ה. עיגון הגרף הנח"לאי – האגף הביטחוני חברתי, מקח"ר-מדור נח"ל וחטיבת תכנון ומנהל כוח האדם בצה"ל, יפעלו לשימור מעמדו של מסלול הנח"ל וייעודו, בין היתר ע"י קביעת גרף נח"לאי בכל שנה במהלך חודש אוקטובר לשנה העוקבת ופרסומו כמסמך מדיניות מחייב ע"י חתומכ"א לכלל היחידות בהן משרתים החיילים במסלול הנח"ל.

במהלך השנה, בכל רבעון, יתקיים דיון בקרה על הגרף בהשתתפות: חתומכ"א-עתכ"א סדיר, זרוע היבשה, מקח"ר והאגף ביטחוני-חברתי על יישום הגרף הנח"לאי והעמידה במועדי היציאה לפרקי המשימה לרבות ההתאמות הנדרשות לרבעון העוקב בהתאם לתנאי המסלול והתכנון השנתי בנושא.

במקרה בו ההנחיות לשחרור חברי הגרעין בהתאם לגרף הנח"לאי לא מבוצעות ע"י היחידות כנדרש הנושא יועלה ע"י מדור נח"ל במקח"ר לחטיבה לגיוס ומסלולים ייחודים ותורניים באגף הביטחוני חברתי ולעתכ"א סדיר בחתומכ"א, לטיפול דחוף מול היחידות השונות.

ו. הקמת "שולחן עגול" – יוקם שולחן עגול בראשות ראש האגף הביטחוני-חברתי, בו ישבו נציגי האגף, מקח"ר - מערך מגן והגופים המשלחים, השולחן יתכנס אחת לשנה בהשתתפות כלל הגופים המשלחים, אחת לארבעה חודשים יתכנס השולחן בפורום מצומצם הכולל נציגות מהגופים המשלחים. השולחן יעסוק במימוש הגרף הנח"לאי בהתאם לתכנון, לרבות הצגת דיווח בנושא, בקרה שוטפת לרבות יישום ההחלטות והעמידה בתנאים לשינוי מסלול הנח"ל, וכן פיתוח מסלול הנח"ל, סוגיות במסלול, האתגרים החברתיים ביטחוניים.

ז. הזכויות העומדות לחברי הגרעין במסלול הנח"ל תישמרנה, לרבות: "ממדים ללימודים", "מסע בחזרה לעתיד", תעודת לוחם "מוקדמת" וכל הזכויות העתידיות שיהיו זכאים להם חיילי צה"ל המשרתים שירות מלא ו/או שירות קרבי מלא (בהתאם למקצוע הצבאי של החייל).

ח. החלת שינוי המסלול החל מגיוס אוגוסט 22' וכן על המשרתים במסלול כיום בהתאמות הנדרשות

בהמשך לבקשת מספר חברים מהצוות נבדקה מול רח"ט תומכ"א האפשרות להחיל את השינוי באופן הדרגתי כך שבמחזור אוגוסט 2022 אורכו של הפרק הצבאי הראשון יעמוד על 21 חודשים והמעבר למסלול של 22 חודשי בפרק צבאי ראשון יעשה החל ממחזור גיוס אוגוסט 2023. תשובתו של רח"ט תומכ"א היא כי לא ניתן לקצר את הפרק הצבאי הראשון מאותם נימוקים שהוצגו בעבר.

לאור האמור, המלצת הצוות היא כי שינוי המסלול יחל מגיוס אוגוסט 2022, זאת לצד קיצור השירות בפרק הבט"ש לחברי הגרעין המשרתים כיום במסלול הנח"ל.

בשל עיתוי השינוי הצפוי, יתכן ובמקרים חריגים, גרעיני נח"ל, החתומים כבר כעת למסלול, והעתידים להתגייס בשנתון 2022, בסמכות האגף הביטחוני חברתי לאשר את גיוסם במסלול הנוכחי, בהתאם לנהלי הנח"ל.

ט. המסלול במתכונת המוצעת יקובע לאורך פרק זמן משמעותי על מנת ליצור יציבות ולמנוע טלטלות, לתקופה של 7 שנים, לכל הפחות.

י. כל שינוי שייבחן בעתיד מסיבות הקשורות למתווה השרות והגיוס לצה"ל ייעשה בהסכמה מלאה ומשותפת ומחייבת את אישור שר הביטחון.

על החתום :

[Redacted Signature]

מפקדת מערך מגן
במקח"ר

[Redacted Signature]

רח"ט גיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים
אגף הביטחוני-חברתי - משרד הביטחון

[Redacted Signature]

רכזת הנוער העובד והלומד

[Redacted Signature]

יו"ר תנועת תרבות

[Redacted Signature]

מזכ"ל הצופים

[Redacted Signature]

מזכ"לית השומר הצעיר

[Redacted Signature]

רמ"ד נח"ל

[Redacted Signature]

מנכ"ל מרכז מעשה

[Redacted Signature]

ראש אגף צעירים ומעורבות - תק"צ

[Redacted Signature]

סמנכ"ל ארגון השומר החדש

א. לאורך שנות קיומו של הנח"ל, היוו חברי וחברות הגרעינים דוגמא אישית לנוער בישראל, לשירות מתוך שליחות, ולא רק מתוך חובה. הם הקדישו את שנות נעוריהם לחישול והכשרת עצמם, התגייסו לשירות ארוך יותר, והמשימות שביצעו דרשו התמדה גם לאחר השירות הצבאי. הם נתבעו ליותר והיו נכונים לכך, מתוך תחושת שליחות, מתוך ראיית השירות הצבאי כחלק מרצף ארוך יותר, דרך חיים של הגשמה. ההדרכה של בני הגרעינים המשימים את חייהם של חניכיהם בתנועות הנוער ובארגוני הנוער אם בשנת שירות, אם בפרק המשימה הלאומית ואם בחיים הבוגרים, יצר תביעת הגשמה שהגיוס לצה"ל לשירות משמעותי הוא חלק ממנה. מגע חינוכי רחב היקף זה אשר אליו מגיעים בני הגרעינים בפרק המשימה הלאומית במסגרתו חוזרים מאות הנח"לאים לפעול בבתי-הספר ובשכונות, מדריכים רבות בני נוער במסגרות רבות ומגוונות. הנח"לאים מתווים את הכיוון – חלוציות, התגייסות, שירות למען העם ולמען המדינה.

עיקרי מחקר שבוצע על ידי [REDACTED] ב-2018 מצ"ב בנספח ב'

ב. השינוי המשמעותי האחרון בפרקי המסלול בוצע בעקבות פעולת הוועדה לשינוי המסלול 2016. השינוי נועד להתמודד עם צרכי צה"ל לאור אתגר קיצור משך השירות של גברים בצה"ל ב-4 חודשים ל-32 חודשי שירות – במצב זה, התנדבו הגופים המשלחים להאריך את הפרק הצבאי (בט"ש) ב-2 חודשים, בכדי להתגייס למאמץ, שהוצג בפניהם על ידי רח"ט תומכ"א דאז. לאחר שבחנה מספר חלופות המליצה הוועדה לבטל את פרק השל"ת, ולהאריך את הפרק הצבאי השלישי (פרק הבט"ש) ל-8 חודשים בפרק קרבי בגזרה לוחמת משמעותית.

ג. הוועדה התנתה את שינוי המסלול בקיום מספר תנאים נוספים: (1) שמירת עיקרון שלמות הגרעין; (2) ביצוע פרק הכנה מלא ומשותף; (3) עיגון מסלול הנח"ל לשני מחזורים – אוגוסט ונובמבר; (3) שימור הפלוגות האורגניות; (4) ביצוע פרק משימה מלא ומשותף.

ד. מסקנות הוועדה הנ"ל, אומצו ע"י סמנכ"ל משרד הביטחון, ר' האגף הביטחוני-חברתי ור' אכ"א ונחתמו על ידי שר הביטחון.

המלצות הוועדה לשינוי המסלול 2016 מצ"ב בנספח ג'

אישור שר הביטחון למסקנות וועדת מסלול הנח"ל 21.11.16 מצ"ב בנספח ד'

ה. יישום ההמלצה לשינוי המסלול והארכתו בחודשיים מומשה בפועל במרץ 2019 עם יציאת מחזור אוגוסט 2017 לפרק הבט"ש. **עם זאת**, ההתחייבות למעבר לגזרה מבצעית משמעותית **לא בוצעה** והלוחמים שירתו בגזרה שאינה ממצה את הכשרתם כלוחמים.

1. בשנת 2019-2020, מונה צוות נוסף לבחינת שיפור המסלול כהמשך להמלצות הוועדה משנת 2016 ומתוך הבנה כי יש צורך לייצר התאמות ולבצע פעולות בכדי לשפר את המסלול ולחזק את מעמדו.

הצוות הגיש מספר המלצות בנוגע למודל מחייב לליווי גרעיניים והגדרות תפקידים התומכות ליווי זה לרבות ביצוע מיזם משותף בין משרד הביטחון והגופים המשלחים בנושא, חיזוק פרק המשימה באמצעות הרחבת היעדים המשימתיים של פרק המשימה - רשויות, מיעוטים, כפרי נוער, פנימיות ומרכזי קליטה והתיישבות - כמו כן חיזוק הפעילות הקבוצתית, עידוד הגיוס לתנועות וארגוני הנוער בדגש על מסלול הנח"ל, וביצוע פעולות לעידוד הגיוס למסלול הנח"ל. בנוסף המליץ הצוות לקצר את פרק הבט"ש ל-6 חודשים (לבטל את הארכת השרות בחודשיים שסוכמה בהמלצה הקודמת של הצוות) וכן להעביר את פלוגת הבט"ש תחת פיקוד חטיבת הנח"ל ולמצות את שרותם בהלימה להכשרתם כלוחמי חוד – המלצה שלא מומשה.

המלצות הצוות לשיפור פני המסלול 2020, מצ"ב בנספח ה'

2. בינואר 2022 הציגו ראש האגף הביטחוני-חברתי וקצין חינוך ונוער ראשי לראשי הגופים המשלחים נתונים אודות מסלול הנח"ל כיום. בנוסף, הוצגה הצעה לשינוי מסלול הנח"ל שעיקרה ביטול פרק הבט"ש, והארכת משך הפרק הצבאי הראשון

בחינת שינוי מסלול הנח"ל - דפ"א את נספח ו'

היות וקיימת הבנה שהמסלול ארוך משמעותית ביחס למסלול כלל צה"ל וכן פרק הבט"ש במשימותיו אינו ממצה את הכשרתם כלוחמי חוד, דברים הפוגעים בנכונות בני הנוער להתנדב למסלול הנח"ל ולצאת לפרק משימה, סוכם על הקמת צוות משותף לאגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, מקח"ר, נציגים מתנועות הנוער וארגוני הנוער, לבחינת שינוי מסלול הנח"ל זאת מתוך כוונה להעצים ולטייב את המסלול ולמצות את יכולות המשרתים.

ח. לצוות הוגדרו מראש מספר הנחות יסוד :

- שימור מעמדו של מסלול הנח"ל ויעודו.
- בחינת שינוי המסלול תוך שמירה על שלמות הגרעין והגעתו להגשמה.
- ביצוע פרק צבאי משמעותי ואפקטיבי בהתאם לעיקרון שלמות הגרעין.
- ביצוע פרק משימה משמעותי תוך סנכרון מסלולי הגברים והנשים, כאשר פרק המשימה יהיה משותף.

1. הצוות החל את פעילותו ב- 20.01.22 עד מחצית חודש מרץ, וקיים מספר 5 מפגשים שכללו בין היתר גם מפגש עם קצין חינוך ראשי, רח"ט תומכ"א, מח"ט 933 וסמנכ"ל ראש האגף הביטחוני חברתי.
2. ישנה הסכמה בין חברי הצוות כי ההצעה המתאימה ביותר לשינוי מסלול הנח"ל שתשמור על ייעודו ומעמדו היא: פרק צבאי ראשון של 20 חודש ולאחריו 12 חודשים בפרק משימה לאומית, בהינתן שהצעה זו אינה עומדת על הפרק לאור הנימוקים שהציג צה"ל נבחרה ההמלצה המוצגת במסמך זה.
3. עבודת הצוותים הקודמים (2016 ו-2020) הייתה מעמיקה, בסיס ההמלצות של צוותים אלו צריך להישמר ויש לפעול ליישום מלא שלהן, בדגש על חיזוק מסלול הנח"ל ושמירה על ייעודו, ולפעול להגדלת מספר החיילים במסלול, תוך שמירה על איכות המסלול והיעדים שהוצבו בעמ"ט בעשורים האחרונים – החל מועדת [REDACTED] יעדים בירוק, נהלי הנחל 2002, זאת, בכפוף לשינויים הנקודתיים הנדרשים כתוצאה מביטול הבט"ש ומובאים במסמך זה.
4. בשנים האחרונות חלה שחיקה במימוש עיקרון שלמות הגרעין בפרק הצבאי הראשון, דבר שפוגע בייעודו של מסלול הנח"ל ומגדיל את העזיבה במהלך המסלול. ישנו קושי גדול ביישום ההחלטות בדבר "שימור הפלוגות האורגניות של בני הגרעין לאורך המסלול בשני המחזורים". לאור זאת מוסכם על כל הגורמים כי יש צורך לחזק את הגרף הנח"לאי ומימוש, בעיקר בפרק הצבאי הראשון, ובכל יחידות הצבא בהם משרתים חיילי הנח"ל.
5. נדרש שיפור בעבודת התיאום בין כלל הגורמים השותפים למסלול הנח"ל – האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, צה"ל-מקח"ר וחתומכ"א והגופים המשלחים. מועד היציאה לפרק המשימה לא מתקיים במועדו, ישנו קושי ושחיקה במימוש הגרף הנח"לאי ובשיתוף הפעולה של כלל יעדי השירות הנח"לאיים עם יישום הגרף בהתאם לפקודות המפגש שמדור נח"ל מפיץ, קיים צורך מובהק למתן כלים נוספים למימוש ההמלצות בדגש על הבטחת יישום הגרף הנח"לאי במלואו ובמועדו, על חתומכ"א לתת את הכלים הנוספים הנדרשים: מסמך מדיניות אחת לשנה עם הגרף הנח"לאי; יצירת מנגנון לפתרון בעיות בזמן אמת במימוש הגרף הנח"לאי; ביצוע בקרה של האגף הביטחוני חברתי על מימוש הגרף הנח"לאי באופן שוטף; הקמת שולחן עגול למעקב ויישום המלצות הועדות הקודמות וועדה זאת, בראשות ר' האגף הביטחוני חברתי במשרד הביטחון ובהשתתפות נציגי מערך מגן (צה"ל) והגופים המשלחים.
6. **המלצה למבנה חדש למסלול הנח"ל**
 - **חברי הגרעין (בנים) וחברות הגרעין הלוחמות** יבצעו פרק צבאי ראשון של 22 חודשים בהתאם למחזורי הגיוס של הגרעין - אוגוסט, נובמבר ומרץ (האחרון - במקרים חריגים), ופרק צבאי שני - פרק משימה - של 12 חודשים. סה"כ - 34 חודשי שירות במסלול הנח"ל.
 - **חברות גרעין שאינן לוחמות** ישרתו, כמפורט באחת מהאפשרויות הבאות, ע"פ בחירת הגוף המשלח (בכפוף לאישור החטיבה לגיוס באגף הביטחוני חברתי):

- מחזור אוגוסט

אפשרות ראשונה: דחיית הגיוס לחודש דצמבר לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) + 12 חודשים בפרק משימה. סה"כ - 30 חודשים.
אפשרות שנייה: גיוס בחודש אוגוסט לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון), ופרק משימה של 12 חודשים, (עם אפשרות לקיצור בחודשיים) סה"כ 32/34 חודשים.

- מחזור נובמבר

גיוס בחודש דצמבר לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון), ופרק משימה של 12 חודשים, (עם אפשרות לקיצור בחודשיים) סה"כ 32/34 חודשים.
אפשרות שנייה: דחיית הגיוס לחודש אפריל לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) + 12 חודשים בפרק משימה. סה"כ - 30 חודשים.

מחזור מרץ

גיוס בחודש אפריל לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון), ופרק משימה של 12 חודשים, (עם אפשרות לקיצור בחודשיים) סה"כ 32/34 חודשים.

- השינוי מחייב היערכות של עתכ"א סדיר באכ"א-חתומכ"א להתאמת היקף ההקצאות לקורסים והכשרות הקיימות כיום במסלול (מ"כ טירונים במגל, מפקד נוער, מש"ק הוראה ומפק"ץ חינוך, מורה חיילת, מש"ק הסברה ילה"ט/גאוגרפי, מנהלה ביעדי הנח"ל) כך שיוגדלו ההקצאות להכשרות בעונת דצמבר ע"ח מחזור אוגוסט כמו כן, פתיחת קורסים והכשרות נוספים בהתאם ליעדי השיבוץ של גרעיני הנח"ל כגון: מדריכות חי"ר, מגן נגב, מגן טק, מד"ן חינוך, מש"קיות חינוך, מש"קיות ת"ש, תפקידי תקשוב, מדא"גיות וכדומה.

- בחינת אפשרות יציאה של חברי גרעין לקורס מ"כים והדרכת מחזור פיקוד עד היציאה לפרק משימה (22 חודשי שירות, בנוסף לאחוזי הפיקוד שהגרעין בוחר).
- הגופים המשלחים מתחייבים לעמוד ביחד ולחוד במכסות לחימה לקרקל/ברדלס במספר הבנות המתגייסות לתפקידי לחימה בכדי לעמוד במספר המתגייסות הנחוץ לפתיחת פלוגה בגדודים המעורבים.
- בשל עיתוי השינוי הצפוי, יתכן ובמקרים חריגים, גרעיני נח"ל, החתומים כבר כעת למסלול, והעתידים להתגייס בשנתון 2022, בסמכות האגף הביטחוני חברתי לאשר את גיוסם במסלול הנוכחי, בהתאם לנהלי הנח"ל.
- עזיבת המסלול במהלך השירות הצבאי תהיה רק עם סיום כל פרק, במסגרת וועדת עוזבים בהתאם לנהלי הנח"ל (ס.7.3.2).
- יש לעמוד במועדי הקליטה לפרקי המשימה ע"פ התאריכים שייקבעו בגרף **ללא איחורים** או **דחיות בחילוף פרקי המשימה**: גיוס אוגוסט – חודש יוני; גיוס נובמבר – חודש ספטמבר, גיוס מרץ – חודש ינואר.

אורכו של הפרק הצבאי הראשון לא יחרוג מ-22 חודשים לכלל חברי הגרעין ובפרט לבנים ובנות הלוחמות. זאת, בכדי לוודא קיום שנת משימה מלאה וכן כדי לאפשר חפיפה מסודרת של המשימות החינוכיות ברשויות עם הגרעין היוצא.

עמידה במועדים אלו מהווה תנאי שינוי המסלול.

- במהלך פרק המשימה תתאפשר הפעלת חיילי פרק המשימה למשימות צבאיות נוספות עד ל-15 יום בלבד מחוץ ליעדי המשימה המוגדרים בתיק המשימה, בהתאם לאמור בנהלי הנח"ל (2002), תוך עמידה בהנחיות הבאות שנועדו לשמור על המשימות והפעולה הרציפה בפרק המשימה ועל חשיבותו למען חיזוק המוטיבציה לגיוס לצה"ל, בדגש על הפריפריה החברתית והגיאוגרפית.
 - הפעלה זאת תיעשה בהתאם לתכנון שנתי הכולל תאריכים מוגדרים לכל רשות שתאושר אחת לשנה לפני תחילת פרק המשימה ותוצג ע"י מדור נח"ל במסגרת אישור תיקי המשימה לכלל השותפים.
 - מועדי הפעלת החיילים תתחשב בצרכי המשימות במסגרות החינוכיות ביעדי פרק המשימה.
 - השיבוץ השמי של החיילים למשימות צבאיות במהלך פרק המשימה, תיעשה בתחילת כל רבעון, ע"י יחידת פרק המשימה במערך מגן, בתיאום עם מדור נח"ל, ותובא לידיעת כלל השותפים בפרק המשימה, לרבות שינויים בשיבוצים (רשות, האגף הביטחוני חברתי, מדור נח"ל והגוף המשלח).
 - עיכוב או דחייה במועדי החילוף בפרק המשימה, יהיו על חשבון הפעלת חיילי המשימה במשימות הצבאיות הנוספות (15 יום), ולא יאפשרו הפעלה נוספת למשימות צבאיות בפרק במשימה.
 - יש לעדכן את נהלי פרק המשימה בהתאם (הוראות האגף ומדור נח"ל במקח"ר).

הסתייגות מערך מגן במקח"ר להמלצה זו: בנוסף ל-15 ימים המיועדים לביצוע משימות צבאיות כגון הגנ"ש/שמירות, חברי הגרעין יופעלו למשימות חברתיות-לאומיות נוספות כגון חודש התקומה, עיר הנוער באילת, ימי צה"ל ברשות וכדומה בהתאם לגאנט שנתי.

- הפלוגות האורגניות יישמרו לאורך כל הפרק הצבאי הראשון בגדוד 50 ובגדודים המעורבים – בהתאם ל"נהלי הנח"ל (2002)" סעיף 1.2.1 ול-"המלצות צוות שינוי מסלול הנח"ל (2016)"
- אחוזי פיקוד – תהליך בחירת האחוזים ימשיך להתקיים כפי שהתקיים עד כה והחיילים במסלול הנח"ל לא יפוצלו בין מחלקות בהכשרה ובכלל זה גם לא במחלקת פיקוד בהתאם לעיקרון שמירת הגרעין מ"נהלי הנח"ל (2002)".

מבנה המסלול החדש:

בנים – גיוס במחזורים אוגוסט, נובמבר ומרץ

בנות לוחמות – גיוס במחזורים אוגוסט, נובמבר ומרץ

בנות "יתר התפקידים" – דחיית גיוס ב-4 חודשים (לדוגמה במחזור אוגוסט, בנים מתגייסים באוגוסט ובנות בדצמבר)

בנות – "יתר התפקידים" גיוס ל-22 חודשי פרק צבאי ראשון, ו-12 חודשי פרק משימה עם אפשרות לקיצור בחודשיים (לבנות המבקשות זאת)

7. מסגרת הגרף הנח"לאי

- חיילי מסלול הנח"ל משרתים ביחידות שונות בהתאם ליעדי השיבוץ לנח"ל במהלך הפרק הצבאי הראשון, כחלק מהמסלול ובכדי ליישם את עיקרון שימור הגרעינים נקבע בנהלי הנח"ל כי יתקיימו מפגשים נח"לאיים לאורך המסלול
- סעיף 1.1 בנהלי הנח"ל:
- "במהלך המסלול תתבצע פעילות נח"לאית: ימי עיון, פגשי גרעין, פגשי מקשרים וכו'.
- ישנו אתגר לשימור שלמות הגרעינים לאור הארכת הפרק הצבאי הראשון. על כן, יש לייצר התאמות במסגרת הגרף הנח"לאי.

- ככלל, המסגרת הכללית של הגרף הנח"לאי לאורך השירות הצבאי, בהיבט של מספר מפגשי הגרעין, פגשי המקשרים והסמינרים, תישמר, בהתאם להמלצות ועדת שיפור המסלול 2020, למעט ההתאמות באורך של שני סמינרים (לאור הארכת הפרק הצבאי הראשון) בכפוף לעמידה במסגרת התקציב של המיזם המשותף (ללא תוספת תקציבית):
- 10 סמינרים – אורכם של הסמינרים יעמוד על 3 ימים בסופ"ש למעט הסמינרים הבאים:
 - סמינר אמצע פרק צבאי ראשון של 5 ימים.
 - סמינר כניסה לפרק משימה 5 ימים (ללא שינוי).
 - סמינר שחרור של 4 ימים.
- 9 פגשי מקשרים: (שעתיים) ביחידות הנח"לאיות מתוכם לפחות 2 במהלך תקופת הכשרת הלוחמים והלוחמות ו-1 בתקופת הכשרת יתר הבנות.
- 5 מפגשי גרעין בפרק הצבאי הראשון (לפחות 1 במהלך ההכשרה) 4 שעות בימי ראשון בשעות 10:00-14:00 (הגעה לבסיסים עד השעה 18:00 לכל המאוחר).
- בהתאם להנחיות "הוראה מקצועית – מודל ליווי גרעיני הנח"ל (יולי 2020)" ישנה הנחיה לקיים פעילויות וסמינרים לגיבוש הגרעין לאורך מחנה ההכנה.
- מדור נח"ל מהווה את הגורם האמון על תיאום וקיום המפגשים הנח"לאיים בכלל היחידות בצה"ל.
- במקרה בו ההנחיות לשחרור חברי הגרעין בהתאם לגרף הנח"לאי לא מבוצעות ע"י היחידות כנדרש הנושא יועלה ע"י מדור נח"ל במקח"ר לחטיבה לגיוס ומסלולים ייחודיים ותורניים באגף הביטחוני חברתי ולעתכ"א סדיר בחתומכ"א, לטיפול דחוף מול היחידות השונות.

גאנט וגרף נח"לאי מצ"ב בנספח ז'

8. עיגון הגרף הנח"לאי

- על מנת לעמוד במטרה הראשונה שהוגדרה לצוות: "שימור מעמדו של מסלול הנח"ל ויעודו", יש לוודא את קיומו של הגרף הנח"לאי ולעגן מנגנוני בקרה בנושא:
- יחידת הנח"ל באגף הביטחוני חברתי
 - האגף הביטחוני-חברתי ר' תחום נח"ל באגף הביטחוני-חברתי תבצע מעקב ובקרה על מימוש בפועל של הגרף הנח"לאי ועמידה בעיקרון שלמות הגרעין ביעדי השירות באופן תדיר לאורך השנה.
- מדור נח"ל במקח"ר
 - מדור נח"ל יממש את סמכותו להגדרת הנחיות הגרף הנח"לאי (ימי סמינר, פגשי מקשרים, פגשי גרעין ועוד) בפקודה מול יחידות צה"ל השונות.
 - מדור נח"ל אחראי לבניית הגרף הנח"לאי, בתיאום עם היחידות בהם משרתים חברי הגרעין, אחת לשנה (בכל שנה בחודש אוקטובר, לקראת השנה העוקבת).
 - יועבר דו"ח חודשי של עמידה בגרף הנח"לאי ופערים במימוש הגרף על ידי מדור נח"ל לחתומכ"א ולחטיבה לגיוס ולמסלולים מיוחדים וליחידת הנח"ל באגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון.

• חטיבת תכנון ומנהל כוח האדם בצה"ל

- עתכא"ס בחתומכ"א תפרסם בכל שנה את תכנון הגרף הנח"לאי שיוכן על ידי מדור נח"ל, במסגרת מסמך מדיניות מחייב לכלל היחידות בהן משרתים החיילים במסלול הנח"ל.
- במהלך השנה, בכל רבעון, יתקיים דיון בקרה על הגרף בהובלת: חתומכ"א-עתכ"א סדיר בהשתתפות: זרוע היבשה, מקח"ר והאגף ביטחוני-חברתי על יישום הגרף הנחלא"י וכן על העמידה במועדי היציאה לפרקי המשימה לרבות ההתאמות הנדרשות לרבעון העוקב בהתאם לתנאי המסלול והתכנון השנתי בנושא.
- במקרה בו ההנחיות לשחרור חברי הגרעין בהתאם לגרף הנח"לאי לא מבוצעות ע"י היחידות כנדרש הנושא יועלה ע"י מדור נח"ל במקח"ר לחטיבה לגיוס ומסלולים ייחודים ותורניים באגף הביטחוני חברתי ולעתכ"א סדיר בחתומכ"א, לטיפול דחוף מול היחידות השונות.

9. הקמת "שולחן עגול" – יוקם שולחן עגול בראשות ראש האגף הביטחוני-חברתי, בו יישבו נציגי האגף, מקח"ר - מערך מגן והגופים המשלחים, השולחן יתכנס אחת לשנה בהשתתפות כלל הגופים המשלחים ואחת לארבעה חודשים בפורום מצומצם הכולל נציגות מוסכמת של הגופים המשלחים (במקרה של היעדר הסכמה בין הגופים המשלחים - ייוצגו הגופים המשלחים בהתאם להיקף המשרתים במסלול), תוך שמירה על ייצוג הולם וכן ביטוי לשיוך הגופים המשלחים.

במסגרת "השולחן" יידונו נושאים: מימוש נהלי הנח"ל, מימוש החלטות ועדות הנח"ל האחרונות (2016, 2020, 2022), מימוש הגרף הנח"לאי בהתאם לתכנון, לרבות הצגת דיווח בנושא ע"י מדור נח"ל במקח"ר, בקרה שוטפת לרבות יישום ההחלטות והעמידה בתנאים לשינוי מסלול הנח"ל, וכן פיתוח מסלול הנח"ל, סוגיות במסלול, האתגרים החברתיים ביטחוניים, שיח מהותי וחשיבה על כיוונים של שיתופי פעולה ביחס לצבא-חברה.

10. הזכויות העומדות לחברי הגרעין במסלול הנח"ל כיום ישמרו כמו גם כל הזכויות העתידיות שיהיו זכאים להם חיילי צה"ל המשרתים שירות מלא ו/או שירות קרבי מלא (בהתאם למקצוע הצבאי של החייל) בסדיר וכחיילים משוחררים ולרבות:

- מסע בחזרה לעתיד ללוחמים ולוחמות בסוף הפרק הצבאי הראשון וכחלק מפרק זה.
- שמירת הזכאות ממדים ללימודים כפי שזכאים לה כיום לוחמי ולוחמות הנח"ל
- תעודת לוחם "מוקדמת" ללוחמים וללוחמות כנהוג כיום בנח"ל.

11. החלת השינויים בהתאמה גם על המשרתים במסלול תוך שמירה על מסגרת 22 חודשי שירות לבנים (לא כולל הפרק הצבאי בפרק המשימה הלאומית):

מחזור גיוס	כיום בפרק	מועד חילוף פרקים קרוב	כמה חודשי שירות קרבי צפוי לבצע עד היציאה לפרקמ"ש	כמה נותרו עד ל-22 חודש	מועד חילוף פרקים מוצע	התאמה למסלול
אוגוסט 2019	בט"ש	מרץ 2022	19	3	שחרור במאי 2022	בט"ש של 3 חודשים ולאחריהם שחרור
נובמבר 2019	פרק משימה	אוגוסט 2022 לבט"ש	20	2	שחרור בספטמבר 2022	בט"ש של חודשיים בגזרה מבצעית או במשימות בחיל החינוך ולאחריהם שחרור
אוגוסט 2020	פרק משימה	מרץ 2022 לפרק המשימה	20	2	שחרור במאי 2023	בט"ש של חודשיים בגזרה מבצעית או במשימות בחיל החינוך ולאחריהם שחרור
אוגוסט 2020 – בני עקיבא	פרק צבאי ראשון	יוני 22	22 ברצף	0	יציאה לפרקמ"ש ביוני 22	ביטול הבט"ש ושחרור בסוף פרק המשימה
נובמבר 2020	פרק צבאי ראשון	אוגוסט 2022 לפרק המשימה	20	2	יציאה לפרק משימה באוגוסט 2022 שחרור באוקטובר 2023	בט"ש של חודשיים בגזרה מבצעית או במשימות בחיל החינוך ולאחריהם שחרור
מרץ 2021	פרק צבאי ראשון	ינואר 23	22 ברצף	0	יציאה לפרק משימה ינואר 23	ביטול הבט"ש ושחרור בסוף פרק המשימה
אוגוסט 2021	פרק צבאי ראשון	מרץ 2023 לפרק המשימה	19	3	תקופת ביניים במעבר בין המסלול הישן למסלול החדש	היות ומדובר בתקופת ביניים במעבר בין המסלול הישן והחדש דבר המשפיע על הסד"כ בפרק המשימה מומלץ כי יבצעו 3 חודשי בט"ש בחיל החינוך במסגרת פרק המשימה ולאחריהם שחרור
נובמבר 2021	פרק צבאי ראשון	אוגוסט 2023	20	2	תקופת ביניים במעבר בין המסלול הישן למסלול החדש	היות ומדובר בתקופת ביניים במעבר בין המסלול הישן והחדש דבר המשפיע על הסד"כ בפרק המשימה מומלץ כי יבצעו חודשיים בט"ש בחיל החינוך במסגרת פרק המשימה ולאחריהם שחרור
מרץ 2022 גרעין בני עקיבא	פרק צבאי ראשון	פברואר 2024	22 ברצף	0	יציאה לפרק משימה ינואר '24	ביטול הבט"ש ושחרור בסוף פרק המשימה
מרץ 2022 גרעין בינה וחלוץ	גיוס	אוקטובר 2023	18	4	יציאה לפרק משימה דצמבר 2024	היות ומדובר בשני גרעינים קטנים המורכבים בעיקר מבנות מומלץ כי יבצעו 4 חודשי בט"ש בחיל החינוך במסגרת פרק המשימה

בנוגע לגרעינים שהתגייסו במסגרת גיוסי אוגוסט ונובמבר 2021 תיעשה בחינה על הארכת הפרק הצבאי הראשון ל-22 חודשים תוך כדי השירות, הדבר מותנה באישור הגוף המשלח והצהרת הפרט על הסכמתו.

הנידון : נהלי הנח"ל – הגדרות, כללים ונהלים במסלול הנח"ל

כללי

1. מסלול הנח"ל הינו מסלול שירות המשלב שירות צבאי וביצוע פעילות לאומית – חברתית .
2. השירות במסלול הינו התנדבותי ומוגדר בחוק שירות הביטחון. לקיום המסלול ומימוש ייעודו חוברים יחדיו – אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות במשהב"ט ותנועות הנוער מזה, ואגף כוח אדם בדגש על מרכז נוער ונח"ל במפקדת קצין חינוך ראשי מזה .

החוברת המצ"ב

3. החוברת המצ"ב הינה פרי עמ"ט משותפת לאגף הנוער והנח"ל ולאגף כוח – אדם ומגדירה את המסגרת לכללים המוסכמים בין צה"ל לבין משרד הביטחון – אגף הנוער והנח"ל באשר למסלול השירות לחיילי הנח"ל .
4. המסמך כולל את הנהלים לקיום המסלול, סדרי ההרשמה, עקרונות השיבוץ של חברי הגרעין וכללי השירות בחלק הצבאי (שירות פעיל) ובחלק המשימה הלאומית .
5. המסמך מפרט את הגורמים המוסמכים לסכם ולעדכן את הכללים בהתאם לקביעות המשותפות בעמ"ט בנושא .
6. שינוי בכללים ובנהלים המפורטים במסמך זה ייעשה בשיתוף ובתאום בין אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ובין אגף כוח אדם בצה"ל .

תוקף המסמך

7. המסמך מהווה הנחיות אכ"א לכלל צה"ל באשר לנדרש במסלול השירות בנח"ל ומחייב כפקודה .
8. המסמך מהווה התחייבות אגף הנוער והנח"ל למימוש ככתבו וכלשונו כולל תנועות הנוער .
9. ובאנו על החתום :

ר' אגף כוח-אדם
צ ה " ל

ר' אגף הנוער, הנח"ל
ומשימות לאומיות
משרד הביטחון

נהלי הנח"ל

**הגדרות, כללים ונהלים
במסלול השירות בנח"ל**

עריכה ועדכון :

_____ - אחראי רישום וגיוס - יחידת הנח"ל - משהב"ט

_____ - ר' עתכ"א סדיר - אכ"א

תוכן עניינים

עקרון שלמות הגרעין.....עמוד 7

1.1 כללי.

1.2 פרק צבאי ראשון.

1.2.1 בנים – לוחמי חי"ר.

1.2.2 בנים – לוחמי אג"ס.

1.2.3 בנים המשובצים לקורסים ותפקידים.

1.2.4 בנות.

1.3 פרק המשימה הלאומית.

1.4 פרק בט"ש.

1.5 של"ת.

רישום וגיוס לנח"ל.....עמוד 8

2.1 הגדרת הגורם האחראי על הרישום לנח"ל.

2.2 הגדרת הנח"ל כיחידה התנדבותית.

2.3 חתימה לנח"ל.

2.3.1 טופס חתימה לנח"ל.

2.3.2 חתימות לנח"ל, אישורן ורישומן.

2.3.3 חלוקת גרעיני הנח"ל למחזורים.

2.3.4 מועד החתימה לנח"ל.

2.3.5 ועדת שמות.

2.4 משמעות החתימה לנח"ל.

2.4.1 החתימה לנח"ל והמשך המיונים לקד"צים/קורסים צבאיים/יח' אחרות.

2.4.2 החתימה לנח"ל והמשך התמיינות וגיוס ליח' התנדבותיות

2.4.3 עזיבת גרעין נח"ל.

2.5 חתימה לנח"ל של בעלי פטור רפואי המעוניינים להתנדב לצה"ל.

2.6 הכנה לנח"ל בפרק מחנה ההכנה

2.7 גיוס במועד אחד

2.8 גיוס ליחידות התנדבות

2.9 היערכות לגיוס לנח"ל

2.10 יעדי השיבוץ לגרעיני נח"ל בפרק הצבאי

2.11 יום הגיוס לנח"ל

פרקים צבאיים.....עמוד 12

3.1 מסלול השירות בנח"ל

3.2 פרק צבאי ראשון.

3.2.1 שלמות הגרעין.

3.2.2 מפגשים גרעיניים.

3.2.3 טקסים וארועים מרכזיים.

3.2.4 מוגבלי שיבוץ.

3.2.5 שני אחים ביחידת רישום אחת.

3.3 בנים.

- 3.3.1 לוחמי חי"ר.
- 3.3.2 לוחמי אג"ם.
- 3.3.3 בנים בעלי פרופיל כ"ג (פסולי יח"ש).

3.4 בנות.

- 3.4.1 טירונויות בנות.

3.5 פרק הבט"ש.

- 3.5.1 שלמות הגרעין
- 3.5.2 מפגשים גרעיניים

פרק המשימה הלאומית.....עמוד 15**4.1 פרק המשימה הלאומית - הגדרות.**

- 4.1.1 פרק המשימה הלאומית במסלול הנח"ל.
- 4.1.2 הפעילות במשימה.
- 4.1.3 יעדי המשימות הלאומיות בפרק המשימה הלאומית.
- 4.1.4 מקומות יעד לביצוע פרק המשימה הלאומית.
- 4.2 אמות מידה לאישור יישובי היעד בפרק המשימה הלאומית.
- 4.2.1 כללי השילוב בתנועות הנוער

4.3 אחריות הגופים השותפים בפרק המשימה הלאומית.

- 4.3.1 כללי
- 4.3.2 אחריות אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.
- 4.3.3 אחריות מרכז נוער ונח"ל.
- 4.3.4 אחריות תנועות הנוער וארגוני הנוער.
- 4.3.5 אחריות הרשות המקומית.
- 4.3.6 אחריות משרד החינוך.

4.4 פרוט כלל המשימות הלאומיות בפרק המשימה הלאומית.

- 4.4.1 בתחום הגברת הנכונות לשרת בצה"ל.
- 4.4.2 בתחום עבודה עם נוער טעון חיזוק.
- 4.4.3 בתחום עבודה עם נוער בקהילה, פעילות והדרכה במועדוני נוער בקהילה.
- 4.4.4 בתחום קליטת עלייה.
- 4.4.5 הכשרה חקלאית בקיבוץ.
- 4.4.6 בתחום פעילות תנועות הנוער וארגוני הנוער.
- 4.4.7 בתחום העבודה בחינוך הפורמאלי.
- 4.4.8 בתחומי משימות לאומיות אחרות.

4.5 שלמות הגרעין בפרק המשימה הלאומית.**4.6 פקודת חילוף מחזוריים.****4.7 הגנ"ש/אמ"ת/תע"מ במהלך פרק המשימה הלאומית.****של"ת - שירות ללא תשלום.....עמוד 21****5.1 כללי.****5.2 מעמד צבאי.****5.3 יחידת של"ת ארצית.****5.4 אחריות.**

- 5.5 הפסקת של"ת.
 5.6 חישוב תקופת השירות.
 5.7 הגנ"ש/אמ"ת/תע"מ

של"ת תנועה (חל"ת).....עמוד 23

- 6.1 כללי.
 6.2 הגשת מועמדות לשל"ת תנועה.
 6.3 אישור מועמדות לשל"ת תנועה.
 6.4 פקודת יציאה לשל"ת תנועה.
 6.5 משך השהייה בשל"ת תנועה.
 6.6 מעמד צבאי.
 6.7 הפסקת של"ת תנועה.
 6.8 קריאה לשירות פעיל במשך תקופת השל"ת תנועה.
 6.9 חישוב תקופת השירות.

נהלים בשירות בנח"ל.....עמוד 25

- 7.1 הגדרות שלישותיות.
 7.1.1 שיוך חיילי וסמכות כוח אדם לחברי גרעין.
 7.2 משק כוח אדם נח"מ.
 7.3 עזיבת גרעין נח"ל.
 7.3.1 עזיבת גרעין לפני הגיוס.
 7.3.2 עזיבת גרעין במסלול השירות בנח"ל.
 7.3.3 עזיבת גרעין במהלך של"ת.
 7.4 מעבר גרעין נח"ל.
 7.4.1 מעבר גרעין לפני הגיוס.
 7.4.2 מעבר גרעין לאחר הגיוס.
 7.5 אחוזי פיקוד בנח"ל.
 7.5.1 כללי.
 7.5.2 אחוזי פיקוד - לוחמים.
 7.5.3 אחוזי פיקוד - בנים במסלול אג"ס.
 7.5.4 אחוזי פיקוד - בנים בעלי פרופיל כ"ג לקצונה.
 7.5.5 אחוזות פיקוד.
 7.6 החזרת ימי תב"נ.
 7.7 פקודת חילוף מחזוריים.
 7.8 נוהל הרחקת חבר גרעין.

1. עקרון שלמות הגרעין.

1.1 כללי.

במהלך השירות הצבאי בנח"ל, חברי הגרעין ישובצו לתפקידים ויחידות בכפוף לעקרון שלמות הגרעין, כמפורט בהמשך.
קביעת יעדי השיבוץ תיעשה במשותף ובהסכמה מלאה ע"י מרכז נוער ונח"ל ואגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, בכפוף למשימות ויעדי השיבוץ שנקבעו לחברי הגרעין ועקרון שלמות הגרעין.
במהלך המסלול תתבצע פעילות נח"לאית : ימי עיון, פגשי גרעין, פגשי מקשרים וכו'.

1.2 פרק צבאי ראשון.

1.2.1 בנים – לוחמי חי"ר.

בנים לוחמי חי"ר חברי אותו גרעין ישרתו באותה מחלקה במסגרת פלוגה בגד' 50, לאורך כל המסלול, מהטירונות ועד סיום הפרק הצבאי הראשון.

1.2.2 בנים – לוחמי אג"ם.

בנים לוחמי אג"ם חברי אותו גרעין ישרתו באותה מחלקה במסגרת היעד שנקבע, לאורך כל המסלול, מהטירונות ועד סיום הפרק הצבאי הראשון.

1.2.3 בנים המשובצים לקורסים ותפקידים .

בנים בעלי פרופיל כ"ג או כ"ב שלא שובצו ליח"ש ישובצו לטירונות כלל צה"לית בבט"ר אחד באותה מחלקה, שיבוצם לקורס/מקצוע ייעשה ע"י מרכז נוער ונח"ל, בתיאום עם אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ובאישור אכ"א- חתומכ"א, בהתאם לעקרון שלמות הגרעין, על-פי הנוהל המפורט בפרק 3 - פרקים צבאיים.

1.2.4 בנות.

בנות מאותו גרעין ישובצו לטירונות בבט"ר אחד באותה מחלקה. שיבוץ לקורס/מקצוע ייעשה ע"י מרכז נוער ונח"ל, בתיאום עם אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ובאישור אכ"א- תומכ"א, בהתאם לעקרון שלמות הגרעין ע"פ הנוהל המפורט בפרק 3 – פרקים צבאיים.

1.3 פרק המשימה הלאומית.

ככלל, חברי הגרעין, בנים ובנות, יתגוררו באותו מקום, מתחילת פרק המשימה הלאומית ועד לסיומו, בהתאם לפקודות צה"ל.

1.4 פרק בט"ש.

ככלל, הבנים מאותו גרעין ישרתו ביחד במסגרת פלוגת הבט"ש.

1.5 של"ת.

ככלל, חברי הגרעין - הבנים והבנות המבצעים של"ת, ישהו באותה נקודה/ ישוב/ קיבוץ שאושר ע"י אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

2. רישום וגיוס לנח"ל.

2.1 הגדרת הגורם האחראי על הרישום לנח"ל.

אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, במשרד הביטחון הוא הגוף האחראי על רישום גרעיני הנח"ל.

2.2 הגדרת הנח"ל כיחידה התנדבותית.

הצטרפות לגרעין נח"ל הינה על בסיס התנדבותי.

2.3 החתימה לנח"ל.

2.3.1 טופס חתימה לנח"ל.

מלש"ב המבקש להתנדב לגרעין נח"ל יחתום על טופס חברות בגרעין (חבר גרעין נח"ל משרת 40 חודשים וחברת גרעין משרתת 26 חודשים), שיועבר לאגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ע"י תנועת הנוער או ארגון הנוער.

2.3.2 חתימות לנח"ל, אישורן ורישומן.

אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות יעביר למנהל גיוס - ענף גיוס את רשימת גרעיני הנח"ל שאושרו להקמה עפ"י התקנות ואת מועד גיוסם (אם מועד גיוס הגרעין עדיין לא ידוע, יעביר אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות את ההודעה על אישור הקמת הגרעין ללא ציון מועד גיוסו ומייד עם קביעת מועד הגיוס - יודיע זאת למנהל גיוס- ענף גיוס).

2.3.3 חלוקת גרעיני הנח"ל למחזוריים.

במהלך חודש מאי יתקיים דיון באגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות בהשתתפות תנועות ואירגוני הנוער, לסיכום הרישום לנח"ל ותכנון חלוקת הגרעינים למחזורי גיוס, כשסמכות ההחלטה הינה של ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

2.3.4 מועד החתימה לנח"ל.

מועד מרוכז לחתימת בנים : 25 לינואר.

מועד מרוכז לחתימת בנות : 25 למרץ.

תינתן האפשרות לאגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות לבקש צירופם של מלש"בים נוספים לגרעינים כחריגים, על פי הפירוט הבא :

א. בנים – עד הראשון בחודש של קיבוע הגיוס ניתן יהיה להעביר רשימת חריגים לעונת הגיוס הקרובה.

מועד אחרון להעברת רשימת החריגים	חודש הגיוס
1 במאי	יולי-אוגוסט
1 באוגוסט	ספטמבר-אוקטובר
1 בספטמבר	נובמבר-דצמבר
1 בדצמבר	ינואר-פברואר
1 בינואר	מרץ-אפריל
1 באפריל	מאי-יוני

ב. בנות – עד שלושה חודשים לפני גיוסן של המלש"ביות.

מכסת החריגים תיקבע מעת לעת בין חתומכ"א ואגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

- אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות יעדכן את מרכז נוער ונח"ל בהיקף הרישום לגרעיני הנח"ל.

2.3.5 ועדת שמות

כשלושה חודשים לפני מועד הגיוס לנח"ל יוגשו שמות הגרעינים הסופיים, עבריים בלבד לאישור ועדת שמות; בראשות ראש יחידת הנח"ל ובהשתתפות מרכז נוער ונח"ל, תנועות הנוער וארגוני הנוער.

2.4 משמעות החתימה לנח"ל.

2.4.1 החתימה לנח"ל והמשך המיונים לקד"צים/קורסים צבאיים/יח' אחרות.

מלש"ב שנרשם לנח"ל ואושר ומתמייך במקביל לקד"צים או קורסים אחרים, יוכל להמשיך להתמייך בשלב הראשון. במהלך החודשים אפריל-מאי, יתבקש על-ידי לשכת הגיוס לבחור בין הקורס אליו אותר לבין התנדבותו לנח"ל. אם לא תועבר על ידי המלש"ב תשובה חד משמעית בכתב עד למועד זה, יתגייס המלש"ב לנח"ל.

2.4.2 החתימה לנח"ל והמשך התמיינות וגיוס ליחידות התנדבותיות.

גיוס ליח' התנדבות (קורס טיס, קורס חובלים, שייטת 13, סיירת מטכ"ל, צוללות, יחידה 669, שלד"ג) אינו מחייב ויתור על הגרעין, חבר הגרעין יתגייס לאותה יחידה בקב"ג 40, במידה וינשור מהיחידה/קורס בפרק ההכשרה, תינתן לו האפשרות להיפלט לבקו"מ ולהשתבץ כחבר גרעין נח"ל.

2.4.3 עזיבת גרעין נח"ל.

מלש"ב חבר גרעין נח"ל יכול לבטל את חתימתו לגרעין בשתי אפשרויות:

חתימה על טופס עזיבת גרעין בתנועת / אירגון הנוער, שתעבירה לאגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, שיעדכן את מנהל גיוס בעזיבה. או לחילופין המלש"ב מתייצב בלשכת גיוס ומודיע כי ברצונו לוותר על חברותו בגרעין נח"ל. אם בתוך תקופה של שלושים יום ממועד הויתור יחליט המלש"ב לחזור לגרעין הנח"ל, יאושר צירופו מחדש לגרעין על ידי מנהל גיוס.

2.5 חתימה לנח"ל של בעלי פטור רפואי המעוניינים להתנדב לצה"ל.

חבר גרעין בעלי פטור מצה"ל שיאושר לגיוס כמתנדב, יאושר לנח"ל בהתאם למגבלותיו הרפואיות על פי פקודות צה"ל, והתאמתו לשירות בנח"ל. משך שירותו יהיה כאורך שירותם של חברי הגרעינים.

2.6 הכנה לנח"ל בפרק מחנה ההכנה.

גרעיני הנח"ל יבצעו פרק מחנה ההכנה הנמשך בין 6-12 חודשים טרם גיוסם למסלול הנח"ל. במהלך פרק מחנה ההכנה (טרם גיוס) תינתן לגרעיני הנח"ל האפשרות לעבור פעילות בנושא הכנת הגרעינים לשירות בנח"ל (ההכנה לנח"ל בפרק מחנה ההכנה אינה באחריות צה"ל). בסמכות ראש אגף הנוער והנח"ל לאשר מסלולים חריגים ללא מחנה ההכנה.

2.7 גיוס במועד אחד.

חברי גרעין נח"ל השייכים לאותו מחזור גיוס (בהתאם להחלטת ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות), יתגייסו במועד אחד קבוע בהתאם למסלול הנח"ל, ע"פ הפירוט הבא :

בנים : גיוס במרץ וגיוס באוגוסט.
בנות : גיוס במרץ וגיוס בספטמבר.

2.8 גיוס ליחידות התנדבות.

חבר גרעין נח"ל יכול להתגייס ליחידות התנדבות (על פי הנוהל המפורט בסעיף 2.4.2). בסיום פרק ההכשרה ביחידה יקוצר שירותו ל - 36 חודשים, הדברים נכונים גם לגבי חברות גרעין, עם פתיחתן של היח' ההתנדבות לבנות.

2.9 היערכות גיוס לנח"ל.

- היקף הגיוס המתוכנן לנח"ל יתוכנן אחת לשנה עד ה- 15 באוקטובר על- ידי חתומכ"א - עתכ"א סדיר בשיתוף אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות. במידה ויוצג על- ידי האגף כי היקף הגיוס הצפוי גבוה מהמתוכנן יתקיים דיון משותף לסיכום יעדי השיבוץ הנוספים.
- המכסה העונתית לשיבוץ חברי גרעין נח"ל באיכות כ"א לחטיבת הנח"ל תהיה בהיקף של כ- [REDACTED]
- באחריות אגף הנוער והנח"ל לאזן בין 2 מחזורי הגיוס לטירונות כ"א לחטיבת הנח"ל.

- היקף מינימלי בגרעין יכלול לא פחות מ-מתגייסים ביום הגיוס, חריגה מהיקף זה תהיה עד רף תחתון של חברי גרעין באישור ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות. רשימת החריגים שאושרה תועבר לחטיבת תומכ"א ולמרכז נוער ונח"ל. במקרים בהם ימצא לנכון ראש האגף לאשר גרעינים שהיקף חברי הגרעין הינו מתחת לרף התחתון, יסוכם הנושא עם רח"ט תומכ"א.

2.10 יעדי השיבוץ לגרעיני נח"ל בפרק הצבאי.

שיבוץ חברי גרעין יעשה ליעדי שיבוץ ומשימות שאושרו בהסכמה מלאה של מרכז נוער ונח"ל ואגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, עפ"י מסלולי השירות הבאים:

בנים

- א. פרופיל כ"א: גד' 50 בחט' 933.
- ב. פרופיל כ"ב: שירות בפלוגת החי"ר קל המעורבת וביעדי שיבוץ ומשימות שאושרו לחברי גרעין.
- ג. פרופיל כ"ג/מתנדבים/מוגבלי שיבוץ: שירות ביעדי שיבוץ ומשימות שאושרו לחברי גרעין.

בנות

- א. תפקידים ביעדים ומשימות שאושרו לחברות גרעין.

- שינויים במסלול השירות ידונו ויסוכמו בין אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ואכ"א, האגף יגבש את עמדתו בהתייעצות עם כלל תנועות הנוער וארגוני הנוער.

2.11 יום הגיוס לנח"ל.

ביום הגיוס ילוו קציני מרכז נוער ונח"ל, נציגי תנועות וארגוני הנוער ואגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות את המתגייסים/ות.

הנחיות ונהלים מפורטים בנושאי הרישום מופיעים בתיק גיוס נח"ל – נהלי רישום של אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות. הנהלים מחייבים את תנועות וארגוני הנוער בכל נושא הרישום.

3. פרקים צבאיים.

3.1 מסלול השירות בנח"ל.

בנים – 40 חודשי שירות

פרק צבאי ראשון	פרק משימה	פרק בט"ש	של"ת
18 חודשים	12 חודשים	6 חודשים	4 חוד'

בנות – 26 חודשי שירות

פרק צבאי ראשון	פרק משימה
17.5 – 19.5 חודשים	6.5 – 8.5 חודשים

- ישנם גרעינים שחברות הגרעין מבצעות חודשיים של"ת אמצע לפני הכניסה לפרק המשימה (ע"ח הפרק הצבאי).

3.2 פרק צבאי ראשון.

3.2.1 שלמות הגרעין.

במהלך הפרק הצבאי הראשון ישרתו בנים קרביים מאותו גרעין באותה מחלקה ; בנים בעלי כושר כ"ב בני אותו גרעין ישרתו באותה מחלקה ; בנים בעלי כושר כ"ג ובנות מאותו גרעין ישרתו בטירונות באותה מחלקה.
במהלך הפרק הצבאי ייעשה מאמץ לשבצם באותה יחידה בכפוף לצרכים.
במסגרת פלוגה מעורבת, ישרתו בני ובנות אותו גרעין באותה מחלקה, על-פי הנוהל המפורט בפרק 1 - עקרון שלמות הגרעין.

3.2.2 מפגשים גרעיניים.

במהלך הפרק הצבאי הראשון יתקיימו 6 מפגשי גרעין (מפגש הכולל את כל חברי וחברות הגרעין וכן את המדריך/המקשר, כל מפגש בן 4 שעות) ; 9 מפגשי מקשרים עם חברי הגרעין בחתך אוכלוסיות (ז"א, 9 מפגשים עם הלוחמים, 9 מפגשים עם הכ"ב, משך כל מפגש הוא שעתיים).
4 סמינרים בני 3 ימים שלמים לכלל הגרעין בסופי שבוע (יום ה' – מוצ"ש).
גרף הפעילות יתואם על-ידי מרכז נוער ונח"ל בשיתוף מז"י ביחידות בהן נמצאים

חברי גרעין אחת לשנה.

3.2.3 טקסים ואירועים מרכזיים.

בטקסים המרכזיים - השבעת חיילים קרביים וסיום מסע הכומתה, ייטלו חלק חברי הגרעינים שאינם לוחמים וכן החיילות חברות הגרעין.

3.2.4 מוגבלי שיבוץ.

חברי/ות שהינן בניס/ות יחידים / שכולים / נפגעי איבה ישובצו בהתאם להוראות קבע אכ"א.

3.2.5 שני אחים ביחידת רישום אחת.

שירות שני אחים/ות באותה יחידת רישום יתבצע ע"פ פקודת מטכ"ל 310104.

3.3 בנים.

3.3.1 לוחמי חי"ר.

חברי גרעינים בעלי פרופיל כ"א ישובצו לפלוגה המיועדת לגד' 50 בחט' 933. יבצעו טירונות חי"ר ואימון מתקדם בבא"ח 933, ולאחר מכן יוצבו לגדוד 50. חברי גרעין אחד ישרתו באותה מחלקה. חברי גרעין היוצאים לקורסים שונים (למעט קורס מ"כים - אחוזי פיקוד) יחזרו לפלוגתם ולמחלקתם בהתאם לעקרון שלמות הגרעין. חבר גרעין הנפלט מהפלוגה ישובץ בתאום עם שלישות מרכז נוער ונח"ל. ככלל, חבר גרעין לא יבצע גיבושי יח"טיות אלא ישרת בפלוגת חברי גרעין בלבד.

3.3.2 לוחמי אג"ם.

חברי גרעינים בעלי פרופיל כ"ב ישובצו לפלוגת החי"ר קל המעורבת. חברי גרעין אחד ישרתו באותה מחלקה. חברי גרעין היוצאים לקורסים שונים (למעט קורס מ"כים - אחוזי פיקוד) יחזרו לפלוגתם ולמחלקתם בהתאם לעקרון שלמות הגרעין. חבר גרעין בעל פרופיל כ"ב המעלה פרופיל ייבחן שיבוצו לגד' 50 לפלוגה בה משרתים בני המחזור שלו. חבר גרעין הנפלט מהיחידה יוצב למרכז נוער ונח"ל לשיבוץ מחדש, על פי יעדי השיבוץ שנקבעו במתואם עם אגף הנוער והנח"ל.

3.3.3 בנים בעלי פרופיל כ"ג (פסולי יח"ש).

- א. חברי גרעינים בעלי פרופיל כ"ג ישובצו לטירונות כלל צה"לית, וישרתו באותה מחלקה. במהלך הטירונות יעברו מיון לתפקידים/קורסים, על פי הנוהל הבא:
 - א. מרכז נוער ונח"ל - בשיתוף אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות - יקבע את רשימת יעדי השיבוץ, בהתאם להיקף המתגייסים, עוד טרם גיוסם ויעבירו לתנועות הנוער וארגוני הנוער.
 - ב. במהלך השבוע הראשון של הטירונות יינתנו לחברי הגרעינים שאלוני העדפות לשיבוץ (על פי נתניהם האישיים ויעדי השיבוץ).
 - ג. חברי הגרעינים ימלאו את שאלוני העדפת השיבוץ שלהם.
 - ד. במהלך השבוע השני של הטירונות ירואיינו החיילים על ידי שלישות מרכז נוער ונח"ל.
 - ה. במהלך השבוע השלישי יכין מרכז נוער ונח"ל תכנית שיבוץ שמית בהתאם ליעדי השיבוץ שנקבעו על-פי סדר העדיפות הבא:
 - I צרכי צה"ל הבאים לידי ביטוי בתקנים במסגרת הנח"ל.
 - II עקרון שלמות הגרעין.

III רצון החייל.

ה. במהלך השבוע הרביעי תוצג תכנית השיבוץ השמי בפני אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

ו. בתום הטירונות, יודיע מרכז נוער ונח"ל לחיילים את שיבוצם לתפקידים ויחידות.

- חבר גרעין בעל פרופיל כ"ג המעלה פרופיל, תיבחן העברתו למסלול לחימה עם חברי גרעינו.

3.4 בנות.

3.4.1 טירונות בנות.

חברות הגרעין תשובצנה בטירונות לאותה מחלקה. במהלך הטירונות יעברו חברות הגרעין מיון לתפקידים/קורסים, על פי הנוהל הבא:

א. מרכז נוער ונח"ל - בשיתוף אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות – יקבע את רשימת יעדי השיבוץ ותפקידי הבת, בהתאם להיקף המתגייסות, עוד טרם גיוסן, ויעבירם לתנועות הנוער וארגוני הנוער.

ב. במהלך השבוע הראשון של הטירונות יינתנו לחברות הגרעינים שאלוני העדפות לשיבוץ (על פי נתונין האישיים ויעדי השיבוץ). חברות הגרעינים ימלאו את שאלוני העדפת השיבוץ שלהם.

ג. במהלך השבוע השני של הטירונות ירואיינו החיילות על ידי שלישות מרכז נוער ונח"ל.

ד. במהלך השבוע השלישי יכין מרכז נוער ונח"ל תכנית שיבוץ שמית בהתאם ליעדי השיבוץ שנקבעו על-פי סדר העדיפות הבא:

I צרכי צה"ל הבאים לידי ביטוי בתקנים במסגרת הנח"ל.

II עקרון שלמות הגרעין.

III רצון החיילת.

ה. במהלך השבוע הרביעי תוצג תכנית השיבוץ השמי בפני אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

ו. בתום הטירונות, יודיע מרכז נוער ונח"ל לחיילות את שיבוצן לתפקידים ויחידות.

- אחת לשנה יוצג לחטיבת תומכ"א – עתכ"א סדיר, יעדי השיבוץ שסוכמו לתפקידי הבנות והבנים שאינם לוחמים המתגייסים באותה שנה.
- קיימת אפשרות לבצע את מיון ושיבוץ חברי הגרעין בעלי פרופיל כ"ג וחברות הגרעין טרם הגיוס

3.5 פרק הבט"ש

3.5.1 שלמות הגרעין.

כלל הבנים מאותו גרעין ישרתו במסגרת פלוגת הבט"ש (הבנות תשתחררנה במהלך פרק המשימה).

3.5.2 מפגשים גרעיניים.

במהלך פרק הבט"ש (6 חודשים) יתקיים מפגש גרעין אחד באימון ו-3 מפגשי מקשרים, כמו-כן יתבצע סמינר אחד בן 3 ימים לכלל הגרעין, בחודש השני עד הרביעי של הפרק.

4. פרק המשימה הלאומית.

האמור לעיל הינו מסגרת של הסכמות והבנות שאינן תואמות את החוק הקיים העוסק בשירות בנח"ל. על כן ייתכנו שינויים עם גיבוש וסיכום התיקון לחוק הנח"ל.

4.1 פרק המשימה הלאומית – הגדרות.

4.1.1 פרק המשימה הלאומית במסלול הנח"ל.

- חבריות גרעיני נח"ל היוצאים למחנה הכנה או שנת שירות טרם גיוסם לצה"ל, מתגייסים לנח"ל, משרתים בפרק הצבאי הראשון שירות קרבי ומשמעותי, שלאחריו מבצעים את פרק המשימה הלאומית במשותף, בפקוד צבאי (בטחון, בטיחות ומשמעת) של מרכז נוער ונח"ל, בהתאם לפקודות צה"ל :
- פ"מ 33.0207 שירות חיילות בצה"ל – הכשרה משותפת, מגורים ולינה במחנה.
- פ"מ 33.0507 – לבוש בגדים אזרחיים.
- פ"מ 33.0501 "מדיום- סוגים, חלקים והוראות לבוש"
- חוברת שגרת מחנה ענף משטר ומשמעת סימוכין : 10 517 מ - 7 נוב' 99.
- פ"מ 33.0145 "איסור פגיעה על רקע מיני".

פרק המשימה הלאומית יימשך :

- א. מחזור גיוס מרץ – בנים : 12 חודשים ; בנות : 6.5 חודשים.
- ב. מחזור גיוס אוגוסט – בנים : 12 חודשים ; בנות : 8.5 חודשים.

לבנות המעוניינות בכך, תינתן אפשרות לסיים את שנת המשימה הלאומית לצד בני הגרעין עד לפרק הבט"ש במעמד חובה בהתנדבות נוספת עד 30 חודשי שירות ובמכסה שלא תעלה על ● חיילות בו זמנית, הגדלת המכסה מותנת באישור ר' אכ"א.

4.1.2 הפעילות במשימה.

מסגרת הפעילות במשימה הלאומית הינה שבוע מלא : ימים א'-ו'.

לפחות פעם בחודש, בסוף השבוע, יישארו חברי הגרעין בנקודות המשימה.

4.1.3 יעדי המשימות הלאומיות בפרק המשימה הלאומית.

- המשימות הלאומיות בפרק המשימה הלאומית, כפי שנקבעו על-ידי אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות במשרד הביטחון ובשיתוף עם כלל הגופים החוברים לפרק המשימה הלאומית.
- א. עירור והעמקת התשתית הערכית הנוגעת לנכונות בני- הנוער לשירות משמעותי בצה"ל.
 - ב. פיתוח מנהיגות צעירה, מעורבות חברתית, תודעת התנדבות בקרב בני הנוער בקהילה בדגש על קבוצות מתקשות וקבוצות עולים.
 - ג. קידום, חיזוק וחינוך ההתיישבות.
 - ד. משימות בתחום קליטת העלייה, בדגש על שילוב בני נוער בחברה הישראלית ובשירות הצבאי.
 - ה. גידולם והעצמתם של תנועות הנוער וארגוני הנוער בישראל, תוך מתן דגש על גיוס בני הנוער לצה"ל ולמסלול הנח"ל.

- לקראת כניסת המחזור המתוכנן לפרק המשימה תוצגנה לחטיבת תומכ"א נקודות המשימה שאושרו לפרק המשימה ע"י אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

4.1.4 מקומות יעד לביצוע פרק המשימה הלאומית.

- פרק המשימה הלאומית לגרעיני הנח"ל יתבצע במקומות הבאים:
- א. רשויות מקומיות (ערים, מועצות מקומיות, מועצות אזוריות) – עבודה חינוכית בקהילה ובבתי- ספר, קליטת עלייה, עירור הנכונות לשרת בצה"ל, הדרכת בני נוער בתנועות נוער ובארגוני נוער.
 - ב. מרכזי קליטה, אתרים זמניים לעולים, כפרי נוער – בתחום קליטת עלייה לנוער.
 - ג. היאחזויות נח"ל – הממוקמות באזורי עדיפות לאומית וקווי עימות – עירור הנכונות לשרת בצה"ל, שירות למען הקהילה, קליטת עלייה, הדרכה בתנועות הנוער ובארגוני הנוער, ביטחון שוטף.
 - ד. קיבוצים – באזורי עדיפות לאומית וקווי עימות – תוך שילוב עם משימות לאומיות ברשויות מקומיות ואזוריות.
 - ה. כל נקודה שתאושר על-ידי ר' אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.
- באחריות אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות לתכנן ולקיים רציפות רב שנתית בשירות גרעיני הנח"ל בנקודות ובאזורי המשימה הלאומית.
 - בסמכות ר' אגף הנוער והנח"ל לבטל או להוסיף נקודות משימה.

4.2 אמות מידה לאישור ישובי היעד בפרק המשימה הלאומית.

- א. אזורי תפר, ספר, עימות ואזורי קיצון.
- ב. מצוקה חברתית חינוכית.
- ג. צורך עמוק בקידום הנכונות לשרת בצה"ל.
- ד. נכונות ברשות המקומית.

- ה. נכונות תנועתית ליטול את המשימה.
ו. צורכי תנועות הנוער.
ז. תשובה ליוזמות חינוכיות מגוונות ואחרות.

4.2.1 השילוב בתנועות הנוער ייעשה תחת הכללים הבאים :

- א. הפעילות תתבצע בסטנדרטים צבאיים מלאים (כולל לבוש מדים והופעה תקנית).
ב. המינון לפעילות בתנועות ואירגוני הנוער הינו 25% מכלל החיילים בפרק המשימה .

4.3 אחריות הגופים השותפים בפרק המשימה הלאומית.

4.3.1 כללי.

- א. הסמכות להגדרת המשימות הלאומיות הינה באחריות של ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות בשיתוף צה"ל (מרכז נוער ונח"ל).
ב. אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות יביא את פריסת המשימות הלאומיות לדיון משותף עם ממ"ר נוער ונח"ל.
ג. במקרים בהם ישנה מחלוקת בין ממ"ר נוער ונח"ל לראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, יעלה זאת ממ"ר נוער ונח"ל לראש אכ"א.
סיכום המשימה יעשה בין ראש אכ"א לראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

4.3.2 אחריות אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות:

- א. אחריות כוללת למדיניות ולקיום פרק המשימה הלאומית : תכנים, תוכניות, תפקידים, שיבוץ גרעיני הנח"ל ליישובי היעד, תיאום בין הגורמים השותפים.
ב. קיום דיון מטה משותף לאגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, מרכז נוער ונח"ל, תנועות הנוער וארגוני הנוער, משרד החינוך וגורמים נוספים על-פי החלטת ראש האגף בנושאים שלעיל.
ג. קיום משא ומתן עם הרשויות המקומיות והפעלת הסכם בין האגף לרשויות המקומיות אשר יכלול את המרכיבים הבאים :

- הסדרת דיור ; ציודו, ריהוטו ואחזקתו השוטפת – באחריות הרשות המקומית על-פי פקודות צה"ל.
- הקמת ועדת היגוי בראשות הרשות המקומית.
- מינוי מקשר למשימה מטעם הרשות המקומית.
- קיום השתלמויות, הכשרות בסיסיות ומתמשכות בנושא שירותם של החיילים בתחומי הרשות.
- הכנת תיק משימה מלא ומפורט, במתכונת התיק שהוכנה בידי האגף, הגשתו על-ידי ועדת היגוי לראש האגף לבדיקה ולאישור, במועדים שנקבעו.

לוח זמנים הפעלת נהלים ומנהלות לקראת פרק המשימה הלאומית

שם הפעולה	אחריות	לוח זמנים
הערכות מוקדמת לבחינת יישובי יעד	ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות מול תנועות הנוער וארגוני הנוער	12 חודשים – לפני תחילת פרק המשימה

אישור יישובי יעד (פריסה) ומשא ומתן עם הרשויות	ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות בעבודת מטה: מרכז נוער ונח"ל, תנועות נוער, ארגוני נוער ומשרד החינוך	8 חודשים – לפני תחילת פרק המשימה
הסדרת נושא הדיור: ריהוט, ציוד ואחזקתו על ידי הרשויות המקומיות	אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות מול הרשויות המקומיות	התראה – 12 חודשים לפני פרק המשימה. ביצוע – 3 חודשים לפני תחילת פרק המשימה.
הגשת תיקי משימה ואישורם בידי ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות	יושבי ראש ועדות ההיגוי – הגשה. ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות- אישור	3 חודשים לפני תחילת פרק המשימה
אישור דיור: ציוד, ריהוט, אחזקה, סידורי ביטחון ובטיחות	מרכז נוער ונח"ל מול הרשויות המקומיות	סיום המהלך – 3 חודשים לפני תחילת פרק המשימה
סמינרי הכנה במסגרת תנועות הנוער וארגוני הנוער	תנועות הנוער וארגוני הנוער	בשבועיים הראשונים לפרק המשימה
הכשרות כלליות ויישוביות - לקראת הכניסה לפרק המשימה	משרד החינוך- מינהל חברה ונוער	בשבועיים הראשונים לפרק המשימה

- לוחות הזמנים הינם מחייבים, חריגה לא סבירה מלוחות זמנים אלו יכולה להביא לעיכוב מימוש המשימה.

4.3.3 אחריות מרכז נוער ונח"ל :

- מרכז נוער ונח"ל מהווה סמכות פיקודית על חיילי הנח"ל המשרתים בפרק המשימה הלאומית.
- אחריות מלאה להסדרת ולהפעלת נושאי הכלכלה, הנסיעות, מילוי כללי הביטחון ובטיחות לחיילים המשרתים.
- שותפות במטה ראש האגף לקביעת תכנון, תוכניותיו, יעדיו ותפקידיו של פרק המשימה הלאומית.
- קיום מעקב פרטני על מילוי התפקיד בידי החיילים, על-פי תיק המשימה המאושר, או על-פי תיקונים ושינויים המאושרים בידי אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, בכפוף לפקודות צה"ל.
- מינוי קצין / מש"ק ביישוב / אזור היעד לשם קיום פקודות הצבא וסיוע בקיום המשימה הלאומית.
- ממ"ר נוער ונח"ל יהווה חבר בועדת ההיגוי הרשותית

4.3.4 אחריות תנועות הנוער וארגוני הנוער :

- שותפות במטה ראש האגף לקביעת תכנון, תוכניותיו, יעדיו ותפקידיו של פרק המשימה הלאומית.
- הכנת הגרעין למילוי יעדיו בפרק המשימה הלאומית.
- שיתוף הגרעין בהכנת תיק המשימה הלאומית.
- שיתוף נציג הגרעין בועדת ההיגוי הרשותית.
- העמקת וחיזוק התודעה המשימתית, הרעיונית והשליחותית.
- שימור הלכידות החברתית של הגרעין (שלמות הגרעין).
- להוות כתובת לבעיות אישיות וחברתיות וכן לבעיות תפקודיות.

- מינוי מדריך מתאים לגרעין שתפקידו ללוות את הגרעין ואת הפעילות המשימתית בפרק המשימה.
- קיום יום גרעין – חצי יום בשבוע יוקצה ליום הגרעין, במסגרת תיק המשימה; באחריות התנועה ומדריך הגרעין.
- קיום ישיבה אחת לשבועיים בה ישבו מזכירי הגרעינים מאותה תנועה המשרתים בפרק המשימה הלאומית, בראשות מדריך המלווה צוות זה.
- סמינרים - במהלך פרק המשימה הלאומית יתקיימו 3 סמינרים בני 3 ימים כל אחד לכלל הגרעינים בסופי שבוע (יום ה' – מוצ"ש).
- קיום ליווי מקצועי עד חצי יום בשבוע שיוקדש להנחיה מקצועית בשיתוף הרשות המקומית.

4.3.5 אחריות הרשות המקומית.

- אישור קבלת הגרעין לשירות בתחומי הרשות.
- הסדרת דיור; ציוד, ריהוט ואחזקתו השוטפת על-פי פקודות צה"ל.
- עמידה בראש וועדת ההיגוי.
- מינוי מקשר מטעם הרשות.
- קיום ליווי מקצועי עד חצי יום בשבוע שיוקדש להנחיה מקצועית בשיתוף תנועת הנוער או ארגון הנוער.
- קיום הכשרה בסיסית עם הכניסה לפרק המשימה.

4.3.6 אחריות משרד החינוך.

- שותפות במטה ראש האגף לקביעת תכנון, תוכניותיו, יעדיו ותפקידיו של פרק המשימה הלאומית.
- השתתפות בהכנה / הכשרה של הגרעינים עם כניסתם לפרק המשימה.
- חיבור עם הרשות המקומית לצורך קיום הכשרה בסיסית ומתמשכת.
- השתתפות בדיונים הקשורים ליעדים הפדגוגיים של שנת המשימה הלאומית.
- השתתפות בוועדות ההיגוי.

4.4 פרוט כלל המשימות הלאומיות בפרק המשימה הלאומית.

4.4.1 בתחום הגברת הנכונות לשרת בצה"ל.

- א. קיום סדנאות, שיחות וסיורים במסגרת החינוך הפורמאלי והבלתי פורמאלי.
- ב. קיום תוכנית חניכה קבוצתית וחניכה אישית, פרטנית.

4.4.2 בתחום עבודה עם נוער טעון חיזוק.

- א. פעילות והדרכת נוער מנותק בכיתות ח'–ט'.
- ב. פעילות והדרכת בני נוער.
- ג. הפעלת מועדוניות בשעות אחה"צ לנוער ממשפחות מצוקה.
- ד. חניכה אישית לנוער.
- ה. פעילות הדרכה וחניכת נוער ב"נשירה סמויה" מהמסגרת הפורמאלית.
- ו. יצירת שכבת מנהיגות צעירה בשכונות מצוקה.
- ז. פעילות הדרכה וחניכת נוער עולה בסיכון.
- ח. פעילות הדרכה וחניכת תלמידים לומדים ועובדים בבתי-ספר תעשייתיים.

4.4.3 בתחום עבודה עם נוער בקהילה, יש לתת עדיפות בפריפריה ובאזורי מצוקה אחרים, פעילות והדרכה במועדוני נוער בקהילה.

- א. פעילות והדרכה במרכזי תרבות נוער וספורט ביישוב.

- ב. חניכה אישית נדרשת לנוער.
- ג. הפעלת מועדוניות בשעות אחה"צ לשכבת הנוער הבוגר.
- ד. סיוע בהקמת מועצות תלמידים ונוער בבתי"ס, במרכזי נוער וברשויות.
- ה. פיתוח והפעלת "מנהיגות צעירה" בקהילה.
- ו. הפעלת חוגי נוער בתחומי איכות הסביבה ואהבת הארץ.

4.4.4 בתחום קליטת עלייה.

- א. הוראה באולפנים לעברית לנוער ברשויות מקומיות.
- ב. הוראה, חניכה וסיוע לתלמידים עולים בבתי"ס/ברשויות מקומיות.
- ג. הוראה, חניכה וסיוע לתלמידים עולים במרכזי קליטה/באתרי קראוונים.
- ד. עבודה עם נוער נעל"ה בפנימיות ובתי ספר חקלאיים וקיבוציים.
- ה. הוראה וחניכת תלמידים עולים בשעות אחה"צ במועדוניות.
- ו. הוראת השפה העברית בתוך התא המשפחתי.
- ז. שילוב עולים חדשים עם חניכים ותיקים בפעילות בתנועות ואירגוני הנוער.

4.4.5 הכשרה חקלאית בקיבוץ.

- א. כלל "הכשרה חקלאית" בענפי המשק בתחומי הקיבוץ.
- ב. כלל "הכשרה חלוצית" בקיבוץ, ברשות המקומית והאזורית.
- הערה – "הכשרה חקלאית" בענפי המשק תתבצע בהיקף שלא יעלה על שליש מחברי הגרעין בפרק המשימה הלאומית.

4.4.6 בתחום פעילות תנועות הנוער ואירגוני הנוער.

- א. גיבוש גרעינים בתנועות ואירגוני הנוער במטרה להתגייס לנח"ל (לצה"ל).
- ב. הדרכה בתנועת הנוער ואירגוני הנוער בשכבות בוגרות במטרה לגבש קבוצות איכותיות ביישוב.
- ג. פעילות חברתית-חינוכית לכלל הנוער ביישוב.
- ד. שילוב עולים חדשים בפעילות תנועתית בשכבות הבוגרות ובגרעיני נח"ל.

4.4.7 בתחום העבודה בחינוך הפורמאלי.

- א. סיוע בחינוך החברתי ובשיעורי החברה בבתי ספר תיכוניים.
- ב. הוראה, חניכה, תגבור וסיוע לנוער בבתי ספר בחינוך הפורמאלי ובבתי ספר קהילתיים.
- ג. הדרכה לפעילות העשרה בבתי ספר בדגש קהילה-סביבה.
- ד. סיוע לבתי ספר בהקמת וליווי מועצות תלמידים וועדות שונות.

4.4.8 בתחומי משימות לאומיות אחרות.

- במידה ויהיה צורך במשימות לאומיות פרטניות נוספות הן יאושרו על-ידי ר' אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות תוך תאום עם תנועות הנוער ואירגוני הנוער ומרכז נוער ונח"ל.

4.5 שלמות הגרעין בפרק המשימה הלאומית.

ככלל בפרק המשימה הלאומית ישמר עקרון שלמות הגרעין באופן מלא. חברי

וחברות גרעין אחד יתגוררו בנקודת קצה אחת.

4.6 פקודת חילוף מחזורים.

פקודת חילוף מחזורים תוכן על ידי מרכז נוער ונח"ל, על פי תכנית פרק המשימה שאושרה על ידי ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות. פקודה זו הינה שמית והיא תופץ לכל היחידות בהן משרתים חברי גרעין במחזורים הרלוונטיים לחילוף פרקים, כחודש לפני תחילת פרק המשימה.

4.7 הגנ"ש / אמ"ת / תע"מ במהלך פרק המשימה הלאומית.

חברי גרעין יבצעו הגנ"ש / אמ"ת / תע"מ במהלך פרק המשימה הלאומית לא יותר מ- 21 יום בשנה. במקרה של מצב לחימה או כוננות מוגברת ניתן יהיה להפעילם לתקופה של עד 15 יום נוספים באישור ראש אכ"א בלבד.

הנחיות ונהלים מפורטים בנוגע לגרעיני נח"ל בפרק המשימה הלאומית ואחריות התנועות והגורמים השותפים בנושא מופיעים בתיק נהלים של אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.
הנהלים מחייבים את תנועות וארגוני הנוער בכל נושא פרק המשימה.

5. של"ת - שירות ללא תשלום.

5.1 כללי.

שירות ללא תשלום פירושו, שירות של חייל בשירות סדיר ללא תשלום מצה"ל בהתיישבות או במשימה לאומית, אשר תוכר לצורך זה ע"י ר' אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות במשרד הביטחון. במסלול הנח"ל הנוכחי מבצעים בני הגרעין של"ת של 4 חודשים (של"ת ראשון או אחרון) ובנות מבצעות של"ת של חודשיים (של"ת ראשון או אמצע או אחרון).

5.2 מעמד צבאי.

דינם של חיילים בשל"ת, הינו כשל חיילים בסדיר, למעט זכותם לקבל תשלומים

ושירותים מצה"ל, לשאת פנקס חוגר וללבוש מדי צה"ל. מכאן, כי ברשות הצבא הזכות להעמידם לדין משמעת במקרה וחרגו בהתנהגותם מהמקובל בהיבט הצבאי ובמילוי חובותיהם. חיילים הנמצאים במעמד של"ת מוצבים ביחידת של"ת אך שוהים ביעדים שאושרו ע"י אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

5.3 יחידת של"ת ארצית.

מפקדם של חיילי השל"ת באשר הם יהיה מפקד יחידת השל"ת הארצית, במסגרת שלישות מרכז נוער ונח"ל. תפקידה של יחידת השל"ת לרכז ולטפל בבעיות הצבאיות של החיילים כולל בעיות ת"ש, בעיות בריאות מיוחדות ולפקח על הימצאותם הפיזית ביעד שנקבע ולקיים לשם כך ביקורים תקופתיים. כמו כן, תטפל יחידת השל"ת בבעיות המשמעת הצבאיות ותפעל מול אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות בבעיות ונושאים שזיקתם אזרחית. יחידת של"ת ארצית הינה יחידת רישום לכל דבר לגבי כלל החיילים והחיילות במעמד של"ת השוהים במסגרת ובמסלול הנח"ל.

5.4 אחריות.

קביעת היעדים בהם ייקלטו חיילי השל"ת, שמירת היעוד ותנאי אחזקתם תיעשה על ידי אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, באחריות תנועות הנוער. האחריות לארגון, השליטה, והפיקוח על החיילים והחיילות בשל"ת, תהיה על יחידת של"ת - מרכז נוער ונח"ל.

5.5 הפסקת של"ת.

במידה והחייל לא יעמוד בפקודות והנהלים או לחילופין יבקש לעזוב, או שתנועת הנוער תחליט להרחיקו עקב בעיות משמעת וכדומה, ייפלט החייל ממעמד של"ת.

5.6 חישוב תקופת השירות.

לחייל המשרת בשל"ת תהיה תקופת שירות זו נמנית, לצורכי חישוב תקופת שירות החובה שהוא חייב בה, וזאת בהתאם לחוק שירות ביטחון.

5.7 הגנ"ש / אמ"ת / תע"מ

חבר גרעין הנמצא במעמד של"ת לא יבצע הגנ"ש / אמ"ת / תע"מ, אלא במצבי חירום או לחימה בהתאם להגדרת אג"מ מבצעים - מטכ"ל. בכל מקרה של זימון יותר מיום אחד מחייב הדבר תיאום ואישור אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות אשר יפעל במקביל ליחידת של"ת ליידע את גורמי התנועה והמשק.

הנחיות ונהלים מפורטים בנושאי רישום חיילי של"ת לקופות חולים ואחריות התנועות בנושא מופיעים בתיק נהלים של אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

הנהלים מחייבים את תנועות וארגוני הנוער בנושא השל"ת. ליחידת של"ת ארצית יש תקנון של"ת. הפקודות בתקנון זה מחייבות את חיילי השל"ת ותנועות הנוער.

6. של"ת תנועה (חל"ת) .

6.1 כללי.

שירות חיילי החל"ת (של"ת תנועה) הינו שליחות. החל"תניק הוא הדמות המחנכת המהווה סמל לדור הנח"לאים והנח"לאיות הבא. היציאה לחל"ת תתקיים על פי החלטת ועדת חל"ת, בראשותו של ראש יחידת הנח"ל באגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, וחברים בה מרכז נוער ונח"ל תנועות וארגוני הנוער. כל גרעין יוכל להוציא עד 15% מחברי הגרעין לחל"ת (לא מקרב הלוחמים בפרק הצבאי הראשון). החישוב יבוצע מהיקף חברי הגרעין ביום ספירת הגרעינים.

6.2 הגשת מועמדות לשל"ת תנועה.

חייל המעוניין לצאת לחל"ת ורואה עצמו מתאים לכך, יגיש בקשה לגרעין. מזכיר הגרעין יעלה בקשתו למקשר התנועה, התנועה תדון בנושא ולאחר מיון תגיש את רשימת המועמדים מקרב גרעיניה לועדת חל"ת.

6.3 אישור מועמדות לשל"ת תנועה.

בועדת חל"ת חברים אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, מרכז נוער ונח"ל ותנועות וארגוני הנוער.
הועדה תתכנס לפחות אחת למחזור בכדי לבחון ולדון באישורם של מועמדי התנועות ליציאה לחל"ת.
על המועמדים לעמוד בקריטריונים הבאים:

- א. נתונים אישיים גבוהים.
- ב. אינם מועמדים לאחוזי פיקוד.
- ג. חו"ד מפקדיהם לגביהם.
- ד. ראייה כנה וחיובית את נושא הנח"ל.
- ה. המלצות תנועה משכנעות.
- ו. מכסה שלא תעבור נתוני ספירת הגרעין.

6.4 פקודת יציאה לשל"ת תנועה.

לאחר קבלת אישור ועדת חל"ת יכנס שמו של החייל/ת לרשימת המועמדים ליציאה לחל"ת במסגרת הרשימות בחילופי המחזורים.

6.5 משך השהיה בשל"ת תנועה.

חייל לא יבצע יותר מ-12 חודשי חל"ת אלא אם הובאה בקשה מטעם התנועה לועדת חריגים ואושרה.
בכל מקרה זכאית הועדה לאשר עד 3 חודשים נוספים בחל"ת.

6.6 מעמד צבאי.

תקופת ההדרכה בחל"ת הינה ללא תשלום. חייל המשרת כמדריך בתנועת / אירגון הנוער חובותיו וזכויותיו שוות ומקבילות לחייל אחר בשל"ת בנושא משטר ומשמעת, אי לבישת מדים וכיו"ב.
הזכויות והחובות מפורטות בפרק 5 – של"ת.
חייל בחל"ת לא יעסוק בפעילות ציבורית הנושאת גוון פוליטי מכל סוג, ויעסוק אך ורק בהדרכת בני נוער בתנועתו לקראת הגיוס.
החיילים והחיילות יוצבו עם יציאתם לחל"ת ביחידת של"ת ארצית מד"נים, יחידה זו תהווה בעבורם יחידת אם לכל דבר. בכפיפות צבאית מלאה כולל בקרה ופיקוח – ככתוב בפרק 5 – של"ת.

6.7 הפסקת של"ת תנועה.

במידה והחייל לא יעמוד בפקודות והנהלים או לחלופין יבקש לעזוב, או שתנועת הנוער תחליט להרחיקו עקב בעיות משמעת וכדומה, יפלט החייל למעמד צבאי על ידי שלישות מרכז נוער ונח"ל - יחידת של"ת בתיאום עם אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ותנועות ואירגוני הנוער.

6.8 קריאה לשירות פעיל במשך תקופת השל"ת תנועה.

- א. ככלל, לא ייקרא חבר גרעין לשירות פעיל לצרכי אימונים צבאיים או לכל פעילות צבאית אחרת במשך תקופת ההדרכה בתנועת הנוער, או עם קבלת אישור מיוחד מטעם אגף הנוער והנח"ל.
- ב. בשעת חירום יוחזר חבר גרעין, העוסק בהדרכה בתנועת נוער למעמד של חייל בשירות חובה. החזרתו לשירות היא באחריות שלישות מרכז נוער ונח"ל – יחידת של"ת.

6.9 חישוב תקופת השירות.

לחייל המשרת בשל"ת תנועה תהיה תקופת שירות זו נמנית, לצורכי חישוב תקופת שירות החובה שהוא חייב בה, וזאת בהתאם לחוק שירות ביטחון. חבר גרעין אשר לא ימשיך במסלול לפרק השל"ת כמתחייב מהתנדבותו למסלול הנח"ל יחויב להחזיר חודשי שירות במדים כמספר ימי החל"ת שביצע, בכל מקרה לא יותר 40 חודשי שירות- בנים, 26 חודשי שירות – בנות.

הנחיות ונהלים מפורטים בנושאי רישום חיילי חל"ת לקופות חולים ואחריות התנועות בנושא מופיעים בתיק נהלים של אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

הנהלים מחייבים את תנועות וארגוני הנוער בכל נושא החל"ת. ליחידת של"ת ארצית יש תקנון של"ת. הפקודות בתקנון זה מחייבות את חיילי השל"ת ותנועות הנוער.

7. נהלים בשרות בנח"ל.

7.1 הגדרות שלישותיות.

7.1.1 שיוך חיילי וסמכות כוח אדם לחברי גרעין.

עם גיוסו לנח"ל, יוזן לכל חבר-גרעין שיוך חיילי "נח"מ" וסמכות "נח"ל גרעינים". שיוכו החיילי וסמכות זו יישמרו לו לאורך כל השרות הצבאי, אלא אם הוכרז כאחוז פיקוד או אושרה עזיבתו.

7.2 משק כוח אדם נח"מ.

חברי הגרעין ישובצו ביחידות וביעדי שיבוץ, שאושרו לחברי גרעין בלבד על- ידי מרכז נוער ונח"ל ואגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, כשיושם דגש על עקרון שלמות הגרעין.

7.3 עזיבת גרעין נח"ל.

7.3.1 עזיבת גרעין לפני הגיוס.

תתבצע על פי הנוהל המפורט בפרק 2 – רישום וגיוס לנח"ל, סעיף 2.4.3.

7.3.2 עזיבת גרעין במסלול השירות בנח"ל.

חבר גרעין המבקש לעזוב גרעין במהלך השירות יוכל לעזוב גרעין רק לאחר סיום כל פרק (לאחר סיום פרק צבאי ראשון ולפני היציאה לפרק המשימה / לאחר סיום פרק המשימה ולפני היציאה לבט"ש ולפני היציאה לשל"ת), במסגרת "ועדת עוזבי גרעין" – החברים בה ממ"ר נוער ונח"ל, ראש יחידת הנח"ל באגף הנוער והנח"ל ונציג התנועה. לאחר שאושרה עזיבת החייל, ישובץ מחדש ע"י שלישות מרכז נוער ונח"ל.

7.3.3 עזיבת גרעין במהלך של"ת.

תתבצע על פי הנוהל המפורט בפרק 5 – של"ת, סעיף 5.5.

חבר גרעין ששהה בפרק המשימה או השל"ת ויעזוב או יורחק מהגרעין יחויב בהשלמת כל ימי שהותו בפרקים אלו. במידה ושהה בפרק המשימה או השל"ת בנים- 4 חודשים ומעלה יבצע 40 חודשי שירות, בנות- חודשיים ומעלה תבצע 26 חודשי שירות. זאת בהתאם לחתימה על טופס הצהרת חבר/ת גרעין.

7.4 מעבר גרעין נח"ל.

7.4.1 מעבר גרעין לפני הגיוס.

- א. חבר הגרעין יחתום על טופס חתימה חדש לנח"ל, על-שם הגרעין אליו הוא עובר.
- ב. התנועה תאשר את מעבר הגרעין.
- ג. אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות ישנה את רישומו של חבר הגרעין בהתאם לחתימה החדשה.

7.4.2 מעבר גרעין לאחר הגיוס.

- א. חבר הגרעין יפנה למרכז נוער ונח"ל בבקשה למעבר גרעין.
- ב. התנועה תאשר את מעבר הגרעין.
- ג. אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות יאשר את מעבר הגרעין.
- ד. שלישות הנח"ל תעביר את חבר הגרעין לגרעין החדש ותזין את השינוי במערכת הצה"לית.

7.5 אחוזי פיקוד בנח"ל.

7.5.1 כללי.

- א. היציאה לאחוזי פיקוד תתקיים על פי החלטת ועדת תיאום אחוזים, שבה חברים מרכז נוער ונח"ל, ראש יחידת הנח"ל באגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, נציג התנועה ונציג היחידה.
- ב. כל גרעין יוציא 20% מהבנים שלו וכן 15% מהבנות שלו כאחוזי פיקוד, החישוב יעשה מהיקף חברי הגרעין ביום ספירת הגרעינים, על פי מדרג המיצוי הצה"לי מקורסי פיקוד וקצונה ועד תפקידי מנהלה.
- ג. חבר/ת גרעין היוצא מהגרעין כאחוז פיקוד, יקוצר שירותו בנים- 36 חודשים, בנות- 24 חודשים.

7.5.2 אחוזי פיקוד - לוחמים.

- א. רשימת המועמדים לאחוזים תועבר לגרעין לפחות חודש לפני היציאה לקורס מ"כים, בה תינתן האפשרות לבחור מבין מספר מועמדים (על כל אחוז יש להציג שני מועמדים).
- ב. לכל המאוחר שבועיים לפני מועד היציאה לקורס מ"כים יתקיים מפגש גרעינים, בו יחליטו הגרעינים מי אחוזי הפיקוד שהם מוציאים.
- ג. תינתן חסינות למזכירי גרעינים.
- ד. לאחר בחירת האחוזים על ידי הגרעינים תתקיים ועדת תיאום האחוזים, שבה יסוכמו שמות חברי הגרעינים שיוצאים לאחוזים.
- ה. אחוזי פיקוד לוחמים ישובצו בסיום קורס המ"כים לגד' 50, מ"כ שלא ישובצו לגד' 50, יסוכם שיבוצו ע"י מז"י- ענף חי"ר, בתיאום עם מרכז נוער ונח"ל.

7.5.3 אחוזי פיקוד - בנים במסלול אג"ם.

- א. יציאתם של בנים אג"ם תתבצע עפ"י הנוהל המפורט בסעיף 7.5.2, כשבסיום הקורס ישובצו ליחידה שממנה יצאו.

7.5.4 אחוזי פיקוד - בנים בעלי פרופיל כ"ג לקצונה.

- א. אחוזי פיקוד של בנים בתפקידי מנהלה הם לקצונה בלבד.
- ב. האישור ינתן במסגרת ועדת האחוזים הכללית.
- ג. חבר גרעין כ"ג שהוכרז כאחוז פיקוד על מנת לצאת לקק"צ בסיסי והורחק מהקק"צ במהלך ההכשרה, תינתן לו האפשרות לחזור למעמד חבר גרעין נח"ל.

7.5.5 אחוזות פיקוד.

- א. הגרעינים יבחרו אחוזות פיקוד בשבוע האחרון של טירונות הבנות, באמצעות מפגש גרעינים, למעט חברות גרעין אשר משרתות בפלוגת חי"ר קל, שיבחרו רק לאחר 6 חודשים (קיימת אפשרות כי כל אחוזות הפיקוד יבחרו לאחר 6 חודשים מהגיוס, על פי החלטת מרכז נוער ונח"ל ואגף הנוער הנח"ל ומשימות לאומיות).
- ב. רשימת המועמדות תוגש לגרעינים לפחות שבועיים לפני-כן.
- ג. אפשרויות לצאת כאחוזות פיקוד הם בתפקידי לחימה, פיקוד, הדרכה וחינוך.
- ד. המ"כיות ישובצו ביעדי נח"ל – הדרכת גרעינים בפרק המשימה, מורות חיילות, הדרכת טירוניות נח"ל.
- ה. חברת גרעין שהוכרזה כאחוזת פיקוד על מנת לצאת לקק"צ בסיסי והורחקה מהקק"צ במהלך ההכשרה, תינתן לה האפשרות לחזור למעמד חברת גרעין נח"ל.

7.6 החזרת ימי תב"נ

- א. חבר גרעין בעל ימי תב"נ, יחזיר ימים אלו בשירות בפרק הצבאי ורק לאחר מכן יקלט לפרק השל"ת.

7.7 פקודת חילוף מחזוריים.

לפני כל חילוף מחזוריים/פרקים, כלומר כניסה/יציאה מפרק משימה, כניסה/יציאה מפרק בט"ש וכניסה לשל"ת, תוכן על ידי מרכז נוער ונח"ל – פקודה הכוללת בתוכה את כל תנועות כוח אדם המתבצעות במסגרת חילוף המחזוריים. בפקודה יופיעו נקודות המשימה הלאומית שאושרו על ידי ראש אגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות, בפירוט הגרעינים המשובצים בהם. הפקודה הינה שמית ומצורפים אליה נספחי אג"ם ושלישות ולו"ז מתגלגל מפורט, הכולל את כל המועדים הקשורים לחילוף, קליטה וגריעה מיחידות, ימי עיון, סמינר הכנה לפרק משימה, אל"ת וכו'. הפקודה תופץ כחודש ימים לפני תחילת חילוף המחזוריים, ותוצג לאגף הנוער, הנח"ל ומשימות לאומיות.

7.8 נוהל הרחקת חבר גרעין

- חבר גרעין נח"ל יורחק מהגרעין באחד משלושת המקרים שלהלן:
- א. הורחק על ידי הגרעין בהצבעה בה רוב חברי הגרעין הסכימו/החליטו על הוצאתו, הרחקתו, מכל טעם השמור עם הגרעין.
 - ב. הורחק על ידי התנועה עקב סיבות שונות, כגון: התנהגות שאינה הולמת נח"לאי בזמן שהותו במשימה, אי התאמה וכו'.
 - ג. הורחק על ידי מרכז נוער ונח"ל – צה"ל, עקב בעיות התנהגות (כגון משמעת, סמים, עריקות וכיו"ב).
- בקשת ההרחקה תידון על ידי ממ"ר נוער ונח"ל, לאחר עדכון תנועת הנוער אליה שייך חבר הגרעין.
- על ראש אגף הנוער והנח"ל לאשר כל הרחקת חבר הגרעין.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

MINISTER OF DEFENCE BUREAU

לשכת שר הביטחון

תאריך: כ' תשע"ז
חשון
נובמבר 21
סימולין: נ-שר_רביטחון-091016-010973

ע' הרמטכ"ל -
ע' מנכ"ל משהב"ש
ר' האגף הביטחוני החדש
מזכ"צ שבה"ש

הנדון: המלצה לשינוי מסלול הנח"ל

1. בתאריך ה-10 באוגוסט 2015, מונתה ע"י ראש האגף הביטחוני חברתי במשרד הביטחון וראש חטיבת תכנון ומנהל כ"א בצה"ל וועדה משותפת לבחינת מסלול הנח"ל **מתוך כוונה להעצים את המסלול, למצות את יכולות המשרתים ולהיערך לאתגר קיצור שירות הגברים בצה"ל - כל זאת תחת הנחת היסוד של שימור מסלול הנח"ל וייעודו.**
2. בראשות הוועדה עמד [REDACTED] ראש החטיבה לגיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים במשרד הביטחון, החברים בוועדה: משהב"ש - ר' יחידת הנח"ל, משימות והתנדבות - צה"ל אכ"א - רמ"ד תכנון מקורות ולחיסמה - [REDACTED] רמ"ד נח"ל [REDACTED] תנועות וארגוני נוער - רכז הנוער העובד והלומד - [REDACTED] מזכ"ל המחנות העולים ויו"ר וועדת ש"ש במועצת תנועות הנוער - [REDACTED] ורכז תנועות תרבות ויו"ר וועדת ש"ש נח"ל במועצת ארגוני הנוער - [REDACTED]
3. הוועדה הגישה את מסקנותיה והמלצותיה המביאות לידי ביטוי את האפשרות הנותנת מענה להנחת היסוד לשימור מסלול הנח"ל ומאפשרת העצמת השירות האפקטיבי של חברי הגרעין תוך הארכת משך השירות הפעיל המלל בלחיסמה בחדשיים נוספים. לאחר מספר דיונים בנושא אימצו, רמ"ש אכ"א ור' האגף הביטחוני חברתי, את עיקרי מסקנות והמלצות הועדה המשותפת המחזות הלכה למעשה גילוי אחריות ושיתפות מלאה של האגף הביטחוני - חברתי במשרד הביטחון, צה"ל ותנועות הנוער במאץ לגיבוש מענה לקיצור השירות תוך העצמת המסלול.
4. מצורף בזאת מסמך המלצות הוועדה ומכתבה של רמ"ש אכ"א בנושא.
5. לאור האמור, שר הביטחון מאשר את שינוי מסלול הנח"ל בהתאם להמלצות הוועדה.

בברכה,

[REDACTED]
ע' [REDACTED]
[REDACTED]

הוראה מקצועית - מודל ליווי גרעינים במסלול הנח"ל

תוקף ההנחיה החל מ:	תאריך עדכון ההנחיה:	מספר העמודים:	מספר ההנחיה:
פברואר 2018	31 במרץ 2024	16	

רציונל

1. בייעוד הנח"ל נקבע כי "הנח"ל יהווה מסגרת פיקודית צבאית השומרת על קיומם ושלמותם של גרעיני תנועות הנוער וארגוני הנוער, ומקיימת את מסלול הנח"ל המשלב בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות, כחלק מרצף התהליך החינוכי משלב תנועת הנוער אל שלב ההגשמה".
2. הגרעינים המתהווים ומוקמים במסגרת תנועות וארגוני הנוער, מתגייסים לשירות הצבאי, ונדרש כי יגיעו לסופו כאשר עודם קבוצה מלוכדת ומשמעותית לצורך המשך ביצוע משימות לאומיות גם לאחריו.
3. במהלך השירות הצבאי, לאורך פרקי השירות השונים במסלול, משרתים חברי/ות הגרעינים במוקדים שונים ומשתנים. לשם כך, נדרשת פעולה חינוכית משמעותית המאגדת ומלכדת את הגרעין ומאפשרת לו להמשיך ולבצע בצורה מחוזקת את תפקידיו הצבאיים בפרקים ובתפקידים השונים ואף לבנות את ההתארגנות להמשך כגרעין בתום השירות.
4. הגופים המלווים את הגרעין לאורך דרכו - משלב המלש"ב ועד לשלב השחרור והיציאה לחיים בוגרים, הם תנועות וארגוני הנוער (להלן גופים משלחים).
5. הוראה זו מהווה עדכון להוראה קודמת בנושא (2020) ומותאמת למסלול השירות בנח"ל המונהג החל מנובמבר 2022.

הנחות יסוד

6. צה"ל הנו צבא עם ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית. המנדט החינוכי הניתן לו בתקופת שירותם של החיילים, מוגבל.
7. תנועות וארגוני הנוער המשלחים גרעינים למסלול הנח"ל מוכרים כ"גופים משלחים" על ידי משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי.
8. שיתוף הפעולה בין צה"ל לתנועות וארגוני הנוער במסגרת מסלול הנח"ל, מאפשר את המשך הפעולה החינוכית על ידי הגוף המשלח במהלך השירות, והופך למעשה את מדריכי הגופים לשליחים הן של הגוף המשלח והן של צה"ל. לפיכך, נדרשים המדריכים לעמוד בכללי האתיקה של הפעולה החינוכית בצה"ל.
9. הנח"ל הנו מסלול התנדבותי לאורך כל שלביו.

כללי האתיקה של הפעולה החינוכית¹

10. מצפן ערכי אחד - רוח צה"ל כתשתית יסוד וכמצפן יציב.
11. הקפדה על דיוק בעובדות תוך הימנעות מבחירה סלקטיבית שלהן, אבחנה בין עובדות לפרשנות והקפדה על מסרים גלויים.
12. טיפוח יכולת החשיבה ופיתוח השקפות עצמאיות - יש לאפשר ביקורת ולעודד חשיבה והתמודדות אישית עם העובדות המוצגות, כל עוד אינן סותרות את ערכי היסוד.
13. מסרים ממלכתיים - כפיפותו של צה"ל לדרג מדיני - אין להביע עמדות פוליטיות מפלגתיות, אין לצודד בגישות פוליטיות ואין "לנופף" בדגלים חברתיים ו/או באג'נדות חברתיות המצויים במחלוקת ולא הוכרעו על פי חוק או שאינם תומכים את המשימה הצבאית.
14. חובת ביצוע המשימה, תמיכה בייעוד צה"ל.
15. מאחד ומלכד - הקפדה על יישום ערך כבוד האדם, עיסוק במסרים של שותפות, מתן מקום לכולם, שיח מכבד ומייצג.

¹ בהתאמה לסוג הפעולה החינוכית הנדרשת בכשירות הגרעינים בשירות, מתוך מקח"ר - "אתיקה של הפעולה החינוכית - הגיונות ועקרונות פעולה".

16. יושרה וענייניות - הפרדה בין עמדות אישיות לתפיסה ממלכתית צבאית.
17. צדקת הדרך - שיח ערכי התומך את השליחות לשירות הצבאי על בסיס משמעות, הזדהות ושייכות של הפרט.

צירים מובילים בכשירות

18. **גיבוש הגרעין והקבוצה** - קבוצה חזקה מהווה כוח משמעותי. מצופה מחיילים במסלול הנח"ל לפעול ככוח משמעותי במסגרת הגרעינים במשימות צבאיות ולאומיות בפרקי השירות ולאחר מכן, בשלב ההגשמה. לפיכך, יש צורך בהכשרה תנועתית ערכית לציונות, חלוציות והגשמה, עיצוב מוסדות הגרעין, התמודדות עם מורכבויות חברתיות, עיבוד חוויות אישיות וקבוצתיות ולמידה משותפת.
19. **צבא העם** - "...המשרתים בצה"ל מבצעים חוץ ממשימות ההגנה גם משימות לאומיות נוספות, לפי שיקוליה וקביעותיה של מדינת ישראל".² חיילי מסלול הנח"ל פועלים בשני מרחבים - הצבאי והאזרחי. פעילותם של חיילי המסלול במרחב האזרחי מהווה מימוש של מודל צבא העם, כפי שהוא מוגדר בתורה הצה"לית הפנימית. נדרש לעסוק בחיזוק תפיסת צבא העם בקרב חברי/ות הגרעינים על כל המשתמע מכך - ערכי רוח צה"ל כמצפן ערכי, צה"ל כצבא ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית, משימות לאומיות, המפגש החברתי בצה"ל והצבא כמחנך ומעצב זהות.³
20. **הכנה לשירות קרבי ומשמעותי** - הכוונת והדרכת החניכים לשרת שירות משמעותי בדגש על שירות קרבי ביעדי הנח"ל, ביציאה לפיקוד (בשלב בחירת האחוזים/ות) ובהכנת הנוער לשירות קרבי ומשמעותי במסגרת התפקידים השונים ובפרק המשימה הלאומית. פעולה זו, קשורה גם לפיתוח החוסן בקרב בני הנוער ברמה האישית, הקבוצתית והקהילתית. בנוסף, חברי הגרעין שיבחרו לאחר השירות הצבאי בהגשמה, וימשיכו לעסוק בחינוך, ישפיעו רבות על עמדות בני הנוער כלפי הגיוס במקום בו יפעלו.

הגדרות

21. **מדריך גרעין** - מדריך את חברי הגרעין ברמה החברתית לאורך דרכם מגיבוש הקבוצה המתהווה לגרעין, דרך שנת השירות / מכינה ומחנה ההכנה ועד תום שירותם במסלול הנח"ל. המדריך מהווה גורם משמעותי בתהליך ההתחנכות של חברי הגרעין במהלך השירות במסלול הנח"ל אל עבר ההגשמה כגרעין בוגר. הגדרת התפקיד מפורטת בנספח א' להוראה זו.
22. **רכז נח"ל** - הרכז הנו גורם מקשר, מטעם הגוף המשלח גרעינים למסלול הנח"ל, לבין משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי וצה"ל - מדור נח"ל, בכל הנושאים הקשורים לחברי/ות הגרעינים משלב רישומם למסלול ועד לתום שירותם במסגרתו. הרכז הנו דמות מפתח בארגון. לעיתים יידרש הרכז לעבודת מטה משותפת עם גופים משלחים אחרים או בתוך ארגונו לקידום תהליכים במסלול הנח"ל. הגדרת התפקיד מפורטת בנספח ב' להוראה זו.
23. **מחנה הכנה** - תקופה טרום השירות בה מתגבש הגרעין כחלק מתהליך ההכנה לגיוס למסלול הנח"ל.
24. **מפגשים נח"לאיים**:

- א. **סמינר** - כינוס של כלל חברי/ות הגרעין מכלל מוקדי השירות השונים למהלך מספר ימים מוגדר - לרוב מתקיים בימי חמישי עד למוצאי השבת, למעט סמינרים ייחודיים אשר משכם ארוך יותר - סמינר אמצע הפרק הצבאי וסמינר הכניסה לפרק המשימה שמשכם 5 ימים (ראשון - חמישי) וסמינר סיכום פרק המשימה שמשכו 4 ימים (חמישי - ראשון). הסמינרים מתואמים על ידי מדור נח"ל ומופצים כפקודה ליחידות. ההתייחסות של החיילים/ות לסמינרים אלו הנה חובה.
- ב. **פגש מקשרים** - פגשים מתקיימים לאורך שירותם של החיילים בפרק הצבאי הראשון. במסגרת הפגש יגיעו מדריכי הגרעין לפגוש עם חניכיהם במוקד שירותם. משכו של הפגש 4 שעות - השעה הראשונה מתמקדת בשיח עם המפקדים, ושאר הזמן מוקדש למפגש עם החניכים/ות ויצירת שיח על הסוגיות המשמעותיות שפוגשות אותם ביום

² אמ"ץ - חטיבת התורה וההדרכה (ינואר 2017), "תורה בסיסית כללית - מינהל כוח אדם צבאי", עמוד 48.

³ "תורה בסיסית כללית - מינהל כוח אדם צבאי", עמוד 4.

יום הצה"ל. בתקופת ההכשרה הראשונית של הלוחמים/ות יתקיימו 2 פגשי מקשרים ואילו בשאר ההכשרות יתקיים לפחות פגש 1. הפגשים מתואמים על ידי מדור נח"ל ומופצים כפקודה ליחידות.

- ג. **מפגש גרעין** - מפגשי גרעין מתקיימים לאורך שירותם של החיילים/ות בפרק הצבאי הראשון. המפגש יתקיים לאורך 4 שעות, לרוב בימי ראשון או חמישי בדרכם של חברי/ות הגרעין ליחידה / מהיחידה לביתם. המפגש מודרך ע"י מדריך הגרעין או נציג מטעם הגוף המשלח. המפגשים מתואמים על ידי מדור נח"ל ומופצים כפקודה ליחידות.
- ד. **מפגש גרעין עצמאי** - כל מפגש של מדריך הגרעין או נציג מטעם הגוף המשלח שאיננו במסגרת הסמינרים המוגדרים בהנחיית משרד הביטחון ומקח"ר. מפגשים אלו הנם וולונטריים והשתתפות בהם הנה לבחירת חברי הגרעין.

25. **המיזם המשותף** - התקשרות בין האגף הביטחוני חברתי במשרד הביטחון לגופים משלחים, אשר יקיימו מערך ליווי חינוכי וחברתי לגרעיני הנח"ל בתקופת שירותם הצבאי, על פי נהלי מסלול הנח"ל ופקודות הצבא ולמען מימוש ייעוד הנח"ל. המיזם המשותף מובל על ידי האגף הביטחוני חברתי במשהב"ט.

השיטה

26. לאורך כל חיי הגרעין מהקמתו ועד לתום שירותו במסלול (לפחות) יתקיימו תהליכי הקמה, גיבוש, התחנכות של הגרעין והפרטים בו על ידי מדריך הגרעין. להלן פירוט הפעולות ההדרכתיות על הגרעין וחבריו:

- א. בשנת השירות ומחנה ההכנה יתקיימו מפגשים שבועיים בין המדריך לחניכיו (אם באופן קבוצתי ואם פרטני תוך איזון ביניהם). כמו כן, יתקיימו סמינרים לגיבוש הגרעין, סמינר לקראת השירות הצבאי וכד'. **חברי/ות הגרעינים בתקופת המלש"ב יעברו את כלל התכנים המחייבים בהוראה זו במהלך שנת השירות ומחנה ההכנה למסלול.**

ב. במהלך הפרק הצבאי הראשון יעמוד המדריך בקשר טלפוני עם חניכיו לפחות אחת לשבועיים ויוביל את הדרכתם במסגרת⁴:

- 1) סמינרים - במהלך שירותם בפרק הצבאי הראשון יעברו החיילים 7 סמינרים⁵.
 - 2) פגשי מקשרים - בכל הכשרה ראשונית של לוחמים/ות יתקיימו 2 פגשי מקשרים, בכל הכשרה אחרת יתקיים לפחות פגש מקשרים 1. נוסף על כך, יתקיימו בפרק הצבאי הראשון 7 פגשי מקשרים נוספים (לפחות) במוקדי השירות השונים של חברי/ות הגרעין.
 - 3) מפגשי גרעין - במהלך שירותם בפרק הצבאי הראשון יתקיימו 5 מפגשי גרעין לחיילים.
- ג. במהלך פרק המשימה יקיים המדריך עם חניכיו בכל שבוע - חצי יום ליווי חברתי וחצי יום ליווי משימתי. כמו כן, יוביל את ההדרכה בסמינרי הגרעין בפרק זה - 3 סמינרים.
27. במהלך השירות הצבאי מדור נח"ל יפעל לתיאום המפגשים הנח"לאיים המוגדרים למול יעדי השירות בהם משרתים חברי/ות הגרעינים בפרקים השונים. מדור נח"ל ישלח אחת לחודש את מועדי הסמינרים המתואמים לחודשיים הקרובים.
28. התכנים שיועברו בסמינרים הם התכנים המפורטים במסמך זה - יש להקפיד על עמידה בנושאים ובמטרות המוגדרות (בהוראה זו יפורטו עד לרמת יחידות התוכן ומטרותיהן) ובהתאם לכללי האתיקה של הפעולה החינוכית. במידה ועולה הצורך להקדים או לאחר תוכן כזה או אחר בין סמינרים או להוסיף תוכן לאור אבחון מצבו של הגרעין על ידי הגוף המשלח - ניתן לעשות כן תוך תיאום מול תא חברה וגרעינים במדור נח"ל.
29. בנוסף לסמינרים המוגדרים, הגרעינים נפגשים למפגשי גרעין ו/או פעילות תנועתית אחרת במהלך יציאותיהם הביתה, שאינם במסגרת הסמינרים המוגדרים, ומובלים על ידי הגוף המשלח לאורך הפרקים השונים. כלל המופעים הללו חייבים

⁴ נספח ז' להמלצות ה"צוות לבחינת שינוי מסלול הנח"ל 2022", האגף הביטחוני חברתי - מקח"ר - הגופים המשלחים, מרץ 2022.

⁵ הוראה זו מפרטת 12 סמינרים מתוך ההבנה כי קיים קושי לקיים במהלך השירות סמינרים ארוכים מ-3 ימים. במידה ויתאפשר יאוחדו תכנים לסמינר אחד ובמידה ולא יתקיימו כ-12 נפרדים כמפורט בהוראה.

- לעמוד בכללים המוגדרים בהוראה זו, הן בהיבט התוכן והן בהיבט כללי האתיקה של הפעולה החינוכית. מפגשים אלו יהיו וולונטריים בלבד ולבחירתם של חברי/ות הגרעינים.
30. על הגופים המשלחים להעביר את כלל מערכי השיעור למדור נח"ל - תא חברה וגרעינים עד שבועיים טרום הסמינר. המדור יבצע בדיקה ויאשר את מערכי השיעור.
31. מדור נח"ל יבצע ביקורות יזומות ופתע בסמינרים, ידגום את מערכי השיעור המועברים, ויבחן את התאמתם הן למטרות המוגדרות בהוראה זו והן את עמידתם בכללי האתיקה של הפעולה החינוכית.
32. פעילות תנועתית / ארגונית שאיננה בהקשר מסלול הנח"ל - במידה והחיילים במסלול יתנדבו לקחת חלק בפעילות תנועתית / ארגונית על חשבון זמנם הפנוי - יבצעו במסגרתה אך ורק פעולות חינוכיות העומדות בכללים המוגדרים בהוראה זו.
33. בסיום המפגש הנח"לאי, ימלא ויעביר מדריך הגרעין דיווח על המפגש למדור נח"ל.

פירוט התכנים המהווים תוכנית סף

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
0.1 תהליך לבניית הקבוצה שלב המלש"ב - שנת השירות	1. בניית הקבוצה וחיזוקה במהלך שנת השירות (וביתר שאת בגרעינים מתהווים בשנת השירות). 2. מקום הפרט בקבוצה.	החניכים יתנסו באורח חיים משותף ויבססו את זהותם הקבוצתית בהתאם. 1. החניכים יסבירו מהי שליחות בחברה הישראלית. 2. החניכים יסבירו את השניו שעבר הנח"ל בהקשרי המשימה הלאומית. 3. החניכים יעמיקו בזהות היהודית והציונית. 4. החניכים יעמיקו בסוגיות יסוד בחברה הישראלית.	על פי אופני הפעולה השונים בגופים המשלחים.
0.2 תהליך מכין מסלול הנח"ל שלב המלש"ב - שנת השירות / "מחנה ההכנה"	1. אחריות הפרט על העשייה הקבוצתית. 2. עיסוק באתגרי החברה הישראלית. 3. "סיירת או ניירת" - אתגר בבחירה להתגייס למסלול בשל תפיסות לגבי חשיבות תפקידים מסוימים / ופי שירות לעומת אחרים.	החניכים יעמיקו בנושא הגשמה קבוצתית. 1. החניכים יסבירו את מודל צבא העם ויקשרו בינו לבין ייעוד מסלול הנח"ל. 2. החניכים יסבירו את מטרות הגיוס למסלול. 3. החניכים יסבירו הגשמה קבוצתית מהי. 4. החניכים יעמיקו במושג החלוציות. 5. החניכים יעמיקו בשאלת ההגשמה בראי מטרות הגוף המשלח. 6. החניכים ידגימו אופני הגשמה.	צבא העם החניך יראה בשירות משמעותי בצה"ל כמימוש מודל צבא העם. 1. החניך ימשיג את מודל "צבא העם", יסודותיו ועקרונותיו. 2. החניך יסביר את המגמות המאיימות על קיומו של צבא העם (סקטוראליזם, מעמדיות, הפרטה, השתמטות, ירידה בגיוס לקרבי וכו'). 3. החניך יסביר את ההכרח במודל צבא העם לקיומה של מדינה יהודית ודמוקרטית. 4. החניך יזהה את מסלול הנח"ל כמשמעותי וחיוני לקיומו של מודל צבא העם. 5. החניך יבחר להתגייס למסלול הנח"ל. מפגש עם חיילים ובוגרים במסלול החניך יחזק את המוטיבציה שלו לקראת הגיוס למסלול. 1. החניך יקיים שיח עם חיילים ובוגרים במסלול על כל שלביו. 2. החניך ישתף את תחושותיהם ביחס לגיוס למסלול הנח"ל. 3. החניך ירכוש כלים לקראת הגיוס למסלול הנח"ל. חלוציות החניך יראה עצמו כחלוץ וכחלק ממסלול הנח"ל. 1. החניך יכיר את תהליך התפתחותו של מסלול הנח"ל למהכשרות המגויסות בפלמ"ח ועד לצורתו הנוכחית. 2. החניך יסביר את ייעודו ותפקידו של הנח"ל. 3. החניך ימשיג מה היא חלוציות. 4. החניך יפרוט את אתגרי מסלול הנח"ל בעת הנוכחית ויבחר לקבל על עצמו את האחריות על חיווקו של המסלול. אחריות על החברה הישראלית החניך יפעל לקידום החברה הישראלית מתוך תחושת אחריות. 1. החניך יתאר את המורכבויות והאתגרים הטמונים בחברה הישראלית היום. 2. החניך ייחשף למגוון דמויות משמעותיות בחברה הישראלית. 3. החניך יבחר בעמדה יזומת ואקטיבית כלפי הפערים בחברה הישראלית. התהליך הגרעיני בשירות - קבוצה בצבא החניך יתאים את זהות הקבוצה למאפייני השירות הצבאי. 1. החניך ישתף את ציפיותיו בנוגע לקבוצה לאורך השירות הצבאי. 2. החניך יתמודד עם דילמות שונות מחיי המוקד והגרעין בפרק הצבאי הראשון. 3. החניך יגדיר את מקום המוקד, הגרעין והתנועה בשגרה הצבאית בשבילו.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
			הגשמת ערכים בצבא החניך ירהו בשירות כפלטפורמה למימוש ערכי התנועה בהתאם לרוח צה"ל. - החניך יפרט את הערכים המובילים אותו. - החניך יסביר את מסמך רוח צה"ל ואת הצורך בו. - החניך יסביר כיצד ערכי התנועה מובאים לידי ביטוי במסמך רוח צה"ל. האחריות על מסלול הנח"ל החניך יראה עצמו כנושא דגל בקיומו של מסלול הנח"ל. - החניך יספר את סיפור הקמת מסלול הנח"ל. - החניך יסביר את מצב המסלול כיום בהיבטי אתגרי התקופה, המשימה הלאומית ותהליכים נוספים על הפרק. - החניך יפעל לקידום מסלול הנח"ל מתוך תחושת אחריות כפרטים וכגרעין.
0.3 תהליך הגיוס לשירות הצבאי במסגרת המסלול שלב המלש"ב - שנת השירות / "מחנה ההכנה"	1. תהליכי המיון והשיבוץ לתפקידים במסלול 2. תפקיד למול מוקדים גרעיניים 3. עזיבת מלש"בים לטובת תפקידים אחרים המוצעים להם על ידי מיטב וחילות נוספים 4. עיסוק אישי בהכנה לקראת הגיוס תוך שיח חברתי קבוצתי ובניית מוקדים חזקים.	החניכים יתוו את האופן בו יפעלו כקבוצה, יתמודדו עם אתגרים וייקחו אחריות על משימותיהם בשירות הצבאי. 1. החניכים יסבירו את חשיבות הגיוס לצה"ל בדגש על שירות קרבי ומשמעותי, דילמות ואתגרים כחילולים בשירות הצבאי, מערכת הערכים בצה"ל ויכולת ההשפעה של צה"ל על היחיד ויחידה על הצבא. 2. החניכים יעמיקו במסלול הנח"ל - ייחודו, השוניים במסלול לאורך השנים וציוני דרך במאבק על הנח"ל. 3. החניכים יבחרו לקחת אחריות אחד על השני, יבססו מוקדים לגרעין ודרכי התמודדות עם אתגרים בשירות. 4. החניכים ימנו את התפקידים המוצעים במסלול. 5. החניכים יצינו רבדים מרכזיים במורשת הנח"ל - הפלמ"ח והנח"ל כמשמך דרכו, הנח"ל כגוף ביצוע למשימות לא מיות לרבות חינוך והתיישבות, צבא העם, תפקיד הנח"ל בחברה.	הזכרת עם התפקידים במסלול החניך יפרט את יעדי השירות במסלול הנח"ל. 1. החניך יסביר את הפרקים השונים במסלול ומשכם. 2. החניך יפרט את מאפייני התפקידים השונים במסלול. 3. החניך יסביר את משמעות התפקידים השונים במסלול. הכנה לתהליך המיון והשיבוץ החניך יסביר את הנדרש ממנו בתהליך המיון והשיבוץ. 1. החניך יפרט את שלבי תהליך המיון לתפקידים במסלול הנח"ל. 2. החניך יסביר את משולש השיבוץ לתפקידים בצבא. 3. החניך יסביר את חשיבות המיון ואת הנדרש ממנו להצלחה בו. ביקור קומונה (ע"י מדור נח"ל) החניך יסביר את מסלול הנח"ל ואת תפקידו בעיצוב השירות בו. 1. החניך יפרט את מטרות הגיוס למסלול. 2. החניך יאפיין את הגיוס לנח"ל. 3. החניך יעסוק בדילמות ערכיות במסלול הנח"ל. יום עיון גרעיני בבית הפלמ"ח החניך יתאר את החזון המשותף לגרעין על בסיס המורשת. 1. החניך יעמיק במושג הקבוצה והחלוציות. 2. החניך יסביר את ההיסטוריה הנח"ל לאית. 3. החניך יעצב תמונת חזון משותף לעתיד עם חבריו לגרעין. ערך ההגנה החניך יחזק את תחושת השליחות תוך דגש על מוטיבציה לשירות קרבי. 1. החניך יבין כי ערך ההגנה בבסיסו הוא זכותה של מדינת ישראל להגן על עצמה. 2. החניך יתאר את ערך ההגנה והתפתחותו מראשית המהפכה הציונית ועד ימינו. 3. החניך יסביר את הקשר בין אופי החברה, כוח עמידתה ויכולתה להגן על עצמה, ויבחר להגן על החברה הישראלית. 4. החניך יבחר להתגייס לשירות קרבי. סיור ביחידה לוחמת (בתיאום מדור נח"ל) החניך יסביר את האתגרים וההזדמנויות בשירות הצבאי. 1. החניך יסביר את אופי השירות ביחידה צבאית, בדגש על השירות הלוחם. 2. החניך יפרט את האתגרים שהשירות ככלל ובפרט השירות הקרבי מזמן: מנטלי, פיזי, שירות שווינו. 3. החניך ירכוש כלים להתמודדות עם האתגרים הללו. 4. החניך יזהה את ההזדמנויות שהשירות הצבאי מזמן: חשיפה למגוון אוכלוסיות, התבגרות, רכישת מיומנויות, התמודדות במצבי לחץ ועוד. כנס לקראת גיוס / גדנח"ל (כחודשיים-שלושה חודשים טרום הגיוס) החניך יפעל בהתאם לתפיסת האחריות והתרבות הנח"ל לאית בשירות. 1. החניך יתאר את מורשת הנח"ל. 2. החניך ייחשף לכלל העמיתים ליעד השירות אליו הוא מיועד והתפקידים במסלול. 3. החניך יגבש עמדה אחראית כלפי השירות במסלול. 4. החניך יעצב את תפיסת התרבות הנח"ל לאית ביעדי השירות. איסור שימוש בסמים החניך יחדש את ההסכמה על יצירת תרבות המתנגדת לשימוש בסמים. 1. החניך יבחן את המניעים והחברתיים לשימוש בסמים וחריגתם משיח המותר ואסור. 2. החניך ידון בעמדות לשימוש בסמים בצורה גלויה והצורך בצמצום ממדי ההשתקה בנושא. 3. החניך יגדיר מחדש את השימוש בסמים כקו אדום! עיבוד המעבר ממחנה ההכנה לשירות צבאי החניך יעמיק בשינויים והאתגרים שהוא חווה במעבר בין שנת השירות / מחנה ההכנה לצבא. 1. החניך יציף את השוני בין שנת השירות /או מחנה ההכנה לשירות הצבאי. 2. החניך יבחן את ההזדמנויות והאתגרים במעבר ממחנה ההכנה לשירות הצבאי. 3. החניך יבחן השפעות המערכת הצבאית (לרבות הטירונות) על חווית היחיד (אתגרים, עיסוק מוגבר בעצמי, הסתגלות לקידים ההירארכיים, אופני מדידה חדשים ועוד). 4. החניך יתאם ציפיות באשר לאופן הדרכתו בשירות הצבאי - בסמינרים ובמוקדים.
1 סמינר טירונות (1 חוד')	1. "שוק" ראשוני במעבר משנת השירות לשירות הצבאי - אורחות חיים, המבנה החברתי של הגרעין, הנורמות ו"קודים" צבאיים.	החניכים יתוו סף ערכי לאופן פעולתם כגרעין וכיחידים בשירות ויעצבו את מוסדות הגרעין בשירות. 1. החניכים יעבדו במשותף, כגרעין וכמוקדים, את	

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
	2. תנאי טירונות - יום-יום אינטנסיבי ולחוצ' המקשה על קיום הקשר בין חברי הגרעין. עיצוב מחודש של הגרעין במסגרת החיים החדשה, בדגש על גיוס מפוצל. קשיים אישיים ומדדים תחרותיים היוצרים ריכוז של חברי הגרעין בעצמם.	1. חוויית הכניסה למערכת הצבאית. 2. החניכים יגדירו את דמות החייל הנחלאי - ציפיות, מדדים ונורמות בשירות הצבאי. 3. החניכים יעצבו את מוסדות הגרעין, אורחות החיים שלו בשירות ואת שגרת היום-יום במוקדי השירות. 4. החניכות (שטרם התגייסו) תעמקנה בחוויית חברי הגרעין המגויסים ותצבנה יעדים לפרק המשותף ש להן לקראת הגיוס.	דמות החייל הנח"לאי החניך יגדיר את דמות החייל הנח"לאי - ציפיות, מדדים ונורמות בשירות הצבאי. 1. החניך ינתח את המדדים והנורמות הצבאיות וכיצד הן משפיעות על חברי הגרעין. 2. החניך יבחן את היתרונות והחסרונות למדדים ונורמות אלו. 3. החניך יבחר לעצב את היום-יום הצבאי שלו/ה. 4. החניך יעצב תמונת ראוי גרעיני לדמותו של החייל הנח"לאי.
	3. הגיוס המפוצל - חלק מהגרעין טרם גויס ועודנו במסגרת וולונטרית ומאפשרת בהרבה, מציאות יום-יום שונה לחלוטין.		שליחות במשימה הצבאית החניך יחזק את תודעת השליחות במשימתו הצבאית. 1. החניך יבחן את האתגרים וההזדמנויות שלו בביצוע המשימה הצבאית. 2. החניך יעצים את תחושת השליחות מתוך תפישת אחריות על המשימה הצבאית. 3. החניך יעצים את תחושת השליחות במשימה הצבאית כביטוי ללקיחת אחריות על החברה ודמותו של צה"ל כצבא העם.
			עיצוב תרבות גרעינית החניך יעצב את היומיום הקבוצתי בשירות הצבאי (מוקדים, חוויות שונות, שינוי ביום יום). 1. החניך יעמיק במושג "תרבות" ויהווה הכוחות המניעים את האדם ליצור את תרבותו. 2. החניך יבחר לעצב את תרבותו גם בתוך היומיום הצבאי. 3. החניך יבחר בתרבות גרעינית שיתופית, שיש בה מקום לכולם - תרבות יוצרת ומתחדשת המתמודדת עם הניכור, הבדידות והמרחק הנוצרים בפרק הצבאי הראשון.
			עיצוב אורחות החיים של הגרעין בצבא החניך יעצב את מוסדות הגרעין ואורחות החיים של הגרעין בשירות. 1. החניך יעצב תמונת ראוי של גרעין בצבא. 2. החניך יעצב את המנהיגות הפנימית בגרעין בהתאמה למציאות הצבאית החדשה. 3. החניך יבחר לעצב את אורחות החיים ואת מוסדות הגרעין במהלך השירות הצבאי.
			עיצוב מוקדי השירות (עובר במוקדים) החניך יעצב את המוקדים כמקום חברתי להתמודדות עם האתגרים בפרק הצבאי הראשון. 1. החניך יעבד את חוויית השירות עד כה במוקדי השירות. 2. החניך ינתח את הקודים והמדדים המעצבים את מוקדי השירות. 3. החניך יעצב את החוויה החברתית והצבאית במוקדי השירות. 4. החניך יעצב את אורחות החיים והמוסדות המשותפים למוקדי השירות.
		1. החניכים יגדירו את המושג "מרחב בטוח". 2. החניך ידון באלימות מודעת ושאינה מודעת הן בכלל והן בהקשרי מיניות. 3. החניך יקבע עם שותפיו ושותפותיו לגרעין את נהלי קבוצה וקודי ההתנהגות בגרעין בהתאם להגדרת ה"מרחב הבטוח".	שמירת החיים בצה"ל החניך יגלה אחריות משותפת על שמירת החיים של חבריו ושל עצמו בתקופת השירות הצבאי. 1. החניך יבחן את הסכנות לשלומם של חבריו במהלך השירות הצבאי: נהיגה בסופי שבוע, שמירה על הגוף והנפש בתנאי עומס, קרבה לנשק, אובדנות. 2. החניך ידון בתופעות צמצום מרחב האחריות בקרב חיילים בשירות הצבאי. 3. החניך יגבש דרכי פעולה אשר תסייענה לו בלקיחת אחריות זו.
			מגדר בצבא (בגיוס מפוצל יתקיים לאחר גיוס הנשים) החניך יעצב את החוויה המגדרית בשירות הצבאי. 1. החניך ינתח את החוויה הצבאית דרך משקפיים מגדריים. 2. החניך ידון בחוויה הצבאית של חברי הגרעין בהיבט המגדרי. 3. החניך יבחר לעצב את החוויה המגדרית באופן משותף במוקדים ובגרעין.
			מרחב בטוח החניך יעצים את תחושת השייכות, האמון והמסוגלות שלו להתמודד עם חוויותיו בשירות יחד עם חבריו וחברותיו לגרעין. 1. החניך יגדיר את המושג "מרחב בטוח". 2. החניך ידון באלימות מודעת ושאינה מודעת הן בכלל והן בהקשרי מיניות. 3. החניך יקבע עם שותפיו ושותפותיו לגרעין את נהלי קבוצה וקודי ההתנהגות בגרעין בהתאם להגדרת ה"מרחב הבטוח".
			משימת הפיקוד בצה"ל החניך יסביר את חשיבות הפיקוד בצה"ל. 1. החניך יסביר את משימת הפיקוד בצה"ל, על האתגרים שבה ועל האחריות הגדולה שבה. 2. החניך יעצב את דמות המפקד הראוי למול ערכי רוח צה"ל והדרישות הפרקטיות בתפקידים השונים. 3. החניך יסביר שכל מפקד, בכל יחידה, הוא גם מחנך. 4. החניך יבחר בפיקוד כמשימה גרעינית.
			עיצוב תהליך בחירת אחוזי הפיקוד החניך יעצב את העקרונות המשותפים לתהליך הבחירה של אחוזי הפיקוד. 1. החניכים יקבלו החלטה גרעינית משותפת על תהליך בחירת המפקדים. 2. החניך יציף את עמדותיו הראשוניות בגרעין בנוגע לרצונו להיות מפקד. 3. החניכים יעצבו את התהליך לבחירת המפקדים בגרעין - מפגשים, שיחות, סמינר.
2.1 פגש חשיפה לפיקוד (2 חוד')	1. יום יום אינטנסיבי ולחוצ'. 2. תהליכי מיצוי לפיקוד בקצבים שונים בין המוקדים. 3. הגיוס המפוצל - חלק מחברות הגרעין ביום-יום לא צבאי.	החניכים יגדירו בסיסים משותפים לתהליך בחירת המפקדים. 1. החניכים יסבירו את תפקידו ואחריותו של המפקד. 2. החניכים יעמיקו באפשרויות הפיתוח האישי שמשימת הפיקוד מאפשרת.	

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרות על ומטרות ביניים	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
2.2 פגש היערכות לבחירת מפ קדים/ות (3 חוד')	1. יום יום אינטנסיבי ולחץ. 2. תהליכי מיצוי לפיקוד בקצבים שונים בין המוקדים. 3. הגיוס המפוצל - חלק מתכורות הגרעין ביום-יום לא צבאי.	החניכים יגדירו בסיסים משותפים לתהליך בחירת המפקדים. 1. החניכים יעצבו עקרונות לתהליך הבחירה של אחוזי הפיקוד במסלול תוך לקיחת אחריות משותפת הן על משימת הפיקוד והן על המסלול.	חלוציות והגנה החניך יסביר את הבחירה בשירות משמעותי בנח"ל כבחירה חלוצית בימינו. 1. החניך ידון בדמותו של החלוץ כדמות אדם הבוחר לחיות את חייו מתוך אחריות לעם היהודי ולחברה הישראלית. 2. החניך ילמד על ההיסטוריה של התנועה הציונית ואופן ביצוע משימת ההגנה בראשית דרכה של המדינה. 3. החניך ילמד על דמות החלוץ הלוחם בפלמ"ח, כוח צבאי חלוצי. 4. החניך יבחן את הקשר בין דמות הלוחם בפלמ"ח לחייל הנח"ל ויבחר לקיים את אותם ערכים בשירות בנח"ל.
		קבלת החלטות במשותף בגרעין החניך יסכים על אמות המידה לקבלת ההחלטה המשותפת בגרעין לקראת היציאה לפיקוד. 1. החניך ידון ברצונות האישיים של חברי הגרעין ביחס למשימת הפיקוד בצה"ל. 2. החניך יבחר בדרך של שיחה ומפגש לקבלת החלטות.	
2.3 סמינר בחירת שליחים למשימת הפיקוד (3.5 חוד')	1. פערים בין חברי הגרעין בתפיסת חשיבות הפיקוד בצה"ל. 2. קושי לקיים קשר בין חברי הגרעין ביעדים השונים בתנאי טירונות. 3. פערים הנוצרים בין חברי הגרעין והמוקדים השונים. 4. חששות לקראת תהליך היציאה לפיקוד המתקרב, חוסר הבנה מי ראויו להיות מפקד מטעם הגרעין. 5. הזדמנות לשיח על הרחבת מעגלי ההשפעה של הגרעין. 6. התמודדות עם מדדי הערכה חיצוניים של המפקדים ביחס להמלצות לפיקוד. 7. להחזיק את שתי המשימות הגרעיניות ללא היררכיה בהצ'חה: פיקוד ופרק משימה. 8. פתיחת מחלקת פיקוד בגדודים הלוחמים.	החניכים יבחרו את אחוזי הפיקוד של הגרעין מתוך תחושת שליחות ואחריות. 1. החניכים יפעלו להעצמת לכידות הגרעין והקשרים ביניהם. 2. החניכים יסבירו את חשיבות הפיקוד בצה"ל. 3. החניכים יעצימו את תחושת השליחות בשירות כמשימה אישית וגרעינית. 4. החניכים יבחרו באופן קבוצתי את שליחי הגרעין לפיקוד, מתוך העקרונות המשותפים שהגדירו.	השירות הצבאי כמשימה גרעינית (לא טוב היות האדם לבדו) החניך יבחר בגרעין כמקום אליו הוא מביא דילמות אישיות שונות, על אף המרחק והשוני ביום יום. 1. החניך ישתף בעשייה הצבאית שלו ביחידות השונות. 2. החניך יחזק את תחושת השליחות במשימתו הצבאית. 3. החניך יעצב את הסביבה החברתית בגרעין כמקום המאפשר להביא את הדילמות והקשיים שלו והתמודדות משותפת עם החוויות. 4. החניך יבחר בתפקידו בשירות הצבאי כמשימה אישית, גרעינית ותנועתית.
		תפקיד הנח"ל בחיזוק צבא העם החניך יבחן את היותו של מסלול הנח"ל ביטוי מרכזי למודל "צבא העם". 1. החניך יסביר את חשיבות קיום מודל "צבא העם" עבור מדינת ישראל והחברה הישראלית. 2. החניך יסביר את האופנים בהם מבטא עקרון "צבא העם" לדרך סוגיות נבחרות. 3. החניך יבחן את פעילות מסלול הנח"ל כביטוי מרכזי למודל "צבא העם".	
		מפקד מתוך מוקד (עובר במוקדים) החניך יעצב את דמות המפקד הראוי במוקדי השירות. 1. החניך יבחן את הדימויים במוקדי השירות השונים על משימת הפיקוד. 2. החניך יציף מחשבות ראשוניות בנוגע לבחירה בפיקוד. 3. החניך יעצב את דמות המפקד, חבר התנועה / ארגון, במוקדי השירות השונים.	
		פיקוד מתוך שליחות החניך יעצב תודעת פיקוד מתוך שליחות ביטחונית ואחריות על מסלול הנח"ל. 1. החניך יעמיק בערך "ההגנה" לפי תפיסתו של יגאל אלון - בחירה לראות בשירות צבא "שליחות ביטחונית". 2. החניך יגבש תפיסת עולם ערכית שבמרכזה ערך "ההגנה" כבסיס לשירותו בצבא וגם כעוגן בתהליך בחירת האחוזים. 3. החניך יבחר בשליחת מפקדים כביטוי לאחריות על צה"ל ככלל ומסלול הנח"ל בפרט.	
		דמות המפקד - חבר התנועה / ארגון החניך ייחשף לתפקידו ואחריותו של המפקד - חבר התנועה / ארגון. 1. החניך יעצב תמונת ראוי לדמות המפקד, חבר התנועה / ארגון. 2. החניך יקיים מפגש עם מפקדים שונים במסלול כמקום לשאילת שאלות. 3. החניך יציף שאלות לגרעין על משימת הפיקוד. 4. החניך יעמיק באתגרים ובדילמות הכרוכים בבחירה להיות מפקד בצה"ל ובמסלול הנח"ל.	
		בחירת שליחים גרעיניים לפיקוד החניכים יבחרו את שליחי הגרעין לפיקוד מתוך עקרונות משותפים. 1. החניכים יקיימו שיחה גרעינית לבירור המוטיבציות השונות לפיקוד והסכמה על אמות מידה משותפות לקבלת ההחלטה. 2. החניכים יבחרו שליחים גרעיניים לפיקוד, המתאימים למשימת הפיקוד, אשר מחוברים לגרעין ורואים עצמם כשליחים של הגרעין והתנועה / ארגון במשימת זו.	
		הפיקוד כמשימה גרעינית החניכים יעצבו את הקשר בין המוקדים בדגש על תפיסת הפיקוד כמשימה גרעינית. 1. החניכים יעצבו את הקשר בין הגרעין לשליחים לפיקוד. 2. החניך יתפוס את משימת הפיקוד כמשימה גרעינית. 3. החניך יבחר לייצר בסיסים חזקים לגרעין (שיש בו חברים המשרתים בתפקידים שונים בעלי אתגרים ייחודיים) כקבוצה בעלת מרכז רעיוני וחברתי משותף.	
3 סמינר טרם העלייה לגדודים (5 חוד' - בחודש האחרון להכשרה)	1. חששות לקראת השי רות כלוחמים בגדוד. 2. מפגש נוסף לאחר בחירת האחוזים שיכול להיות גורם מבלבל למי שלא בחר לצאת לפיקוד.	עיצוב מוסדות המוקד התנועתי והגרעיני ערב העלייה לקו. 1. החניכים יסבירו את השינויים הצפויים באופי שירותם ערב העלייה לגדודים / לסדר.	משימה לאומית ביטחונית כחלק מהחברות במסלול הנח"ל החניך יראה את משימותיו ומשימות הגרעין בהמשך הפרק כמשפיעות על ביטחונו וחוסנה של מדינת ישראל והחברה הישראלית. 1. החניך יגדיר את המושג משימה לאומית ביחס לאתגרים הביטחוניים והלאומיים העומדים בפני החברה הישראלית היום. 2. החניך יראה בחיזוק חוסנה של החברה הישראלית אתגר מרכזי של חיילי המסלול. 3. החניך יבחר להתייחס למשימות הצבאיות שלו כמשימות לאומיות המחזקות את חוסנה של החברה הישראלית.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
	1. פער בין חווית השירות בגיוס המפוצל. 2. בגיוס המפוצל - מפגש ראשון כשכל הגרעין מגויס.	2. החניכים יסבירו את העוצמות וההזדמנויות הטמונות במוקד התנועה / גרעיני ביחידה. 3. החניכים יעצבו את הקשרים ואורחות החיים בגרעין ובמוקד.	משמעותה של השפה (העמקת עיבוד החוויה הצבאית) החניך יבחר לעצב את השפה, השיח ואופן פעולתו באופן ערכי במוקד ובין מוקדי השירות. 1. החניך יסביר את משמעותה של השפה ככלי מרכזי בעיצוב אופני החשיבה. 2. החניך יכיר בהשפעות שינוי השפה על אופן חשיבתו ופעולתו. 3. החניך יסביר את הקשר בין שינוי השפה במהלך הפרקים הצבאיים לבין הבחירה לעצב את אורחות החיים. מוקד אחוזים (בנפרד) החניך, השליח/ה לפיקוד, יתפוס את משימתו הפיקודית כחלק ממעגל משימתי רחב יותר בתנועה / ארגון. 1. החניך יראה עצמו כחלק מצוות של מפקדים השותפים למשימת הפיקוד. 2. החניך יבין שישנו ניסיון קודם של מפקדים, חברי תנועה / ארגון, ויעמיק בניסיונם בתחום. 3. החניך יסביר שמפקד, חבר התנועה / ארגון, הוא מפקד שמעצב את הפיקוד שלו עם שותפים מתוך אחריות על מסלול הנח"ל.
4 סמינר המציאות בקו (8 חוד')	1. סיום ההכשרות והמעבר ל"שגרר הצבאית" מזמן לפתחו סוגיות הנוגעות לשחיקה, כגון ירידה בתחושת השליחות, התדרדרות משמעותית וכדומה. 2. גיוס מפוצל - פערים בחוויה הצבאית (קודים של "צעירות" ופז"ם בתוך הגרעין). 3. חוסר רלוונטיות של הגרעין לקשיי ההווית היום-יום. 4. בגיוס המפוצל - תהליך המיצוי לקצונה (דגש).	החניכים יבחרו להמשיך ולעצב את הגרעין ואת השירות המשותף במהלך שגרת השירות הצבאי מתוך תפיסת עולם ערכית, ציונית וממלכתית. 1. החניכים יגבשו שגרות ומופעים גרעיניים שיחזקו את הקשרים ביניהם, לרבות אחוזי הפיקוד. 2. החניכים יעצימו את תחושת השליחות בביצוע תפקידם, בדגש על המשימה הקרבית. 3. החניכים יגשרו על הפער בין המוקדים השונים. 4. בגיוס המפוצל - החניכים יסבירו את חשיבות הפיקוד בצה"ל. 5. בגיוס המפוצל - החניכים יעצימו את תחושת השליחות בשירות כמשימה אישית וגרעינית. 6. בגיוס המפוצל - החניכים יבחרו באופן קבוצתי את שליחי הגרעין לפיקוד, מתוך העקרונות המשותפים שהגדירו.	התמודדות עם קושי ושחיקה מתוך עמדה חלוצית החניך יעבד את חווית השחיקה הצבאית. 1. החניך ישתף את חבריו לגרעין בחוויותיו מהמשימות בגזרות השונות בשירותם. 2. החניך יזהה את הגורמים להם לתחושת שחיקה. 3. החניך יעמיק במושג הבחירה ויישמו אותו על מציאות חייו הנתונה בצבא, במוקד ובגרעין. 4. החניך יבחר לבצע את תפקידו בצורה טובה, תוך לקיחת אחריות מלאה על המשימה הצבאית. בחירה בעמדה פעילה ומובילה החניך יבחר להיות בעמדה יוצרת ובונה בתוך מציאות חייו הנתונה. 1. החניך יקבל השראה מההיסטוריה החלוצית הציונית לבחירה בעמדה מובילה. 2. החניך ירכוש כלים רעיוניים וערכיים לעמדה מובילה בתוך תפקידיהם הצבאיים. 3. החניך יישם את הכלים הללו במציאות חייהם הצבאית. סוד כוחה של הקבוצה החניך יסביר את הגרעין ככוח מעצב במציאות. 1. החניך יברר מה הופך אותם לגרעין במציאות בה הם משרתים במקומות וביום-יום שונים. 2. החניכים יעמדו על היותם גרעין מתוך הרצון להגשים רעיונות וערכים משותפים, בנוסף להיסטוריה משותפת ועתיד משותף. 3. החניך ילמד על קבוצות שפעלו יחד בתנאים קשים ויעמיקו בהבנת כוחו של אידאל משותף. 4. החניך יבחר להגדיל את אחריותו בתפקידים השונים, אחד על השנייה ועל אחוזי הפיקוד מתוך התנגדות לתהליכי שחיקה. 5. החניך יבחר להיות בעמדת הובלה ומנהיגה בסביבה בה הוא נמצא כשליח של הגרעין והתנועה / ארגון. שליחות לקצונה החניך יבחר לצאת לקצונה כדרך להרחבת האחריות על מסלול הנח"ל. 1. החניך יעמיק במוטיבציה האישית שלו ושל חבריו לצאת לתהליך הקצונה. 2. החניכים יעמדו על רעיון הקצונה והבחירה בו. 3. החניך יבחן דימויים ומשמעויות שונות של קצונה בצה"ל, לרבות משמעויות בחתימת קבע, הרחבת הפרספקטיבה וההתנהלות למול אחוז/ת פיקוד קצין/ה.
5 סמינר המציאות בפעילות המבצעית הצבאית (10 חוד')	1. פרק זמן ארוך בו חברי הגרעין לא התראו. 2. יום שירות שגורתי ושוחק (סזיפוי). 3. שוני מהותי בין ההווי של המוקדים השונים. 4. הרחבת הפוטנציאל לעיצוב בתפקיד הצבאי. 5. מרחק של אחוזי הפיקוד ממשמיות הגרעין וחבריו.	החניכים יבחרו לעצב את אופן הפעולה של הגרעין כמשפיע על מרחב המשימה בו הם משרתים. 1. החניכים יעמיקו בקשיים ובאתגרים בשירותם הצבאי ויתמודדו עמם במשותף, לרבות אחוזי הפיקוד. 2. החניכים יתאימו את מוסדות ואורחות החיים הגרעיניים להמשך השירות הסדיר. 3. החניכים יעצימו את האחריות האישית והקבוצתית שלהם במרחב הפעולה האישית והגרעיני במוקד ובתפקיד.	האתגר הלאומי וביטוי החניך יעמיק בערכי הציונות. 1. החניך יעמיק בצורך של העם היהודי בבית לאומי בארץ ישראל. 2. החניך יכיר בחשיבותו של צה"ל לקיום מדינה ריבונית יהודית ודמוקרטית. 3. החניך ימשיג מהו לאום ומהו הלאום היהודי, יבחינו בין לאומיות ללאומנות. 4. החניך יבחר להתמודד עם האתגרים מתוך עמדה המחויבת לקיומו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ולבנייתה של חברת מופת בישראל. השירות בצה"ל כמשימה לאומית החניך יסביר את השירות בצה"ל כמשימה לאומית. 1. החניך יכיר את המשימות השונות של צה"ל ואת מקומו של הנח"ל בחברה הישראלית לאורך ההיסטוריה. 2. החניך יזהה את פעולת ההגנה כמשימתו המרכזית של צה"ל. 3. החניך יברר מהו תפקידו של צה"ל כלפי החברה הישראלית וקיומה של מדינת ישראל היום. 4. החניך יעמיק את החיבור בין המשימה הלאומית התנועתית למשימה הלאומית בצה"ל. שותפות גורל או שותפות ייעוד? שליחות במשימות השונות החניך יראה בגרעין כוח משותף המוביל את הפעולה הצבאית בגזרות שונות. 1. החניך יכיר לעומק את התפקידים והמשימות של כל חברי/ות הגרעין, אתגריהם והשוניות. 2. החניך יעסקו בדילמות מרכזיות העולות במוקדים לאור ערכי רוח צה"ל. 3. החניך יעמוד על חשיבות המשימות השונות לצה"ל ולחברה הישראלית.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
		4. החניכים יגלו יוזמה במרחב בו הם פועלים.	אחריות הגרעין על המסלול החניך יעמיק את אחריותו על הנח"ל. 1. החניך יכיר את ההיסטוריה של הפעולה המשותפת בין התנועות / הארגונים והנח"ל על בסיס ביצוע משימות לאומיות. 2. החניך יבחר ביחס של שותפות והעמקת האחריות שלו על הנח"ל. 3. החניך יגדיר מה דרש ממנו על מנת להמשיך לפעול מתוך שותפות, אחריות ושליחות, תוך הקפדה על פקודות צה"ל.
6 סמינר סיכום שנה בשירות (13 חוד') במידה וניתן - יש לקיים כסמינר של 4-5 ימים בחיבור תכנים מסמינר אחרי	1. פרק זמן ארוך בו חברי הגרעין לא התראו מוביל לריחוק. 2. יום יום שגרתי ושוחק. 3. מרחק של אחוזי הפיקוד ממשמיות הגרעין וחבריו. 4. שיח ביחידות על קידומים בתפקידי חוגרים (לדוגמא סמל, רס"פ וכו'). 5. שיח בגדודים על מיצוי לקצונה של המ"כים/ות. 6. תחילת התלבטות לקראת היציאה לפרק המשימה.	החניכים יסכמו את השנה החולפת בשירות ויציבו יעדים משותפים להמשך. 1. החניכים יבחנו את מצבו של הגרעין - מערכות היחסים, הקשר עם אחוזי הפיקוד והקשר בין הגרעין לתנועה / ארגון. 2. החניכים יפיקו תובנות על אופן פעולתם ומצבם לאחר שנה בשירות - עיבוד החוויה הצבאית והגרעינית. 3. החניכים יבחנו את מקומם כחיילים וכמפקדים במסלול הנח"ל המבצעים משימה צבאית לאומית-חברתית. 4. החניכים יתניעו תהליך למידה על המשימה הל אומית. 5. החניכים יציבו יעדים משותפים להמשך מימוש המשימה הצבאית.	אתגר השגרה החניך ירכוש כלים לניתוח והתמודדות עם קשיי היום יום שהוא והגרעין ניצבים בפניהם. 1. החניך יבחן את החוויה הצבאית שלו מעמדה של התמודדות עם אתגר. 2. החניך יברר את המשמעות הרחבה של החוויות היומיומיות שלו. 3. החניך יגדיר אתגרים אישיים עמם הם מתמודדים. 4. החניך יקיים שיח מגבש ומקרב, ויבחן את הכלים הקבוצתיים שיש בידו להתמודדות עם האתגרים הללו. סיכום שנה בצבא החניך יבחן את מצבו של הגרעין - מערכות היחסים, הקשר עם אחוזי הפיקוד והקשר בין הגרעין לתנועה / ארגון בתום שנה לשירותם. 1. החניך יבחן את מצבו של הגרעין - מערכות היחסים, הקשר עם אחוזי הפיקוד והקשר בין הגרעין לתנועה / ארגון בתום שנה לשירותם. 2. החניך יכיר את החוויות השונות בכל אחד ממוקדי השירות. 3. החניך יבחן את השפעת התקופה הממושכת של מציאות חיים רחוקה ושונה על מערכות היחסים ביניהם. 4. החניך יחזק את הבסיסים לקשר, מתוך קרבה והיכרות. 5. החניך יבחר להמשיך את הפרק הצבאי הראשון עם אחריות אחד על השני ועל מסלול הנח"ל. השירות הצבאי כהגשמה ערכית החניך יראה בשירות הצבאי דרך להגשמת ערכים. 1. החניך ימשיג מהי הגשמת ערכים וכיצד היא באה לידי ביטוי. 2. החניך יבחן את השירות הצבאי עד כה כחלק מרצף של הגשמה ערכית. 3. החניך יגבש עמדה חיובית ובונה ביחס לשירות הצבאי. 4. החניך יעצב את האופנים לביטוי עמדה אחראית ובונה ביחס ליחידה בה משרת. השירות הצבאי כחלק מהמעשה התנועתי החניך יחזק את עמדתו הערכית ביחס לשירותו בצבא העם וחידוד הקשר בין השירות הצבאי לבין ערכי התנועה / ארגון. 1. החניך יזהה את החיבור בין ערכי התנועה / ארגון לבין מימושי ייעודו של צה"ל כצבא עם. 2. החניך יסביר את המשימה הצבאית כמשימה לאומית אשר מהווה מימוש של הערכים עליהם התחנך בתנועה / ארגון, וזהה אפשרויות לביטוי אקטיבי של ערכים אלו. 3. החניך יעמוד על תחושת המשמעות במשימה הצבאית. תפקיד הנח"ל בחיזוק צבא העם החניך יבחן את היותו של מסלול הנח"ל לביטוי מרכזי למודל "צבא העם". 1. החניך יסביר את חשיבות קיום מודל "צבא העם" עבור מדינת ישראל והחברה הישראלית. 2. החניך יסביר את האופנים בהם מבטא עקרון "צבא העם" צה"ל דרך סוגיות נבחרות. 3. החניך יבחן את פעילות מסלול הנח"ל כביטוי מרכזי למודל "צבא העם".
7 סמינר לקראת פרק המשימה (16-17 חוד')	1. פרק זמן ארוך בו חברי הגרעינים לא התראו. 2. יום יום שגרתי ושוחק. 3. ותק בשירות - החניכים נמצאים עמוק באזור הנוחות. 4. ריחוק גדול של מעגל הגרעין ביום יום- קידומים ותפקידי המשך ביחידות. 5. התרחקות אחוזי הפיקוד. 6. עיסוק ממש בפרק המשימה. 7. שירות משותף עם המחזור העוקב בבסיסים.	החניך יבחר לצאת לפרק המשימה ולהשפיע כחלק מגרעין. 1. החניכים יבחנו את מערכות היחסים בגרעין במטרה להגביר את האמון והשותפות. 2. החניכים יעמיקו במשימה הלאומית ובסוגיות בחברה הישראלית. 3. החניכים, לרבות אחוזי הפיקוד, יראו בפרק המשימה הלאומית כמכשיר להכשרה והתנסות בוגרת. 4. החניך יבחר לממש את אחריותו על המשימה הלאומית.	פעולה בחברה הישראלית החניך יבחן מגמות בחברה הישראלית בדגש על השפעתן על גיוס בני הנוער לצה"ל ועל ערך השירות בצה"ל. 1. החניך יכיר מגמות עומק המעצבות את החברה הישראלית. 2. החניך יבחן את השתקפותן של מגמות אלו בתמונת הגיוס לצה"ל. 3. החניך יפגוש מעשים חברתיים שיצרו שינוי במגמות דומות כהשראה. 4. החניך יפתח תחושת מסוגלות באשר ליכולתו להשפיע על מגמות אלו דרך תפקידו הצבאי בהווה ובעתיד. שיחה לקראת פרק המשימה החניך יכיר את יעוד פרק המשימה, ויגבש הסכמה על אופן הבחירה ביציאה אליו. 1. החניך יכיר את ייעוד ומטרות פרק המשימה. 2. החניך יסביר את התהליך הגרעיני עד ליציאה לפרק המשימה. 3. החניך יבחר ביציאה לפרק המשימה באופן אקטיבי. 4. החניך יברר את מקומם של אחוזי הפיקוד בתהליך ההערכות לפרק המשימה. מפגש מחודש עם החברה הישראלית - מגמות החניך יבחן בעין ביקורתית מגמות חברתיות המשפיעות על מדינת ישראל. 1. החניך יכיר מגמות המשפיעות על דמותה של החברה הישראלית. 2. החניך יגבש עמדה אחראית בנוגע למגמות הללו.

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
		החניכים יבחרו להוות דמות בוגרת עבור המחזור העוקב במסלול הנח"ל.	יחסי הגומלין בין צה"ל לחברה החניך יסביר את טיב הקשר וכיווני ההשפעה בין הצבא לחברה. - החניך יכיר בחשיבותו של צבא העם בעיצובה של החברה הישראלית. - החניך יבחן מגמות ביחסה של החברה לצבא. - החניך ידון באתגרים העומדים בפני צה"ל לאור תמונת המצב המצטיירת. - החניך יזהה את המעשה החינוכי ככלי לחיזוק הקשר שבין צה"ל לחברה הישראלית. המשימה החינוכית וההתיישבותית כמשימה לאומית החניך יבחר במשימות החינוך וההתיישבות כמשימה לאומית, הנותנת מענה לצרכים לאומיים. - החניך יבחר בחינוך כמשימה משותפת לקראת היציאה לפרק המשימה. - החניך יעמיק במשמעות המיוחדת של חינוך במדים. - החניך יעבד את המעבר בין המשימה הצבאית הנוכחית שלהם לבין משימות פרק המשימה.
8 סמינר המשימה הלאומית (20 חוד')	- התפרקות לקראת הסוף, תחושת הסוף, אווירת סוף קורס. - חשש והתרגשות לקראת חזרה לחיים משותפים מאז שנת השירות. - התמודדות על שותפות של אחוזי הפיקוד כחלק מהגרעין בתקופת פרק המשימה. - במסלול לא מפוצל - מתח על המשך השירות במסלול בשל משך השירות הנדרש (קיימת אפשרות לחברות הגרעין להשתחרר)	הגרעין יבחר להיות קבוצה משימתית המובילה את המשימה הלאומית. - החניכים יעמיקו במושג "קבוצה משימתית" ובאופנים בהן היא לידי ביטוי. - החניכים יעמיקו ביעד פרק המשימה, מאפייניו, מורשתו, ההזדמנויות שבו ובאתגרי. - החניכים יציבו יעדים משותפים לסיום הפרק הצבאי הראשון (הרגל על הגז עד הרגע האחרון). - הגרעין יתאם ציפיות למול אחוזי הפיקוד על הביטויים הממשיים להיותם חלק בקבוצה המשימתית והגרעינית.	המשימה הלאומית בחברה הישראלית החניך יבחר לפעול במסגרת המשימה הלאומית כפי שתוגדר בעת יציאתו לפרק המשימה. - החניך יכיר את מטרתה ואת ביטוייה השונים של המשימה הלאומית. - החניך יבין את תפקידה של המשימה הלאומית לחיזוק של צה"ל כצבא-עם. - החניך יכיר את אתגריה של המשימה הלאומית. חזרה לחיים משותפים החניך יעמיק את הבחירה לקיים גרעין חברתי-משימתי. - החניך יבחן את ההשפעה של תקופת השירות הצבאי, עד כה, על מערכות היחסים בגרעין. - החניך יבחן את הקשר בין הבחירה לחנך לערך הרעות. - החניכים יעצבו את מערכות היחסים בגרעין. - החניכים יבחנו את הכלים העומדים לרשותם על מנת לבסס ביניהם יחסים המשותפים על אמון ושותפות. - החניך יבחר בפרק המשימה כ"עליית מדרגה" בפעולתו המשותפת של הגרעין. אחריותו על המשימה הלאומית החניך יבחר לצאת לפרק משימה לאור ייעוד המשימה הלאומית. - החניך יכיר את המגמות בהתפתחותו של מסלול הנח"ל. - החניך יכיר את ייעוד הנח"ל ומטרות פרק המשימה הלאומית. - החניך ידון באתגרים במימוש מטרות פרק המשימה, ובאופני ההתמודדות הרצויים. הכרות עם משימות הגרעין בפרק המשימה החניך יכיר את מאפייני הרשות שאליה הוא עתיד להיכנס בפרק המשימה הלאומית. - החניך יכיר את הרשות בה הוא עתיד לפעול ואת האתגרים הקיימים בה. - החניך יבחר להיות אחראי על המשימות הקיימות ברשות. - החניכים יניחו בסיסים לתהליך חלוקה לצוותים משימתיים בפרק המשימה. חופש הביטוי וגבולותיו - ערך הממלכתיות החניך יסביר את תפקידו כמחנך במדים לאור ערך הממלכתיות. - החניך ידון בהקשרים שונים של צבא במדינה יהודית ודמוקרטית וערך הממלכתיות. - החניך יעמיק במציאות המורכבת של צבא במדינה יהודית ודמוקרטית. - החניך יסביר את חשיבות השמירה על גבולות חופש הביטוי והסכנות הכרוכות לחברה, למדינה ולפרטיה בחציית גבולות אלה.
9 כניסה לתפקיד לפרק המשימה ⁶ (תחילת פרק המשימה)	- מטענים רגשיים שהחילים מגיעים עמם משנת השירות והפרק הצבאי הראשון. - הפער בין מציאות צבאית הדוקה לבין סביבת הפעולה האזרחית בפרק המשימה. - חידוש מוסדות הגרעין. - עיצוב אורחות חיים משותפים - בחירה בביצוע משימות לאומיות	החניכים יבצעו את המשימה הלאומית מתוך תחושת שליח ות ואחריות כלפי החברה הישראלית ולאור ערכי רוח צה"ל. - החניכים יעבדו במשותף את הפרק הצבאי הראשון בדגש על החוויות השונות והערך המוסף של כל אחד מהם לפרק המשימה. - החניכים יצינו את הישגיהם בפרק הצבאי הראשון.	סיכום הפרק הצבאי הראשון (גם בגרעין וגם במוקדים) החניך יבחר לפעול לאור רוח צה"ל וייעוד הנח"ל. - החניך יעבד ויסכם את החוויות השונות במוקדי השירות השונים ויקיימו שיחה על המעבר מהחוויות השונות לחוויה משותפת. - החניך יבחן את הקשר בין מסמך רוח צה"ל, ייעוד הנח"ל וערכי התנועה / ארגון. - החניך יבחן את מצבה של החברה הישראלית. צבא העם החניך יעבד את תפקידו כחייל מסלול הנח"ל לאור אחריותו על מודל "צבא העם". - החניך יסביר את חשיבות "צבא העם" כאבן יסוד לבניית חברה שוויונית וטובה יותר בישראל. - החניך יסביר את תפקידו של פרק המשימה הלאומית כביטוי של צבא העם. - החניך ילמד מקרי בוחן בהם עמד צה"ל בשנים האחרונות שבהם נבחן מעמדו של צה"ל כצבא העם. - החניך יבחן את ההזדמנויות והאתגרים שמצויים במעבר מהפרק הצבאי הראשון, פעולה מבצעית, לפרק המשימה, פעולה חינוכית.

⁶ במסגרת תוכנית הכשירות המאושרת לחיילי פרק המשימה, על ידי מערך מגן, ייתכנו תכנים מקצועיים נוספים כפי שיוגדרו מעת לעת.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
כמימוש ייעודו של צה"ל כצבא עם במדינה יהודית ודמוקרטית. 6. כניסת הגרעין למרחב פעולה והשפעה חדש בפרק המשימה וחזרה לעמדה מובילה (בקרב התפקידים השוחקים מבחינה זו).	5. החניכים יבחנו את התפתחותה של התנועה החלוצית בארץ ישראל, ואת מושג החלוציות בתחום החינוך והמשימות הלאומיות. 6. החניכים יסבירו את המגמות בחברה הישראלית בדגש על תרבות הנוער וגיוס בני הנוער לצה"ל. 7. החניכים יעצבו עקרונות להתנהלות קבוצתית במהלך פרק המשימה. 8. החניכים יבחרו בפרק המשימה כביטוי נוסף להתנסות בחיי הגשמה אישית וקבוצתית. 9. החניכים יביאו לידי ביטוי את מימדי החינוך בלתי פורמלי בביצוע המשימה הלאומית. 10. החניכים יפתחו עמדת הובלה ויוזמה כגרעין כחלק ממסלול הנח"ל - קבוצתית, משימתית ותנועתית. 11. החניכים יממשו את אחריותם על מסלול הנח"ל בביצוע המשימה הלאומית (הדרכת קבוצות י"א-י"ב בתנועה לקראת הגשמה, עידוד גיוס למסלול)	החניכים יבחנו את התפתחותה של התנועה החלוצית בארץ ישראל, ואת מושג החלוציות בתחום החינוך והמשימות הלאומיות. 6. החניכים יסבירו את המגמות בחברה הישראלית בדגש על תרבות הנוער וגיוס בני הנוער לצה"ל. 7. החניכים יעצבו עקרונות להתנהלות קבוצתית במהלך פרק המשימה. 8. החניכים יבחרו בפרק המשימה כביטוי נוסף להתנסות בחיי הגשמה אישית וקבוצתית. 9. החניכים יביאו לידי ביטוי את מימדי החינוך בלתי פורמלי בביצוע המשימה הלאומית. 10. החניכים יפתחו עמדת הובלה ויוזמה כגרעין כחלק ממסלול הנח"ל - קבוצתית, משימתית ותנועתית. 11. החניכים יממשו את אחריותם על מסלול הנח"ל בביצוע המשימה הלאומית (הדרכת קבוצות י"א-י"ב בתנועה לקראת הגשמה, עידוד גיוס למסלול)	הגשמה אישית וקבוצתית החניך יראה בפרק המשימה כבחירה בפעולה חינוכית משפיעה הקושרת בין היחיד לחברה. 1. החניך יסביר את ההבדלים בין מימוש עצמי להגשמה אישית. 2. החניך יבחר במעשה ההגשמה מתוך הרצון להיות חיים אישיים וחברתיים מלאים וטובים יותר. 3. החניך יזהה את פרק המשימה הלאומית כשלב נוסף בהגשמה האישית והקבוצתית.
			חלוציות והגשמה החניך יבחר להיות חבר בתנועה חלוצית ומגשימה בחברה הישראלית. 1. החניך יבחר לקחת אחריות על עתידה של החברה ע"י עשייה חברתית ולאומית. 2. החניך יבחן את מקומן של התנועות החלוציות במעבר מחברה יישובית להקמת מדינה. 3. החניך יבחר להוות את חוד החנית של העם היהודי ושל החברה הישראלית.
			חברה דמוקרטית החניך יבחר במשימת החינוך המתמודדת על חברה שבמרכזה נמצא ערך כבוד האדם. 1. החניך יכיר את מגוון התפיסות למושג ערך כבוד האדם. 2. החניך יכיר את רב-התרבותיות בחברה הישראלית ואת התפיסות שונות לשילוב בין הקבוצות השונות. 3. החניך יבחן כיצד משימת החינוך מתמודדת עם הפערים החברתיים בחברה הישראלית. 4. החניך יבחר לקחת חלק ביצירת חברה יהודית דמוקרטית, המתמודדת עם שונות ומחלוקות.
			מהי משימה לאומית החניך יסביר את מהות פרק המשימה הלאומית. 1. החניך ילמד את ההיסטוריה של המשימות הלאומיות אותן לקח על עצמו הנח"ל לאורך השנים. 2. החניך יבחן את האתגרים בפרק המשימה הלאומית ויעדי העומדים בפני הגרעין ברשות כיום. 3. החניך יבחר לענות על אתגרים אלה יחד עם חבריו לגרעין.
			תרבות הנוער החניך יבחן את עולמם של בני הנוער בפתחה של המאה ה-21 ויבחר להדריכם. 1. החניך ייחשף לתופעות סיכוניות בקרב בני נוער - אלימות מינית, אלכוהול וסמים, אלימות ברשת, הפרעות אכילה וכו'. 2. החניך יסביר את תקופת הנעורים כתקופה לעיצוב זהותם ואישיותם של בני הנוער. 3. החניך יזהה את צומת הגיוס לצה"ל כנקודה משמעותית בקרב בני הנוער ויבחר בהתמודדות עם צומת זה כצומת ערכי. 4. החניך ירכוש מיומנויות לחיזוק המוטיבציה של בני הנוער בחברה הישראלית להגשמה אישית, נתינה ועשייה חברתית.
			תקשורת אמפטיית החניך ידגים שליטה בדפוסית תקשורת לבניית מערכות יחסים קרובות וחיוניות. 1. החניך ידון על יחסי הגומלין בין אורחות חיים, פרקטיקות יומיות, תקשורת ויחסים. 2. החניך ידגים אמפטיה בקשריו בגרעין. 3. החניך ידגים אמפטיה בפעולתו כמחנך.
			אורחות החיים הקבוצתיים החניך ידון בחידוש רקמת החיים המשותפת עם סיום הפרק הצבאי הראשון. 1. החניך ינתח את יחסו לפרק הצבאי הראשון ולמטענים שהוא מגיע עימם לפרק המשימה. 2. החניך יעצב עקרונות לחיי הגרעין המשותפים. 3. החניך ידון על אורחות החיים - ניהול משק בית, חזרה למרחב משותף, דאגה אחד לשני וכו'. 4. החניך ישמור על שוויון מגדרי ומרחב בטוח בגרעין.
			סיור בחברה הישראלית⁷ החניך ייחשף לחברה הישראלית על רבדיה השונים. 1. החניך ייחשף לאתגרים החברתיים והחינוכיים של מדינת ישראל: פערים חברתיים, כלכליים, שבטיות וגזענות. 2. החניך יבחן את מקומה של מערכת החינוך ביחס להתמודדות עם האתגרים החברתיים. 3. החניך יבחן את תפקידה של המשימה הלאומית ביצירת גשר מחבר בחברה הישראלית.
			קהליות החניך יבחר לפעול להעצמה קהילתית. 1. החניך יעסוק בשאלת הקהילתיות כמייצרת תחושת שייכות בעולם הפוסט מודרני. 2. החניך יבחן את התהליך החינוכי ככלי המצמיח מנהיגות נוער קהילתית - מקומית. 3. החניך יבחן את נושא הגרעין כקהילה בתוך קהילה.

⁷ יש לאשר את הסיור למול מפקדת יחידת ההכנה לצה"ל עד חודש טרם קיומו.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
			"חינוך על מדעים" - תוכנית החינוך הצה"לית לנוער החניך יבחן את מאפייני מערכת החינוך כיום ואת מקומו כחייל במערכת זו. - החניך יבחן את אתגרי מערכת החינוך ואתגרי המנחה בחינוך הבלתי פורמאלי. - החניך יבחן את תפקידו כחייל במסגרות החינוך הפורמאלי. - החניך יסביר את חשיבות הייצוגיות שלו בבית הספר למול החניכים, הורים ובעלי תפקידים כחייל. - בחניך יחדד את חשיבות המפגש הפורמאלי והבלתי פורמאלי עם החניכים. - החניך יסביר את חשיבות השותפות עם סגל החינוך בבית הספר. מרחב בטוח החניך יעצים את תחושת השייכות, האמון והמסוגלות שלו ושל הגרעין להתמודד עם חוויותיהם בפרק המשימה הלאומית יחדיו. - החניך יגדירו את המושג "מרחב בטוח". - החניך ידון באלומות מודעת ושאינה מודעת הן בכלל והן בהקשרי מיניות. - החניך יקבע עם שותפיו ושותפותיו לגרעין את נהלי קבוצה וקודי ההתנהגות בגרעין בהתאם להגדרת ה"מרחב הבטוח".
10 עיבוד הכניסה לפרק המשימה כחלק מתכנית הכשירות (24-25 חוד')	- נפילת מתח לאחר כניסה לשגרת פרק המשימה. - קשיים בפרק המשימה הנובעים מחוסר הצלחות של חיילים במשימות, לעיתים אף חוסר התאמה בין ציפיות הגרעין לציפיות המפקדים והרשות – "החלום ושברו"	החניכים יעמיקו בביצוע המשימה הלאומית, יגבשו עמדה מובילה כלפיה יעמיקו את הקשרים בקבוצה. - החניכים יבחנו כקבוצה וכצוותים משימתיים את ביצוע המשימה עד כה החניכים ידונו באתגרי וצרכי הגרעין ויגבשו הסכמות משותפות על ה משך פרק המשימה החניכים יעמיקו את ההובלה והיוזמה כגרעין כחלק ממסלול הנח"ל - קבוצתית, משימתית ותנועתית. - החניכים יגבירו את המוטיבציה לשירות קרבי ומשמעותי בצה"ל בקרב בני הנוער ברשות. החניך יעמיק במגמות הגיוס לצה"ל של בני הנוער בחברה הישראלית והשפעתם של תהליכים חברתיים ותרבותיים בחברה הישראלית על מגמות אלו. - החניך יבחר בצומת הגיוס לצה"ל כמשימה חינוכית חברתית-לאומית שבמרכז חינוך הבחירה הערכית של בני נוער להתגייס לשירות קרבי ומשמעותי.	חוסנה של החברה הישראלית החניך יסביר את חיוזק כוח העמידה של החברה הישראלית כמרכיב במשימה הלאומית. - החניך יסביר את המושג כוח העמידה במציאות הישראלית, כמבחנה של חברה הנמצאת במלחמה ממושכת. - החניך יסביר שמהותו של איום הטרור אינו ניצחון במלחמה כי אם זריעת פחד ואימה. - החניך יסביר את תפקידו כבן גרעין בחיוזק חוסנה של החברה הישראלית בתחומים החברתיים והערכיים. - החניך יבחר במשימת החינוך וההכנה לצה"ל כמשימה לאומית המחזקת את כוח העמידה של החברה הישראלית בשגרה ובחירום. הדרכת צומת הגיוס לצה"ל - החניך יגביר את המוטיבציה לשירות קרבי ומשמעותי בצה"ל בקרב בני הנוער ברשות. החניך יעמיק במגמות הגיוס לצה"ל של בני הנוער בחברה הישראלית והשפעתם של תהליכים חברתיים ותרבותיים בחברה הישראלית על מגמות אלו. - החניך יבחר בצומת הגיוס לצה"ל כמשימה חינוכית חברתית-לאומית שבמרכז חינוך הבחירה הערכית של בני נוער להתגייס לשירות קרבי ומשמעותי. הקוד הבלתי פורמלי החניך יחזק את אופן הפעולה הבלתי פורמלי שלו במשימותיו. - החניך ילמד את מרכיבי הצופן הבלתי פורמלי. - החניך ישתמש בכלים חינוכיים בלתי פורמליים בעבודתו במסגרות השונות.
11 אמצע פרק המשימה (28-29 חוד')	- רצון להעמיק את ההשפעה של הגרעין בחציו השני של פרק המשימה. - התלבטויות ביחס להמשך הדרך בגרעין ובמשימה לאור השחרור המתקרב. - נפילת מתח – שגרה רוטينية.	החניכים יובילו את ביצוע המשימה הלאומית ברשות כקבוצה ויבחרו להעמיק בשאלת ההגשמה. - הגרעין יגדיר יעדים משימתיים וחברתיים משותפים לחציו השני של הפרק המשימה. החניכים יגדירו כיצד לממש את ייעוד פרק המשימה ברשות / להוביל את המשימה ברשות בראיית פני עתיד. - החניכים יכירו מודלים מגוונים לקיום חיים בוגרים כגרעין שמטרתו ביצוע משימה חינוכית-ערכית בחברה הישראלית. - החניכים יבחנו את צורת החיים הבוגרים בתנועה/ארגון ויקיימו שיח ביחס אליהם. - החניכים יבחנו את המשך דרכו של הגרעין כגרעין בוגר.	סיכום חצי שנה בפרק המשימה החניך יסכם עם חבריו לגרעין את חצי השנה הראשונה בפרק המשימה. - החניכים יתבוננו על ביצוע המשימה לאור תיק פרק המשימה ומדדי הליבה של יחידת פרק המשימה. - החניך ירכוש כלים חינוכיים נוספים לביצוע משימת ההכנה לצה"ל. - החניכים יבחרו בביצוע משימות פרק המשימה יחד כגרעין. חלוציות במאה העשרים ואחת החניך יתאר את האתגרים של החלוציות בחברה הישראלית של ימינו. - החניך יבחן את מושג החלוציות בהשוואה לפעילותו החינוכית-ערכית בפרק המשימה. - החניך יעמיק בצורך בחלוציות בחברה הישראלית במאה העשרים ואחת. - החניך יבחן את המשך דרכו בחיים בוגרים של חלוציות והגשמה. תחילת תהליך לקראת השחרור החניך יעצב תמונת רצוי לחציו השני של פרק המשימה ויערך לשחרור הגרעין מצה"ל. - החניך ימנה מודלים מגוונים לקיום חיים בוגרים כגרעין שמטרתו ביצוע משימה ערכית בחברה הישראלית. - החניך ידון בדילמות שלו ומחשבותיו ביחס למודל החיים הבוגרים שהוא היה רוצה לעצב לעצמו. החברה הישראלית ואני החניך ינתח את המגמות המשפיעות על צעירים בחברה הישראלית היום לאחר שחרורם מצה"ל. - החניך ידון בחלומות, ברצונות ובחששות שלו ערב השחרור עם חבריו לגרעין. - החניך ינתח את האתגרים העומדים בפני חייל/ת עת שחרורם מצה"ל. אורח חיים של הגשמה החניך יבחר באורח חיים של למידה, עשייה והתנסות. - החניך יבחן את התהליכים המשמעותיים אותם עבר בפרקים השונים בחברותו בתנועה / ארגון. - החניך יעמיק במושג למידה ביקורתית, ככלי להגברת העשייה החברתית. - החניך יבחר להמשיך לקיים שיח ולמידה, גם בהמשך חייו הבוגרים.

- בלתי מסווג -

נושא, סוג המופע ועיתוי	ניתוח האתגרים בתקופה	מטרת על ומטרות ביניים למופע	יחידת התוכן, מטרת העל ומטרות ביניים
			ביחד ולחוד החניך יבחר להמשיך ולעצב את הפרק האחרון בשירות במשותף. 1. החניך ישתף בדילמות השונות שלו בפרק הצבאי ובצעדים הראשונים של השחרור. 2. החניכים ירכשו כלים לעיצוב השיח המשותף בגרעין.
12 לקראת הגשמה והמשך כקבוצה משימתית (32 חוד')	1. נפילת מתח – שגרה רוטינית. 2. התלבטות על עיצוב המשך דרכו המשותפת של הגרעין. 3. "איום" חיצוני – מדדים חברתיים הדורשים מהפרט להיכנס ל"מירוץ החיים" עם השחרור מהצבא (טיול, לימודים, להרוויח כסף).	החניכים יבחנו את המשך דרכו של הגרעין בחברה הישראלית המשלח. 1. החניכים יבחנו את הד ינאמיקה הקבוצתית שנוצרה בשירות ולקראת השחרור. 2. החניכים יעבדו ויסכמו את השירות הצבאי במסלול הנח"ל. 3. החניכים יבחרו להמשיך לקחת אחריות חברתית בחייהם הבוגרים. 4. החניכים יבחרו להמשיך לקחת אחריות על מסלול הנח"ל גם בחייהם הבוגרים.	סיכום פרק המשימה הלאומית החניך יבחן את עמידתו ועמידתם כגרעין במטרות וביעדים של פרק המשימה. 1. החניך יסביר את משמעותה של הפעולה שלהם ברשות והשיגיה. 2. החניך ינתח את ההצלחות והכישלונות בפעילותם בפרק המשימה. 3. החניך יפיק לקחים לעתיד משנת פרק המשימה. השחרור מצה"ל בחברה הישראלית החניך ינתח את צומת השחרור ואת משמעויותיו על חייו. 1. החניך יבחן את התהליך העובר על הצעיר בחברה הישראלית המשתחרר מצה"ל ואת האפשרויות הניצבות בפניו. 2. החניך ירכוש כלים לקראת השחרור המאפשרים לו לקבל החלטות משמעותיות על המשך חייו כאזרח משפיע וערכי בחברה הישראלית. 3. החניך יבחר להמשיך להשפיע על החברה הישראלית ע"י ביצוע משימות לאומיות משותפות כחלק מהבחירה בחיי הגשמה. ערכים והגשמתם החניך יבחר להמשיך בחיים של הגשמה וחלוציות לאחר השחרור. 1. החניך ינתח את מושג החלוציות כבחירה לחיות חיי הגשמה. 2. החניך יבחר בחיים קהילתיים כאנשים משמעותיים בחברה. 3. החניך יקבל החלטות על המשך דרכו לקראת השחרור (מגורים, כלכלה, משימה). דורות של נח"לאים החניך יבחר להמשיך להיות אחראי על המסלול ולהזמין חניכים נוספים לקחת בו חלק. 1. החניך יראה במסלול הנח"ל כמסלול ההגשמה של התנועות החלוציות מגשימות בחברה הישראלית. 2. החניך ינתח את הדילמות העכשוויות של המסלול, לקראת המחזוריים הבאים. 3. החניך יבחר להמשיך לקחת אחריות על המסלול, גם לאחר השחרור, בהדרכה של גרעינים צעירים. הגשמה פנים רבות לה החניך יבחן אופני הגשמה שונים. 1. החניך יבחן את מושג ההגשמה האישית. 2. החניך יסביר את חשיבות ההתיישבות בפריפריה כאורך חיים מגשים. 3. החניך יסביר את חשיבות העיסוק במשימה חברתית / חקלאית (תלוי תנועה וארגון) כאורך חיים מגשים.

פירוט תכנים נוספים (שאינם תלויי עיתוי במסלול)

יחידת התוכן	מטרת על	מטרות ביניים
זיכרון ותקומה	החניך יזהה את שירותו הצבאי על רצף ההגשמה היהודית-ציונית	1. החניך ילמד על הקשר שבין יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון לחללי צה"ל ונפגעי פעולות האיבה ויום העצמאות, כקשר בונה ומחייב. 2. החניכים יבררו את השפעתו של עיצוב הזיכרון על עיצוב המציאות. 3. החניך ידון בקשר שבין דמותה של המדינה לבין תפקידם כחיילי נח"ל.
התנסות כלכלית בגרעין	החניך יעצב את התנסות הגרעין הכלכלית בגרעין ו/או בשכבה	1. החניך יסביר את הפוטנציאל שבכלכלה שיתופית לבניית וחיזוק השותפות והערבות ההדדית בין חברי הגרעין והשכבה. 2. החניך יגדיר את העקרונות והשאיפות שבהן נדרשת הכלכלה הגרעינית / שכבתית לעמוד בדגש על הערבות הדדית. 3. החניך יעמיק בביטויים לכלכלה שיתופית הניתנים לקיום ביום-הצבאי ואת התאמתם לעקרונות והשאיפות שהוגדרו. 4. החניך יבחר בהתנסות כלכלית שיתופית.
האחריות על מסלול הנח"ל	החניך יפעל לחיזוקו, קידומו והעלאת קרנו של מסלול הנח"ל במרחבי עשייתו וההשפעתו	1. החניך יסביר את תפקידו של מסלול הנח"ל מהקמתו ועד היום, בדגש על הקשר בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות. 2. החניך ימנה את מאפייני דמות החייל/ת הנח"ל/ת (אחריות, שליחות, יוזמה, תפיסת עולם חינוכית וערכית, מחויבות ערכית למשימה ולחניכים). 3. החניך יעצב את עמדתו בנוגע לאתגרי מסלול הנח"ל באותה העת. 4. החניך יפעל ביחידתו להעלאת קרנו של מסלול הנח"ל בקרב המשרתים והמפקדים. 5. החניך יפעל להגדלת המצטרפים למסלול הנח"ל בשכבות הגיל הקטנות ממנו.

נספח א' (להוראה המקצועית) - הגדרת תפקיד מדריך הגרעין

ייעוד התפקיד:

להדריך את חברי הגרעין ברמה החברתית לאורך דרכם מגיבוש הקבוצה המתהווה לגרעין, דרך שנת השירות / מכינה ומחנה ההכנה ועד תום שירותם במסלול הנח"ל. המדריך מהווה גורם משמעותי בתהליך ההתחנכות של חברי הגרעין במהלך השירות במסלול הנח"ל אל עבר ההגשמה כגרעין בוגר.

מרכיבי התפקיד:

מרכיב תפקיד	פירוט המשימות
הובלת התהליך החינוכי בגרעין בשלב המשלב	- לחשוף ולעודד את היציאה של חברי שנת השירות למסלול הנח"ל בגוף המשלח - ימי חשיפה, סמינרים. - להדריך את הגרעין בתכני ההכנה לשירות בצה"ל ובמסלול הנח"ל בהתאם לתכנים המוגדרים. - לבנות, לכתוב ולהדריך את הגרעין בסמינר הגיוס למסלול הנח"ל. - לגבש את הקבוצה לגרעין בהתאם לנהלי משהב"ט. - הגופים המשלחים בנובמבר - ללוות את פרק הכנה לקראת הגיוס למסלול - התנסות בחיים שיתופיים. - לקיים מפגשים שבועיים עם הגרעין ובמידת הצורך עם חניכיו באופן פרטני אחת לשבוע בפרק מחנה ההכנה. - ללוות את הגרעין בתהליכי הגיוס והמיצוי בשירות - מילוי שאלון השיבוץ וסיוע לגרעין בבחירת ועיצוב המוקדים הצבאיים (בהתאם להגדרות הצבא). - לודא מוכנותם והתייצבותם של חברי הגרעינים לתהליכים הצבאיים הנדרשים - לשכת הגיוס, מיונים, יום הגיוס וכד'.
הובלת התהליך החינוכי בגרעין בשלב השירות הצבאי לכל אורכו	- לבנות, לכתוב ולהדריך את הגרעין במפגשים הנח"לאיים - חובה. - להדריך את הגרעין בפגשי המקשרים במסלול) ובנוסף, במפגש עם חניכיו באחד ממוקדי השירות (לפחות) בתקופת הפרק הצבאי הראשון (שלא בתקופת ההכשרה) - אחת לארבעה חודשים. - לקיים מעקב ושיח אישי עם חניכיו לפחות אחת לשבועיים. - ללוות את היוצאים לפיקוד (אחוזי הפיקוד) ולשמר את הקשר בין המוקדים השונים בגרעין ואחוזי הפיקוד. - להתערב ולסייע בפתרון משברים גרעיניים ופרטניים, תוך דיווח לרכז הנח"ל באשר לסוגיות חריגות העולות במהלך שירותם של חברי הגרעינים. - להוות נציג הגוף המשלח בטקסים הצבאיים המוגדרים - כומתה ומסלול של הלוחמים/ות. - להעביר דיווח למדור נח"ל לאחר כל סמינר בהתאם למוגדר, בדגש על ביצוע מול תכנון על התכנים שהועברו בסמינר, מצבו החברתי של הגרעין, מצבו המשימתי וסוגיות פרטניות.
הובלת התהליך החינוכי והמשימתי בגרעין בשלב פרק המשימה	- להדריך חצי יום גרעין (חברתי) אחת לשבוע, בהתאם לתכנים המוגדרים, וקיום מפגשים אישיים עם החניכים אחת לחציין (לפחות). - להנחות חצי יום כשירות משימתית אחת לשבוע בהתאם לתוכנית הכשירות המוגדרת. - לקיים פגישות עבודה אחת לרבעון (לפחות) עם כל צוות משימתי. - לקיים פגישות עבודה וקשר רציף עם הגורמים הרשותיים והגוף המשלח (באשר לאחוזים התנועתיים) תוך תיאום עם מפקד הגרעין. - להוות נציג הגוף המשלח בצוותי ההיגוי לפרק המשימה, כולל בשלבי הגדרת המשימה.
כשירות המדריך	- לקיים ולהיות שותף לשיבות צוות / פגישות עבודה אחת לחודש וחצי (במסגרת הגוף המשלח). - לקחת חלק בכנסי הכשירות המקצועיים למדריכי הגרעין.

הערות נוספות

לכל גרעין יוגדר מדריך גרעין. על מנת לתמוך את הגרעין בפרק המשימה נדרש עיסוק, כאמור, גם בליווי המשימתי על מנת לתמוך את הגרעין במשימותיו (ליווי משימתי).

נספח ב' (להוראה המקצועית) - הגדרת תפקיד רכז נח"ל

ייעוד התפקיד:

הרכז הנו גורם מקשר, מטעם גוף המשלח גרעינים למסלול הנח"ל, לבין משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי וצה"ל - מדור נח"ל, בכל הנושאים הקשורים לחברי/ות הגרעינים משלב רישומם למסלול ועד לתום שירותם במסגרתו. הרכז הנו דמות מפתח בארגון. לעיתים יידרש הרכז לעבודת מטה משותפת עם גופים משלחים אחרים או בתוך ארגונו לקידום תהליכים במסלול הנח"ל.

מרכיבי התפקיד:

מרכיב תפקיד	פירוט המשימות
נציג הגוף המשלח בדיונים	- להוות נציג הגוף המשלח בקפ"ק (קובץ פקודות) תהליכי המיון, שיבוץ וגיוס. - להוות נציג הגוף המשלח בפורום התנועות והארגונים המובל על ידי משרד הביטחון. - להוות נציג הגוף המשלח בדיוני קביעת יעדי פרק המשימה ואישור המשימות לגבי גרעיני הגוף. - להוות נציג הגוף המשלח בדיונים במשרד הביטחון ובמדור נח"ל בהתאם לצורך.
ליווי והכשרת מדריכי הגרעין	- להוביל ישיבות צוות / פגישות עבודה אחת לחודש וחצי (במסגרת הגוף המשלח) עם מדריכי הגרעינים וגורמים נוספים בגוף בהקשרי מסלול הנח"ל. - להוביל את הכשרת מדריכי הגרעינים במסגרת הגוף המשלח. - לוודא התייבשותם של כלל מדריכי הגרעינים לכנסי הכשירות המקצועיים לתפקידם. - להעביר את הנחיות משרד הביטחון ומדור נח"ל למדריכי הגרעינים. - לוודא הבנה של מדריכי הגרעין את מסלול הנח"ל, ייעודו, פרקיו והאתגרים השונים לאורכו. - לוודא הדרכה רציפה ואיכותית של הגרעינים על ידי המדריכים ולקיים שיחות חתרן עם חברי הגרעינים (חוצה מחזורים) אחת לחצי שנה (לפחות). - לוודא הכרות מדריכי הגרעין עם התכנים המוגדרים להדרכת גרעין במסגרת מסלול הנח"ל ולקיים בקרה על העברת התכנים הנדרשים. - לחנך ולתמוך את מדריכי הגרעינים בבניית והדרכת הסמינרים והמפגשים הנח"לאיים במסלול ולקיים בקרה על שליחת דיווחי סמינרים למדור נח"ל. - לתאם למול מדריכי הגרעין ומדור נח"ל את התהליכים לקראת גיוס - ביקורי קומונות, כנס לקראת גיוס, סיור בבית הפלמ"ח ועוד.
שליטה בכוח-אדם	- להחתים את המלש"בים על טפסי החברות במסלול הנח"ל, תוך ווידוא מתן הסבר למלש"בים על משמעות החתימה ומסלול הנח"ל, וקיום בקרה כי למסלול יוחתמו אך ורק מלש"בים המיועדים למסלול. - לקיים קשר שוטף מול תחום הגיוס באגף הביטחוני חברתי - העברת חתימות המלש"בים למסלול, בקרה על אישורם, טיפול בחריגים. - לשלוט בכוח האדם בגרעינים משלב הרישום ועד לשחרורם מצה"ל - רישום במשרד הביטחון, סטאטוס החניכים (ממשיכים, עוזבים, יוצאים לפיקוד, חריגים וכד'), שיוכם לגרעין. - לוודא למול מדריכי הגרעינים את התייבבות חברי הגרעין לתהליכים הנדרשים לקראת גיוסם - לשכת גיוס, מיונים, יום הגיוס וכד'. - ליוצג את הגוף המשלח בדיוני השיבוצים לקראת הגיוס - עמידה בקשר קבוע עם מדריכי הגרעין על רצונות החניכים, השתתפות ב"שולחן עגול" לחלוקת הקצאות, הובלת תהליך למול המדריכים להשפעה על רצונות החניכים בהתאם לצרכים, השוואות כ"א, דיון שיבוצים וכד'. - להוות נציג הארגון בדיונים ולרכז תהליכי כ"א למול מדור נח"ל - וועדת אחוזים (לפיקוד), וועדות עוזבי מסלול, וועדות התאמה והרחקה.

הערות נוספות

לכל גוף משלח יוגדר רכז נח"ל.

נספח ג' - נספח בטיחות

1. הסמינרים הינם עיוניים בלבד ולא יכללו פעילויות אקסטרים / אטרקציות / טיולים וללא יציאות ממתחם הסמינרים.
2. אין לאפשר יציאות וכניסות של חניכים במהלך הסמינר. מקרים דחופים ופרטניים יש לאשר מול מדור נח"ל תוך ציון דרכי ההגעה והיציאה.
3. האחריות על אבטחה ובטיחות בסמינרים הינה על הגוף המשלח – על מתחם הסמינרים לעמוד בנהלים הנ"ל על פי חוק (רישיון עסק וכיוצ"ב).
4. האחריות על פינוי רפואי ועל מענה רפואי בסיסי (תיק ע"ר) הינה באחריות הגוף המשלח בתיאום עם הסגל הפיקודי.
5. כלל הסמינרים יתקיימו באחד מן המתקנים העונים להגדרה המפורטת:
 - א. מרכזי סמינרים על פי הרשימה המופצת על ידי משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי, מדי שנה, ובהתאם למכרז משרד הביטחון. רק באתרים אלו ניתן לבקש השתתפות במימון ממשרד הביטחון.
 - ב. מרכזי סמינרים בתנועות וארגוני הנוער העונים על הכללים הבאים:
 - 1) אבטחת המתקן תתבצע בהתאם להנחיות משטרת ישראל.
 - 2) הכניסה למתקן תהיה מבוקרת ובפיקוח מנהל המתקן.
 - 3) במתקן ימצא תיק עזרה ראשונה.
 - 4) על המתקן לעמוד בכללי בטיחות באש בהתאם להנחיות נציבות כיבוי האש.
 - 5) המתקן יגדיר איש קשר שאליו יפנו החיילים בכל בעיה או לחלופין נציג שימצא 24 שעות ביממה במתקן.
 - 6) על המתקן להחזיק ברישיון עסק בתוקף ובאישור בטיחות בתוקף של המתקן.
- ג. גרעינים בפרק המשימה הלאומית - יורשו לקיים סמינר לגרעין במסגרת דירתם בפרק המשימה. הדבר מותנה באישור פרטני של כל סמינר למול מפקדת יחידת ההכנה לצה"ל (דרך מפקד המרחב) ובעמידה בנהלים ובהגדרות שיקבע.
- יודגש - הסמינר בדירת פרק המשימה יתאפשר אך ורק לגרעין המתגורר באותה הדירה ואין מדובר באירוח גרעינים נוספים במחזור ו/או ממחזורים / תנועות וארגונים אחרים.
6. יש למלא דיווח נוכחות בתחילת הסמינר. אין להתחיל בפעילות לפני מילוי דיווח הנוכחות.
7. יש לתדרך את כלל המשתתפים בסמינר לשמירה גבוהה על ערנות וזהירות בדרך אל הסמינר וממנו.
8. בני גרעין אשר יוצאים עם נשק הביתה נדרשים לשמירה אישית על נשקם בכל רגע נתון – אין להקים מערומים / נעילות מאולתרות במהלך הסמינר ובדרך אליו/ממנו.
9. יש לדווח למדור נח"ל באופן מיידי על כל אירוע חריג הקורה בסמינר.
10. כאמור, הפעילות בסמינר לא תחרוג מהמיקום ומהתוכן שנקבע בהוראה. יש לזכור כי הגם שמדובר בסוף שבוע, מדובר בחיילים המחויבים בנהלי צה"ל.

משרד הביטחון
האגף הביטחוני - חברתי

האגף	ראש	לשכת
תשס"ו	טבת	א'
2006	בינואר	1
03-6084508		טלפון:
03-6084585		פקס:
20/06 /4/כ		סימוכין:

ר' אכ"א - [REDACTED]
רמ"ט שהב"ט - [REDACTED]
אלוף מז"י - [REDACTED]
רח"ט תומכ"א - [REDACTED]

שלום רב,

הנדון: בחינת שינוי מסלול הנח"ל

רקע

1. לאור בקשת אכ"א/תומכ"א ומפקד אוג' 162 ואנשיו (מח"ט 933, מג"ד 97) לשנות את מסלול הנח"ל כאשר מאחורי השינוי עומדת התפיסה של יצירת רצף צבאי ורצף משימתי, החלטתי לבחון את הנושא.

התקיימה עבודת מטה הכוללת את השותפים לנושא הנח"ל: חטיבת הנח"ל, מערך מג"ן, גדוד 97, תנועות וארגוני הנוער. בנוסף, נפגשתי ושוחחתי עם חברי גרעין במחנה ההכנה/חוות הכשרה וחיילים בפרק הצבאי הראשון בחטיבת הנח"ל, בפרק המשימה ובפרק הבטי"ש.

2. מסמך זה מרכז את עמדת האגף הביטחוני-חברתי, המקובלת על מח"ט הנח"ל, מפקד מערך מג"ן, מג"ד 97, תנועות וארגוני הנוער.

הנחות יסוד מרכזיות לבחינת המסלול

1. שימור מסלול הנח"ל - **מצ"ב נספח א'** - הקמת הנח"ל, תפקידו וייעודו.
2. בחינת שינוי המסלול תעשה לאור קיצור שירות הבנים הצפוי בצה"ל (ע"פ אכ"א - קיצור של 4 חודשים).
3. בחינת המסלול תעשה בשיתוף עם תנועות וארגוני הנוער, שותפים מרכזיים במסלול הנח"ל.
4. שמירת היחס הקיים כיום בין השירות הצבאי לפרק המשימה.
5. בחינת שינוי המסלול תוך שמירה על שלמות הגרעין והגעתו להגשמה.
6. סנכרון מסלולי הגברים והנשים כאשר פרק המשימה המשותף לבנים ולבנות יהיה מינימום 6 חודשים.
7. שמירת מבנה פלוגות חברי הגרעין הלוחמים.
8. מסלול הנח"ל לא ייפגע - פרק המשימה, שיעדיו נקבעו על-ידי ר' האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון, הינו מרכיב משמעותי במסלול, יבוצע בפיקוד צבאי מלא ובמימון צבאי כפי שמבוצע כיום.
9. שמירת מסלול הבנות בנח"ל במתכונת הקיימת כיום - מסלול הקרקל יעד מרכזי והגדלת מכסות לתפקיד המורות חיילות.
10. מימוש נהלי הנח"ל כלשונן וכפי שנחתמו ע"י ר' אכ"א ור' אגף הנוער והנח"ל - מנוב' 2002.

מצב נוכחי

1. בפברואר 1998 אושר מסלול הנח"ל הנוכחי, זאת בהמשך להוראת ס' הרמטכ"ל על הקמת גדוד 50 כגדוד נח"לאי במסגרת חטיבה 933 (מצ"ב נספח ב').

2. בעקבות הוראה זו נפתח דסק הנח"ל בראשות רח"ט תומכ"א [REDACTED] ובה סוכם כי חברי הגרעינים ופלוגת בני המשקים ירוכזו בגדוד אחד – גדוד 50 וישונה המסלול כמפורט להלן:

בעבר מסלול חברי הגרעין בנח"ל כלל 40 חודשי שירות כאשר מתוכם 22 "חודשי מדים" בפיצול (14 חודשים – הכשרה ומסלול, 8 חודשים – ותיקות), 8 חודשי היאחזות, 10 חודשי של"ת.

המסלול הנוכחי הינו 40 חודשי שירות כאשר מתוכם 18 "חודשי מדים" ברצף, 12 חודשים פרק המשימה, 6 חודשים משימות תע"מ בפלוגת הבט"ש ו-4 חודשי של"ת (פרק השל"ת נבחן בימים אלו והעמדה בנושא תסוכם בקרוב).

כיום, מתגייסים חברי הגרעין הלוחמים בנח"ל במסגרת 3 פלוגות בשנה, מחזור אוגוסט, מחזור נובמבר (מתחיל באוגוסט ומבצע של"ת ראשון, היפוך מסלול, זאת בנוסף לפלוגת הבמ"ל ומחזור מרץ, בנוסף, אנו מגייסים בכל מחזור אוגוסט פלוגה מלאה בגדוד הקרקל.

בחינת המסלול

1. במסגרת הדיונים על שינוי המסלול בחנו שלוש סוגיות עיקריות:

◀ התכנות למסלול רצף – איחוד פרקים צבאיים ומשימתיים

- חברי הגרעין יבצעו 22 חודשי שירות צבאי רצוף בחטיבת הנח"ל (ללא בט"ש מחוץ לחטיבה) וכן 14 חודשים פרקים נח"לאים ברצף משימתי (10 חודשי פרק משימה ו-4 חודשי של"ת) עד שחרורם מצה"ל.
- גיוס שני מחזורים במסגרת מחזור אוגוסט בלבד, זאת לאחר ביצוע מחנה הכנה/ חוות הכשרה וגיוס פלוגה נוספת במרץ, לאחר ביצוע מחנה הכנה קצר או ביצוע היפוך מסלול (של"ת ראשון).
- מועד הכניסה לפרק המשימה למחזור אוגוסט הינו חודש יוני (סמוך לתחילת מפעלי הקיץ ולפני תחילת שנת הלימודים) במקום פברואר, ולמחזור מרץ הינו חודש ינואר במקום אוקטובר.

משמעויות:

- א. מועד גיוס הבנות ידחה בחודש במחזורי אוגוסט ובחודשיים במחזורי מרץ, זאת לצורך סנכרון מסלולי הגברים והנשים כך שפרק המשימה המשותף יהיה מינימום שישה חודשים.
- ב. מימוש מפגשי הגרעין, פגשי מקשרים וימי העיון כמרכיב קריטי לשמירת שלמות הגרעין וקביעת גורם אחראי למימושם.
- ג. מיצוי אחוזי פיקוד יעשה בתהליך מובנה ע"פ הנהלים במשותף עם הגרעינים.
- ד. אפשרות להארכת שס"ן לבנות ללא הגבלת מכסה [REDACTED] לבנות שיהיו מעוניינות לסיים את פרק המשימה.
- ה. שמירת מסלול הקרקל לחברות הגרעין במסגרת גיוס אוקטובר – יעד מרכזי.
- ו. הגדרת מסלול השירות בחטיבה – פלוגת מסלול ובניית מסגרת מתאימה בפלוגות הוותיקות.

מסגרת השירות של חברי הגרעין הלוחמים בחטיבת הנח"ל - שתי אופציות

1. פיזור 3 פלוגות חברי הגרעין בכל גדודי החטיבה - פלוגה לכל גדוד.
2. שמירה על מבנה גדוד 50 כגדוד נח"לאי לחברי גרעין ובמ"ל במתכונת הנוכחית.

משמעויות:

- א. עד שנת 1997 פלוגות חברי הגרעין התפזרו בין שלושת גדודי החטיבה, דבר שהוכח כמודל לא מתאים ושונה, כאמור, ע"פ החלטת ס' הרמטכ"ל.
הוכן מסמך ע"י האלוף במיל', [REDACTED] המסכם את דסק הנח"ל: **"רה-ארגון חטיבת הנח"ל"** ובו כתוב כי שינוי מסלול חברי הגרעין וכינוסו לגדוד אחד, גדוד 50 ימנע "סבל" של שלושת הגדודים בחטיבה והינו משמעותי יותר ואפקטיבי, הן לצבא והן למשימות הלאומיות.
- ב. קיימת חשיבות לשמירת אוכלוסיית בני הגרעין תחת גדוד 50 בלבד, שכן הוכח כי קיימים קושי ומורכבות לטפל בנושא הייחודי, מפגשים, ימי עיון וכו'. כמו כן, יש קושי לפעול ולתאם מול מספר גדול של יחידות, ולראיה, הקשיים בתיאום מול גדוד 50, גדוד הקרקל ומערך מג"ן.

פלוגת הבמ"ל

- א. פלוגת הבמ"ל מתגייסת לגדוד 50 פעם בשנה – מחזור נובמבר, זאת לאחר ביצוע יום גיבוש שבסיומו חטיבת הנח"ל מייצבת את הסד"כ אותו היא בוחרת.
- ב. פלוגת הבמ"ל היוותה מלכתחילה ועדיין מהווה את עתודת מיצוי הפיקוד בגדוד 50 ומשלימה את סד"כ הלוחמים הדרוש לגדוד.

סיכום - עמדת האגף הביטחוני-חברתי

- א. במידה ויוחלט ע"י שר הביטחון על קיצור שירות הבנים, האגף תומך בשינוי מסלול הנח"ל למסלול רצף של 22 חודשי פרק"צ, 10 חודשי משימה, 4 חודשי שלי"ת. בכל מקרה יישמר היחס הקיים בין משכי הפרקים הצבאיים והמשימתיים.
- ב. יש לשמר את מבנה גדוד 50 כגדוד נח"לאי במתכונת הנוכחית בתוספת תמהיל כל"צ/במ"ל לשימור שדרת הפיקוד.
- ג. ההחלטה באשר לפלוגת הבמ"ל הינה החלטה צבאית ויש לקחת בחשבון כי במידה ופלוגת הבמ"ל תפוזר בחטיבה יש לדאוג לכ"א חלופי.
- ד. שמירת מסלול הנשים תוך סנכרונו עם מסלול הגברים לצורך קיום פרק משימה משותף במינימום של 6 חודשים.
- ה. נושא השלי"ת במסלול הנח"ל ייבחן על-ידי ר' האגף והעמדה בנושא תסוכם בזמן הקרוב.
- ו. מימוש נהלי הנח"ל, נוב' 2002, כלשונם. לצורך כך, הכנת גרף שנתי, מינוי גורם בעל סמכות לאכיפת הנהלים ומימושם וקביעת גורם מבקר.
- ז. הסיכום הסופי יכלול את כלל הסוגיות וההנחיות המחייבות לשמירת גרעיני הנח"ל ומסלול הנח"ל, ייחתם על-ידי הרמטכ"ל ויחייב את כלל צה"ל. הסכם זה תוקפו יהיה ל- 10 שנים, למעט במקרה בו שני הצדדים (האגף הביטחוני-חברתי וצה"ל) יסכמו על פתיחת דיונים נוספים בנושא.
- ח. אני שב ומדגיש כי כל בחינה של שינוי מסלול הנח"ל תעשה לאור קיצור שירות הבנים הצפוי בצה"ל. בכוונתי לסכם את מסלול הנח"ל פעם אחת בלבד ולא בשלבים.

ברכה,

ר' האגף הביטחוני-חברתי

העתק: [redacted] - ר' יח' הנח"ל
[redacted] - ר' תחום משימות - יח' הנח"ל
[redacted] - ע' ר' האגף להתיישבות ולתפק"מ
[redacted] - אחראי רישום וגיוס

מפ/אד

נספח א' - הקמת הנח"ל, תפקידו וייעודו

חיל הנח"ל הוקם בשנת 1948 ע"י ראש הממשלה ושר הביטחון דאז, דוד בן גוריון, בעקבות פנייתם של ראשי תנועות הנוער הציוניות-חלוציות.

הנח"ל הוקם על בסיס הסדר, "ההכשרות המגויסות", של תנועות הנוער הציוניות חלוציות בפלמ"ח בו התקיימו רוח והווי מיוחדים שהיוו שילוב של מסגרת צבאית עם רוח תנועות הנוער ואשר עיצב במידה רבה את צה"ל עם הקמתו.

הנח"ל הוקם על מנת להבטיח מסגרת המאפשרת לקבוצות שיתופיות, חברי תנועות הנוער, להמשיך ולקיים אורח חיים קבוצתי שיתופי כגרעינים שלמים במהלך השירות הצבאי, כל זאת, על מנת לשמר את הקבוצה וחוסנה לצורך קיום ההגשמה המשותפת בחייהם האזרחיים הבוגרים.

לשם כך, הוקמה יחידה צבאית, אשר קלטה את גרעיני תנועות הנוער לשירות ייחודי בצה"ל, הוקם מדור מיוחד במשרד הביטחון שתפקידו להפעיל את הנח"ל ולחזקו, ונחקק סעיף מיוחד במסגרת "חוק שירות ביטחון" המסדיר באופן חוקי את מסלול הנח"ל בצה"ל.

חיל הנח"ל שילב מהיווסדו משימות צבאיות מובהקות ולקח חלק פעיל במערכות ישראל יחד עם משימות לאומיות שונות כגון קליטת עלייה, חינוך, חקלאות והתיישבות חלוצית. המגל והחרב, המהווים את סמל הנח"ל, מסמלים בצורה הטובה ביותר את ייעודו וייחודו של הנח"ל, ביטחון והתיישבות, הגנה והגשמה.

החל משנת 1951, בה הוקמה היאחזות הנח"ל הראשונה, נח"ל עוז, הקים הנח"ל [REDACTED] היאחזויות נח"ל שברבות הימים אוזרחו מרביתן והפכו לקיבוצים ומושבים בהם התיישבו בוגרי תנועות הנוער הציוניות חלוציות. ההיאחזויות הוקמו במקומות בעלי חשיבות אסטרטגית, ביטחונית ומדינית ושימשו בנוסף לתפקידן הצבאי החשוב גם כהכשרה לעבודה חקלאית והתנסות בחיים שיתופיים חלוציים.

עם תום השירות הצבאי התיישבו הגרעינים בקיבוצים ובמושבים קיימים על מנת לחזקם ואף הקימו ישובים חדשים, הם היוו את מקור ההתחדשות האנושית המרכזי לתנועות ההתיישבות השיתופיות.

בעשרים השנים האחרונות, בעקבות שינויים רבים בחברה הישראלית ובצרכיה, הועבר מרכז הכובד של ההגשמה מהתיישבות לחינוך, מהקמת היאחזויות והתיישבות בקיבוצים לעבודה חינוכית-התנדבותית בקהילה במסגרת פרק המשימה (המחליף את פרק ההיאחזות שתואר קודם), ובמסגרת ההגשמה הקבוצתית בישובים השונים.

אורכו של פרק המשימה הקהילתית הינו שנה, ובמסגרתו מתאחדים חברי הגרעין ששרתו ביחידות השונות. יחד, הם נוטלים על עצמם משימות חברתיות וחינוכיות בקרב נוער מנותק, נוער בסיכון, שכונות מצוקה, עולים חדשים והגברת המוטיבציה לשירות בצה"ל. יעדי המשימות ומיקומן נקבעים ע"י ר' האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון.

חשוב להדגיש כי לאורך השנים, מהקמת מסלול הנח"ל, צומצמו משכי הפרקים המשימתיים/התיישבותיים לטובת משכי השירות הצבאיים (6 חודשי פרקים צבאיים, 24 חודשי התיישבות בשנה הראשונה) וכי מספר הפרקים השונים תוך כדי המסלול צומצם.

נסח כ"א

שמור

-1-

צבא הגנה לישראל
לשכת סגן הרמטכ"ל
טל: 3393
חד-23 - 839
אדר ב תשנ"ז
מרץ 97

רח"ט תכנון ומנהל כ"א	
1957-03-00	
מסי	תיק
סידורי	מסי
396	

תל"ס נהל

רל"ש אלון פקמ"ז
רח"ט תכנון אכ"א
רמ"ח ארגון אג"ת
מח"ט 933
רל"ש רמטכ"ל
מפקד הנח"ל
רל"ש ס' מפח"ש
רל"ש ר' אכ"א
רל"ש ר' אג"ת

הנדון: בניית גדוד 50 כגדוד נחלאי

כ"ל

1. דיון בנושא בניית גדוד 50 כגדוד נחלאי נערך ב- 25 למרץ 97. בדיון השתתפו רח"ט תכנון באכ"א, מח"ט 933 וקשלי"פ מרכז.
2. בדיון נדונה הקמת הגדוד החל מגיוס אפריל 97, כמו כן נשמעה התייחסותם של הנוכחים לסוגייה זו.
3. סיכום סגן רמטכ"ל.
3. מזה זמן רב קיימת בעיית גיוס כ"א נח"ל. כחלק מההתמודדות בסוגייה זו החליט סגן הרמטכ"ל במהלך פברואר על הקמת גדוד 50 כגדוד נחלאי במסגרת חטיבה 933.
4. יש לאגם את כל כ"א נח"ל (למעט חטיבות) מגיוס אפריל 97 כגדוד 50 כבר מתחילת הטירונות.
5. אכ"א יבנה תרכנית ארוכת טווח ל- 14 החודשים הבאים בה תפורט הדרך להקמת גדוד נח"ל - 50 במסגרת חטיבה 933.

שמור

-2-

6. אכ"א יהיה הגוף האחראי על בנייתו של גדוד 50. סוגיות שלא יימצא להן פתרון במסגרת אכ"א יועלו לסגן הרמטכ"ל.
7. רח"ט תכנון באכ"א יוודא פיקוס העמ"ט בנושא שבנדון כך שבאוגוסט 97 יהיה ניתן להתחיל במסלול חדש לחטיבת הנה"ל.
8. סוגיית הכפפת חטיבת הנה"ל לפקמ"ז תסוכס ע"י הרמטכ"ל.

בברכה,

[REDACTED]
רל"ש סגן הרמטכ"ל

[REDACTED]

מדינת ישראל משרד הביטחון

תאריך: כ"ג ניסן תשפ"ב
24 אפריל 2022
טלפון: 036084502
E-Mail: udi_dror@mod.gov.il
סימוכין: נ-בטחוני-חברתי-110422-003130

משרד הביטחון – מנכ"ל – [REDACTED]
לשכת השר – ע' צבאי לרמ"ט שר הביטחון – [REDACTED]
משרד הביטחון – האגף הביטחוני חברתי – רח"ט גיוס ומסלולים ייחודיים ותורניים – [REDACTED]
משרד הביטחון – האגף הביטחוני חברתי – ר' יחידת נח"ל, ש"ש ומכילות – [REDACTED]

הנדון: המלצה לשינוי מסלול הנח"ל 2022

1. בתאריך 17 בינואר 2022 מינו ראש האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון וקצין חינוך ראשי בצה"ל את הצוות לבחינת מסלול הנח"ל, מתוך כוונה להעצים ולטייב את המסלול, למצות יכולת המשרתים, כל זאת תחת הנחת יסוד של שימור מסלול הנח"ל וייעודו.

2. בראשות הצוות עמדו [REDACTED] – ראש החטיבה לגיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים במשרד הביטחון ו[REDACTED] – ראש יחידת הנח"ל ש"ש ומכילות.

החברים בוועדה: צה"ל – מפקדת מערך מגן [REDACTED] רמ"ד נח"ל [REDACTED]
נציגי הגופים המשלחים גרעיני נח"ל [REDACTED] – רכזת הנוער העובד והלומד, [REDACTED]
– מזכ"ל הצופים, [REDACTED] – יו"ר תנועת תרבות, [REDACTED] – מזכ"לית השומר הצעיר, [REDACTED]
– מנכ"ל מרכז מעשה, [REDACTED] – סמנכ"ל השומר החדש, [REDACTED] – ראש אגף צעירים ומעורבות בתק"צ.

3. הצוות הגיש מסמך בו פרש בהרחבה את מסקנותיו והמלצותיו המביאים לידי ביטוי, בתנאים הקיימים, עמידה בשימור מסלול הנח"ל וייעודו, העצמת השירות האפקטיבי של חברי הגרעין, וזאת תוך שמירה על שלמות הגרעין והגעתו לפרק המשימה ולהגשמה.

4. להלן עיקרי ההמלצות של הצוות לבחינת שינוי מסלול הנח"ל:

א. שינוי מבנה מסלול הנח"ל

1. **חברי הגרעין (בנים) וחברות הגרעין הלוחמות** יבצעו פרק צבאי ראשון של 22 חודשים בהתאם למחזורי הגיוס של הגרעין - אוגוסט, נובמבר ומרץ (האחרון - במקרים חריגים), ופרק צבאי שני - פרק משימה - של 12 חודשים. סה"כ - 34 חודשי שירות במסלול הנח"ל.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

2. **חברות גרעין שאינן לוחמות** ישרתו, כמפורט באחת מהאפשרויות הבאות, ע"פ בחירת הגוף המשלח (בכפוף לאישור ר' החטיבה לגיוס באגף הביטחוני חברתי, בתיאום עם אכ"א-חתומכ"א):

• **מתגייסות למחזור אוגוסט**

אפשרות ראשונה: דחיית הגיוס לחודש דצמבר וגיוס לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) +12 חודשים בפרק צבאי שני - פרק המשימה. סה"כ - 30 חודשים.

אפשרות שנייה: גיוס בחודש אוגוסט לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון)+12 חודשי משימה (עם אפשרות לקיצור בחודשיים), סה"כ 32/34 חודשים.

• **מתגייסות למחזור נובמבר**

אפשרות ראשונה: גיוס בחודש דצמבר לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון), ופרק צבאי שני - פרק המשימה של 12 חודשים, (עם אפשרות לקיצור בחודשיים) סה"כ 32/34 חודשים.

אפשרות שנייה: דחיית הגיוס לחודש אפריל וגיוס לתקופה של 18 חודשים (פרק צבאי ראשון) +12 חודשים בפרק משימה. סה"כ - 30 חודשים.

• **מתגייסות למחזור מרץ**

גיוס בחודש אפריל לתקופה של 22 חודשים (פרק ראשון)+12 חודשי פרק צבאי שני - פרק משימה (עם אפשרות לקיצור בחודשיים), סה"כ 32/34 חודשים.

השינוי מחייב היערכות של חתומכ"א באכ"א להתאמת היקף ההקצאות לקורסים והכשרות הקיימות כיום במסלול כך שיוגדלו ההקצאות להכשרות בעונת דצמבר ע"ח מחזור אוגוסט כמו כן, פתיחת קורסים והכשרות נוספים בהתאם ליעדי השיבוץ של גרעיני הנח"ל כגון: מדריכות חי"ר, מגן נגב, מגן טק, מד"ן חינוך, מש"קיות חינוך, מש"קיות ת"ש, תפקידי תקשוב, מדא"גיות וכדומה.

בשל עיתוי השינוי הצפוי, יתכן ובמקרים חריגים, גרעיני נח"ל, החתומים כבר כעת למסלול, והעתידיים להתגייס בשנתון 2022, בסמכות האגף הביטחוני חברתי לאשר את גיוסם במסלול הנוכחי, בהתאם לנהלי הנח"ל.

ב. **רציפות הפרק הצבאי השני - פרק המשימה**

תישמר רציפות פרק המשימה בהתאם להמלצות הוועדות הקודמות תוך שימת דגש לעמידה במועדים הקבועים בגרף **ללא איחורים או דחיות בחילוף פרקי המשימה**: גיוס אוגוסט – חודש יוני; גיוס נובמבר – חודש ספטמבר, גיוס מרץ – חודש ינואר.

תפקידם של חיילי פרק המשימה, כפי שהוגדר במשימה הלאומית שהוטלה על מסלול הנח"ל, היא **"לחזק את החינוך הערכי-ציוני ולעודד לשירות קרבי ומשמעותי"**. לצורך מילוי משימתם, חיילי פרק המשימה פועלים במסגרות חינוך פורמלי ובלתי פורמלי ברשויות, בהן מתקיים מפגש חינוכי מתמשך ורציף עם בני הנוער ויש חשיבות יתרה לשמירה על רציפותו של מפגש חינוכי זה. משימות אלו מוגדרות ומאושרות בתיקי המשימה, **פגיעה בתדירותו, ברציפותו וביציבותו של מפגש זה מהווה פגיעה בליבת תפקידם של החיילים ובליבת המשימה הלאומית**. נוסף למשימות המאושרות בתיקי המשימה חיילי פרק המשימה מופעלים גם במשימות נוספות של שמירה ומשימות חברתיות-לאומיות. בשביל לשמור על האיזון בין ליבת תפקידם כפי שמוגדרת בתיקי המשימה לבין עמידה במשימות הנוספות להם הם נדרשים, יש לצמצם את המשימות הנוספות למינימום ההכרחי.

משימות נוספות אלו, שלא יעלו על 22 יום, לכל היותר, יוכנסו מראש לגרף שנתי שיכלול תאריכים מוגדרים בכל רשות. הגרף יאושר אחת לשנה על ידי האגף הביטחוני-חברתי לגבי כלל החיילים בפרק המשימה, בהתאם להצבתם במסגרות השונות. בכדי לשמור על הפעילות הרציפה של המשימות בפרק המשימה הגרף יבוצע ללא חריגות. החיילים לא יופעלו במשימות אלו במהלך החודש הראשון והאחרון של שנת המשימה, וכמו כן, לא יופעלו יותר מ-30% מחברי הגרעין בו זמנית, על מנת לא לפגוע במשימה הרשותית.

במצבים בהם ידרש להפעיל יותר מ-30% מחברי הגרעין בו זמנית, הדבר יובא לתאום ואישור האגף הביטחוני-חברתי.

עיכוב או דחייה במועדי החילוף בפרק המשימה, יהיו על חשבון סך הימים להפעלת חיילי פרק המשימה במשימות הנוספות מחוץ למסגרת יעדי פרק המשימה ברשות (22 יום), ולא יאפשרו הפעלה נוספת למשימות צבאיות בפרק המשימה.

עמידה במועדים אלו מהווה תנאי לשינוי המסלול.

על מנת לחזק את הגרעינים ואחדותם ולהרחיב את יכולת הפעולה המשימתית ברשות, במקרים חריגים, תתאפשר נוכחות של חיילי פרק המשימה במהלך סופי שבוע וחופשות בדירה בהתאם למשימות, בכפוף לאישור מפקדת מערך מגן.

ג. ליווי חברי הגרעין לאורך המסלול- מסגרת הגרף הנח"לאי

מסגרת הגרף הנח"לאי תישמר, בהתאם להמלצות "צוות שיפור המסלול (2020)" עם ההתאמות הנדרשות בשל ביטול פרק הבט"ש והארכת הפרק הצבאי הראשון זאת בכדי להתמודד עם הקושי לשמור על שלמות הגרעין במהלכו וכדי לצמצם את הנשר מהמסלול. הגרף יכלול 10 סמינרים (7 בפרק הצבאי הראשון ו-3 בפרק המשימה); 9 פגשי מקשרים ביחידות הנח"לאיות, ו-5 מפגשי גרעין בפרק הצבאי הראשון.

קיימת תופעה של "עידוד" חברי גרעין לעזוב את המסלול תוך הבטחה לתנאים או תפקידים ביחידות (מעבר לאחוזי הפיקוד). יש לקבוע מנגנון צבאי שיתמודד עם תופעה לא ראויה זו.

ד. עיגון הגרף הנח"לאי

האגף הביטחוני חברתי, מקח"ר-מדור נח"ל וחיבת תכנון ומנהל כוח האדם בצה"ל, יפעלו לשימור מעמדו של מסלול הנח"ל ויעודו, בין היתר ע"י קביעת גרף נח"לאי בכל שנה במהלך חודש אוקטובר לשנה העוקבת ופרסומו כמסמך מדיניות מחייב ע"י חתומכ"א לכלל היחידות בהן משרתים החיילים במסלול הנח"ל.

במהלך השנה, בכל רבעון, יתקיים דיון בקרה על הגרף בהשתתפות: חתומכ"א-עתכ"א סדיר, זרוע היבשה, מקח"ר והאגף ביטחוני-חברתי על יישום הגרף הנח"לאי והעמידה במועדי היציאה לפרקי המשימה לרבות ההתאמות הנדרשות לרבעון העוקב בהתאם לתנאי המסלול והתכנון השנתי בנושא.

במקרה בו ההנחיות לשחרור חברי הגרעין בהתאם לגרף הנח"לאי לא מבוצעות ע"י היחידות כנדרש הנושא יועלה ע"י מדור נח"ל במקח"ר לחטיבה לגיוס ומסלולים ייחודיים ותורניים באגף הביטחוני חברתי ולעתכ"א סדיר בחתומכ"א, לטיפול דחוף מול היחידות השונות.

ה. הקמת "שולחן עגול"

יוקם "שולחן עגול" בראשות ראש האגף הביטחוני-חברתי, בו יישבו נציגי האגף, מקח"ר - מערך מגן והגופים המשלחים. השולחן יתכנס אחת לשנה במתכונת מורחבת, בהשתתפות כלל הגופים המשלחים, ואחת לארבעה חודשים יתכנס בפורום מצומצם הכולל נציגות מהגופים המשלחים.

מדינת ישראל
משרד הביטחון

השולחן יעסוק במימוש הגרף הנח"לאי בהתאם לתכנון, בקרה על הפעלת החיילים במשימות הנוספות בפרק המשימה (עד 22 יום), בהתאם לתכנון השנתי, לרבות הצגת דיווחים בנושא, בקרה שוטפת לרבות יישום ההחלטות והעמידה בתנאים לשינוי מסלול הנח"ל, וכן פיתוח מסלול הנח"ל, סוגיות במסלול, האתגרים החברתיים ביטחוניים.

ו. הזכויות העומדות לחברי הגרעין במסלול הנח"ל

הזכויות העומדות לחברי הגרעין במסלול הנח"ל תישמרנה לרבות: "ממדים ללימודים", "מסע בחזרה לעתיד", תעודת לוחם "מוקדמת" וכל הזכויות העתידיות שיהיו זכאים להם חיילי צה"ל המשרתים שירות מלא ו/או שירות קרבי מלא (בהתאם למקצוע הצבאי של החייל).

ז. החלת שינוי המסלול החל מגיוס אוגוסט 22' וכן על המשרתים במסלול כיום בהתאמות הנדרשות

שינוי המסלול יחל מגיוס אוגוסט 2022, זאת לצד קיצור השירות בפרק הבט"ש לחברי הגרעין המשרתים כיום במסלול הנח"ל, כך שיעמוד על 22 חודשי פרק צבאי פעיל (במפוצל) ו-12 חודשי משימה.

ח. המסלול במתכונת המוצעת יקובע לאורך פרק זמן משמעותי על מנת ליצור יציבות ולמנוע טלטלות, לתקופה של 7 שנים, לכל הפחות.

ט. כל שינוי שייבחן בעתיד מסיבות הקשורות למתווה השרות והגיוס לצה"ל ייעשה בהסכמה מלאה ומשותפת ומחייבת את אישור שר הביטחון.

5. אנו, החתומים מטה, מאמצים את המלצות הצוות כפי שהוגשו, ולאחר בחינה נוספת עם הגופים המשלחים גרעיני נח"ל וצה"ל להיקף ימי המשימות הנוספות מתוך פרק המשימה לסך של - 22 יום במקום 15 יום, וממליצים לשר הביטחון לאשר את שינוי מסלול הנח"ל, בהתאם.

ר' חטיבת תכנון ומנהל כ"א
אגף כוח אדם

סמנכ"ל וראש האגף הביטחוני חברתי
משרד הביטחון

מסקנות והמלצות - צוות לבחינת מסלול הנח"ל

האגף הביטחוני חברתי - תנועות וארגוני הנוער - צה"ל

מוגש ל:

- ראש האגף הביטחוני-חברתי - משרד החינוך

- רח"ט תומכ"א - צה"ל

טבת - תשע"ו

ינואר - 2016

לכבוד,

ראש האגף הביטחוני-חברתי - משרד הביטחון
- רח"ט תומכ"א - צה"ל

מסקנות והמלצות - צוות לבחינת מסלול הנח"ל

ב- 10 באוגוסט, 2015, מינו ראש האגף הביטחוני חברתי במשרד הביטחון וראש חטיבת תכנון ומנהל כ"א בצה"ל את הצוות לבחינת מסלול הנח"ל בראשות [REDACTED] - ראש החטיבה לגיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים במשרד הביטחון. החברים בוועדה: משהב"ט - ר' יחידת הנח"ל, משימות והתנדבות - [REDACTED] צה"ל - רמ"ד תכנון מקורות ולחימה - [REDACTED] רמ"ד נח"ל - [REDACTED] תנועות וארגוני הנוער - רכז הנוער העובד והלומד - [REDACTED] מזכ"ל המחנות העולים ויו"ר וועדת ש"ש במועצת תנועות הנוער - [REDACTED] ורכז תנועות תרבות ויו"ר וועדת ש"ש ונח"ל במועצת ארגוני הנוער - [REDACTED]

לנח"ל, כפי שהוקם, עוצב ומתקיים עד היום בצה"ל, אין אח ורע בתולדות הצבאות. חיל אשר תרם ותורם תרומה משמעותית וייחודית לביטחונה הלאומי של מדינת ישראל. מלבד השתתפות הנח"לאים בכל חזית ביטחונית, בכל מלחמות ישראל ובביטחון השוטף, הנח"ל היה ועודנו חיל החלוץ בביצוע המשימות הלאומיות החברתיות של ישראל - התיישבות בגבולות, ביעור הבערות, קליטת עלייה, חינוך לשירות משמעותי בצה"ל, חיזוק החוסן החברתי בקווי העימות - הנח"ל תמיד שם.

לאורך שנות קיומו של הנח"ל, היוו חברי וחברות הגרעינים דוגמה אישית לנוער בישראל, לשירות מתוך שליחות, ולא רק מתוך חובה. הם הקדישו את שנות נעוריהם לחישול והכשרת עצמם, התגייסו לשירות ארוך יותר, והמשימות שביצעו דרשו התמדה גם לאחר השירות הצבאי. הם נתבעו ליותר והיו נכונים לכך, מתוך תחושת שליחות, ומתוך ראיית השירות הצבאי כחלק מרצף ארוך יותר, דרך חיים של הגשמה. ההדרכה של בני הגרעינים המגשימים את חניכיהם בתנועות הנוער ובארגוני הנוער, אם בשנת שירות, אם בפרק המשימה הלאומית ואם בחיים הבוגרים, יצר תביעת הגשמה, שהגיוס לצה"ל לשירות משמעותי הוא חלק ממנה. [REDACTED]

[REDACTED] חניך שהגיוס לשירות משמעותי הוא עיקר גדול בתפיסתו.

מגע חינוכי רחב היקף זה בא לידי ביטוי מובהק בפרק המשימה הלאומית, במסגרתו חוזרים מאות הנח"לאים לפעול בבתי-הספר ובשכונות, מדריכים רבבות בני נוער במסגרות רבות ומגוונות. אמנם מעטים מתגייסים לנח"ל, אך הנח"לאים מתווים את הכיוון - חלוציות, התגייסות, שירות למען העם ולמען המדינה.

קיומו של מסלול הנח"ל כחלק חיוני בצה"ל, קשור לאופיו של צה"ל כצבא-עם. בשנים האחרונות מתקיים דיון ציבורי ער בחברה הישראלית על מודל צבא העם ועל הצורך בו במאה ה-21.

יוזמות לשינוי המסלול עלו כמעט מאז הקמתו. חלק מיוזמות אלה נבעו מכוונה אמתית להתאים את המסלול למימוש ייעודו, ואלה אכן הובילו לשינויים רבים, בעיקרם מעבר מפעולה התיישבותית בגבולות לפעולה התיישבותית-חינוכית בלב החברה, בסוף שנות התשעים ועד היום. יוזמות אחרות, בעיקר מהעשור האחרון, חתרו למיצוי בני הגרעינים בלחימה בלבד, תוך שהציעו להחליש את מהותו של המסלול, ואיימו בשם הצורך המבצעי על צורך צבאי, לאומי וחברתי רחב הרבה יותר.

הנושא עלה שוב לאחרונה, לאור ההתמודדות של מערכת הביטחון עם אתגר קיצור משך שירות הגברים בצה"ל ב-4 חודשים ל-32 חודשי שירות סה"כ.

וועדה זו רואה בצורך הנוכחי בשינוי, ובנכונות הגורמים השונים להידברות כנה, הזדמנות לשינוי אמיתי, אשר לא זו בלבד שלא יחליש את המסלול וייעודו, אלא אף עתיד לדעתנו לחזק אותו לשנים הבאות. אנו ניגשים לשינוי המסלול מתוך כבוד למורשתו ומחויבות לייעודו.

מסמך זה מהווה סיכום עבודת הצוות לבחינת מסלול הנח"ל, אשר פעל בין החודשים אוגוסט (2015) - דצמבר (2015), ומציג את האפשרות ליצור מסלול נח"ל חדש המאפשר מחד משימה צבאית משמעותית ואפקטיבית יותר ומאידך משמר את הגרעינים ואת הרצף המשימתי חברתי-קהילתי המוביל את הגרעינים להגשמה.

לסיום, נצטט את שר הביטחון [REDACTED] בהקדמה לספר "צבא מחפש משמעות" מאת מוטי שלם:

"אם יש את נפשך לדעת היכן עוצבה דמותו הערכית של צה"ל ומה מקורו של אתוס הפיקוד בצבא ההגנה לישראל, לך אל בתי המדרש האידאולוגיים של היישוב בארץ ישראל שייצר את כוחות המגן העבריים טרם קום המדינה, לך אל התנועה הקיבוצית ואל תנועות הנוער, לך אל תנועת העבודה ולך אל הסמלים האידאולוגיים שהניחו נר לרגליהם. לך גם אל התנ"ך ואל ארץ התנ"ך. אלה הם מקורות ההשפעה והעיצוב של צה"ל, של צבא העם".

פרק א' - הרקע להקמת הצוות

1. צה"ל מתמודד עם אתגר שינוי מודל השירות, בהתאם להחלטת המחוקק, שקובע בשלב הנוכחי קיצור של שירות הבנים בארבעה חודשים ל- 32 חודשי שירות, והיתכנות לקיצור נוסף בעתיד הנראה לעין. בניין הכוח במציאות משתנה מחייב את צה"ל לבצע התאמות, ע"מ לטפל בפער כוח-האדם תוך שמירה על מוכנות מבצעית גבוהה. חשיבה זו חלה גם על מסלול הנח"ל כמסלול שירות ייחודי במסגרת הצבאית.

2. במסלול הנח"ל בוצע, בשלב המידי, קיצור משך שירות לבנים ב- 4 חודשים למשך שירות של 36 חודשים, כך שפרק השל"ת המסכם לחברי הגרעינים בוטל ושירותם מסתיים לאחר פרק הבט"ש (למתגייסי יולי 2015 ואילך).

למעשה, יש בכך קיצור הפרקים המשימתיים במסלול הנח"ל מ- 16 ל- 12 בלבד, ללא שום פגיעה במשכי השירות המבצעיים אשר נותרו 24 חודשים, אולם לטענת צה"ל, שינוי זה אינו נותן מענה לבעיית הסד"כ עמה מתמודד הצבא בעת קיצור שירות הבנים.

3. בחינת שינוי מסלול הנח"ל סוכמה בדיון בראשות ר' האגף הביטחוני חברתי עם רח"ט תומכ"א, נציגי צה"ל מחיל החינוך והנוער ונציגי מועצת תנועות הנוער וארגוני הנוער, תחת הנחות היסוד הבאות:

א. שימור מעמדו של מסלול הנח"ל וייעודו:

"הנח"ל יהווה מסגרת פיקודית צבאית השומרת על קיומם ושלמותם של גרעיני תנועות הנוער וארגוני הנוער, ומקיימת את מסלול הנח"ל המשלב בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות, כחלק מרצף התהליך החינוכי משלב תנועת הנוער אל שלב ההגשמה".

ב. בחינת שינוי המסלול תוך שמירה על שלמות הגרעין והגעתו להגשמה.

ג. ביצוע פרק צבאי משמעותי ואפקטיבי בהתאם לעיקרון שלמות הגרעין.

ד. ביצוע פרק המשימה תוך סנכרון מסלולי הגברים והנשים, כאשר הפרק יהיה משותף.

4. סוכם כי יוקם צוות משותף למשרד הביטחון, צה"ל, תנועות הנוער וארגוני הנוער, שיבחן את שינוי מסלול הנח"ל בראשות אודי דרור ראש תחום גיוס, מסלולים ייחודיים ותורניים באגף הביטחוני-חברתי ויהיו חברים בו ראש יחידת הנח"ל, משימות והתנדבות באגף הביטחוני-חברתי, נציגי צה"ל – נציג מקח"ר רמ"ד נח"ל ונציגת חתומכ"א רמ"ד תכנון מקורות ולחימה, נציגי מועצת תנועות הנוער – רכז תנועת הנוער העובד והלומד, מזכ"ל המחנות העולם ונציג מועצת ארגוני הנוער רכז ארגון תרבות.

בלמ"ס
מדינת ישראל
משרד הביטחון

[REDACTED]

צה"ל / חתומכ"א / רמ"ד תכנון מקורות ולחימה - [REDACTED]
צה"ל / אכ"א / מקח"ר / רמ"ד נח"ל - [REDACTED]
משהב"ט / האגף הביטחוני-חברתי / ר' יחידת הנח"ל, משימות והתנדבות - [REDACTED]
משהב"ט / האגף הביטחוני חברתי / ר' תחום גיוס ומסלולים ייחודיים ותורניים - [REDACTED]
תנועת הנוער העובד והלומד / רכז - [REDACTED]
המחנות העולים / מזכ"ל - [REDACTED]
רכז תנועת תרבות ויו"ר ועדת ש"ש ונח"ל במועצת ארגוני הנוער - [REDACTED]
מזכ"ל מועצת תנועות הנוער - [REDACTED]

שלום רב,

הנדון: כתב מינוי לועדה לבחינת שינוי מסלול הנח"ל

1. בהמשך למפגש של ראש האגף הביטחוני חברתי עם רח"ט תומכ"א ונציגי תנועות הנוער וארגוני הנוער שהתקיים בתאריך ה- 10.8.15 סוכם על הקמת ועדה משותפת לבחינת שינוי מסלול הנח"ל זאת מתוך כוונה להעצים את המסלול, למצות את יכולות המשרתים ולהיערך לאתגר קיצור שירות הגברים בצה"ל.
2. אנו מתכבדים למנותך בזאת כחבר בוועדה, בראש הועדה יעמוד אודי דרור - ראש תחום גיוס ומסלולים ייחודיים ותורניים באגף הביטחוני חברתי.
3. בחינת שינוי מסלול הנח"ל תעשה תחת הנחות היסוד הבאות:
 - שימור מעמדו של מסלול הנח"ל וייעודו.
 - בחינת שינוי המסלול תוך שמירה על שלמות הגרעין והגעתו להגשמה.
 - ביצוע פרק צבאי משמעותי ואפקטיבי בהתאם לעיקרון שלמות הגרעין.
 - ביצוע פרק המשימה תוך סנכרון מסלולי הגברים והנשים, כאשר פרק המשימה יהיה משותף.
4. עבודת הועדה תוצג בפנינו עד תאריך ה- 30.11.15.

בברכה,

ר' האגף הביטחוני חברתי
ור' היחידה להתיישבות ותשתית לאומית
משרד הביטחון

ראש חטיבת תכנון ומנהל כוח אדם
אגף כוח אדם
צה"ל

רח' לאונרדו דה-וינצ'י 9, תל-אביב, מען למכתבים: האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון, ת.ד. 7093, תל-אביב 61909

פרק ב' - תובנות מרכזיות

1. כללי:

א. מסלול הנח"ל עבר שינויים רבים מאז הקמתו ועד היום, כאשר המוטיב המרכזי הוא צמצום הפרקים המשימתיים / התיישבותיים כמפורט בנספח "שינוי מסלול הנח"ל – תהליך חד-כיווני".

ב. בנובמבר 2002 נחתמו נהלי הנח"ל על ידי ראש אכ"א וראש האגף הביטחוני-חברתי – המפרטים את ההגדרות, הכללים והנהלים במסלול הנח"ל. הנהלים נכתבו ע"י אגף הנוער והנח"ל דאז (היום האגף הביטחוני חברתי) ואגף כוח אדם בצה"ל בשיתוף עם תנועות הנוער מתוך רצון להתאים ולהבטיח את קיומו של מסלול הנח"ל **והתחייבות כי כל שינוי במסלול ייעשה בהסכמה מלאה של צה"ל והאגף הביטחוני-חברתי**.

ג. הגיוס למסלול הנח"ל נעשה על בסיס התנדבותי ודורש התחייבות **למשך זמן ארוך של 48 חודשים**.

ד. משך השירות של חברי וחברות הגרעין ארוך לעומת יתר חיילי צה"ל בחצי שנה לנשים וארבעה חודשים לגברים, זאת בנוסף לדחיית הגיוס במסגרת מחנה ההכנה (שנת השירות), כך שהם משתחררים כשנה וחצי לאחר רוב שכבת גילם.

ה. פרק המשימה הלאומית הינו כלי לביצוע משימות לאומיות וביניהן הגברת הנכונות והמוכנות של הנוער לגיוס לצה"ל בפריפריה החברתית והגיאוגרפית, במסגרתו חוזרים מאות הנח"לאים במדי צה"ל לפעול בשכונות ובבתי הספר ביישובים במיקוד ברחבי כל הארץ כמייצגים את צה"ל וכמודל לחיקוי ועוסקים בפעילות חינוכית בקרב בני נוער ממגוון אוכלוסיות המחזקת אותם ומגבירה את המוטיבציה לגיוס לשירות צבאי משמעותי.

2. בדיון הראשוני, הציגה רח"ט תומכ"א מספר חלופות שרובן נמצאו כלא מתאימות שכן פגעו בפרק שנת השירות במסלול / מחנה הכנה וכן בפרק המשותף של הקבוצה – פרק המשימה.

3. הצוות דן לעומק וניתח מספר חלופות למסלול הנח"ל כמפורט בנספח "בחינת החלופות", ובמהלך בחינה זו עלו התובנות הבאות:

א. ישנם קשיים במימוש מסלול הנח"ל כיום והארכת השירות הפעיל בו עלול להחמיר

את המצב:

(1) ישנו קושי של הגדודים הלוחמים (50, קרקל) לשמר פלוגות נח"לאיות לאורך שנתיים רצופות. זאת במקביל לקיצור אורך מסלול ההכשרה של הפלוגות בכלל צה"ל.

(2) קיימת חוסר-היכרות של סגלי הפיקוד עם מסלול הנח"ל וייעודו, ראייה בזהות הנח"לאית כפוגמת בלכידות הגדודית, והעדר רוח מפקד נח"לאית.

(3) קיימת עמידה חלקית בנהלי הנח"ל בנוגע למפגשים נח"לאיים. אמנם כיום מתבצעים באחוז גבוה מהתכנון השנתי, הנתון מטעה שכן לעתים מתבצע באיחור מהמועד המקורי, באופן חלקי או על חשבון חופשות של חברי הגרעין.

(4) במבנה הארגוני של הנח"ל כיום ישנו קושי "בשליטה" על חיילי הנח"ל בפרקים השונים, ואי יכולת של אכיפת הכללים וההנחיות, זאת לאור ריבוי המפקדות בהם נמצאים חברי הגרעין - חטיבת הנח"ל - גדוד 50, בא"ח 933 ומפח"ט 933, קרקל - גדוד 33 ובא"ח 84, יחידות חיל החינוך והנוער - 3 בסיסי גדנ"ע, מקח"ר, מחו"ה אלון, חוות השומר והמורות החיילות, מרכז מגל - בט"ר ניצנים ומחנה 80, ביי"ס לפיקוד ועוד.

ב. לא ניתן לבצע מעבר למסלול רצף, מהסיבות הבאות:

(1) קושי לשמור על שלמות הגרעין וחוסנו לאורך פרק צבאי ראשון ארוך – זאת בשל התקופה הארוכה בה משרת הגרעין במוקדים נפרדים, דבר המייצר פגיעה משמעותית ומצטברת בחוסנה של הקבוצה.

(2) קושי של תנועות וארגוני הנוער לגייס חברות גרעין למסלול צבאי שאורך 3 שנים - כבר כיום חברות הגרעין מבצעות שנת שירות מלאה ואף יותר (מחזור גיוס נוב').

(3) במידה והבנות ישרתו רק 24 חודשים ברצף, הלכה למעשה מבוטל פרק המשימה לבנות שעד כה היה חלק מהשירות הצבאי הרגיל.

ג. יעד השירות כיום בפרק הבט"ש, פעילות ביטחון שוטף בפלוגת אבטחה בדימונה, אינו יעד משמעותי ואינו ממצה את רמת ההכשרה של החיילים – לוחמי חי"ר, רובאי 07. בעבר פלוגת הבט"ש שובצה לתעסוקה מבצעית במסגרת חטיבות מרחביות. **חודשי פרק הבט"ש הוגדרו כלא-אפקטיביים דיו על-ידי צה"ל, ועל כן הועדה רואה בכך תפקידה המרכזי לשינויים.**

ד. יש לבחון כיצד **להפוך את פרק הבט"ש לפרק צבאי שני משמעותי**, בו יופעלו בני הגרעין הלוחמים ביחידות צבאיות, תוך מיצוי מיטבי במשימות קרביות משמעותיות. לא ניתן לשלב את בני הגרעין בגדודי החי"ר בהם הוכשרו. לכן יש ליצור מסגרת פלוגתית מבצעית חדשה, שתפעל תחת פיקוד חטיבה מרחבית.

ה. לפלוגה כזו דרוש סד"כ פלוגתי יציב ורציף לאורך השנה, הכולל בתוכו תקופת הכשרה נדרשת למחזוריים הנקלטים. **על מנת לבצע זאת, נדרשת הארכת הפרק הצבאי השני בחודשיים** (כמפורט בהמשך), ובהתאם מתן אפשרות לגיוס פלוגה לוחמת מלאה בגיוס נובמבר והארכת השירות הפעיל כולו מ-36 חודשים ל-38 חודשים.

ו. **מיצוי מיטבי של חודשי הלחימה לקראת תום השירות, והוספת שני חודשי לחימה נוספים, מסייעים לאתגר איתו מתמודד צה"ל עם קיצור השירות, בראייה רחבה של צורכי צה"ל.**

ז. חברי הועדה מטעם התנועות והארגונים הציגו את הקשיים והמורכבויות העולות בהקשר הארכת מסלול הנח"ל, זאת ביחס לקיצור שירות החובה בכלל צה"ל, דבר העלול לפגוע בגיוס הגרעינים בחלק מהתנועות והארגונים.

ח. הודגש הצורך בקיבוע המסלול לאורך פרק זמן משמעותי על מנת ליצור יציבות ולמנוע טלטלות.

פרק ג' - עיקרי המלצות הוועדה

1. הוועדה בחנה מספר חלופות כולל כאלו שתהוו במהלך דיוני הצוות. לאחר ניתוח החלופות המפורטות בנספח א', **נבחרה חלופה** הנותנת מענה להנחות היסוד לשימור מסלול הנח"ל, **המאפשרת העצמת השירות האפקטיבי של חברי הגרעין תוך הארכת משך השירות הפעיל** הכולל בלחימה בחודשיים נוספים, קרי משך שירות בפרקים צבאיים של 26 חודשים לעומת 24 כיום (בירוק – מהות השינוי).

מחזור גיוס	מין	ביצוע מחנה הכנה	גיוס לפרק"צ ראשון	יציאה לפרקמ"ש	יציאה לפרק"צ שני	שחרור
אוגוסט	בנים	ספטמבר 12 חודשים	אוגוסט 18 חודשים	פברואר 12 חודשים	פברואר 8 חודשים	אוקטובר
	בנות	ספטמבר 12 חודשים	אוגוסט 18 חודשים	פברואר 12 חודשים		פברואר
נובמבר	בנים	ספטמבר 14 חודשים	נובמבר 20 חודשים	אוגוסט 12 חודשים	אוגוסט 6 חודשים	פברואר
	בנות	ספטמבר 15 חודשים	דצמבר 19 חודשים	אוגוסט 12 חודשים		אוגוסט

• במחזור מרץ מתגייסים בין 2-3 גרעינים בשנה המורכבים מבנים דתיים ומבצעים מסלול רצף ואינם מבצעים פרק בט"ש.

2. ההיתכנות לשינוי מסלול הנח"ל, כמפורט בסעיף הקודם, מותנית בקיום התנאים שיופרטו להלן:

א. **שמירת עקרון שלמות הגרעין לאורך השירות** בהתאם לעקרונות נהלי הנח"ל כפי שנחתמו ע"י ר' אכ"א ור' אגף הנוער והנח"ל בנובמבר 2002.

ב. **ביצוע פרק מחנה הכנה מלא ומשותף** (שנת שירות) טרם הגיוס כחלק ממסלול הנח"ל.

ג. עיגון הגיוס למסלול הנח"ל בשני מחזורים - אוגוסט ונובמבר, לאחר ביצוע מחנה הכנה (שנת שירות), מתן האפשרות לגיוס **פלוגת חי"ר מלאה במחזור נובמבר** וכן מתן מענה **לחברות הגרעין המתנדבות למסלול לחימה במסגרת הקרקל או דומיו**.

ד. **שימור הפלוגות האורגניות** של חברי הגרעין לאורך המסלול בשני המחזורים.

ה. **ביצוע פרק משימה משמעותי מלא ומשותף** לבנים ולבנות, כחלק ממסלול השירות בנח"ל, במתכונת הקיימת.

ו. יצירת **פרק צבאי שני איכותי בגזרה מבצעית משמעותית** הממצה את הכשרתם הצבאית כלוחמי חי"ר, על פי הכשירות הנדרשת בהתאם לפקודות הצבא, ושיבוץ סגל פיקוד שלפחות שליש ממנו מובנה מאחוזי פיקוד ותיקים של גרעיני הנח"ל, דבר המותנה בעמידה בתקן סד"כ פלוגתי.

ז. ביצוע התאמה במודל ליווי הגרעינים לאורך המסלול ועדכון הנהלים בהתאם: הוספת פגש מקשרים במהלך הפרק הצבאי השני, סמינר גרעין לקראת השחרור וביצוע הכנת סגל בהשתתפות רכזי הנח"ל בתנועות וארגוני הנוער טרם הכניסה לפרק הצבאי השני.

ח. התחייבות לעמידה במועדי היציאה לפרק המשימה הקבועים והמתוכננים ללא דחיות – שכן דחייה משמעותה פגיעה במשך שירותם של חברי הגרעין בפרק המבצעי השני ופגיעה בחפיפת הגרעינים במשימות הלאומיות.

ט. שימור הפעלת פרק המשימה במסלול הנח"ל בצורה מיטבית לאור השינויים הארגוניים העתידיים בצה"ל.

3. המסלול במתכונת המוצעת יקובע לאורך פרק זמן משמעותי של לפחות 15 שנים על מנת ליצור יציבות ולמנוע טלטלות.

4. במידה ובעתיד יוחלט על קיצור שירות נוסף, הוא יוחל על הפרקים הצבאיים בלבד ולא מפרק המשימה, זאת על מנת שלא ייפגע ייעודו של מסלול הנח"ל.

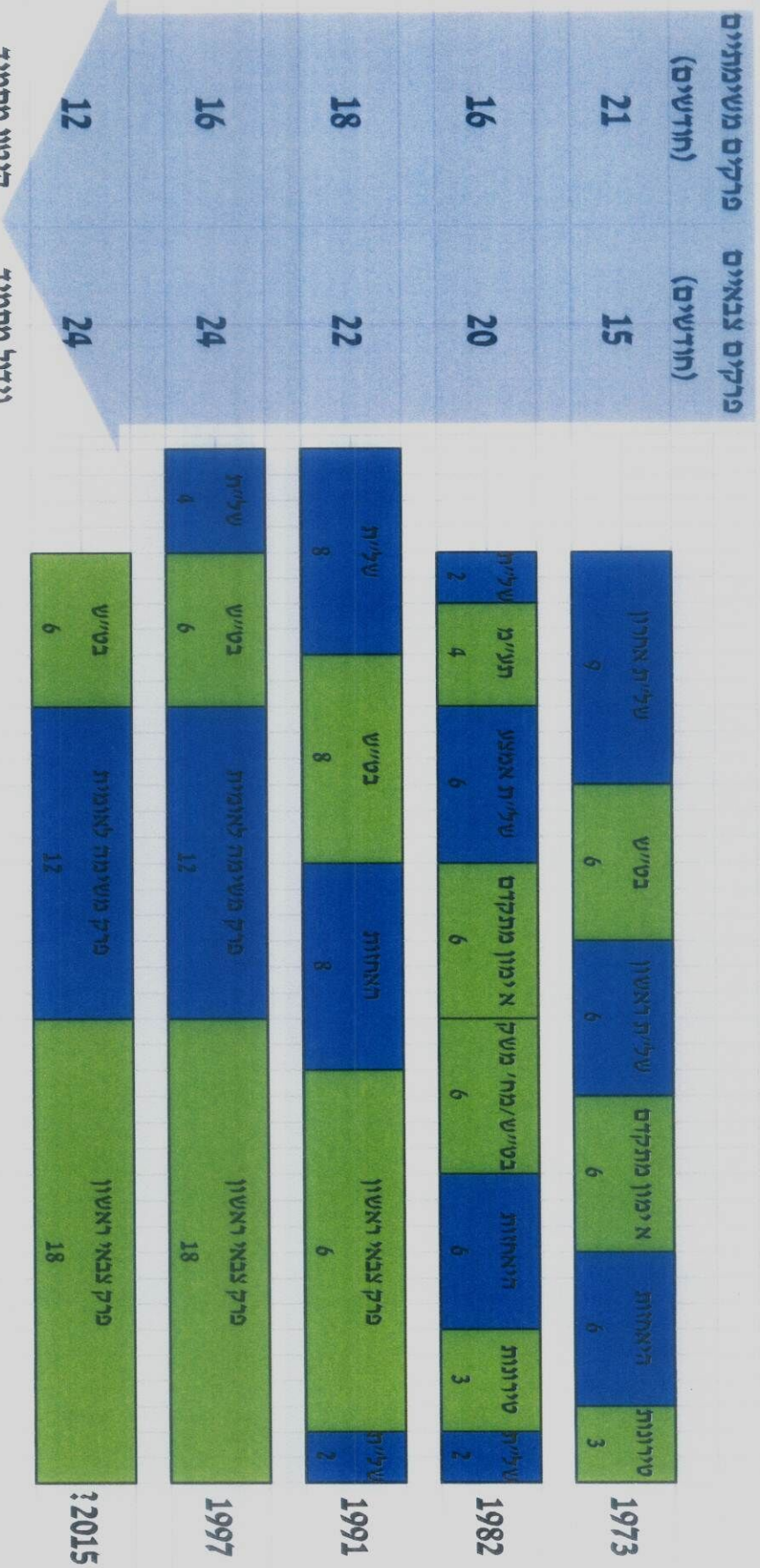
5. כל שינוי שייבחן שבעתיד ייעשה בהסכמה מלאה ומשותפת בלבד.

בחינת החלופות - ניתוח SWOT

מסלול	תיאור המסלול	חוזקות	חולשות	הזדמנויות	איומים
מסלול הנח"ל הקיים	ביצוע מחנה הכנה / שנת שירות מלא - 12 חודשים לגיוס אוג' ו-15 חוד' לגיוס נובמבר פרק"צ ראשון - 18 חוד'	תנועות וארגונים - יכולת ליווי משמעותית לגרעינים לאור פרקים קצרים יותר. פרק משימה משותף לחברי/ות הגרעינים עד תום. תנועות וארגונים - מועדי פרק המשימה אידיאליים כיוון שבתחילת השנה נקלטים הש"שים ומתחילה שנת הפעילות של תנועת הנוער - אין קשב.	צה"ל - העדפה לפרק"צ של 24 חודשים לצורך מיצוי משמעותי - הכשרות מתקדמות, מיצוי מבצעי בגדוד חי"ר לעומת אבט"ש. מועד כניסת גרעיני גיוס אוג' לפרק המשימה לא אופטימלי. פרק הבט"ש לא ממוצה לחיילים בעלי הכשרת רובאי 07. חיבור מפקדים לא אורגנים לפרק הבט"ש.		פרק הבט"ש - מייצר פירוד בין חברי הגרעין וחברות הגרעין ומעכב את החיים הבוגרים כגרעין עד לשחרור הבנים.
מסלול רצף צבאי	ביצוע מחנה הכנה / שנת שירות מלא - 12 חודשים לגיוס אוג' ו-15 חוד' לגיוס נובמבר פרק"צ ראשון - 24 חוד' לגיוס אוגוסט ו-21 חוד' לגיוס נובמבר פרקמ"ש - 12 חודשים לגברים / 6 חודשים לנשים - גיוס אוג' מתחיל בחודש אוג' / גיוס נוב' מתחיל בחודש נוב'.	צה"ל - מיצוי משמעותי - הכשרות מתקדמות, מיצוי מבצעי בגדוד חי"ר לעומת בט"ש. מועד תחילת פרק המשימה בשני המחזורים תואם את המשימה החינוכית.	תנועות וארגונים - חוסר יכולת לשמור על שרידות הגרעין לאורך תקופה ארוכה. פרק משימה לא משמעותי לחברות הגרעין - 6 חודשים בלבד. לעומת זאת, התחמת חברות הגרעין על 36 חודשי שירות (12 חודשי שס"ן) עלולה לפגוע משמעותית בחתימת חברות הגרעין למסלול.	מסלול "ישיר להגשמה" - תחילת פרק המשימה הנו תחילת החיים הבוגרים של הגרעין.	התנערות הצבא מאחריותו לפרק המשימה בעיקר בהיבט הכלכלי (דמ"כ ונסיעות) ויפגע להעברתם לשל"י. חתימת ויתור של חברות הגרעין בתום הפרק"צ וביצוע פרקמ"ש כאזרחיות - התרופפות המשימה.
הארכה חלקית של הפרק הצבאי הראשון	ביצוע מחנה הכנה / שנת שירות מלא - 12 חודשים לגיוס אוג' ו-15 חוד' לגיוס נובמבר פרק"צ ראשון - 20 חוד' לגיוס אוג' / 18 חוד' לגיוס נוב'.		יצירת פרק משימה מקוצר לחברות הגרעין בגיוס אוגוסט - פגיעה ברציפות המשימה. מועדי הכניסה לפרק המשימה אינם רלבנטיים למשימה החינוכית - חיילים לא ממוצים עד לתחילת שנת הלימודים.	צה"ל - מיצוי משמעותי יותר (רק בחודשיים נוספים!) לפלוגת אוגוסט - ע"ח פרק הבט"ש	חוסר רצון של חברות הגרעין לחתום לאור חוסר רציפות במשימה. סירוב רשויות לקלוט גרעינים לאור מועד הקליטה ועזיבת חברות הגרעין ללא רציפות.

יצירת פרק צבאי שני משמעותי תוך הארכת משך השירות הצבאי הכולל וקיצור הפרק"צ הראשון	ביצוע מחנה הכנה / שנת שירות מלא - 12 חודשים לגיוס אוג' ו- 15 חוד' לגיוס נובמבר פרק"צ ראשון - 16 חוד' פרקמ"ש - 12 חודשים - גיוס אוג' מתחיל בחודש דצמ' / גיוס נוב' מתחיל בחודש מרץ. בט"ש - 10 חוד'. סה"כ 50 חוד' (כולל שנת שירות)	הארכת משך השירות בלחימה ל- 26 חודשים. מתן מענה להרחבת המקורות. אפשרות ליצירת פרק מבצעי שני משמעותי יותר בגזרה מבצעית.	לא פותרת את בעיית המצבה הממוצעת בגדוד לאור קיצור השירות אלא מעמיקה את הפער לאור קיצור הפרק"צ הראשון ל- 16 חוד'. חוסר מיצוי חיילים והכשרתם - שירות פחות אפקטיבי, פחות כשירות מבצעית - משימת צה"ל המרכזית הנה חירום ולא בט"ש.	בעיית הכפפה פיקודית ואלתור סגלים לפל' הבט"ש.
יצירת פרק צבאי שני משמעותי תוך הארכת משך השירות הצבאי הכולל והארכת פרק הבט"ש	ביצוע מחנה הכנה / שנת שירות מלא - 12 חודשים לגיוס אוג' ו- 15 חוד' לגיוס נובמבר פרק"צ ראשון - 18 חוד' לגיוס אוג' ו- 20 חוד' לגיוס נוב'. פרקמ"ש - 12 חודשים - גיוס אוג' מתחיל בחודש פבר' / גיוס נוב' מתחיל בחודש אוג'. בט"ש - 8 חוד' לגיוס אוג' ו- 6 חוד' לגיוס נוב'. סה"כ 50 חוד' (כולל שנת שירות)	הארכת משך השירות בלחימה ל- 26 חודשים. מתן מענה להרחבת המקורות. תנועות וארגונים - יכולת ליווי משמעותית לגרעינים לאור פרקים קצרים יותר. פרק משימה משותף לחברי/ות הגרעינים עד תום (למעט חודשיים למחזור נוב' בתקופת חופשת הקיץ). תנועות וארגונים - מועדי פרק המשימה אידיאליים כיוון שבתחילת השנה נקלטים הש"שים ומתחילה שנת הפעילות של תנועת הנוער - אין קשב.	קושי בחתימות הבנים למשך שירות של 38 חוד'. אפשרות ליצירת פרק מבצעי שני משמעותי יותר בגזרה מבצעית - יצירת ליין חדש של פלוגה מבצעית רציפה! (תוך סיוע בגישור מילואים בין ינואר לפברואר). גיוס פלוגת חי"ר מלאה במחזור גיוס נוב' - על מנת לתת מענה הן לפרק הראשון והן לפרק המבצעי השני בסד"כ. מתן מענה לחברות גרעין במחזור נוב' ליעדי לחימה - תואם קרקל.	נדרשת הגדרה מדויקת של מועדי חילופי המחזורים הסנכרון והפלוגה לא תהיה רציפה!!

שינוי מסלול הנח"ל - תהליך חד-כיווני

קיסון מתמדי

גידול מתמדי

בפרקים משמתיים

בפרקים צבאיים

יוני 2020

סיון תש"ף

משרד הביטחון
האגף הביטחוני חברתי

מסקנות והמלצות - צוות שיפור מסלול הנח"ל (2019/20)
האגף הביטחוני חברתי - גופים משלחים למסלול - צה"ל

מוגש ל:

ראש האגף הביטחוני חברתי - משרד הביטחון
קצין החינוך והנוער הראשי - צה"ל

16/6/20

כ"ד בסיון תש"ף

לכבוד,

ראש האגף הביטחוני חברתי - משרד הביטחון
קצין החינוך והנוער הראשי - צה"ל

מסקנות והמלצות - צוות שיפור מסלול הנח"ל

בתאריך ה- 3 בספטמבר 2019, מינו סמנכ"ל וראש האגף הביטחוני חברתי במשרד הביטחון קצין החינוך והנוער הראשי בצה"ל [REDACTED] את הצוות לשיפור מסלול הנח"ל (נספח א'), בראשו עומד ר' החטיבה לגיוס למסלולים ייחודיים ותורניים במשהב"ט - [REDACTED] במשותף עם ר' יחידת הנח"ל משימות והתנדבות במשהב"ט [REDACTED] חברי הצוות: ר' תחום משימות בנח"ל במשהב"ט - [REDACTED] יו"ר הנוער הלאומי- בית"ר ויו"ר מת"ן - [REDACTED] מזכ"ל בני עקיבא - [REDACTED] יו"ר מחנות העולים - [REDACTED] ר' אגף צעירים ומעורבות בחברה בתנועה הקיבוצית - [REDACTED] רכזת תנועת הבוגרים בנוער העובד והלומד [REDACTED] סמנכ"ל מרכז מעשה [REDACTED] נציגת תרבות [REDACTED] וס' מפקדת מערך מגן ורמ"ד נח"ל - [REDACTED]

מסלול הנח"ל נבחן לאחרונה ב- 2016 במסגרת וועדה ייעודית לנושא, אשר מסקנותיה אומצו ע"י שר הביטחון, בשל המצב במסלול הנח"ל (כמתואר בהמשך) הוחלט לבחון את מימוש אותן ההחלטות שהתקבלו זאת לצד סוגיות נוספות המשפיעות על אטרקטיביות המסלול, היקף המתגייסים למסלול ושרידות הגרעינים לאורך השירות בו.

הצוות הוקם בספטמבר 2019 בעקבות ירידה בהיקף המתגייסים למסלול ככלל וללחימה בפרט, וקיומו של נשר גבוה בכל השלבים - המצביעים על שרידות נמוכה בחלק מן הגרעינים ועוד. הנחת יסוד מרכזית בעבודת הצוות היא שימור מעמדו של הנח"ל ויעודו.

מסלול הנח"ל מהווה מרכיב מהותי ומשמעותי בחיזוק צה"ל כצבא העם. מלבד השתתפות הנח"לאים בכל חזית ביטחונית ובחיזוק המוטיבציה לשירות קרבי ומשמעותי בצה"ל, הנח"ל היה ועודנו חלוץ בביצוע המשימות הלאומיות החברתיות של מדינת ישראל ועל כך עלינו לשמור גם לשנים הבאות, כמוגדר ביעודו של הנח"ל:

"הנח"ל יהווה מסגרת פיקודית צבאית השומרת על קיומם ושלמותם של גרעיני תנועות הנוער וארגוני הנוער, ומקיימת את מסלול הנח"ל המשלב בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות, כחלק מרצף התהליך החינוכי משלב תנועת הנוער אל שלב ההגשמה".

התגייסות למשימות הלאומיות הניצבות בפני צה"ל והחברה הישראלית מלווה את מסלול הנח"ל בכל שנותיו. כזו התגלתה גם בחודשים האחרונים, בהתגייסותם של חיילות וחיילי הנח"ל לסייע במאבק בנגיף הקורונה בישראל. בעיקר בלטה פעילותם של החיילים במסגרות חינוכיות שהוקמו לילדי הצוותים הרפואיים שנאבקו בנגיף קורונה בבתי החולים ובמוסדות מערכת הבריאות בכל רחבי המדינה. צוותי הרפואה ומערכת החינוך חלקו שבחים לחיילות וחיילי הנח"ל, שאף זכו לציון לשבח על פועלם משר הביטחון ומהאגף הביטחוני חברתי.

עבודת הצוות כללה למעלה מ- 70 שעות במצטבר במפגשים רבים ודיוני העמקה, וכן, מפגשים עם משרדי ממשלה שונים, מפקדים רלבנטיים ושיחות חתך עם חיילים במסלול כמפורט בנספח ב', על מנת לעמוד על כלל הסוגיות ולהביא מסקנות ופעולות נדרשות לשיפור המסלול.

מסמך זה מהווה סיכום עבודת הצוות לשיפור מסלול הנח"ל, אשר פעל בין החודשים נובמבר 2019 ליוני 2020, ומציג את המלצותינו להמשך, כולל לפעולות מידיות ובטווחים הבינוניים והארוכים על מנת להביא לריענון וחידוש של המסלול ולהעלאת המוטיבציה לשירות בו.

"אל תקבלו מוסכמות קיימות, לא בחברה, לא בתחומים אחרים. חברה ומדינה, כל גוף שאיננו יודע להשתנות, לשנות, הוא גוף שהתנוון, המציאות איננה של מה שהיה לפני חמישים שנה בכל אחד מתחומי החיים שלנו. ואם יש משהו שצריך לייחד נוער זה מרדנות נגד מוסכמות, לא מרדנות לשם מרדנות אלא לשם שינוי, ולא כל מה שיש בתנועתנו איננו חייב בשינוי..."

לקיים את אשר ראוי לקיים, לשנות את אשר דרוש שינוי, והרבה דברים דורשים שינוי, התנועה ההתיישבותית שלנו במשבר..."

לא כל פרה היא קדושה, יש גם פרות לא קדושות. ולכן, אני מצפה דווקא מכם, מתנועות הנוער, כפי שהיו תנועות הנוער בזמננו, הקמנו את הפלמ"ח, הקמנו התיישבויות, כי זה היה צורך השעה..." (יצחק רבין, נאום בוועידה התשיעית של הנוע"ל, 1994)

ר' יחידת הנח"ל
משימות והתנדבות
האגף הביטחוני חברתי
משהב"ט

ר' החטיבה לגיוס
למסלולים ייחודיים ותורניים
האגף הביטחוני חברתי
משהב"ט

מזכ"ל בני עקיבא

יו"ר הנוער הלאומי-בית"ר
ויו"ר מת"ן

ר' תחום משימות בנח"ל
האגף הביטחוני חברתי
משהב"ט

רכזת תנועת הבוגרים
הנוער העובד והלומד

ר' אגף צעירים ומעורבות
בחברה - התנועה הקיבוצית

סמנכ"ל מרכז מעשה

ס' מפקדת מערך מגן ורמ"ד נח"ל
חיל החינוך והנוער - צה"ל

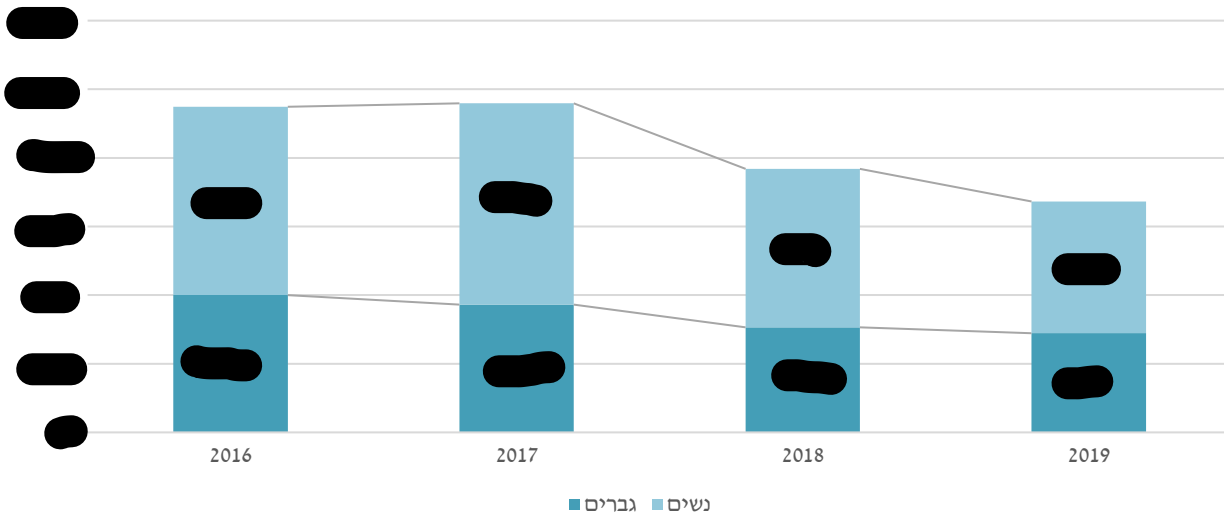
נציגת תרבות

יו"ר המחנות העולים

פערים במצב הקיים

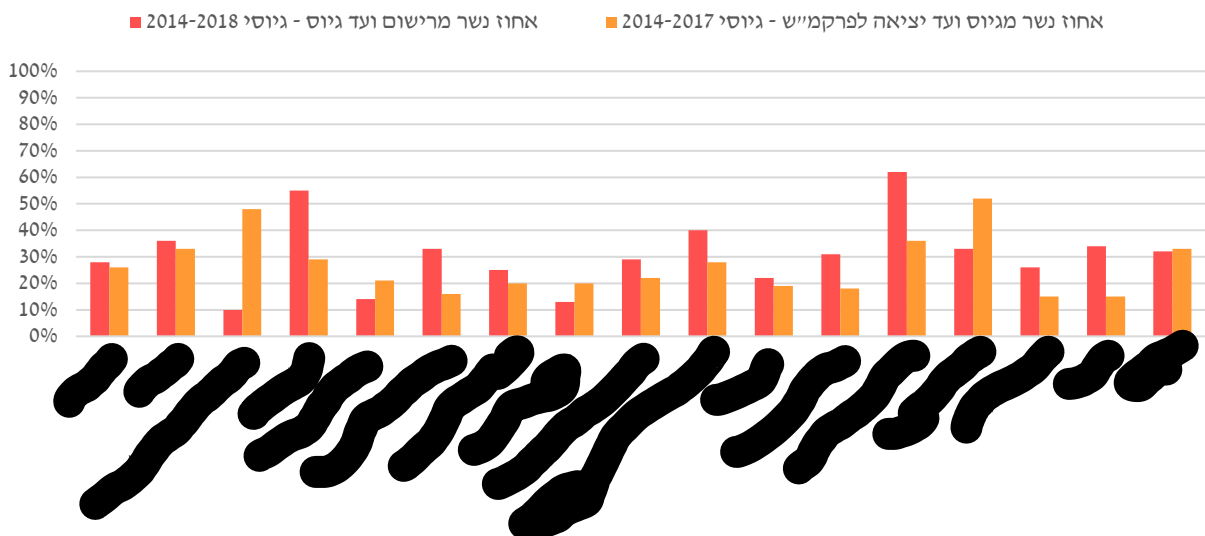
א. במהלך השנתיים האחרונות, במקביל לירידה בהיקף המתגייסים למסלול הנח"ל, עולה קושי בגיוס הש"ש לתנועות וארגוני הנוער המשלחים גרעיני נח"ל באופן מסורתי. בתוך כך, ישנם מספר ארגונים אשר הודיעו על הפסקת הגיוס למסלול הנח"ל כגון [REDACTED], ונוספים לא הצליחו לגייס בשנה החולפת.

פיחות בגיוס למסלול הנח"ל

ב. רבים מבוגרי תנועות וארגוני הנוער בוחרים לצאת למסלולים אחרים וקצרים יותר.
ג. קיים נשר גבוה מהמסלול בכל השלבים משלב המלש"ב, בני הנוער בוחרים במסלולים חלופיים (מכינות ושנות שירות אחרות שאינן משלחות למסלול הנח"ל), ובמהלך מסלול השירות עצמו.¹

אחוזי נשר במסלול מרישום ועד יציאה לפרק המשימה

¹ נתוני הנשר של [REDACTED] לא נמדדים בגרף זה בשל מסלול שירות ייחודי.

ד. ישנה שחיקה באטרקטיביות של המסלול לכל אורכו²:

- 1) פחות בדימוי יעדי הלחימה במסלול - שחיקה בתודעת יעדי השירות בלחימה כמשמעותיים. החיילים בוחרים להישאר ביחידות הפרק"צ הראשון - מרגישים שהתפקיד משמעותי ולחילופין פרק המשימה פחות, הדבר מביא להתפרקות של גרעינים בסמוך לפרק המשימה ומייצר חוסר יציבות. החיילים מתקשים למצוא משמעות במשימות ומרגישים צורך בהרחבת מנעד המשימות והאחריות שלהם בפרק המשימה.
- 2) היחלשות מעמד פרק המשימה ברשויות בעקבות תר"ש גדעון - צמצום אחריות המפקד מתכלול למול הרשויות לפיקוד בלבד - מביא לחוסר חיבור של המפקדים למשימות החיילים.
- 3) עודף הסדרה של המשימות מקשה על התנהלות בפרק המשימה - מביא לפעולה טכנית רק למול הניתן למדידה ובחינה.
- 4) משכו הארוך של המסלול ביחס לחיילים כלל צה"ליים.

ה. פרק צבאי שלישי (בט"ש) - בוצע מעבר לגזרה מבצעית רק לאחרונה (מרץ 2020) לצד משך השירות החדש הנדרש מהחיילים (38 חודשים). עולה כפער משמעותי מהחיילים כי נוצר אצלם חוסר ודאות גדול מידי ביחס למשך הפרק ולמשימות בפרק זה, ואי שביעות רצונם מכך מהדהדת בכלל המחזורים.

ו. אי מימוש של חלק מהחלטות ועדת המסלול ב- 2016 (כפי שיפורט בהמשך).

ז. פער בליווי הגופים המשלחים למסלול - אי עמידה בנהלים המחייבים להדרכת גרעינים יציבה לאורך כל המסלול, אי קיומה של הגדרה ברורה באשר לליווי המשימתי בפרק המשימה, אי קיומה של הגדרה ברורה באשר לתכנים הנדרשים בתקופת המלש"ב - מביאים לשחיקה תודעתית במושגי הקבוצה והחלוציות בקרב הגרעינים.

ח. אופן הקצאת התקציב לגופים המשלחים למסלול הנח"ל, על ידי משרד הביטחון, אינו נותן מענה מותאם לצרכים המרכזיים - העמדת מדריכים ומלווים לגרעינים. כמו כן, עולה מצד הגופים המשלחים כי נדרשת תוספת לתקציב הקיים על מנת לבצע את תהליך הליווי באופן מיטבי.

² מתוך שיחות חתך / ראיונות / וועדות עוזבים עם חיילים במסלול הן במסגרת הצוות והן מעבר לכך.

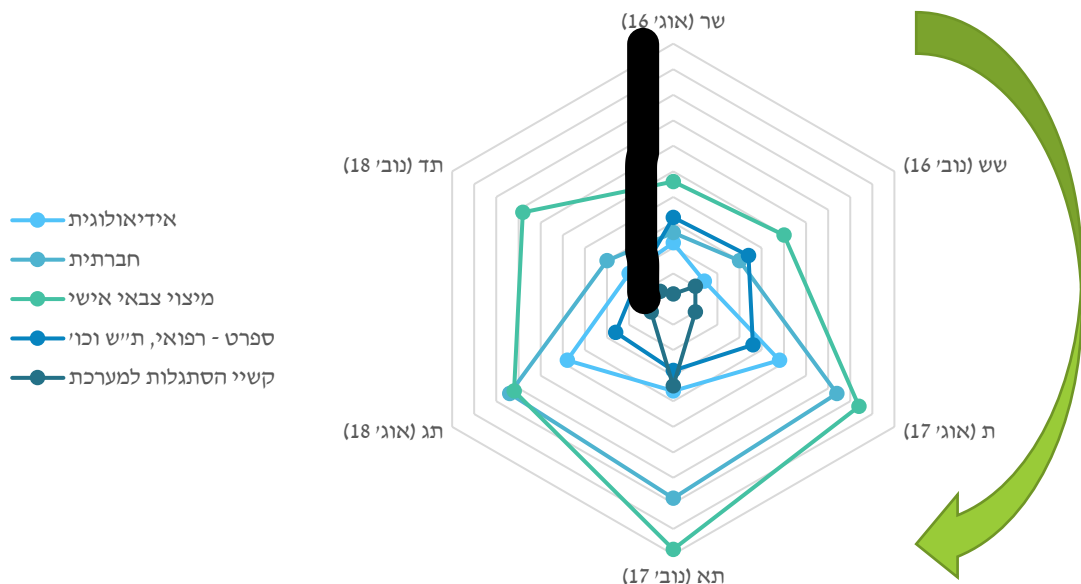
בחינת מימוש מסקנות צוות מסלול הנח"ל 2016

א. העצמת משך השירות האפקטיבי של חברי הגרעין (גברים) - הארכת משך השירות הפעיל של הגברים בחודשיים נוספים בלחימה, קרי, משך שירות בפרקים צבאיים של 26 חודשים לעומת 24 חודשים. כמו כן, משך שירות הנשים במחזור גיוס נובמבר הוארך ל- 32 חודשים בפועל:

מחזור גיוס	מין	ביצוע מחנה הכנה	גיוס לפרק"צ ראשון	יציאה לפרקמ"ש	יציאה לבט"ש	שחרור
אוגוסט	גברים	ספטמבר 12 חוד'	אוגוסט 18 חוד'	פברואר 12 חוד'	פברואר 8 חוד'	אוקטובר
	נשים	ספטמבר 12 חוד'	אוגוסט 18 חוד'	פברואר 12 חוד'		פברואר
נובמבר	גברים	ספטמבר 14 חוד'	נובמבר 20 חוד'	אוגוסט 12 חוד'	אוגוסט 6 חוד'	פברואר
	נשים	ספטמבר 14 חוד'	נובמבר 20 חוד'	אוגוסט 12 חוד'		אוגוסט

משך שירות הגברים הוארך ל- 38 חודשים ומשך שירות הנשים בגיוס נובמבר הוארך ל- 32 חודשים (אוגוסט ממשיכות לבצע 30 חודשי שירות) החל מגיוס אוגוסט '17 ואילך.
המחזור הראשון אשר נדרש לבצע פרק צבאי שלישי ארוך יותר, החל אותו במרץ 2020 זה עתה. חוסר הודאות ביחס לשינוי אופי התעסוקה המבצעית (וכנגזרת מכך, ביחס למשך שירותם) יצרו **קושי תודעתי גדול במוטיבציה של החיילים לממש את ההתחייבות למשך שירות כה ארוך**. בפועל, במשך השנה האחרונה, גברים רבים עוזבים את המסלול בשל משך ואופי השירות בו - אינם מעוניינים להיות מחויבים לשירות ארוך כ"כ³.

סיבות נשר בפרק צבאי ראשון

³ ניתן לראות בגרף המוצג כיצד הנשר גודל משמעותית (במספרים אבסולוטיים) מגיוס אוג' 16 ועד נוב' 18'. כמו כן, כמות העוזבים מסיבת מיצוי צבאי אישי היא הדומיננטית ומביאה לידי ביטוי, בין השאר, את העוזבים מסיבת משך השירות.

ב. ההיתכנות להארכת השירות הותנתה בקיום התנאים הבאים:

1. **שמירת עקרון שלמות הגרעין לאורך השירות** - בהתאם למוגדר בנהלי הנח"ל 2002 - **ממומש**.
2. **ביצוע פרק מחנה הכנה מלא ומשותף** - טרם הגיוס כחלק ממסלול הנח"ל - **ממומש**.
3. עיגון הגיוס למסלול הנח"ל בשני מחזורים - אוגוסט ונובמבר, לאחר ביצוע מחנה הכנה. כמו כן, מתן האפשרות לגיוס **פלוגת חי"ר מלאה במחזור נובמבר** וכן מתן מענה **ליעד לחימה לחברות הגרעין המתנדבות למסלול לחימה במסגרת הקרקל או דומיו** - **האפשרות לגייס קיימת, אולם קיים פער ביכולת הגיוס של פלוגה מלאה באוגוסט ונובמבר בשל פיחות בכמות המתגייסים למסלול**. ניתן מענה ביעד גיוס ללחימה לנשים בגיוס נובמבר - **ברדלס**.
4. **שימור הפלוגות האורגניות של חברי הגרעין לאורך המסלול בשני המחזורים** - **לא מומש** - **בפועל אין שינוי ביחס למחזורי גיוס נובמבר** - **לא נשמרים כפלוגה אורגנית**.
5. **ביצוע פרק המשימה משמעותי מלא ומשותף** לגברים ולנשים, במתכונת הקיימת - **ממומש**, **אם כי, חלה ירידה משמעותית בין הצפי לכמות היוצאים בפועל מאז השינוי** - **נשר מהמסלול**.
6. **יצירת פרק צבאי שני איכותי בגזרה מבצעית משמעותית** הממצה את הכשרתם הצבאית בלוחמי חי"ר, על פי הכשירות הנדרשת בהתאם לפקודות הצבא, ושיבוץ סגל שלפחות שליש ממנו מובנה באחוזי פיקוד ותיקים של גרעיני הנח"ל - דבר המותנה בעמידה בתקן סד"כ פלוגתי - **ממומש באופן חלקי, אם כי החיילים לא נותבו למשימות קבועות ולא ת"פ מסגרת מבצעית סדורה (כגון גדוד מבצעי)**. עולים קשיים באופן הטיפול בחיילים ובמשימות הניתנות להם. כמו כן, עתידית, **בשל הירידה בכמות המתגייסים למסלול** - **לא נוכל לעמוד בסד"כ הנדרש לפלוגה**.
7. **ביצוע התאמה במודל ליווי הגרעינים** לאורך המסלול ועדכון הנהלים בהתאם: הוספת פגש מקשרים במהלך פרק הבטי"ש, סמינר גרעין לקראת השחרור וביצוע הכנת סגל בהשתתפות רכזי הנח"ל בתנועות וארגוני הנוער טרם הכניסה לפרק הבטי"ש - **ממומש באופן חלקי** - למעט מחזור גיוס אוג' 17' כיוון שלא היה ידוע עד להתייצבות הפלוגה מי הסגל ובאיזו תצורה יהיו.
8. התחייבות **לעמידה במועדי היציאה לפרק המשימה** הקבועים והמתוכננים ללא דחיות - שכן דחייה משמעותה פגיעה במשך שירותם של חברי הגרעין בפרק המבצעי השני ופגיעה בחפיפת הגרעינים במשימות הלאומיות - **לא ממומש במחזורי גיוס אוג'** - עדיין המחזור יוצא לפרק המשימה בשלושה שבועות איחור בשל אי עליית הפלוגה בהכשרה לקו במועד זה, וגם על כך מתקבלות בקשות לדחיית מועד היציאה מעבר (לא אושרו).
9. **שיפור הפעלת פרק המשימה** במסלול הנח"ל בצורה מיטבית לאור השינויים הארגוניים העתידיים בצה"ל - **בשל השינוי הארגוני (בתר"ש גדעון) קיים פחות קשב פיקודי ומקצועי ברשויות**.

ליווי הגרעינים

א. **מודל הליווי** - כיום קיימת הוראה מפורטת רק לתקופת השירות הצבאי, נדרשת הגדרה גם באשר לפרק ההכנה בתקופת המלש"ב. לשם כך, הוקם צוות משנה אשר בחן את ההנחיות הקיימות והשלים את הפערים בתכני חובה הנדרשים להעברה במהלך שנת השירות / מחנה ההכנה.

ב. **הגדרות תפקידים לרכז הנח"ל ומדריך הגרעין** - הומלץ לחדד את הגדרות התפקידים כך שיהיה ברור מהן הפעולות הברורות החלות על הנושא בתפקיד רכז הנח"ל, מדריך הגרעין והמלווה המשימתי של הגרעין.

ג. **שינוי שיטת תקציב הסיוע לגופים המשלחים לצורך ליווי גרעינים בהתאם לפקודה הנהוגה כיום לליווי הגרעינים** - תאפשר עמידה בסטנדרט הליווי. לשם כך, מומלץ לשנות את אופן הקצאת התקציב, המוקצה כיום למרכזי סמינרים והיסעים, לתקציב סיוע לגופים המשלחים בסוגיית ההדרכה, לרבות ליווי וסמינרים - נבחנו מספר חלופות בנושא:

הצעה	יתרונות	חסרונות
מצב קיים - סיוע דרך סמינרים והיסעים	1. לא צריך לשנות כלום - ממשיכים כרגיל.	1. לא נותן מענה לקושי התקציבי במימון ההדרכה 2. קושי במימוש הסיוע - אין יכולת להשתמש בהסעות להסעת חיילים. מחסור באתרי סמינרים זמינים בהתראה קצרה לסמינר. 3. חוסר יעילות כלכלית - עלות יום כלכלה באתרי הסמינרים יקר לעומת האפשרות לקיים את הסמינרים בקיבוצים/אתרים של הגופים.
תקנה דרך משרד החינוך	1. אפשרות ל"רכב" על תקנה קיימת של תנועות הנוער וארגוני הנוער. 2. ניתן לסייע בתחום הדרכת הגרעין - הקושי המרכזי במסלול הנח"ל. 3. תהליך עבודה יחסית פשוט.	1. אין "שליטה" של משהב"ט בהעברת הכספים. 2. ישנם גופים משלחים שאינם תנועות נוער או ארגוני נוער ואינם נתמכים בתקנות משרד החינוך. 3. ייתכן ומצריך אישור של משרד המשפטים. 4. תקנה צריכה להיות רחבה - מאפשר לגורמים שאינם משלחים לנח"ל להנות ממנה.
תקנה במשרד הביטחון	1. ניתן לסייע בתחום הדרכת הגרעין - הצורך המרכזי במסלול הנח"ל. 2. העברת תקציב רק לאחר ביצוע בהתאם לתוכנית הליווי שתוגדר על ידי האגף.	1. תקנה חדשה - מצריך אישור של משרד המשפטים. 2. תהליך ארוך לכתיבת תקנה ואישורה. 3. תקנה צריכה להיות רחבה - מאפשר לגורמים שאינם משלחים לנח"ל להנות ממנה, כגון גרעיני צבר, מדרשות, גרעיני חיילים לקיבוצים ועוד.
מיזם משותף דרך הפעולה המומלצת	1. ניתן לסייע בתחום ממוקד של הדרכת הגרעין וליווי - הצורך המרכזי במסלול הנח"ל . 2. מכפיל כוח - מחייב את הגופים המשלחים להשקיע כספים משלהם במיזם המשותף. 3. העברת תקציב רק לאחר ביצוע בהתאם לתוכנית ופעולות הליווי שתוגדר על ידי האגף.	1. דורשת פעולה בירוקרטית רחבה – יצירת כ-15 מיזמים משותפים מול כל הגופים המשלחים – ניהול המיזמים, איסוף ואישור דוחות ועוד.

ד. המלצות הוועדה לפרק זה:

1. נכתבה הוראה מקצועית מעודכנת המהווה **מודל מחייב לליווי גרעינים** אשר יידרש מכל גוף משלח וממדריך הגרעין - ההצעה לאישור המודל אושרה על ידי הצוות הקבוע ומופיעה בנספח ג'. ההצעה מבוססת על ההוראה המקצועית הקיימת לכשירות הגרעינים בשירות הצבאי (חיל החינוך והנוער) והנחיות משהב"ט באשר לפרק ההכנה (האגף הביטחוני חברתי) וכוללת חידודים נוספים באשר לתכנים הנדרשים והגדרות התפקידים המפורטים בנספח המצורף בהתאם לסעיף 2, להלן.
2. נכתבו **הגדרות תפקידים מעודכנות התומכות את מודל הליווי המוצע** - ההצעה להגדרות אלו מופיעה בנספח להוראה המקצועית - מודל הליווי.
3. **דרך הפעולה המומלצת** הנה מיזם משותף - לצורך קביעת אופן מימוש המשאבים הנדרשים לטובת הפעלת מסלול הנח"ל בהתאם להוראות המקצועיות - מודל ליווי גרעינים במסלול הנח"ל ובהתאם לנהלי הנח"ל⁴, בוצעה הערכת עלות לפי מספרי החיילים והגרעינים בשנת 2020. הצוות ממליץ לבחון את הגדלת תמיכת האגף הביטחוני חברתי בגופים המשלחים למסלול הנח"ל, לאור השינויים המומלצים במודל ליווי הגרעינים המוצע במסמך זה. התמיכה תשרת את המטרות הבאות:

- קיום שירות צבאי משמעותי לחיילי וחיילות הנח"ל תוך שמירה על הפקודות ונהלי הנח"ל.
- רציפות מסלול הנח"ל בדגש על המשך לפרק המשימה ולפרק הצבאי השני, לצורך קידום תהליכי ההגשמה המתרחשים אחרי השירות הצבאי.
- טיפול יעודי ורחב בפרק המשמעותי של המשימה הלאומית, על צרכיו היחודיים, במסגרת המסלול.
- שמירה על שלמות הגרעינים וגודלם.

להלן הפעולות המוצעות לצורך המיזם המשותף:

סעיף	פירוט הפעולות הכלליות	הוצאות מתומחרות
סמינרים	▪ סמינרי גרעין בפקודה ▪ סמינר כניסה לפרקמ"ש	מזון, לינה, שעות הדרכה, נסיעות מדריכים
הדרכה, פגשים וליווי לרבות נסיעות	▪ פגשי מקשרים ▪ מפגש גרעינים ביחידות ▪ טקסי כומתה והשבעה ליווי שבועי לגרעין בפרקמ"ש	שעות מדריכים ונסיעות
הכשרת המדריכים	▪ ימי כשירות למדריכי הגרעין	שעות מדריכים, מזון, מיקום נסיעות מדריכים

על פי הגופים המשלחים העלות הכוללת לפעילות הליווי עומדת על [REDACTED]

תקציב משהב"ט למיזם המשותף עומד על [REDACTED] ועל כן המיזם יעמוד על סכום כולל של [REDACTED]

4. באם יאושר התהליך, תחום זה יהיה בטיפולו של ראש תחום סמינרים ושנת שירות ביחידת הנח"ל - באגף הביטחוני חברתי.

5. הבקרה על ביצוע הפעולות המוגדרות במיזם המשותף הנה באחריות חיל החינוך והנוער - מדור נח"ל ובהתאם לאופן ביצוע הבקרה המפורט להלן. מדור נח"ל ידווח למשרד הביטחון על ביצוע הפעולות אחת לחודש:

- סמינרים - כלל הסמינרים המתואמים במסגרת המסלול מתואמים על ידי מדור נח"ל ועל כך מופקת פקודה שנתית וחודשית בנושא. לקראת כל סמינר מחויבים הגופים המשלחים לשלוח למדור נח"ל לאישור את תכני הסמינר ולתקנם במידת הצורך. כל מדריך גרעין מחויב במשוב אינטרנטי על ביצוע הסמינר וסוגיות העולות ממנו עם סיומו. כמו כן, מדור נח"ל מבצע ביקורת פיזית מדגמית בסמינרים לאורך השנה. מדור נח"ל ידווח למשרד הביטחון על ביצוע הפעולות.
- פגשי מקשרים - פגשים אלו מתואמים על ידי מדור נח"ל אשר שולח נציג לכל אחד מהפגשים. בתום הפגש יופק סיכום המפרט את נוכחות המדריכים ותובנות מרכזיות.
- כשירות מדריכי גרעין - מופקת על ידי מדור נח"ל בשיתוף התנועות והארגונים. בסיום כל כשירות יופק סיכום המפרט את נוכחות המדריכים ותובנות מרכזיות.

א. אטרקטיביות פרק המשימה - יש להתאים את סוגי המשימות לצרכי מדינת ישראל כיום - הדבר נראה בבירור - כאשר החיילים נמצאים במשימה הנתפסת כמשמעותית בעינינו ובעיני החיילים, כמות הנשר מצומצמת מאוד. במהלך השנתיים האחרונות נעשו מהלכים להסדרת אופן הפעולה במשימה החינוכית. בראייה לאחור מהלכים אלו הובילו לעודף הסדרה של הפעולה אשר הביאו לתחושה של חוסר משמעות ועשייה - המביאה לקושי במימוש תחושת היצירה והחלוציות. **יש למצות את "רוח החלוציות" המפעמת בחיילים** לטובת המשימה. הדבר יכול לבוא לידי ביטוי באופן פעולת הגרעין - פעילות קבוצתית על פני פרטנית, פרויקטים גרעיניים המשפיעים רוחבית ברשות ומתן חופש גדול יותר ליצירתיות (אך ללא חריגה מפקודות הצבא ומכללי האתיקה).

ב. במסגרת הוועדה בוצעה בחינה של **אופני פעולה** נוספים בפרק המשימה ובחינת הקיימים למול גורמים שונים :

1. **פרק משימה "חוצה רשויות"** - כיום פרק המשימה מוגבל לתחומי רשות מוגדרת בשל העובדה כי הרשות מממנת את הדיור. קיים פוטנציאל גדול של רשויות קטנות הסמוכות לרשויות גדולות או אחת לשנייה, אשר אליהן לא נכנס גרעין בשל גודלן, כמות המשימות או היכולת שלהן לממן את עלות הדיור.

2. **פעילות ביישובים דרוזים** - נבחנת האפשרות לשיבוץ גרעין נח"ל לפרק משימה ביישובים דרוזים. לצורך כך נדרש לבחון אילו יישובים דרוזים יכולים לקלוט פרק משימה, באיזה אופן יש להפעיל את הגרעין ומתן האפשרויות לדיור של גרעין כזה. סוכם כי הטיפול בנושא יימשך ע"י יחידת הנח"ל מול חטיבת דרוזים, צ'רקסיים ופרויקטים משולבים באגף הביטחוני חברתי. בסיום הטיפול תועבר המלצה בנושא לאישור ר' האגף הביטחוני חברתי.

3. **פרק משימה חקלאי/ התיישבותי** - הוצג בחלק זה חשיבות פעילות חיילי הנח"ל במשימות חקלאיות / התיישבותיות, אשר יחזקו את הצורך הקיומי בחקלאות בישראל מחד ויענו על הצורך בחיזוק החוסן ביישובים סמוכי גבולות מאידך. הוועדה המליצה לעצב את אופן הפעילות בנושא עם הגופים המשלחים העתידים לבצע פרקי משימה מסוג זה. הומלץ לשתף בדיונים נציגים ממשדד החקלאות ומהיחידה להתיישבות במשהב"ט, ע"מ לבחון בסיועם את הנושאים הבאים :

- הגדרת גורם מלווה, אשר יהיה אמון על הכשרת החיילים לתחום הפעילות החקלאית ואשר יהיה נוכח בשטח בזמן הפעילות החקלאית.
- בחינת המשימות האפשריות מאחר ולדעת הצוות, לא נכון לבצע פעילות חקלאית בשטחים חקלאיים השייכים לחקלאים פרטיים.
- הנחיות ופקודות צה"ל.

4. **רשות חסות הנוער** - 60 מסגרות בכל רחבי הארץ - בני נוער שהוצאו בצו בית משפט מהבית בגלל פעילות עבריינית או על מנת להגן עליהם. רוב המסגרות מופעלות על ידי עמותות וחלק קטן במוסדות ממשלתיים. מתקיימת פעילות לעידוד הגיוס לצה"ל בדגש על מניעת הנשר בשירות.

5. **שירות שיקום הנוער** - פעילות בקהילה - אופני הפעולה המרכזיים הם "מפתן" ו"מיתר" המעניקים תעודת בגרות ו/או תעודת מקצוע. הרשויות המקומיות מפעילות את התוכניות ומשרד הרווחה מתקצב ומלווה את הפעילות ואת המדריכים והמטפלים. בחלק ממסגרות אלו פועלים חיילי פרק המשימה כבר כיום.

6. **גילאי בני הנוער עמם פועלים** - כיום מתוחמת פעילות פרק המשימה לגילאי י"ב בלבד (באישור מיוחד גם מול גילאי ט') הדבר מקשה על פעילות החיילים - בגילאים אלו המיקוד במסגרות הפורמאליות הוא בעיקר למידה והכנה לבגרויות, ובשעות אחה"צ, רוב בני הנוער בגילאים אלו לא מגיעים לפעילות אלא

אם התחנכו במסגרתן בגילאים צעירים יותר. בנוסף, תהליכי בניית הקבוצות, החינוך לערכים וחיבור למדינה ולחברה מתחילים בגילאים צעירים יותר (קבלת ת.ז., יציאה לקורס מד"צים וכו').

7. **פעילות קבוצתית** - בכך יתרונס היחסי של חיילי פרק המשימה על בעלי תפקיד אחרים הפועלים בקהילה (מו"ח וכו').

ג. **תבחינים לקביעת הרשויות לפרק המשימה** - במכלול הדברים נבחנה הצעת צה"ל - חתומכ"א (נספח ד') לקביעת תבחינים לרשויות על מנת לקבוע את הרשויות לפרק המשימה. ניכר כי מדובר בעבודה חשובה ומשמעותית אשר תוכל להוות את אחד המרכיבים בקביעת מוקדי הפעילות לפרק המשימה, וזאת מכיוון שההצעה בוחנת מדדים קונקרטיים בכל רשות אך איננה מביאה בחשבון את היעדים הלאומיים של משרדי הממשלה השונים - משרד החינוך - מדד שטראוס⁵, יעדי החינוך הבלתי פורמאלי אשר אינם כמיתים במספרים; משרד הביטחון - אזורי עדיפות לאומית (לדוגמא סמוכי גדר), היחידה להתיישבות - אזורי עדיפות לאומית בהקשרי ההתיישבות; הצורך בהעצמת תנועות וארגוני הנוער והגיוס למסלול הנח"ל; יעדים הנוגעים לפעולה בקרב מיעוטים אותם יש לבחון בכלים אחרים שכן התבחינים אינם מתאימים בחלקם.

ד. **שיטת המדידה** - בכל שאר הפעילויות בהקשרי בני הנוער קיימת מדידה של התשומות הניתנות ואילו בפרק המשימה קיימת התעקשות למדידת התפוקות. כלל העמ"טים והתוכניות בתחום מדידת האפקטיביות של פרק המשימה כשלו בשל הניסיון לחבר מדד כמית לפעולה המבוצעת במהלך הפרק, כאשר האדוות של פעולת החינוך הבלתי פורמאלית מגיעות רק לאחר שנים.

פער נוסף ומשמעותי העולה מכל ניסיונות המדידה הוא חוסר היכולת לחבר שינוי (חיובי או שלילי) במרכיב של המדד לפעולה מסוימת - פעולת החייל, מעגל ההורים, מעגל המחנכים וכו'. כיום נושא מדידת החינוך הבלתי פורמלי נמצא בתהליכי מחקר של [REDACTED] עמם ועם המרכז הארצי להערכה ומדידה התקיים מפגש תת צוות⁷, אולם טרם נמצאה הדרך הנכונה למדידה הפעולה הבלתי פורמאלית.

⁵ <https://edu.gov.il/sites/ChiefScientist/measure/Pages/ses-index.aspx>

⁷ הנושא נבחן על ידי רמ"ד נח"ל, מפקדת הגדנ"ע והנח"ל וק' החו"ג למול הגורמים

ה. המלצות הוועדה לפרק זה:

1. ככלל, יש להמשיך ולחזק את ייעודה של המשימה הלאומית שהוטלה על מסלול הנח"ל: חיזוק החינוך הערכי-ציוני ועידוד לשירות קרבי ומשמעותי.
2. ב- 14/1/20, במהלך עבודת הצוות, הוצגו לראש האגף הביטחוני חברתי מסקנות ביניים. בעקבותיהן, ועל מנת להשפיע כבר בשנה זו, התקבלה החלטה על ידי ראש האגף הביטחוני חברתי, בתיאום עם קצין החינוך והנוער הראשי, להגדיר ארבעה יעדים מרכזיים לפרק המשימה והמשימות הלאומיות כמפורט:
 - **רשויות** (ערים, מועצות מקומיות ואזוריות) - החיילים יבצעו משימות בתחומי החינוך - החוסן; מנהיגות, ערכים ומורשת; מוכנות הנוער לשירות קרבי ומשמעותי; אחריות חברתית.
 - **מיעוטים** - החיילים יבצעו משימות בתחומי החינוך אשר יהוו חיבור של הנוער מקרב המיעוטים לחברה הישראלית ולשירות בצה"ל - הוראת העברית; מוכנות הנוער לשירות קרבי ומשמעותי; אחריות חברתית.
 - **כפרי נוער, פנימיות ומרכזי קליטה** - החיילים יבצעו משימות בתחומי החינוך - החוסן; מנהיגות, ערכים ומורשת; מוכנות הנוער לשירות קרבי ומשמעותי; אחריות חברתית; הוראת השפה העברית (מרכזי קליטה).
 - **התיישבות** - החיילים יבצעו משימות התומכות את הישובים בעדיפות ביטחונית המוגדרים על ידי משהב"ט - משימות בתחומי החינוך - החוסן; מנהיגות, ערכים ומורשת; מוכנות הנוער לשירות קרבי ומשמעותי; אחריות חברתית. עבודה חקלאית ומשימות חינוכיות לשוב יבוצעו בהתאם להגדרות משימות לאומיות בתחומים אלה, בהתאם לפקודות הצבא.
3. **חיזוק הפעילות הקבוצתית** - הפעילות המרכזית של פרק המשימה תהיה בהדרכת קבוצות, במסגרות רשותיות פורמאליות ובלתי פורמאליות, ותנועתיות (תחת הנחת היסוד כי נוער הלוקח חלק בפעילות תנועת / ארגון נוער יקבל סל ערכים משמעותי). יש לראות בפעילות זו את אחד המדדים המרכזיים להצלחת פרק המשימה. יש להנחות את הרשויות והמפקדים לתעדף משימות אלה ולתת כלים חינוכיים וארגוניים איכותיים לחיילים למען הצלחת משימה זו. לצד הפעילות הקבוצתית תימשך גם פעילות פרטנית בהתאם לצורך ולמשימות הנדרשות.
4. **גילאי בני הנוער** - "תהליכי בניית הקבוצות, החינוך לערכים וחיבור למדינה ולחברה מתחילים בגילאים צעירים יותר" (מתוך דו"ח הביניים של הוועדה לשיפור פני הנח"ל). לאור זאת, שליש ממשימות פרק המשימה יהיו עם בני נוער בגילאי חטיבת ביניים, ז' - ט', ושני שליש מהפעילות תתקיים עם בני נוער בגילאי יי-יב'.
5. לכל אחד מהגרעינים המשרתים בפרק המשימה יבחר **פרויקט גרעיני רוחבי** בדגש על הגדלת מספר החניכים בתנועות וארגוני הנוער והגדלת מספר המתנדבים לש"ש ולמסלול הנח"ל.
6. **כפרי נוער, פנימיות ומרכזי קליטה** - נדרשת עבודת המשך להסדרת שילוב חיילי פרק המשימה במסגרות. לצורך כניסה לפרקי משימה בכפרי נוער ובפנימיות יש צורך לאשר יציאה לפרק משימה לגרעין המונה פחות מ-חברי/ות גרעין.
7. **פעילות "חוצה רשויות"** - על מנת להתמקד במשימות הנח"ל יש לאפשר קיום של פרק משימה משותף למספר רשויות. על הרשויות לתאם את אופן לקיחת האחריות המשותפת על קיום פרק המשימה.
8. **עידוד הגיוס לתנועות וארגוני הנוער, לשנות שירות ולמסלול הנח"ל** - יש להכניס כיעדים של פרק המשימה בדגש על עידוד וגיוס צעירים מהפריפריה ליציאה למסלול הנח"ל מתוך הבנה ותפיסת יחודו של המסלול ומשימתו הלאומית. מדד להצלחת הפעולה - הגדלת מספר המתנדבים לש"ש ולמסלול הנח"ל מהרשות בה מתקיים פרק המשימה.

9. **תבחינים לקביעת מוקדי הפעילות** - יש לקבוע את הכלים התומכים הבאים לצורך קביעת מוקדי הפעילות לפרק המשימה כאשר הקביעה הסופית באשר למוקדי הפעילות הנה של ר' האגף הביטחוני חברתי :

- משרד החינוך - מדד שטראוס.
- המשרד לענייני השכלה גבוהה ומשלימה - יעדי המשרד בחינוך הבלתי פורמאלי (איכותני).
- משרד הביטחון - יעדי המשרד בהקשרי המיעוטים (איכותני), יעדי המשרד בהקשרי ההתיישבות (איכותני), משימות ייחודיות בהתאם למדיניות משרד הביטחון.
- תנועות וארגוני הנוער - יעדי הגופים לחיזוק פעולות התנועות והארגונים (איכותני).
- צה"ל - תבחיני חתומכ"א - נספח ד'.
- שיתוף פעולה מצד מוקד הפעילות, כמות משימות מתאימה לגודל הגרעין (איכותני), ונכונות להעמדת התנאים הנדרשים.

10. יש לבצע **הערכת מצב שנתית של המשימות הלאומיות** כחלק מתהליך הגדרת המשימות לשנה העוקבת. הערכה זו תבוצע במסגרת **"שולחן עגול"** בהובלת ר' יחידת הנח"ל במשרד הביטחון למול כלל הגופים ותוצג לר' האגף הביטחוני חברתי. אחת לשלוש שנים תתקיים בחינה של משימות חדשות. מוצע גם להשתמש בפלטפורמה של יום העיון המובל על ידי יחידת הנח"ל באגף לבחינת המשימות לטובת העמקת החקר והטמעת הערכת המצב.

11. על מנת להצליח בהטמעת המלצות הצוות, יש לעמוד על הנושאים הבאים :

- **הימצאות ארוכת טווח ברשות על ידי מלווה משימתי** מטעם התנועה / ארגון כדי לחצוב פעולה חינוכית משמעותית - הדבר בא לידי ביטוי אף בהצעת הגדרות התפקידים למדריך הגרעין וההצעה למודל התקצוב.
- **דיוק והתאמת הכשרת סגל הפיקוד** ביחס לכלל המלצות הוועדה.
- **בקרה מדגמית** מצד האגף הביטחוני חברתי על הגדרת, מימוש וליווי המשימות מצד הרשות המקומית (באמצעות בקורות בשטח, ועדות סטאטוס, ועדות לאישור יעדי פרק משימה ועוד) והוצאת פרק המשימה מהרשויות שלא ישתפו פעולה באופן מלא.

12. **מדידת ההצלחה (מדדים)** - מומלץ בשלב זה ליצור יחד עם גורם מחקר **סקר איכותני אשר יועבר בקרב בני הנוער / מחנכים ברשות אחת לתקופה שיוגדר**. סקר זה יידרש למדוד את הפעולות אותם מבצעים החיילים בכלל מעגלי הפעולה - חוסן; מנהיגות ערכים ומורשת; מוכנות לשירות; אחריות חברתית. סקר זה יביא את "קולות השטח" ויעיד על משמעות עשייתם של החיילים. לשם כך, יוקם צוות משנה אשר יעמיק בנושא ויגיש את מסקנותיו טרום פתיחת שנת הלימודים תשפ"א על מנת שניתן יהיה לממש את הסקר כבר בשנת לימודים זו.

שיווק ושיפור תדמית הנח"ל

- א. **"לספר את הסיפור"** - איננו עוסקים בשיווק ומיתוג המסלול ועשייתו כלל - יש לפעול לתיווך העשייה וחשיבותו לקהלים אסטרטגיים שונים, דוגמת ראשי הרשויות והשלטון המקומי, גורמים בכירים רלבנטיים ומפקדים.
- ב. כמו כן, נדרשת פעולה שיווקית על החיילים עצמם, עוד מהיותם מלש"בים - **הנח"ל כ"סיירת חברתית לביצוע משימות לאומיות"**.
- ג. **העבודה בנושא תעשה בתיאום עם דוברות משהב"ט** לבניית תוכנית מתאימה לכלל הקהלים עליהם אנו מבקשים לפעול.
- ד. **סממנים נח"לאיים** - חלה שחיקה בנושא לאורך השנים הן בסממנים על החיילים עצמם - כומתה שונה ללוחמיות קרקל וברדלס, והן באי ניפוק פריטים הממותגים נח"ל לחיילים. הערכתנו היא כי סוגיית הכומתה איננה ברת שינוי בשלב זה, אולם **יש לחזור ולנפק פריטים אשר ישרתו את הגאווה הנח"לאית**, לדוגמא: תיקים, מחברות, כיסונים לטלפון, כיסויי דיסקית, אישור סיכת הנחלון כמאושרת בצה"ל ועוד.
- ה. **המלצות הוועדה לפרק זה:**
1. **יש לחזק את גאוות היחידה של המסלול והנח"ל** - הנח"ל כמסלול יוקרתי לחברה הישראלית ומדינת ישראל.
 2. יש להקים צוות פעולה בהובלת דוברת משהב"ט, דוברת חיל החינוך ונציגי הדוברים מתנועות הנוער וארגוני הנוער בהשתתפות ר' מדור קמפיינים בצה"ל ונציגי הצוות לשיפור מסלול הנח"ל, על מנת להכין **הצעה לתוכנית פעולה** הכוללת עלויות - התוכנית, לרבות עלויות ומקורות מכלל הגופים תוצג לר' האגף לאישור.

פעולות מיידיות לגיוס למסלול

א. יש לבצע פעולות מיידיות לצורך העצמת הגיוס למסלול בקרב בני הנוער, פעולות אשר תבואנה לידי ביטוי כבר בגיוסי 2021 (מועד הרישום למסלול עד ה- 31/3/21).

ב. המלצות הוועדה לפרק זה:

1. יש לבצע פיילוט - אפשרות להתמייין לגדס"ר בגיוס לחטיבת הנח"ל - מעבר של חיילים לוחמים ליח"טיות יתאפשר במכסה מוגבלת בהתאם למנגנוני האיזון והבלימה הבאים:

א. מכסת העוברים לגדס"ר תוגדר בהתאם לעמידה בהיקף פלוגה לוחמת בגדוד 50. בבסיס פתיחת היעד עולה ההנחה כי הדבר יביא מלש"בים נוספים להתגייס למסלול ובכך תהיה חריגה ממכסת הפלוגה בגיוס.

ב. כלל העוברים לגדס"ר - יוכרו כאחוזי פיקוד של הגרעין. הדבר יביא למערכת איזונים בחטיבה עצמה - על מנת שלא לפגוע בתקורות הפיקוד הנדרשות בגדוד 50.

2. מודל גרעין פיקודי - עולה באופן מובהק כי ישנן גופים משלחים בעלי פוטנציאל גדול של שנת שירות, הבוחרים שלא לצאת למסלול הנח"ל מתוך רצון לצאת לחחימה ולהיות מפקדים. יש להקים עד גרעינים במחזור גיוס, בהיקף שלא יעלה על חברי/ות גרעין לוחמים/ות בלבד, אשר יהיו מלווים על ידי הגופים המשלחים לאורך כל השירות. באמצעות גרעינים אלו ניתן יהיה גם להגדיל את הסד"כ המתגייס לחחימה בגדוד 50 ובגדודים המעורבים וגם להגדיל את כמות המפקדים הנח"לאיים המפקדים על חברי/ות הגרעינים בלחימה - דבר שישפיע לחיוב על השיח ביחידות.

לגרעינים אלו לא תהיה מכסת יוצאים לפיקוד ולאלו מהם שבסופו של התהליך לא ימוצו לפיקוד - תינתן האפשרות לעבור למסלול הרגיל באחד מגרעיניו של אותו גוף משלח. גופים פוטנציאליים למסלול זה - התק"צ, השומר הצעיר והצופים אך ייתכנו גם נוספים. יש צורך להעמיד מודל ליווי מסודר ומחייב לגרעינים אלו.

3. יש להחזיר את גיוס מרץ בחלק מהגופים המשלחים כפי שהיה טרום החלטות הצוות ב- 2016 בכפוף לסיכום מסלול השירות.

4. פעולות לעידוד הגיוס - יש להקצות תקציב לנושא:

א. קיום גזנח"ל לחברי/ות הגרעינים ולש"שנים המעוניינים לבחון הצטרפות למסלול - במהלך החודשים נובמבר / דצמבר בכל שנה יש לקיים גזנ"ע ייחודי (סדרת חינוך) עבור המיועדים להתגייס למסלול ואלו בתהליכי בחינה בבא"ח נח"ל על מנת לחשוף אותם באופן משמעותי לשירות במסלול ומשמעותו. סד"ח זה ייבנה בשיתוף בין הבא"ח - מדור נח"ל - תנועות וארגוני הנוער, ויחולו עליו הכללים המחייבים שבוע גזנ"ע - ביטוח, תכני חובה שיוגדרו למול יחידת הגזנ"ע והנח"ל וכד'.

ב. חשיפה למסלול הנח"ל במסגרת שנות השירות בתנועות ובארגונים:

■ על ידי ביקורים ביחידות.

■ באמצעות חיילים ומפקדים אשר יגיעו לסמינרים / קומונות להסביר על השירות במסלול

ועל התפקידים אותם הם מבצעים, בדגש על תפקידי הלחימה בשת"פ עם חטיבת הנח"ל.

■ כנסי הסברה למסלול לש"שנים.

ג. כנסים לקראת גיוס - יש לחזור ולקיים את הכנסים כפי שהיו בעבר לקראת גיוסם של חברי/ות הגרעינים. כנסים אלו נתנו אפשרות למפגש משמעותי מקדים בין כלל חברי/ות הגרעינים במחזור

(שלא רק במסגרת התנועתית / ארגונית). כמו כן, היוו מקום משמעותי לעיסוק בתכני מורשת וערכים הקשורים לגיוס למסלול.

5. **קביעת יעדי איכות לחיילים/ות תומכי לחימה** - יש לקבל מכסות לתפקידי מנהלה מוגדרים ביעדי הנח"ל המוכשרים אליהם בקורסים ולהוציא את החיילים בהתאם להתאמתם ולצרכי צה"ל. תפקידים והכשרות דוגמת - ת"ש, שלישות, מדא"ג, קליעה, חובשים כללים (ביחידות המערך), טבחים, נשקים, תקשוב, סמב"צ, חינוך, נהיגה - משא.

א. מרבית הגופים המשלחים מצביעים על כך שהארכת המסלול בחודשיים פוגעת בנכונות להצטרף למסלול ומכך על כמות המתגייסים למסלול⁸.

ב. ניכר מכל התנועות כי הארכת השירות מהווה פגיעה משמעותית בשרידות החיילים במסלול הנח"ל - שוקלים בשנית בטרם ימשיכו לפרק המשימה.

עד כה נשרו חברי גרעין (גברים) מסיבה זו בצורה מובהקת (ישנן עזיבות נוספות מסיבות אחרות).

גוף משלח	השפעה על כמות המתגייסים למסלול	השפעה על הנשר מהמסלול בשירות	כמות העוזבים במהלך השירות מסיבה זו ⁹
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	הפסיקו לגייס	הפסיקו לגייס	
	-	+	
	+	+	
	-	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	-	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	+	+	
	-	+	

ג. הדבר עולה באופן משמעותי בראיונות העזיבה את המסלול, בשיח עם חיילי הפלוגה - גיוס אוג' 17' המשפיעים בצורה מאוד נרחבת על השיח בקרב הגברים במסלול שעדיין לא הגיעו לפרק הבט"ש. מהווה התמודדות משמעותית בשיח החינוכי והתהליכי למול חברי הגרעין.

ד. בנוסף, מועלה על ידי רח"ט תומכ"א בימים אלו הצורך בהחתמת הנשים הלוחמות במסלול ל- 38 חודשים על מנת להתאים את משך שירותן לגברים המשרתים במסלול "דין אישה כדין גבר". הדבר אינו מקובל הן בשל ההסכמות באשר למשך שירות הבת בוועדה ב- 2016, המלצות אשר אושרו על ידי צה"ל ועל ידי שר הביטחון עצמו, והן מכיוון שבעת בה אנו עדים לירידת מוטיבציה משמעותית סביב סוגיית משך השירות בגברים, לא ייתכן שנאריך גם את משך שירות הנשים. הנשים במסלול השירות בנח"ל משרתות, לא רק הלוחמות, משך שירות של 30-32 חודשי שירות בדומה לגבר כל"צ במסלול לחימה. הנושא הועלה ללשכת שר הביטחון.

⁸ ע"פ מדגם מייצג של עוזבי מסלול בין ה- 1/3/18-20/7/18 באמצעות סקר טלפוני
⁹ ע"פ נתוני מדור נח"ל - ממחזור גיוס אוג' 17 ואילך - לא כולל עוזבים מסיבות אחרות ואחוזי פיקוד

ה. משך השירות לגברים בצה"ל עתיד להשתנות ולהתקצר ל- 30 חודשי שירות, החל מגיוס יולי 20' - דבר המגדיל משמעותית את הפער בין הגברים הכל"צ לבין אלו שבחרו להתגייס למסלול הנח"ל. הארכת השירות באופן שכזה - מביאה לתודעה כי פרק המשימה איננו פרק צבאי, ואיננו נספר, זאת למרות שהם בפועל משרתים שירות צבאי לכל דבר (זאת בנוסף לשנת השירות).

ו. המלצות הצוות לפרק זה :

1. יש להעביר את מסגרת הבט"ש ת"פ גדוד 50 - תחושת החיילים והמוטיבציה תשתפר משמעותית ותאפשר ביצוע פרק איכותי ומשמעותי לעומת מחלקה / פלוגה נודדת. שינוי זה אף מתבקש על ידי מח"ט הנח"ל, אשר הוציא מסמך בנושא, וטעון אישור וחיבת המבצעים.
2. יש לקבוע את משך שירותם של הגברים במסלול בחזרה על 36 חודשים - 4 חודשים מעבר לשירות - הוחלט בשעתו על הארכת משך השירות של הגברים ל- 38 חודשים (6 חודשים מעבר למשך השירות בו משרתים בכלל צה"ל) על מנת ליצור רצף מבצעי בקו. מתוך הניסיון במחזור זה, בו הפלוגה מדלגת בין גזרה לגזרה כתוספת כ"א שאיננה קבועה, בדומה לפלוגת מילואים, עולה כי אין הצדקה לדרישה זו שכן הם אינם תופסים אחריות רציפה בשום מקום.
3. במידה ואכן יבוצע קיצור שירות לגברים כל"צ ל- 30 חודשים יש לקצר במסלול הנח"ל את משך השירות, ל- 34 חודשים (בהתאמה) ע"ח פרק צבאי שלישי - בט"ש.

בדמ"ס

מדינת ישראל
משרד הביטחון

2019
03-6084508
03-6084585

ספטמבר

03
טלפון :
פקס :
E-Mail :
סימוכין :
מכתבנו :

הנדון: צוות לבחינת שיפור מסלול הנח"ל

1. בתאריך 15.7.19 התקיימה פגישה בנושא מסלול הנח"ל בראשות ראש אגף ביטחוני חברתי וקח"ר עם ראשי הגופים המשלחים לשנת שירות ולמסלול הנח"ל בו הוצגו, ע"י צוותי אגף ביטחוני חברתי ומקח"ר, נתוני מסלול הנח"ל בשנתיים האחרונות.
לאור הצגת הנתונים הוחלט על הקמת צוות על מנת לבדוק דרכים לשיפור וחזוק מסלול הנח"ל.
2. צוות בחינה של מסלול הנח"ל משותף לאגף הביטחוני חברתי ולמקח"ר. לצוות יצורפו מספר חברים מתנועות הנוער ומארגוני הנוער ויועץ אסטרטגי שיסייע בנושא מתודולוגיית הבחינה.
3. הצוות יתכנס מעת לעת בהתאם לאבני הדרך והלוח"ז שיוגדרו.
4. הנחות עבודה
 - א. מסלול הנח"ל ימשיך בהתאם לייעודו.
 - ב. צה"ל הוא צבא העם ממלכתי.
 - ג. מסלול הנח"ל תורם להכנת בני נוער לקראת הגיוס לצה"ל לשירות קרבי ומשמעותי כמו כן תורם תרומה לקהילה בהיבטים חברתיים.
 - ד. קיימת ירידה בשנתיים האחרונות ברצון בני נוער להגיע למסלול הנח"ל דבר הגורם לירידה כמגמה בהיקף הגרעינים למסלול הנח"ל, בהיקף החיילים לפרק המשימה ובגיוס במסלול הנח"ל.
 - ה. ביצוע פרק המשימה יתקיים תוך סנכרון מסלולי החיילים והחיילות כאשר פרק המשימה יהיה משותף ותשמר שלמות הגרעין ככל שניתן.
 - ו. תרומת חיילי הנח"ל בפרק המשימה תכלול את ההכנה של בני הנוער לשירות קרבי ומשמעותי ותאפשר פעילות תורמת לחברה ולקהילה.

רח' לאונרדו דה-וינצ'י 9, תל-אביב, מען למכתבים : האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון, ת.ד. 7093, תל-אביב 61909

בלמ"ס

5. מטרות עבודת הצוות

- א. לבחון את המסלול הקיים- תמונת מצב קיימת תוך בחינה של מונחים ומושגים קיימים והרלוונטיות שלהם למציאות הקיימת. (הגשמה, התיישבות חברתית, סיוע להתיישבות חקלאית וכו').
- ב. לנתח מדוע מגמת הירידה בהיקפי הגרעינים וכמות המתנדבים למסלול הנח"ל.
- ג. לנתח את פרק המשימה, היעדים הלאומיים ותרגומם למשימות לאומיות ובחינת חלופות אחרות מהקיימות לפרק המשימה.
- ד. לנתח את היקף הגרעינים כיום ולאן ממליצים להגיע בטווח של 5 שנים.
- ה. בחינת תגמול מסלול הנח"ל-חלופות.

6. הרכב הצוות:

נציגי האגף:

ראש החטיבה לגיוס מסלולים ייחודיים ותורניים

ראש יחידת נח"ל משימות והתנדבות

נציגות מקח"ר:

כפי שישוכם על ידי קח"ר

נציגי הגופים המשלחים לגרעיני נח"ל:

נציגי מועצת תנועות הנוער:

רכז הנוער העובד והלומד

מזכ"ל הנוער הלאומי בית"ר

מזכ"ל המחנות העולים

מזכ"ל בני עקיבא

נציגי מועצת ארגוני הנוער:

מנכ"ל מרכז מעשה

מנכ"ל תרבות-מורן כהנא

נציג תנועת התיישבות:

התנועה הקיבוצית-ראש אגף צעירים ומעורבות בחברה

7. ל"ז

רח' לאונרדו דה-וינצ'י 9, תל-אביב, מען למכתבים: האגף הביטחוני-חברתי, משרד הביטחון, ת.ד. 7093, תל-אביב 61909

בלמ"ס

- א. עד חודש דצמבר עבודה בצוות.
ב. מהלך חודש ינואר הצגת העבודה והמלצות לראש אגף ביטחוני חברתי ולקח"ר.

ב ב ח ל ה
סמנכ"ל הביטחוני
משרד הבטחון

מועד המפגש / מופע	משך	נושאים מרכזיים	הערות
26/9/19	2.5 ש'	א. הגדרת מטרות ואופן פעולת הצוות. ב. הגדרת הנושאים לבחינה.	
14/11/19	3 ש'	א. סיכום הנושאים לעבודת הצוות. ב. תהליכי ליווי הגרעינים במסלול. ג. בחינת סיכום והמלצות צוות מסלול הנח"ל 2016.	
28/11/19	3 ש'	א. המשך הדיון בנושא ליווי הגרעינים - סיכום המודל וקביעת סטנדרטיזציה בנושא. ב. בחינת פרק המשימה הלאומית.	
29/12/19	1 ש'	א. בחינת האפשרות להצבת גרעין במגזר הדרוזי.	תת דיון מצומצם בהובלת ר' יחידת הנח"ל
2/1/20	3 ש'	א. הכנה להצגת סטאטוס לר' האגף הביטחוני חברתי.	
13/1/20	1.5 ש'	א. בחינת תבחינים לקביעת מוקדי הפעילות בפרק המשימה	תת דיון פנים צה"לי ליצירת תבחינים
14/1/20	2 ש'	א. הצגת סטאטוס לר' האגף הביטחוני חברתי.	
16/2/20	2 ש'	א. שיחת חתך לחיילי פרק המשימה.	בהובלת ר' יחידת הנח"ל.
20/2/20	5 ש'	א. בחינת פרק משימה בישובים הדרוזים. ב. בחינת פרק משימה התיישבותי. ג. בחינת התאמת אופני הפעולה בפרק המשימה.	בהשתתפות מפקדת הגדנ"ע והנח"ל
23/2/20	5.5 ש'	א. צוות עבודה בתחום ההכנה לשירות בקהילה	תת דיון בהובלת רמ"ד נח"ל - פנים צה"לי בהשתתפות נציגי תנועות וארגונים
27/2/20	2 ש'	א. שיחת חתך לחיילי פרק המשימה.	בהובלת ר' יחידת הנח"ל.
1/3/20	5 ש'	א. בחינת משימות חינוך ורווחה בקרב אוכלוסיות ייחודיות. ב. דברור ושיווק מסלול הנח"ל. ג. בחינת חלופות להפעלת תקציב הסיוע להפעלת גרעיני נח"ל.	בהשתתפות מנהלת תחום חינוך וחברה בשירות לשיקום הנוער ומנהלת תחום פיתוח תוכניות חינוך לחסות הנוער. בהשתתפות דוברי תנועות וארגונים, דובר משהב"ט וחיל החינוך והנוער.
8/3/20	3 ש'	א. כתיבת ותיקוף ההוראה המקצועית - תקן לליווי גרעינים במסלול הנח"ל. ב. כתיבת ותיקוף הגדרות התפקידים.	תת דיון בהובלת רמ"ד נח"ל, בהשתתפות רכזי הנח"ל בתנועות וארגוני הנוער
18/3/20	1 ש'	א. בחינת פרק הבט"ש.	תת דיון בהובלת ר' החט' לגיוס מסלולים ייחודיים ותורניים בהשתתפות תנועות וארגוני הנוער ורמ"ד נח"ל
19/3/20	1 ש'	א. בחינת פרק הבט"ש.	תת דיון בהובלת ר' החט' לגיוס מסלולים ייחודיים ותורניים בהשתתפות תנועות וארגוני הנוער ורמ"ד נח"ל

¹⁰ לא כולל דיונים פנימיים בגופים השונים.

א. אישור עבודת תת הצוות לכתובת ותיקוף ההוראה המקצועית - תקן לליווי גרעינים במסלול הנח"ל. ב. אישור עבודת תת הצוות כתיבת ותיקוף הגדרות התפקידים.	2 ש'	18/3/20
א. בחינת פרק הבטי"ש.	1.5 ש'	1/4/20
א. אישור סטנדרט הליווי והגדרות התפקידים.	2 ש'	6/4/20
א. בחינת מודל הפעלת הסיוע לליווי גרעיני הנח"ל.	1.5 ש'	12/4/20
א. בחינת מודל הסיוע לליווי גרעיני הנח"ל	1.5 ש'	22/4/20
א. שיחת חתך בפלוגת הבטי"ש	2 ש'	1/5/20
א. הצגת תבחיני חתומכ"א לקביעת מוקדי הפעילות בפרק המשימה הלאומית.	1 ש'	6/5/20
א. למידה על התנהלות פלוגת הבטי"ש. ב. שיחת חתך בפלוגת הבטי"ש.	2 ש'	6/5/20
א. בחינת פעולות להעצמת הגיוס ללחימה. ב. בחינת פרק הבטי"ש. ג. העצמת שיתופי הפעולה עם חטיבת הנח"ל.	1 ש'	14/5/20
א. בחינת פעולות להעצמת הגיוס ללחימה. ב. העצמת שיתופי הפעולה עם גדוד הקרקל.	1 ש'	14/5/20
א. שיחת חתך לחיילי גדוד הקרקל.	1 ש'	14/5/20
א. בחינת פעולות מיידיות להעצמת הגיוס ללחימה.	1 ש'	18/5/20
א. יעדי פרק המשימה הלאומית. ב. בחינת תבחיני חתומכ"א לקביעת מוקדי הפעילות בפרק המשימה. ג. בחינת מודל התקצוב. ד. פעולות מיידיות לגיוס למסלול (2021). ה. סיכום עמדה לפרק הבטי"ש.	4 ש'	27/5/20
א. קביעת תבחינים לקביעת מוקדי הפעילות בפרק המשימה הלאומית.	1 ש'	4/6/20
א. בחינת מודל התקצוב.	1 ש'	7/6/20
א. סיכום ואישור מסמך המלצות הוועדה הסופיות לקראת הצגתן לר' האגף הביטחוני חברתי וקח"ר	3 ש'	16/6/20

הוראה מקצועית - מודל ליווי גרעינים במסלול הנח"ל

תוקף ההנחיה החל מ:	תאריך עדכון ההנחיה:	מספר העמודים:	מספר ההנחיה:
--------------------	---------------------	---------------	--------------

רציונל

1. בייעוד הנח"ל נקבע כי "הנח"ל יהווה מסגרת פיקודית צבאית השומרת על קיומם ושלמותם של גרעיני תנועות הנוער וארגוני הנוער, ומקיימת את מסלול הנח"ל המשלב בין משימות צבאיות ומשימות לאומיות, כחלק מרצף התהליך החינוכי משלב תנועת הנוער אל שלב ההגשמה".
2. הגרעינים המתהווים ומוקמים במסגרת תנועות וארגוני הנוער, מתגייסים לשירות הצבאי, ונדרש כי יגיעו לסופו כאשר עודם קבוצה מלוכדת ומשמעותית לצורך המשך ביצוע משימות לאומיות גם לאחריו.
3. במהלך השירות הצבאי, לאורך פרקי השירות השונים במסלול, משרתים חברי/ות הגרעינים במוקדים שונים ומשתנים. לשם כך, נדרשת פעולה חינוכית משמעותית המאגדת ומלכדת את הגרעין ומאפשרת לו להמשיך ולבצע בצורה מחוזקת את תפקידיו הצבאיים בפרקים ובתפקידים השונים ואף בחייהם האזרחיים בתום השירות.
4. הגופים המלווים את הגרעין לאורך דרכו - משלב המלש"ב ועד לשלב השחרור והיציאה לחיים בוגרים, הם תנועות וארגוני הנוער (להלן גופים משלחים).

הנחות יסוד

5. צה"ל - צבא עם ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית - המנדט החינוכי בו הוא פועל בתקופת שירותם של החיילים בו הוא מוגבל.
6. תנועות וארגוני הנוער המשלחים גרעינים למסלול הנח"ל מוכרים כגופים משלחים על ידי משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי.
7. שיתוף הפעולה בין צה"ל לתנועות וארגוני הנוער במסגרת מסלול הנח"ל, המאפשר את המשך הפעולה החינוכית התנועתית והארגונית במהלך השירות, הופך למעשה את מדריכי התנועות והארגונים לשליחים הן של התנועה / ארגון והן של צה"ל. לפיכך, נדרשים המדריכים לעמוד בכללי האתיקה של הפעולה החינוכית בצה"ל.
8. הנח"ל הנו מסלול התנדבותי לאורך כל שלביו.

כללי האתיקה של הפעולה החינוכית¹¹

9. מצפן ערכי אחד - רוח צה"ל כתשתית יסוד וכמצפן יציב.
10. מסרים ממלכתיים - כפיפותו של צה"ל לדרג מדיני - אין להביע עמדות פוליטיות מפלגתיות, אין לצודד בגישות פוליטיות כלפי נושאים המצויים במחלוקת ולא הוכרעו על פי חוק או שאינם תומכים את המשימה הצבאית.
11. הפרדה בין עמדות אישיות לתפיסה ממלכתית צבאית.

¹¹ בהתאמה לסוג הפעולה החינוכית הנדרשת בכשירות הגרעינים בשירות, מתוך מקח"ר - "אתיקה של הפעולה החינוכית - הגיונות ועקרונות פעולה"

12. הקפדה על דיוק בעובדות, אבחנה בין עובדות לפרשנות והקפדה על מסרים גלויים.
13. חובת ביצוע המשימה.
14. מאחד ומלכד - הקפדה על יישום ערך כבוד האדם, עיסוק במסרים של שותפות, מתן מקום לכולם, שיח מכבד ומייצג.
15. שפה ראויה ומכבדת.

צירים מובילים בכשירות

16. גיבוש הגרעין והקבוצה

מתוך ההבנה כי קבוצה חזקה מהווה כוח משמעותי, מצופה מחיילי מסלול הנח"ל לפעול ככוח משמעותי במסגרת הגרעינים במשימות צבאיות ולאומיות על פי פרקי השירות ולאחר מכן, בשלב ההגשמה. לאור זאת, יש צורך בהכשרה תנועתית ערכית לציונות, חלוציות והגשמה, עיצוב מוסדות הגרעין, התמודדות עם מורכבויות חברתיות, עיבוד חוויות אישיות וקבוצתיות, ולמידה משותפת.

17. צבא העם

"...המשרתים בצה"ל מבצעים חוץ ממשימות ההגנה גם משימות לאומיות נוספות, לפי שיקוליה וקביעותיה של מדינת ישראל".¹² חיילי מסלול הנח"ל פועלים בשני מרחבים - הצבאי והאזרחי. פעילותם של חיילי המסלול במרחב האזרחי מהווה מימוש של מודל צבא העם, כפי שהוא מוגדר בתורה הצה"לית הפנימית. לכן, נדרש לעסוק בחיזוק תפיסת צבא העם בקרב חברי/ות הגרעינים על כל המשתמע מכך - ערכי רוח צה"ל כמצפן ערכי, צה"ל כצבא ממלכתי במדינה יהודית ודמוקרטית, משימות לאומיות, המפגש החברתי בצה"ל והצבא כמחנך ומעצב זהות.¹³

18. הכנה לשירות קרבי ומשמעותי

מדריכי הגרעינים צריכים להדריך ולכוון את חניכיהם לשרת שירות משמעותי בדגש על שירות קרבי ביעדי הנח"ל, ביציאה לפיקוד (בשלב בחירת האחוזים/ות) ובהכנת הנוער לשירות קרבי ומשמעותי במסגרת התפקידים השונים ובפרק המשימה הלאומית. בנוסף, חברי הגרעין שיבחרו לאחר השירות הצבאי בהגשמה, וימשיכו לעסוק בחינוך, ישפיעו רבות על עמדות בני הנוער כלפי הגיוס במקום בו יפעלו.

הגדרות

19. מדריך גרעין - מדריך את חברי הגרעין ברמה החברתית לאורך דרכם מגיבוש הקבוצה המתהווה לגרעין, דרך שנת השירות / מכינה ומחנה ההכנה ועד תום שירותם במסלול הנח"ל. המדריך מהווה גורם משמעותי בתהליך ההתחנכות של חברי הגרעין במהלך השירות במסלול הנח"ל אל עבר ההגשמה כגרעין בוגר. הגדרת התפקיד מפורטת בנספח א' להוראה זו.
20. רכז נח"ל - הרכז הנו גורם מקשר, מטעם הגוף המשלח גרעינים למסלול הנח"ל, לבין משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי וצה"ל - מדור נח"ל, בכל הנושאים הקשורים לחברי/ות הגרעינים משלב רישומם למסלול ועד לתום שירותם במסגרתו. הרכז הנו דמות מפתח בארגון. לעיתים יידרש הרכז לעבודת מטה משותפת עם גופים משלחים אחרים או בתוך ארגונו לקידום תהליכים במסלול הנח"ל. הגדרת התפקיד מפורטת בנספח ב' להוראה זו.

¹² אמ"ץ - חטיבת התורה וההדרכה (ינואר 2017), "תורה בסיסית כללית - מינהל כוח אדם צבאי", עמ' 48.

¹³ "תורה בסיסית כללית - מינהל כוח אדם צבאי", עמ' 4.

21. מחנה הכנה - תקופה טרום השירות בה מתגבש הגרעין כחלק מתהליך ההכנה לגיוס למסלול הנח"ל.
22. סמינר - כינוס של כלל חברי/ות הגרעין מכלל מוקדי השירות השונים למהלך מספר ימים מוגדר - לרוב מתקיים בימי חמישי עד למוצאי השבת, למעט סמינר הכניסה לפרק המשימה שמשכו 5 ימים. הסמינרים מתואמים על ידי מדור נח"ל ומופצים כפקודה ליחידות. ההתייחסות של החיילים לסמינרים אלו הנה חובה.
23. פגש מקשרים - מתקיים בתקופת ההכשרה הראשונית של חברי/ות הגרעין, בדגש על הלוחמים/ות. מדריכי הגרעין יגיעו לפגש עם חניכיהם בבסיס ההכשרה שמשכו 4 שעות, כאשר השעה הראשונה מתמקדת בשיח עם המפקדים, ושאר הזמן מוקדש למפגש עם החניכים ויצירת שיח על הסוגיות המשמעותיות שפוגשות אותם ביום יום הצה"ל.
24. מפגש גרעין - כל מפגש של מדריך הגרעין או נציג מטעם הגוף המשלח שאיננו במסגרת הסמינרים המוגדרים בהנחיית משרד הביטחון ומקח"ר. מפגשים אלו הנם וולונטריים וההשתתפות בהם הנה לבחירת חברי/ות הגרעין.

השיטה

25. לאורך כל חיי הגרעין מהקמתו ועד לתום שירותו במסלול (לפחות) יתקיימו תהליכי הקמה, גיבוש, התחנכות של הגרעין והפרטים בו על ידי מדריך הגרעין. להלן פירוט הפעולות ההדרכתיות על הגרעין וחבריו:
- א. בשנת השירות ומחנה ההכנה יתקיימו מפגשים שבועיים בין המדריך לחניכיו (אם באופן קבוצתי ואם פרטני תוך איזון ביניהם). כמו כן, יתקיימו סמינרים לגיבוש הגרעין, סמינר לקראת השירות הצבאי וכלל חברי/ות הגרעין בתקופת המלש"ב יעברו את כלל התכנים המחייבים בהוראה זו במהלך שנת השירות ומחנה ההכנה למסלול.
- ב. במהלך הפרק הצבאי הראשון יעמוד המדריך בקשר טלפוני עם חניכיו לפחות אחת לשבועיים, יוביל את הדרכתם במסגרת הסמינרים (במהלך שירותם בצה"ל יעברו 10 סמינרים לפחות המובילים ע"י הגופים המשלחים) ופגשי המקשרים הקבועים במסלול (2 בכל הכשרה). בנוסף, יגיע המדריך למפגש עם חניכיו באחד מן המוקדים לפחות בתקופת הפרק הצבאי הראשון (שלא בתקופת ההכשרה) אחת לארבעה חודשים.
- ג. במהלך פרק המשימה ייפגש המדריך עם חניכיו לחצי יום ליווי גרעיני (חברתי) וחצי יום ליווי משימתי בשבוע. כמו כן, יוביל את ההדרכה בסמינרי הגרעין בפרק זה.
- ד. בפרק הבט"ש יקיים המדריך שיח שבועי עם חברי הגרעין, יקיים ליווי שבועי לחברות הגרעין המשוחררות, ידריך את הסמינר של הגרעין בפרק זה ופגש מקשרים.
26. במהלך השירות הצבאי מדור נח"ל יפעל לתיאום הסמינרים המוגדרים למול יעדי השירות בהם משרתים חברי/ות הגרעין בפרקים השונים. מדור נח"ל ישלח פעם בחודש את תאריכי הסמינרים לחודש-חודשיים הקרובים.
27. התכנים שיועברו בסמינרים הם התכנים המפורטים במסמך זה בלבד - יש להקפיד על עמידה בנושאים ובמטרות המוגדרות (בהוראה זו יפורטו עד לרמת יחידות התוכן ומטרותיהן) ובהתאם לכללי האתיקה של הפעולה החינוכית. במידה ועולה הצורך להקדים או לאחר תוכן כזה או אחר בין סמינרים לאור אבחון מצבו של הגרעין על ידי הגוף המשלח - ניתן לעשות כן תוך תיאום מול קצינת הצפ"ה במדור נח"ל.
28. בנוסף לסמינרים המוגדרים, הגרעין נפגשים למפגשי גרעין ו/או פעילות תנועתית אחרת במהלך יציאותיהם הביתה, שאינם במסגרת הסמינרים המוגדרים, ומובילים על ידי הגוף המשלח לאורך הפרקים השונים. כלל המופעים הללו חייבים לעמוד בכללים המוגדרים בהוראה זו, הן בהיבט התוכן והן בהיבט כללי האתיקה של הפעולה החינוכית. מפגשים אלו יהיו וולונטריים בלבד ולבחירתם של חברי/ות הגרעין.
29. על הגופים המשלחים להעביר את כלל מערכי השיעור למדור נח"ל עד שבועיים טרום הסמינר. המדור יבצע בדיקה ואישור של מערכי השיעור.

30. מדור נח"ל יבצע ביקורות יזומות ופתע בסמינרים, ידגום את מערכי השיעור המועברים, ויבחן את התאמתם הן למטרות המוגדרות בהוראה זו והן את עמידתם בכללי האתיקה של הפעולה החינוכית .
31. פעילות תנועתית / ארגונית שאיננה בהקשר מסלול הנח"ל - במידה והחיילים במסלול הנח"ל יתנדבו לקחת חלק בפעילות תנועתית / ארגונית על חשבון זמנם הפנוי - יבצעו במסגרתה אך ורק פעולות חינוכיות העומדות בכללים המוגדרים בהוראה זו.
32. בסיום הסמינר, על מנחה הגרעין למלא את דיווח הסמינרים.

פירוט התכנים

נושא הסמינר / התוכן ועיתוי	ניתוח האתגרים	מטרת על	מטרות ביניים
בניית הקבוצה שלב המלש"ב - שנת השירות	1. בניית הקבוצה וחיזוקה במהלך שנת השירות (וביתר שאת בגרעינים מתהווים בשנת השירות). 2. מקום הפרט בקבוצה.	החניכים יתנסו באורח חיים משותף ויבססו את זהותם הקבוצתית בהתאם	1. החניכים יסבירו מהי שליחות בחברה הישראלית. 2. החניכים יכירו את המעבר שעבר הנח"ל בהקשרי המשימה הלאומית. 3. החניכים יעמיקו בזוהר היהודית והציונית. 4. החניכים יבררו סוגיות יסוד בחברה הישראלית.
מסלול הנח"ל שנת השירות	1. אחריות הפרט על העשייה הקבוצתית. 2. עיסוק באתגרי בחברה הישראלית.	החניכים יעמיקו בנושא הגשמה קבוצתית	1. החניכים יסבירו את מטרות הגיוס למסלול. 2. החניכים יסבירו הגשמה קבוצתית מהי? 3. שאלת ההגשמה בראי מטרות הארגון. 4. החניכים יחשפו לאופני הגשמה תוך היכרות עם בוגרי הגוף המשלח במסלול. 5. החניכים יעמיקו במושג ה"חלוציות".
תהליכי הגיוס לשירות הצבאי במסגרת המסלול מחנה ההכנה	1. תהליכי המיון והשיבוץ לתפקידים במסלול 2. תפקיד למול מוקדים גרעיניים 3. עזיבת מלש"ב לטובת תפקידים אחרים המוצעים להם על ידי מיטב וחילות נוספים 4. עיסוק אישי בהכנה לקראת הגיוס תוך שיח חברתי קבוצתי ובניית מוקדים חזקים.	החניכים יעמיקו במסלול השירות הצבאי בנח"ל ויערכו לקראתו כקבוצה.	1. החניכים יסבירו את חשיבות הגיוס לצה"ל, שירות קרבי ומשמעותי, דילמות קיימות בפני חיילים בשירות הצבאי, מערכת הערכים בצה"ל, השפעת הצבא על היחיד והיחיד על הצבא. 2. החניכים יעמיקו במסלול הנח"ל - ייחודו, השינויים במסלול הנח"ל בשנים האחרונות, המאבק על הנח"ל - ציוני דרך. 3. החניכים יבחרו לקחת אחריות אחד על השני, יבססו מוקדים לגרעין ודרכי התמודדות עם אתגרים בשירות. 4. החניכים יכירו את מגוון התפקידים המוצעים במסלול הנח"ל. 5. החניכים יכירו רבדים נוספים במורשת הנח"ל - הפלמ"ח והנח"ל כממשיך דרכו. המעבר מהתיישבות לחינוך בקהילה, צבא העם, תפקיד הנח"ל בחברה.
1 אמצע טירונות (2 חוד')	1. המעבר משנת השירות לשירות הצבאי - בהיבטי אורחות החיים, המבנה החברתי של הגרעין והנורמות וה"קודים" הצבאיים - "שוק" ראשוני מהצבא. 2. תנאי טירונות - יום יום אינטנסיבי ולחץ המקשה על קיום הקשר בין חברי הגרעין. 3. צורך לעצב מחדש את הגרעין במסגרת החיים החדשה.	החניכים יגדירו רף ערכי לאופן הפעולה שלהם כגרעין וכיחידים במוקדי השירות.	1. החניכים יעבדו במשותף את החוויה הצבאית. 2. החניכים יגדירו את דמות החייל הנח"ל: ציפיות, מדדים ונורמות בשירות הצבאי. 3. החניכים יחזקו את תודעת השליחות שלהם במשימה הצבאית. 4. החניכים יעצבו את מוסדות הגרעין ואורחות החיים של הגרעין בשירות. 5. החניכים יעמיקו בעיצוב שגרת היום-יום במוקדי שירות.

4.	קשיים אישיים - ריכוז של כל חברי הגרעינים בעצמם ובקשיים האישיים.		
2 לקראת תהליך אחוזים	1. פער בין חברי הגרעין בתפיסת חשיבות הפיקוד בצה"ל. 2. קושי לקיים קשר בין חברי הגרעין ביעדים השונים בתנאי טירונות. 3. פער הנוצרים בין המוקדים השונים וחברי הגרעין. 4. חששות לקראת תהליך היציאה לפיקוד המתקרב - חוסר הבנה מי ראוי להיות מפקד מטעם הגרעין. 5. הזדמנות לשיח על הרחבת מעגלי ההשפעה של הגרעין. 6. סיום ההכשרות והמעבר ל"שגרה הצבאית" מזמן לפתחו סוגיות הנוגעות לשחיקה כגון ירידה בתחושת השליחות, התדרדרות משמעתית וכו'.	1. החניכים יסבירו את חשיבות קיום מודל "צבא העם". 2. החניכים יסבירו היותו של מסלול הנח"ל ביטוי מרכזי למודל "צבא העם". 3. החניכים יעצימו את תחושת שליחות בשירות הצבאי כמשימה אישית וגרעינית. 4. החניכים יבינו את חשיבות הפיקוד בצה"ל. 5. החניכים יעצבו עקרונות משותפים לתהליך הבחירה של אחוזי הפיקוד.	(4 חוד')
3 בחירת אחוזים לפיקוד	1. התמודדות עם מדדי הערכה חיצוניים של המפקדים ביחס להמלצות לפיקוד. 2. להצליח להחזיק את שתי המשימות הגרעיניות בלי היררכיה: פיקוד ופרק משימה. 3. בחירת חברי הגרעין הנכונים לפיקוד - גם מתאימים להיות מפקדים וגם יכולים לשמור על קשר עם הגרעין. 4. הוצאת חברי גרעין "מרוחקים" לפיקוד. 5. לחץ ומתח מרובים לקראת שליחת אחוזים לפיקוד ופיצולם מהמוקדים המשותפים.	1. החניכים יעצבו תודעת פיקוד מתוך שליחות ביטחונית ואחריות על מסלול הנח"ל. 2. החניכים יבחרו להגדיל את אחריותם בצה"ל כגוף המשפיע על החברה הישראלית. 3. החניכים יבחרו את שליחי הגרעין לפיקוד מתוך העקרונות המשותפים שהוגדרו. 4. החניכים יחשפו לתפקידו ואחריותו של המפקד. 5. החניכים יעצבו את הקשר בין המוקדים החדשים בדגש על תפיסת הפיקוד כמשימה גרעינית.	(6-7 חוד')
4 המציאות בפעילות המבצעית הצבאית	1. פרק זמן ארוך בו חברי הגרעין לא התראו. 2. יום שגרתי ושוחק (סיזיפי). 3. שוני מהותי בין ההווי של המוקדים השונים. 4. הרחבת הפוטנציאל לעיצוב בתפקיד הצבאי. 5. מקום אחוזי הפיקוד בתוך הגרעין.	1. החניכים ידונו בקשיים ובאתגרים בשירותם הצבאי. 2. החניכים יבחרו להתמודד עם הקשיים והאתגרים הללו במשותף ולאור ערכי רוח צה"ל. 3. החניכים יעמיקו בערכי הציונות כחברים בתנועה / ארגון וכחיילים בצבא. 4. החניכים יחזקו את תודעת השליחות שלהם במשימה הצבאית.	(9-10 חוד')
5 סיכום שנה בשירות ולקראת פרק המשימה	1. פרק זמן ארוך בו חברי הגרעין לא התראו. 2. יום שגרתי ושוחק. 3. התרחקות אחוזי הפיקוד. 4. ריחוק גדול של מעגל הגרעין ביום יום. 5. תחילת התלבטות לקראת היציאה לפרק המשימה.	1. החניכים יבחנו את מצבו של הגרעין - מערכות היחסים, הקשר עם אחוזי הפיקוד והקשר בין הגרעין לתנועה / ארגון - סיכום שנה בשירות - עיבוד החוויה הצבאית והגרעינית. 2. החניכים יבחנו את מקומם כחיילים במסלול הנח"ל כמבצעי משימה צבאית-לאומית-חברתית. 3. החניכים יבחנו מגמות בחברה הישראלית בדגש על השפעתן על גיוס בני הנוער לצה"ל ועל ערך השירות בצה"ל. 4. החניכים יסבירו את התהליך הגרעיני לקראת היציאה לפרק המשימה.	(12-13 חוד')

6 הכנה לפרק המשימה (15-16 חוד')	1. תחילת המעבר מהתפקידים השונים במסלול לפרק המשימה. 2. לקראת חזרה לחיים משותפים מאז שנת השירות. 3. התמודדות על שותפות של אחוזי הפיקוד כחלק מהגרעין בתקופת פרק המשימה. 4. מתח על המשך השירות במסלול לאור משך השירות הנדרש.	החניכים יבחנו את הקשר בין הצבא לחברה הישראלית. החניכים יבינו את תפקידו של פרק המשימה כמשימה לאומית וכהתנסות נוספת לקראת הגשמה בחייהם הבוגרים. החניכים יבחנו את מערכות היחסים בגרעין במטרה להגביר את האמון והשותפות. החניכים יקיימו למידה משותפת על ייעוד פרק המשימה.	1. החניכים יבדו במשותף את הפרק הצבאי הראשון בדגש על החוויות השונות והערך המוסף של כל אחד מהם לפרק המשימה. 2. החניכים יבחנו את התפתחותה של התנועה החלוצית בארץ ישראל, ואת מושג החלוציות בתחום החינוך והמשימות הלאומיות. 3. החניכים יסבירו את המגמות בחברה הישראלית בדגש על תרבות הנוער וגיוס בני הנוער לצה"ל. 4. החניכים יעצבו עקרונות להתנהלות הקבוצתית במהלך פרק המשימה. 5. החניכים יבחרו בפרק המשימה כביטוי נוסף להתנסות בחיי הגשמה אישית וקבוצתית. <i>* במסגרת תוכנית הכשירות המאושרת לחיילי פרק המשימה מוגדרים יעדים ותכנים נוספים.</i>
7 כניסה לתפקיד לפרק המשימה (תחילת פרק המשימה)	1. מטענים רגשיים שהחילים מגיעים עמם משנת השירות והפרק הצבאי הראשון. 2. הפער בין מציאות צבאית הדוקה לבין סביבת הפעולה האזרחית בפרק המשימה. 3. חידוש מוסדות הגרעין. 4. עיצוב אורחות חיים משותפים - בחירה בביצוע משימות לאומיות כמימוש ייעודו של צה"ל כצבא עם במדינה יהודית ודמוקרטית. 6. כניסת הגרעין למרחב פעולה והשפעה חדש בפרק המשימה וחזרה לעמדה מובילה (בקרב התפקידים השוחקים מבחינה זו).	החניכים יבצעו את המשימה הלאומית בהתאם לתכליות החינוך בצה"ל וערכי רוח צה"ל.	1. החניכים יבחנו את השפעתם כגרעין בהיבטי הגיוס לצה"ל. 2. החניכים יבחנו את השפעתם כגרעין בהיבטי תפיסת האחריות של הנוער. 3. החניכים יכירו מודלים מגוונים לקיום חיים בוגרים כגרעין שמטרתו ביצוע משימה חינוכית-ערכית בחברה הישראלית. 4. החניכים יבחנו את צורת החיים הבוגרים בתנועה / ארגון ויקיימו שיח ביחס אליהם.
8 אמצע פרק המשימה (5-6 חוד' בפרק המשימה)	1. נפילת מתח לאחר כניסה לשגרת פרק המשימה. 2. קשיים בפרק המשימה הנובעים מחוסר הצלחות של חיילים במשימות, לעיתים אף חוסר התאמה בין ציפיות הגרעין לציפיות המפקדים והרשות. 3. רצון להעמיק את ההשפעה של הגרעין בחציו השני של פרק המשימה. 4. התלבטויות ביחס להמשך הדרך בגרעין ובמשימה לאור השחרור המתקרב.	החניכים יעמיקו בביצוע המשימה הלאומית ברשות ויצביבו יעדים משותפים להעמקתה ולשאלת ההגשמה.	1. החניכים יבחנו את השפעתם כגרעין בהיבטי הגיוס לצה"ל. 2. החניכים יבחנו את השפעתם כגרעין בהיבטי תפיסת האחריות של הנוער. 3. החניכים יכירו מודלים מגוונים לקיום חיים בוגרים כגרעין שמטרתו ביצוע משימה חינוכית-ערכית בחברה הישראלית. 4. החניכים יבחנו את צורת החיים הבוגרים בתנועה / ארגון ויקיימו שיח ביחס אליהם.
9 לקראת פרק הבט"ש (צבאי שלישי) (כ-1-2 חוד' לפני תום פרק המשימה)	1. שינוי באורח החיים הקרב - שחרורן של חברות הגרעין, פיצול למוקדים. 2. סיום המשימה החינוכית לחברי הגרעין וחזרה למשימה מבצעית. 3. התלבטויות ביחס להמשך הדרך בגרעין ובמשימה לאור השחרור המתקרב. 4. במחזור נובמבר - מעבר לחופש הגדול מביא לשינוי משימתי משמעותי המשפיע על המוקדים החברתיים בגרעין.	החניכים יעצבו את הפרק הצבאי השלישי לאור ייעוד הנח"ל ויבחנו את אורח חייו המשתנה של הגרעין בפרק זה.	1. החניכים יסכמו את פרק המשימה במשותף. 2. החניכים יבחנו לבצע את משימותיהם בפרק הצבאי השלישי בצורה איכותית וראויה (בדומה לפרקים הקודמים). 3. החניכים יעמיקו בדילמות ובאפשרויות של צעיר/ה עם שחרור מצה"ל ויבחרו בהמשך אורח חיים של שליחות, חלוציות והגשמה.
10 פרק הבט"ש (צבאי שלישי) (3-4 חוד' בפרק הצבאי השלישי)	1. יום יום שגרתי ושוחק (סיזיפי). 2. שוני מהותי בין ההווי של המוקדים השונים. 3. התלבטות על עיצוב המשך דרכו המשותפת של הגרעין.	החניכים יבחנו את המשך דרכו של הגרעין כגרעין בוגר המבצע פעולה חינוכית - ערכית בחברה הישראלית.	1. החניכים יבחנו את הדינאמיקה הקבוצתית שנוצרה בפרק הצבאי האחרון בשירות המבצעי ולקראת השחרור. 2. החניכים יבחנו את המשך דרכו של הגרעין כגרעין בוגר. 3. החניכים יבחנו להמשיך לקחת אחריות חברתית גם בחייהם הבוגרים. 4. החניכים יבחנו להמשיך לקחת אחריות על מסלול הנח"ל גם בחייהם הבוגרים.

פירוט יחידות הלימוד:

מס"ד	שם היחידה	מטרת על	מטרות ביניים
שלב המלש"ב - מחנה ההכנה למסלול הנח"ל			
1	ביקור קומונה (חובה)	החניכים יסבירו את מסלול הנח"ל ואת תפקידם בעיצוב שירותם בו	- החניך יפרט את מטרות הגיוס למסלול. - החניך יאפיין את הגיוס לנח"ל. - החניך יעסוק בדילמות ערכיות במסלול הנח"ל.
2	יום עיון גרעיני בבית הפלמ"ח (חובה)	החניכים יתארו חזון משותף לגרעין על בסיס המורשת	- החניך יעמיק במושג הקבוצה והחלוציות. - החניך יכיר את ההיסטוריה הנח"לאית. - החניכים יצרו תמונת חזון משותף לעתיד.
3	כנס לקראת גיוס (חובה) כשלושה חודשים טרום הגיוס	החניכים יעצבו את תפיסת האחריות והתרבות בשירות	- החניך יתאר את מורשת הנח"ל. - החניך יחשף לכלל העמיתים ליעד השירות אליו הוא מיועד והתפקידים במסלול. - החניך יגבש עמדה אחראית כלפי השירות במסלול. - החניכים יעצבו את תפיסת התרבות הנח"לאית ביעדי השירות.
4	ערך ההגנה	החניכים יחזקו את תחושת השליחות תוך דגש על מוטיבציה לשירות קרבי	- החניך יבין כי ערך ההגנה בבסיסו הוא זכותה של מדינת ישראל להגן על עצמה. - החניך יתאר את ערך ההגנה והתפתחותו מראשית המהפכה הציונית ועד ימינו. - החניך יסביר את הקשר בין אופי החברה, כוח עמידתה ויכולתה להגן על עצמה, ויבחר להגן על החברה הישראלית. - החניך יבחר להתגייס לשירות קרבי.
5	סיור ביחידה לוחמת (בתיאום מדור נח"ל)	החניכים יסבירו את האתגרים וההזדמנויות בשירות הצבאי	- החניך יכיר את אופי השירות ביחידה צבאית, בדגש על השירות הלוחם. - החניך יפרט את האתגרים שהשירות ככלל ובפרט השירות הקרבי מזמן: מנטלי, פיזי, שירות שוויוני. - החניך ירכוש כלים להתמודדות עם האתגרים הללו. - החניך יזהה את ההזדמנויות שהשירות הצבאי מזמן: חשיפה למגוון אוכלוסיות, התבגרות, רכישת מיומנויות, התמודדות במצבי לחץ ועוד.
6	צבא העם	החניכים יראו בשירות משמעותי בצה"ל כמימוש מודל צבא העם	- החניך ימשיג את מודל "צבא העם", יסודותיו ועקרונותיו. - החניך יסביר את המגמות המאיימות על קיומו של צבא העם (סקטוריאליזם, מעמדיות, הפרטה, השתמטות, ירידה בגיוס לקרבי וכו'). - החניך יסביר את ההכרח במודל צבא העם לקיומה של מדינה יהודית ודמוקרטית. - החניך יזהה את מסלול הנח"ל כמשמעותי וחיוני לקיומו של מודל צבא העם. - החניך יבחר להתגייס למסלול הנח"ל.
7	היכרות עם התפקידים במסלול	החניכים יפרטו את יעדי השירות במסלול הנח"ל	- החניך יסביר את הפרקים השונים במסלול ומשכם. - החניך יפרט את מאפייני התפקידים השונים במסלול. - החניך יסביר את משמעות התפקידים השונים במסלול.
8	הכנה לתהליך המיון והשיבוץ	החניכים יסבירו את הנדרש ממנו בתהליך המיון והשיבוץ	- החניך יפרט את שלבי תהליך המיון לתפקידים במסלול הנח"ל. - החניך יסביר את משולש השיבוץ לתפקידים בצבא. - החניך יסביר את חשיבות המיון ואת הנדרש ממנו להצלחה בו.
9	מפגש עם חיילים ובוגרים במסלול	החניכים יחזקו את המוטיבציה לקראת הגיוס למסלול	- החניכים יקיימו שיח עם חיילים ובוגרים במסלול על כל שלביו. - החניכים ישתפו את תחושותיהם ביחס לגיוס למסלול הנח"ל. - החניכים ירכשו כלים לקראת הגיוס למסלול הנח"ל.
10	חלוציות	החניכים יראו עצמם כחלוצים כחלק ממסלול הנח"ל	- החניך יכיר את תהליך התפתחותו של מסלול הנח"ל מההכשרות המגויסות בפלמ"ח ועד לצורתו הנוכחית. - החניך יסביר את ייעודו ותפקידו של הנח"ל. - החניך ימשיג מה היא חלוציות. - החניך יפרט את אתגרי מסלול הנח"ל בעת הנוכחית ויבחר לקבל על עצמו את האחריות על חיזוקו של המסלול.

11	אחריות על החברה הישראלית	החניכים יפעלו לקידום החברה הישראלית מתוך תחושת אחריות	1. החניך יתאר את המורכבויות והאתגרים הטמונים בחברה הישראלית היום. 2. החניך ייחשף למגוון דמויות משמעותיות בחברה הישראלית. 3. החניך יבחר בעמדה יוזמת ואקטיבית כלפי הפערים בחברה הישראלית.
12	התהליך הגרעיני בשירות - קבוצה בצבא	החניכים יתאימו את זהותם הקבוצתית למאפייני השירות הצבאי	1. החניך ישתף את ציפיותיו בנוגע לקבוצה לאורך השירות הצבאי. 2. החניכים יתמודדו עם דילמות שונות מחיי המוקד והגרעין בפרק הצבאי הראשון. 3. החניכים יגדירו את מקום המוקד, הגרעין והתנועה בשגרה הצבאית בשבילם.
13	הגשמת ערכים בצבא	החניכים יראו בשירות כפלטפורמה למימוש ערכי התנועה בהתאם לרוח צה"ל	1. החניך יפרט את הערכים המובילים אותו. 2. החניך יסביר את מסמך רוח צה"ל ואת הצורך בו. 3. החניך יסביר כיצד ערכי התנועה מובאים לידי ביטוי במסמך רוח צה"ל.
14	האחריות על מסלול הנח"ל	החניכים יראו עצמם כנושאי הדגל בקיומו של מסלול הנח"ל	1. החניכים יספרו את סיפור הקמת מסלול הנח"ל. 2. החניכים יסבירו את מצב המסלול כיום: אתגרי התקופה, המשימה הלאומית, תהליכים שעל הפרק 3. החניכים יפעלו למען קידום מסלול הנח"ל מתוך תחושת אחריות כפרטים וכגרעין.
סמינר 1 - אמצע טירונות			
15	עיבוד המעבר ממחנה ההכנה לשירות צבאי	החניכים יקיימו שיחה והעמקה בשינויים והאתגרים שעוברים עליהם במעבר בין שנת השירות ו/או מחנה ההכנה לצבא.	1. החניך יציף את השוני בין שנת השירות ו/או מחנה ההכנה לשירות הצבאי. 2. החניך יבחן את ההזדמנויות והאתגרים במעבר ממחנה ההכנה לשירות הצבאי. 3. החניך יבחן השפעות המערכת הצבאית (לרבות הטירונות) על חווית היחיד (אתגרים, עיסוק מוגבר בעצמי, הסתגלות לקודים ההירארכיים, אופני מדידה חדשים ועוד). 4. החניכים יתאימו ציפיות באשר לאופן הדרכתם בשירות הצבאי - בסמינרים ובמוקדים.
16	דמות החייל הנח"לאי	החניך יגדיר את דמות החייל הנח"לאי - ציפיות, מדדים ונורמות בשירות הצבאי.	1. החניך ינתח את המדדים והנורמות הצבאיות וכיצד הן משפיעות על חברי הגרעין. 2. החניך יבחן את היתרונות והחסרונות למדדים ונורמות אלו. 3. החניכים יבחרו לעצב את היום יום הצבאי שלהם. 4. החניך יעצב תמונת ראוי גרעיני לדמותו של החייל הנח"לאי.
17	שליחות במשימה הצבאית	החניך יחזק את תודעת השליחות במשימתם הצבאית.	1. החניך יבחן את האתגרים וההזדמנויות שלו בביצוע המשימה הצבאית. 2. החניך יעצים את תחושת השליחות מתוך תפישת אחריות על המשימה הצבאית. 3. החניך יעצים את תחושת השליחות במשימה הצבאית כביטוי ללקיחת אחריות על החברה ודמותו של צה"ל כצבא העם.
18	עיצוב תרבות גרעינית	החניכים יעצבו את היוםיום הקבוצתי בשירות הצבאי (מוקדים, חוויות שונות, שינוי ביום יום).	1. החניך יעמיק במושג "תרבות" ויזהו את הכוחות המניעים את האדם ליצור את תרבותו. 2. החניך יבחר לעצב את תרבותו גם בתוך היוםיום הצבאי. 3. החניך יבחר בתרבות גרעינית שיתופית, שיש בה מקום לכולם - תרבות יוצרת ומתחדשת המתמודדת עם הניכור, הבדידות והמרחק הנוצרים בפרק הצבאי הראשון.
19	עיצוב אורחות החיים של הגרעין בצבא	החניכים יעצבו את מוסדות הגרעין ואורחות החיים של הגרעין בשירות.	1. החניך יעצב תמונת ראוי של גרעין בצבא. 2. החניכים יעצבו את המנהיגות הפנימית בגרעין בהתאמה למציאות הצבאית החדשה. 3. החניכים יבחרו לעצב את אורחות החיים ואת מוסדות הגרעין במהלך השירות הצבאי.
20	עיצוב מוקדי השירות (עובר במוקדים)	החניכים יעצבו את המוקדים כמקום חברתי להתמודדות עם האתגרים במהלך הפרק הצבאי הראשון.	1. החניך יעבד את חוויות השירות עד כה במוקדי השירות. 2. החניך ינתח את הקודים והמדדים המעצבים את מוקדי השירות. 3. החניך יעצב את החוויה החברתית והצבאית במוקדי השירות. 4. החניכים יעצבו את אורחות החיים והמוסדות המשותפים למוקדי השירות.

21	שמירת החיים בצה"ל	החניכים יגלו אחריות משותפת על שמירת החיים של חבריהם ושל עצמם בתקופת השירות הצבאי.	1. החניך יבחן את הסכנות לשלומם של חבריו במהלך השירות הצבאי: נהיגה בסופי שבוע, שמירה על הגוף והנפש בתנאי עומס, קרבה לנשק, אובדנות. 2. החניך ידון בתופעות צמצום מרחב האחריות בקרב חיילים בשירות הצבאי. 3. החניך יגבש דרכי פעולה אשר תסייענה לו בלקיחת אחריות זו.
סמינר 2 - לקראת תהליך אחוזים			
22	השירות הצבאי כמשימה גרעינית (לא טוב היות האדם לבדו)	החניך יבחר בגרעין כמקום אליו הוא מביא דילמות אישיות שונות, על אף המרחק והשוני ביום יום.	1. החניך ישתף בעשייה הצבאית שלו ביחידות השונות. 2. החניך יחזק את תחושת השליחות במשימות הצבאיות ביחידות השונות כחלק מאותו המעשה. 3. החניך יעצב את הסביבה החברתית בגרעין כמקום המאפשר להביא את הדילמות והקשיים שלו והתמודדות משותפת עם החוויות. 4. החניכים יבחרו בתפקידם בשירות הצבאי כמשימה אישית, גרעינית ותנועתית.
23	משמעותה של השפה (העמקת עיבוד החוויה הצבאית)	החניך יבחר לעצב את השפה, השיח ואופן פעולתו באופן ערכי במוקד ובין מוקדי השירות.	1. החניך יסביר את משמעותה של השפה ככלי מרכזי בעיצוב אופני החשיבה. 2. החניך יכיר בהשפעות שינוי השפה על אופן חשיבתו ופעולתו. 3. החניך יסביר את הקשר בין שינוי השפה במהלך הפרקים הצבאיים לבין הבחירה לעצב את אורחות החיים.
24	חלוציות והגנה	החניך יסביר את הבחירה בשירות משמעותי בנח"ל כבחירה חלוצית בימינו.	1. החניך ידון בדמותו של החלוץ כדמות אדם הבוחר לחיות את חייו מתוך אחריות לעם היהודי ולחברה הישראלית. 2. החניך ילמד על ההיסטוריה של התנועה הציונית ואופן ביצוע משימת ההגנה בראשית דרכה של המדינה. 3. החניך ילמד על דמות החלוץ הלוחם בפלמ"ח, כוח צבאי חלוצי. 4. החניך יבחן את הקשר בין דמות הלוחם בפלמ"ח לחייל הנח"ל ויבחר לקיים את אותם ערכים בשירות בנח"ל.
25	תפקיד הנח"ל בחיזוק צבא העם	החניך יבחן את היותו של מסלול הנח"ל ביטוי מרכזי למודל "צבא העם".	1. החניך יסביר את החשיבות של קיום מודל "צבא העם" בצה"ל עבור מדינת ישראל והחברה הישראלית. 2. החניך יסביר את האופנים השונים שבהם מבוטא עקרון "צבא העם" בצה"ל דרך סוגיות נבחרות. 3. החניך יבחן את פעילות מסלול הנח"ל כביטוי מרכזי למודל "צבא העם".
26	משימת הפיקוד בצה"ל	החניך יסביר את חשיבות הפיקוד בצה"ל.	1. החניך יסביר את משימת הפיקוד בצה"ל, על האתגרים שבה ועל האחריות הגדולה שבה. 2. החניך יעצב את דמות המפקד הראוי למול ערכי רוח צה"ל והדרישות הפרקטיות בתפקידים השונים. 3. החניך יסביר שכל מפקד, בכל יחידה, הוא גם מחנך. 4. החניך יבחר בפיקוד כמשימה גרעינית.
27	מפקד מתוך מוקד (עובר במוקדים)	החניך יעצב את דמות המפקד הראוי במוקדי השירות.	1. החניך יבחן את הדימויים במוקדי השירות השונים על משימת הפיקוד. 2. החניך יציף מחשבות ראשוניות בנוגע לבחירה בפיקוד. 3. החניך יעצב את דמות המפקד, חבר התנועה / ארגון, במוקדי השירות השונים.
28	עיצוב תהליך בחירת אחוזי הפיקוד	החניך יעצב את העקרונות המשותפים לתהליך הבחירה של אחוזי הפיקוד.	1. החניכים יקבלו החלטה גרעינית משותפת על תהליך בחירת המפקדים. 2. החניך יציף את עמדותיו הראשוניות בגרעין בנוגע לרצונו להיות מפקד. 3. החניכים יעצבו את התהליך לבחירת המפקדים בגרעין - מפגשים, שיחות, סמינר.
סמינר 3 - בחירת אחוזים לפיקוד			
29	קבלת החלטות במשותף בגרעין	החניכים יסכימו על אמות המידה לקבלת ההחלטה המשותפת בגרעין לקראת היציאה לפיקוד.	1. החניכים ידונו על הרצונות האישיים של חברי הגרעין ביחס למשימת הפיקוד בצה"ל. 2. החניך יבחר בדרך של שיחה ומפגש לקבלת החלטות.
30	משימה לאומית ביטחונית	החניך יראה את משימותיו בשנה הקרובה כמשפיעות על ביטחונו וחוסנה של	1. החניך יגדיר את המושג משימה לאומית ביחס לאתגרים הביטחוניים והלאומיים העומדים בפני החברה הישראלית היום.

	כחלק מהחברות במסלול הנח"ל	מדינת ישראל והחברה הישראלית.	2. החניך יראה בחיזוק חוסנה של החברה הישראלית אתגר מרכזי של חיילי המסלול. 3. החניך יבחר להתייחס למשימות הצבאיות שלו כמשימות לאומיות המחזקות את חוסנה של החברה הישראלית.
31	פיקוד מתוך שליחות	החניך יעצב תודעת פיקוד מתוך שליחות ביטחונית ואחריות על מסלול הנח"ל.	1. החניך יעמיק בערך "ההגנה" לפי תפיסתו של יגאל אלון - בחירה לראות בשירות בצבא "שליחות ביטחונית". 2. החניך יגבש תפיסת עולם ערכית שבמרכזה ערך "ההגנה" כבסיס לשירותו בצבא וגם כעוגן בתהליך בחירת האחוזים. 3. החניך יבחר בשליחת מפקדים כביטוי לאחריות על צה"ל ככלל ומסלול הנח"ל בפרט.
32	דמות המפקד - חבר התנועה / ארגון	החניך ייחשף לתפקידו ואחריותו של המפקד - חבר התנועה / ארגון.	1. החניך יעצב תמונת ראוי לדמות המפקד, חבר התנועה / ארגון. 2. החניך יקיים מפגש עם מפקדים שונים במסלול כמקום לשאילת שאילות. 3. החניכים יציפו שאלות כגרעין על משימת הפיקוד. 4. החניך יעמיק באתגרים ובדילמות הכרוכים בבחירה להיות מפקד בצה"ל ובמסלול הנח"ל.
33	בחירת שליחים גרעיניים לפיקוד	החניכים יבחרו את שליחי הגרעין לפיקוד מתוך עקרונות משותפים.	1. החניכים יקיימו שיחה גרעינית לבירור המוטיבציות השונות לפיקוד והסכמה על אמות מידה משותפות לקבלת ההחלטה. 2. החניכים יבחרו שליחים גרעיניים לפיקוד, המתאימים למשימת הפיקוד, אשר מחוברים לגרעין וראים עצמם כשליחים של הגרעין והתנועה / ארגון במשימת זו.
34	הפיקוד כמשימה גרעינית	החניכים יעצבו את הקשר בין הגרעין לשליחים לפיקוד. 2. החניך יתפוס את משימת הפיקוד כמשימה גרעינית. 3. החניכים יבחרו לייצר בסיסים חזקים לגרעין (שיש בו חברים המשרתים בתפקידים שונים בעלי אתגרים ייחודיים) כקבוצה בעלת מרכז רעיוני וחברתי משותף.	1. החניכים יעצבו את הקשר בין הגרעין לשליחים לפיקוד. 2. החניך יתפוס את משימת הפיקוד כמשימה גרעינית. 3. החניכים יבחרו לייצר בסיסים חזקים לגרעין (שיש בו חברים המשרתים בתפקידים שונים בעלי אתגרים ייחודיים) כקבוצה בעלת מרכז רעיוני וחברתי משותף.
35	מוקד אחוזים (בנפרד)	החניכים השליחים לפיקוד יתפסו את משימתם הפיקודית כחלק ממעגל משימתי רחב יותר בתנועה / ארגון.	1. החניכים יתפסו את עצמם כזוות של מפקדים שותפים למשימת הפיקוד. 2. החניך יבין שישנו ניסיון קודם של מפקדים, חברי תנועה / ארגון, ויעמיק בניסיונם בתחום. 3. החניך יסביר שמפקד, חבר התנועה / ארגון, הוא מפקד שמעצב את הפיקוד שלו עם שותפים מתוך אחריות על מסלול הנח"ל.
סמינר 4 - המציאות בפעילות המבצעית הצבאית			
36	התמודדות עם קושי ושחיקה מתוך עמדה חלוצית	החניך יעבד את חוויית השחיקה הצבאית.	1. החניך ישתף את חבריו לגרעין בחוויותיו מהמשימות בגזרות השונות בשירותם. 2. החניך יזהה את הגורמים להם לתחושת שחיקה. 3. החניך יעמיק במושג הבחירה וישמו אותו על מציאות חייו הנתונה בצבא, במוקד ובגרעין. 4. החניך יבחר לבצע את תפקידו בצורה טובה, תוך לקיחת אחריות מלאה על המשימה הצבאית.
37	בחירה בעמדה פעילה ומובילה	החניך יבחר להיות בעמדה יוצרת ובונה בתוך מציאות חיוו הנתונה.	1. החניך יקבל השראה מההיסטוריה החלוצית הציונית לבחירה בעמדה מובילה. 2. החניך ירכוש כלים רעיוניים וערכיים לעמדה מובילה בתוך תפקידיהם הצבאיים. 3. החניך יישם את הכלים הללו במציאות חייהם הצבאית.
38	סוד כוחה של הקבוצה	החניך יסביר את הגרעין ככוח מעצב במציאות.	1. החניכים יבררו מה הופך אותם לגרעין במציאות בה הם משרתים במקומות שונים ומתוך יומיום שונה. 2. החניכים יעמדו על היותם גרעין מתוך הרצון להגשים רעיונות וערכים משותפים, בנוסף להיסטוריה משותפת ועתיד משותף. 3. החניך ילמד על קבוצות שפעלו יחד בתנאים קשים ויעמיקו בהבנת כוחו של אידאל משותף. 4. החניך יבחר להגדיל את אחריותו בתפקידים השונים, אחד על השנייה ועל אחוזי הפיקוד מתוך התנגדות לתהליכי שחיקה. 5. החניך יבחר להיות בעמדת הובלה ומנהיגה בסביבה בה הוא נמצא כשליח של הגרעין והתנועה / ארגון.

39	האתגר הלאומי וביטוי	החניך יעמיק בערכי הציונות.	1. החניך יעמיק בצורך של העם היהודי בבית לאומי בארץ ישראל. 2. החניך יכיר בחשיבותו של צה"ל לקיום מדינה ריבונית יהודית ודמוקרטית. 3. החניך ימשיג מהו לאום ומהו הלאום היהודי, יבחינו בין לאומיות ללאומנות. 4. החניך יבחר להתמודד עם האתגרים מתוך עמדה המחויבת לקיומו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ולבנייתה של חברת מופת בישראל.
40	השירות בצה"ל כמשימה לאומית	החניך יסביר את השירות בצה"ל כמשימה לאומית.	1. החניך יכיר את המשימות השונות של צה"ל ואת מקומו של הנח"ל בחברה הישראלית לאורך ההיסטוריה. 2. החניך יזהה את פעולת ההגנה כמשימתו המרכזית של צה"ל. 3. החניך יברר מהו תפקידו של צה"ל כלפי החברה הישראלית וקיומה של מדינת ישראל היום. 4. החניך יעמיק את החיבור בין המשימה הלאומית התנועתית למשימה הלאומית בצה"ל.
41	שותפות גורל או שותפות ייעוד? שליחות במשימות השונות	החניכים יראו בעצמם כוח משותף המוביל את הפעולה הצבאית בגזרות שונות.	1. החניכים יכירו לעומק את התפקידים והמשימות של כל אחד מהם, על האתגרים והשנוניות ביניהם. 2. החניכים יעסקו בדילמות המרכזיות העולות במוקדים לאור ערכי רוח צה"ל. 3. החניך יעמוד על חשיבות המשימות השונות לצה"ל ולחברה הישראלית.
42	אחריות הגרעין על המסלול	החניך יעמיק את אחריותו על הנח"ל.	1. החניך יכיר את ההיסטוריה של הפעולה המשותפת בין התנועות / הארגונים והנח"ל על בסיס ביצוע משימות לאומיות. 2. החניך יבחר ביחס של שותפות והעמקת האחריות שלו על הנח"ל. 3. החניך יגדיר מה נדרש ממנו על מנת להמשיך לפעול מתוך שותפות, אחריות ושליחות, תוך הקפדה על פקודות צה"ל.
סמינר 5 - סיכום שנה בשירות ולקראת פרק המשימה			
43	אתגר השגרה	החניך ירכוש כלים לניתוח והתמודדות עם קשיי היום יום שהוא ניצבים בפניהם.	1. החניך יבחן את החוויה הצבאית שלו מעמדה של התמודדות עם אתגר. 2. החניך יברר את המשמעות הרחבה של החוויות היומיומיות שלו. 3. החניך יגדיר אתגרים אישיים עמם הם מתמודדים. 4. החניך יקיים שיח מגבש ומקרב, ויבחן את הכלים הקבוצתיים שיש בידו להתמודדות עם האתגרים הללו.
44	סיכום שנה בצבא	החניכים יבחנו את מצבו של הגרעין - מערכות היחסים, הקשר עם אחוזי הפיקוד והקשר בין הגרעין לתנועה / ארגון בתום שנה לשירותם.	1. החניכים יכירו את החוויות השונות בכל אחד ממוקדי השירות. 2. החניכים יבחנו את השפעת התקופה הממושכת של מציאות חיים רחוקה ושונה על מערכות היחסים ביניהם. 3. החניכים יחזקו את הבסיסים לקשר, מתוך קרבה והיכרות. 4. החניך יבחר להמשיך את הפרק הצבאי הראשון עם אחריות אחד על השני ועל מסלול הנח"ל.
45	השירות הצבאי כהגשמה ערכית	החניך יראה בשירות הצבאי כלי להגשמת ערכיו.	1. החניך ימשיג מהי הגשמת ערכים וכיצד היא באה לידי ביטוי. 2. החניך יבחן את השירות הצבאי עד כה כחלק מרצף של הגשמה ערכית. 3. החניך יגבש עמדה חיונית ובונה ביחס לשירות הצבאי. 4. החניך יעצב את האופנים לביטוי עמדה אחראית ובונה ביחס ליחידה בה משרת.
46	השירות הצבאי כחלק מהמעשה התנועתי	החניך יחזק את עמדתו הערכית ביחס לשירותו בצבא העם וחידוד הקשר בין השירות הצבאי לבין ערכי התנועה / ארגון.	1. החניך יזהה את החיבור בין ערכי התנועה / ארגון לבין מימוש ייעודו של צה"ל כצבא עם. 2. החניך יסביר את המשימה הצבאית כמשימה לאומית אשר מהווה מימוש של הערכים עליהם התחנך בתנועה / ארגון, ויזהה אפשרויות לביטוי אקטיבי של ערכים אלו. 3. החניך יעמוד על תחושת המשמעות במשימה הצבאית.
47	פעולה בחברה הישראלית	החניך יבחן מגמות בחברה הישראלית בדגש על השפעתן על גיוס בני הנוער לצה"ל ועל ערך השירות בצה"ל.	1. החניך יכיר מגמות עומק המעצבות את החברה הישראלית. 2. החניך יבחן את השתקפותן של מגמות אלו בתמונת הגיוס לצה"ל. 3. החניך יפגוש מעשים חברתיים שיצרו שינוי במגמות דומות כהשראה. 4. החניך יפתח תחושת מסוגלות באשר ליכולתו להשפיע על מגמות אלו דרך תפקידו הצבאי בהווה ובעתיד.

48	שיחה לקראת פרק המשימה	החניך יכיר את ייעוד פרק המשימה, ויגבש הסכמה על אופן הבחירה ביציאה אליו.	1. החניך יכיר את ייעוד ומטרות פרק המשימה. 2. החניך יסביר את התהליך הגרעיני עד ליציאה לפרק המשימה. 3. החניך יבחר ביציאה לפרק המשימה באופן אקטיבי. 4. החניך יברר את מקומם של אחוזי הפיקוד בתהליך ההערכות לפרק המשימה.
סמינר 6 - לקראת היציאה לפרק המשימה			
49	מפגש מחודש עם החברה הישראלית - מגמות	החניך יבחן בעין ביקורתית מגמות חברתיות המשפיעות על מדינת ישראל.	1. החניך יכיר מגמות המשפיעות על דמותה של החברה הישראלית. 2. החניך יגבש עמדה אחראית בנוגע למגמות הללו.
50	יחסי הגומלין בין צה"ל לחברה	החניך יבין את טיב הקשר וכיווני ההשפעה בין הצבא לחברה.	1. החניך יכיר בחשיבותו של צבא העם בעיצובה של החברה הישראלית. 2. החניך יבחן מגמות ביחסה של החברה לצבא. 3. החניך ידון באתגרים העומדים בפני צה"ל לאור תמונת המצב המצטיירת. 4. החניך יזהה את המעשה החינוכי ככלי לחיזוק הקשר שבין צה"ל לחברה הישראלית.
51	המשימה החינוכית כמשימה לאומית	החניך יבחר במשימת החינוך כמשימה לאומית, הנותנת מענה לצרכים לאומיים.	1. החניך יבחר בחינוך כמשימה משותפת לקראת היציאה לפרק המשימה. 2. החניך יעמיק במשמעות המיוחדת של חינוך במדים. 3. החניך יעבד את המעבר בין המשימה הצבאית הנוכחית שלהם לבין משימות פרק המשימה.
52	השפעת משימת ההכנה לצה"ל על החברה הישראלית	החניך יבחר במשימת ההכנה לצה"ל כחלק מהמשימה החינוכית.	1. החניך יכיר את מטרותיה ואת ביטוייה השונים של משימת ההכנה לצה"ל. 2. החניך יבין את תפקידה של משימת ההכנה לצה"ל לחיזוקו של צה"ל כצבא-עם. 3. החניך יכיר את אתגריה של משימת ההכנה לצה"ל. 4. החניך ייוצא לפרק המשימה יבחר לקחת על עצמו את משימת ההכנה לצה"ל בשנה הקרובה.
53	חזרה לחיים משותפים	החניך יעמיק את הבחירה לקיים גרעין חברתי-משימתי.	1. החניך יבחן את ההשפעה של תקופת השירות הצבאי, עד כה, על מערכות היחסים בגרעין. 2. החניך יבחן את הקשר בין הבחירה לחנך לערך הרעות. 3. החניכים יעצבו את מערכות היחסים בגרעין. 4. החניכים יבחנו את הכלים העומדים לרשותם על מנת לבסס ביניהם יחסים המושתתים על אמון ושותפות. 5. החניך יבחר בפרק המשימה כ"עליית מדרגה" בפעולתו המשותפת של הגרעין.
54	אחריותנו על המשימה הלאומית	החניך יבחר לצאת לפרק משימה לאור ייעוד המשימה הלאומית.	1. החניך יכיר את המגמות בהתפתחותו של מסלול הנח"ל. 2. החניך יכיר את ייעוד הנח"ל ומטרות פרק המשימה הלאומית. 3. החניך ידון באתגרים במימוש מטרות פרק המשימה, ובאופני ההתמודדות הרצויים.
55	הכרות עם משימות הגרעין בפרק המשימה	החניך יכיר את מאפייני הרשות שאליו הוא עתיד להיכנס בפרק המשימה הלאומית.	1. החניך יכיר את הרשות בה הוא עתיד לפעול ואת האתגרים הקיימים בה. 2. החניך יבחר להיות אחראי על המשימות הקיימות ברשות. 3. החניכים יניחו בסיסים לתהליך חלוקה לצוותים משימתיים בפרק המשימה.
סמינר 7 - כל"ת לפרק המשימה¹⁴			
56	סיכום הפרק הצבאי הראשון (גם בגרעין וגם במוקדים)	החניך יבחר לפעול לאור רוח צה"ל וייעוד הנח"ל.	1. החניכים יעבדו ויסכמו את החוויות השונות במוקדי השירות השונים ויקיימו שיחה על המעבר מהחוויות השונות לחוויה משותפת. 2. החניך יבחן את הקשר בין מסמך רוח צה"ל, ייעוד הנח"ל וערכי התנועה / ארגון. 3. החניך יבחן את מצבה של החברה הישראלית.

¹⁴ במסגרת תוכנית הכשירות המאושרת לחיילי פרק המשימה, על ידי מערך מגן, ייתכנו תכנים מקצועיים נוספים כפי שיוגדרו מעת לעת.

57	צבא העם	החניך יעצב את תפקידו כחייל מסלול הנח"ל לאור אחריותו על מודל "צבא העם".	1. החניך יסביר את חשיבות "צבא העם" כאבן יסוד לבניית חברה שוויונית וטובה יותר בישראל. 2. החניך יסביר את תפקידו של פרק המשימה הלאומית כביטוי של צבא העם. 3. החניך ילמד מקרי בוחן בהם עמד צה"ל בשנים האחרונות שבהם נבחן מעמדו של צה"ל כצבא העם. 4. החניך יבחן את ההזדמנויות והאתגרים שמצויים במעבר מהפרק הצבאי הראשון, פעולה מבצעית, לפרק המשימה, פעולה חינוכית.
58	הגשמה אישית וקבוצתית	החניך יראה בפרק המשימה כבחירה בפעולה חינוכית משפיעה הקושרת בין היחיד לחברה.	1. החניך יסביר את ההבדלים בין מימוש עצמי להגשמה אישית. 2. החניך יבחר במעשה ההגשמה מתוך הרצון לחיות חיים אישיים וחברתיים מלאים וטובים יותר. 3. החניך יזהה את פרק המשימה הלאומית כשלב נוסף בהגשמה האישית והקבוצתית.
59	חלוציות והגשמה	החניך יבחר להיות חבר בתנועה חלוצית ומגשימה בחברה הישראלית.	1. החניך יבחר לקחת אחריות על עתידה של החברה ע"י עשייה חברתית ולאומית. 2. החניך יבחן את מקומן של התנועות החלוציות במעבר מחברה יישובית להקמת מדינה. 3. החניך יבחר להוות את חוד החנית של העם היהודי ושל החברה הישראלית.
60	חברה דמוקרטית	החניך יבחר במשימת החינוך המתמודדת על חברה שבמרכזה נמצא ערך כבוד האדם.	1. החניך יכיר את מגוון התפיסות למושג ערך כבוד האדם. 2. החניך יכיר את רב-התרבותיות בחברה הישראלית ואת התפיסות שונות לשילוב בין הקבוצות השונות. 3. החניך יבחן כיצד משימת החינוך מתמודדת עם הפערים החברתיים בחברה הישראלית. 4. החניך יבחר לקחת חלק ביצירת חברה יהודית דמוקרטית, המתמודדת עם שונות ומחלוקות.
61	מהי משימה לאומית	החניך יסביר את מהות פרק המשימה הלאומית.	1. החניך ילמד את ההיסטוריה של המשימות הלאומיות אותן לקח על עצמו הנח"ל לאורך השנים. 2. החניך יבחן את האתגרים בפרק המשימה הלאומית ויעדיו העומדים בפני הגרעין ברשות כיום. 3. החניך יבחר לענות על אתגרים אלה יחד עם חבריו לגרעין.
62	תרבות הנוער	החניך יבחן את עולמם של בני הנוער בפתחה של המאה ה-21 ויבחר להדריכם.	1. החניך ייחשף לתופעות סיכנויות בקרב בני נוער - אלימות מינית, אלוהול וסמים, אלימות ברשת, הפרעות אכילה וכו'. 2. החניך יסביר את תקופת הנוער כתקופה לעיצוב זהותם ואישיותם של בני הנוער. 3. החניך יזהה את צומת הגיוס לצה"ל כנקודה משמעותית בקרב בני הנוער ויבחר בהתמודדות עם צומת זה כצומת ערכי. 4. החניך ירכוש מיומנויות לחיזוק המוטיבציה של בני הנוער בחברה הישראלית להגשמה אישית, נתינה ועשייה חברתית.
63	תקשורת מקרבת	החניך יתנסה בדפוסי תקשורת הבונים מערכות יחסים קרובות וחיוניות.	1. החניך ידון על יחסי הגומלין בין אורחות חיים, פרקטיקות יומיות, תקשורת ויחסים. 2. החניך ילמד דפוסי של תקשורת מקרבת ויתנסה בהם.
64	אורחות החיים הקבוצתיים	החניך ידון בחידוש רקמת החיים המשותפת עם סיום הפרק הצבאי הראשון.	1. החניך ינתח את יחסו לפרק הצבאי הראשון ולמטענים שהוא מגיע עימם לפרק המשימה. 2. החניכים יבחרו בעקרונות לחייהם המשותפים. 3. החניך ידון על אורחות החיים - ניהול משק בית, חזרה למרחב משותף, דאגה אחד לשני וכו'. 4. החניך ישמור על שוויון מגדרי ומרחב בטוח בגרעין.

65	סיור בחברה הישראלית ¹⁵	החניך ייחשף לחברה הישראלית על רבדיה השונים.	1. החניך ייחשף לאתגרים החברתיים והחינוכיים של מדינת ישראל: פערים חברתיים, כלכליים, שבטיות וגזענות. 2. החניך יבחן את מקומה של מערכת החינוך ביחס להתמודדות עם האתגרים החברתיים. 3. החניך יבחן את תפקידה של המשימה הלאומית ביצירת גשר מחבר בחברה הישראלית.
66	קהילתיות	החניך יבחר לפעול להעצמה קהילתית.	1. החניך יעסוק בשאלת הקהילתיות כמייצרת תחושת שייכות בעולם הפוסט מודרני. 2. החניך יבחן את התהליך החינוכי שהוא מעביר ככלי המצמיח מנהיגות נוער קהילתית - מקומית. 3. החניך יבחן את נושא הגרעין כקהילה בתוך קהילה.
67	"חינוך על מדים"	החניך יבחן את מאפייני מערכת החינוך כיום ואת מקומו כחייל במערכת זו.	1. החניך יבחן את אתגרי מערכת החינוך ואתגרי המחנך בחינוך הבלתי פורמאלי. 2. החניך יבחן את תפקידו כחייל במסגרות החינוך הפורמאלי. 3. החניך יסביר את חשיבות הייצוגיות שלו בבית הספר למול החניכים, הורים ובעלי תפקידים כחייל. 4. בחניך יחדד את חשיבות המפגש הפורמאלי והבלתי פורמאלי עם החניכים. 5. החניך יסביר את חשיבות השותפות עם סגל החינוך בבית הספר.
סמינר 8 - אמצע פרק המשימה			
68	חוסנה של החברה הישראלית	החניך יסביר את חיזוק כוח העמידה של החברה הישראלית כמרכיב במשימה הלאומית.	1. החניך יסביר את המושג כוח העמידה במציאות הישראלית, כמבחנה של חברה הנמצאת במלחמה ממושכת. 2. החניך יסביר שמהותו של איום הטרור אינו ניצחון במלחמה כי אם זריעת פחד ואימה. 3. החניך יסביר את תפקידו כבן גרעין בחיזוק חוסנה של החברה הישראלית בתחומים החברתיים והערכיים. 4. החניך יבחר במשימת החינוך וההכנה לצה"ל כמשימה לאומית המחזקת את כוח העמידה של החברה הישראלית בשגרה ובחירום.
69	הדרכת צומת הגיוס לצה"ל	החניך יגביר את המוטיבציה לשירות קרבי ומשמעותי בצה"ל בקרב בני הנוער ברשות.	1. החניך יעמיק במגמות הגיוס לצה"ל של בני הנוער בחברה הישראלית והשפעתם של תהליכים חברתיים ותרבותיים בחברה הישראלית על מגמות אלו. 2. החניך יבחר בצומת הגיוס לצה"ל כמשימה חינוכית חברתית-לאומית שבמרכזה חיזוק הבחירה הערכית של בני נוער להתגייס לשירות קרבי ומשמעותי.
70	סיכום חצי שנה בפרק המשימה	החניכים יסכמו במשותף את חצי השנה הראשונה בפרק המשימה.	1. החניכים יתבוננו על ביצוע המשימה לאור תיק פרק המשימה ומדדי הליבה של יחידת פרק המשימה. 2. החניך ירכוש כלים חינוכיים נוספים לביצוע משימת ההכנה לצה"ל. 3. החניכים יבחרו בביצוע משימות פרק המשימה יחד כגרעין.
71	הקוד הבלתי פורמלי	החניך יחזק את אופן הפעולה הבלתי פורמלי שלו במשימותיו.	1. החניך ילמד את מרכיבי הצופן הבלתי פורמלי. 2. החניך ישתמש בכלים חינוכיים בלתי פורמליים בעבודתו במסגרות השונות.
72	חלוציות במאה העשרים ואחת	החניך יתאר את האתגרים של החלוציות בחברה הישראלית של ימינו.	1. החניך יבחן את מושג החלוציות בהשוואה לפעילותו החינוכית-ערכית בפרק המשימה. 2. החניך יעמיק בצורך בחלוציות בחברה הישראלית במאה העשרים ואחת. 3. החניך יבחן את המשך דרכו בחיים בוגרים של חלוציות והגשמה.
73	תחילת תהליך לקראת השחרור	החניך יעצב תמונת רצוי מבחינתו לחצי השני של פרק המשימה ויערך לתקופת השחרור של בנות הגרעין.	1. החניך יכיר מודלים מגוונים לקיום חיים בוגרים כגרעין שמטרתו ביצוע משימה ערכית בחברה הישראלית. 2. החניך יציף את הדילמות והמחשבות שלו ביחס למודל החיים הבוגרים שהוא היה רוצה לעצב לעצמו.

¹⁵ יש לאשר את הסיור למול מפקד פרק המשימה עד חודש טרם קיומו.

סמינר 9 - לקראת פרק הבט"ש (צבאי שלישי)			
74	סיכום פרק המשימה הלאומית	החניכים יבחנו את עמידתם במטרות וביעדים של פרק המשימה.	1. החניכים יסבירו את משמעותה של הפעולה שלהם ברשות והשיגיה. 2. החניכים ינתחו את ההצלחות והכישלונות בפעילותם בפרק המשימה. 3. החניכים יפיקו לקחים לעתיד משנת פרק המשימה.
75	השחרור מצה"ל בחברה הישראלית	החניך ינתח את צומת השחרור ואת משמעויותיו על חייו.	1. החניך יבחן את התהליך העובר על הצעיר בחברה הישראלית המשתחרר מצה"ל ואת האפשרויות הניצבות בפניו. 2. החניך ירכוש כלים לקראת השחרור המאפשרים לו לקבל החלטות משמעותיות על המשך חייו כאזרח משפיע וערכי בחברה הישראלית. 3. החניך יבחר להמשיך להשפיע על החברה הישראלית ע"י ביצוע משימות לאומיות משותפות כחלק מהבחירה בחיי הגשמה.
76	אורח חיים של הגשמה	החניך יבחר באורח חיים של למידה, עשייה והתנסות.	1. החניך יבחן את התהליכים המשמעותיים אותם עבר בפרקים השונים בחברותו בתנועה / ארגון. 2. החניך יעמיק במושג למידה ביקורתית, ככלי להגברת העשייה החברתית. 3. החניך יבחר להמשיך לקיים שיח ולמידה, גם בהמשך חייו הבוגרים.
77	לקראת הפרק הצבאי השלישי	החניך יבצע את המשימה המבצעית בצורה איכותית כחלק מאחריותו על מסלול הנח"ל.	1. החניך יכיר את משימות הפרק הצבאי השלישי ואתגריהן. 2. החניך יעצב את המשך ההתנסות של הגרעין במציאות בה הבנות משוחררות והבנים במשימה מבצעית. 3. החניך יבחר לבצע את הפרק הצבאי השלישי כהמשך החיים שבמרכזם חלוציות והגשמה.
78	המציאות במזרח התיכון	החניך יבחר לבצע את משימותיו בפרק הצבאי השלישי בצורה איכותית וראויה.	1. החניך יכיר את המורכבות במזה"ת והשלכותיה על המציאות הישראלית. 2. החניך יבין את חשיבות משימתו בפרק הבט"ש לחוסנה של מדינת ישראל. 3. החניך יבחר בעמדה אחראית באשר למשימתו בפרק הבט"ש.
סמינר 10 - פרק הבט"ש (צבאי שלישי)			
79	החברה הישראלית ואני	החניך ינתח את המגמות המשפיעות על צעירים בחברה הישראלית היום לאחר שחרורם מצה"ל.	1. החניך ידון בחלומות, ברצונות ובחששות שלו ערב השחרור עם חבריו לגרעין. 2. החניך ינתח את האתגרים העומדים בפני חייל/ת עת שחרורם מצה"ל.
80	ביחד ולחוד	החניך יבחר להמשיך ולעצב את הפרק האחרון בשירות במשותף.	1. החניך ישתף בדילמות השונות שלו בפרק הצבאי ובצעדים הראשונים של השחרור. 2. החניכים ירכשו כלים לעיצוב השיח המשותף בגרעין.
81	ערכים והגשמתם	החניך יבחר להמשיך בחיים של הגשמה וחלוציות לאחר השחרור.	1. החניך ינתח את מושג החלוציות כבחירה לחיות חיי הגשמה. 2. החניכים יבחרו בחיים קהילתיים כאנשים משמעותיים בחברה. 3. החניך יקבל החלטות על המשך דרכו לקראת השחרור (מגורים, כלכלה, משימה).
82	דורות של נח"לאים	החניך יבחר להמשיך להיות אחראיים על המסלול ולהזמין חניכים נוספים לקחת בו חלק.	1. החניכים יראו במסלול הנח"ל כמסלול ההגשמה של התנועות החלוציות מגשימות בחברה הישראלית. 2. החניך ינתח את הדילמות העכשוויות של המסלול, לקראת המחזורים הבאים. 3. החניך יבחר להמשיך לקחת אחריות על המסלול, גם לאחר השחרור, בהדרכה של גרעינים צעירים.
83	הגשמה פנים רבות לה	החניך יבחן אופני הגשמה שונים.	1. החניך יבחן את מושג ההגשמה האישית. 2. החניך יסביר את חשיבות ההתיישבות בפריפריה כאורך חיים מגשים. 3. החניך יסביר את חשיבות העיסוק במשימה חברתית / חקלאית (תלוי תנועה וארגון) כאורך חיים מגשים.
תכנים נוספים (גנריים או שתלויים בעיתוי בשנה)			
84	איסור שימוש בסמים	החניך יסביר את הקווים האדומים באשר לשימוש בסמים.	1. החניך יבחן את המניעים האישיים והחברתיים לשימוש בסמים וחריגה מעבר לשיח של מותר / אסור. 2. החניך ידון בעמדות והיחס לשימוש בסמים בצורה גלויה וצמצום ממדי ההשתקה סביב סוגיה זו. 3. החניך יגדיר מחדש את השימוש בסמים כקו אדום! 4. החניך יחדש את ההסכמה על יצירת תרבות המתנגדת לשימוש בסמים.

85	החווייה המגדרית בצבא	החניך ירכוש כלים לעיצוב החווייה המגדרית בשירות הצבאי.	1. החניך ינתח את החווייה הצבאית דרך משקפיים מגדריים. 2. החניך יעבד את החווייה הצבאית של חברי הגרעין מתוך ההיבט המגדרי. 3. החניך יבחר לעצב את החווייה המגדרית באופן משותף במוקדים ובגרעין.
86	זיכרון ותקומה (הימים הלאומיים)	החניך יזהה את שירותו הצבאי על רצף ההגשמה היהודית-ציונית	1. החניך ילמד על הקשר שבין יום הזיכרון לשואה ולגבורה, יום הזיכרון לחללי צה"ל ונפגעי פעולות האיבה ויום העצמאות, כקשר בונה ומחייב. 2. החניכים יבררו את השפעתו של עיצוב הזיכרון על עיצוב המציאות. 3. החניך ידון בקשר שבין דמותה של המדינה לבין תפקידם כחילי נח"ל.
87	חופש הביטוי וגבולותיו (רצח רבין)	החניך יבין את ערך "חופש הביטוי" כאחד הערכים המרכזיים בחברה דמוקרטית.	1. החניך ידון בהקשרים שונים של צבא במדינה יהודית ודמוקרטית, על רקע הרצח של יצחק רבין (ז"ל). 2. החניכים יקיימו שיח חינוכי-ערכי לגבי המציאות המורכבת של צבא במדינה יהודית ודמוקרטית. 3. החניך יבין את חשיבות השמירה על גבולותיו של חופש הביטוי והסכנות הכרוכות לחברה, למדינה ולפרטיה בחציית גבולות אלה.

נספח א' (להוראה המקצועית) - הגדרת תפקיד מדריך הגרעין

ייעוד התפקיד:

להדריך את חברי הגרעין ברמה החברתית לאורך דרכם מגיבוש הקבוצה המתהווה לגרעין, דרך שנת השירות / מכינה ומחנה ההכנה ועד תום שירותם במסלול הנח"ל. המדריך מהווה גורם משמעותי בתהליך ההתחנכות של חברי הגרעין במהלך השירות במסלול הנח"ל אל עבר ההגשמה כגרעין בוגר.

מרכיבי התפקיד:

מרכיב תפקיד	פירוט המשימות
הובלת התהליך החינוכי בגרעין בשלב המלש"ב	- לחשוף ולעודד את היציאה של חברי שנת השירות למסלול הנח"ל בגוף המשלח - ימי חשיפה, סמינרים. - להדריך את הגרעין בתכני ההכנה לשירות בצה"ל ובמסלול הנח"ל בהתאם לתכנים המוגדרים. - לבנות, לכתוב ולהדריך את הגרעין בסמינר הגיוס למסלול הנח"ל. - לגבש את הקבוצה לגרעין בהתאם לנהלי משהב"ט - הגופים המשלחים בנובמבר - ללוות את פרק הכנה לקראת הגיוס למסלול - התנסות בחיים שיתופיים. - לקיים מפגשים שבועיים עם הגרעין ובמידת הצורך עם חניכיו באופן פרטני אחת לשבוע בפרק מחנה ההכנה. - ללוות את הגרעין בתהליכי הגיוס והמיצוי בשירות - מילוי שאלון השיבוץ וסיוע לגרעין בבחירת ועיצוב המוקדים הצבאיים (בהתאם להגדרות הצבא). - לוודא מוכנותם והתייצבותם של חברי הגרעינים לתהליכים הצבאיים הנדרשים - לשכת הגיוס, מיונים, יום הגיוס וכו'.
הובלת התהליך החינוכי בגרעין בשלב השירות הצבאי לכל אורכו	- לבנות, לכתוב ולהדריך את הגרעין בסמינרים המוגדרים בפקודה במסלול (10 סמינרים) ובסמינרים נוספים שהגרעין ייוזם, בהתאם לתכנים המוגדרים. נוכחות המדריך בסמינרים - חובה. - להדריך את הגרעין בפגשי המקשרים במסלול (2 פגשים במהלך הכשרת היסוד, 1 בבט"ש) ובנוסף, במפגש עם חניכיו באחד ממוקדי השירות (לפחות) בתקופת הפרק הצבאי הראשון (שלא בתקופת ההכשרה) - אחת לארבעה חודשים. - לקיים מעקב ושיח אישי עם חניכיו לפחות אחת לשבועיים. - ללוות את היוצאים לפיקוד (אחוזי הפיקוד) ולשמר את הקשר בין המוקדים השונים בגרעין ואחוזי הפיקוד. - להתערב ולסייע בפתרון משברים גרעיניים ופרטניים, תוך דיווח לרכז הנח"ל באשר לסוגיות חריגות העולות במהלך שירותם של חברי הגרעינים. - להוות נציג הגוף המשלח בטקסים הצבאיים המוגדרים - כומתה ומסלול של הלוחמים/ות. - להעביר דיווח למדור נח"ל לאחר כל סמינר בהתאם למוגדר, בדגש על ביצוע מול תכנון על התכנים שהועברו בסמינר, מצבו החברתי של הגרעין, מצבו המשימתי וסוגיות פרטניות.
הובלת התהליך החינוכי והמשימתי בגרעין בשלב פרק המשימה	- להדריך חצי יום גרעין (חברתי) אחת לשבוע, בהתאם לתכנים המוגדרים, וקיום מפגשים אישיים עם החניכים אחת לחציון (לפחות). - להנחות חצי יום כשירות משימתי אחת לשבוע בהתאם לתוכנית הכשירות המוגדרת. - לקיים פגישות עבודה אחת לרבעון (לפחות) עם כל צוות משימתי. - לקיים פגישות עבודה וקשר רציף עם הגורמים הרשותיים והגוף המשלח (באשר לאחוזים התנועתיים) תוך תיאום עם מפקד הגרעין. - להוות נציג הגוף המשלח בצוותי ההיגוי לפרק המשימה, כולל בשלבי הגדרת המשימה.
כשירות המדריך	- לקיים ולהיות שותף לישיבות צוות / פגישות עבודה אחת לחודש וחצי (במסגרת הגוף המשלח). - לקחת חלק בכנסי הכשירות המקצועיים למדריכי הגרעין.

הערות נוספות

לכל גרעין יוגדר מדריך גרעין. על מנת לתמוך את הגרעין בפרק המשימה נדרש עיסוק, כאמור, גם בליווי המשימתי על מנת לתמוך את הגרעין במשימותיו (ליווי משימתי).

נספח ב' (להוראה המקצועית) - הגדרת תפקיד רכז נח"ל

ייעוד התפקיד:

הרכז הנו גורם מקשר, מטעם גוף המשלח גרעינים למסלול הנח"ל, לבין משרד הביטחון - האגף הביטחוני חברתי וצה"ל - מדור נח"ל, בכל הנושאים הקשורים לחברי/ות הגרעינים משלב רישומם למסלול ועד לתום שירותם במסגרתו. הרכז הנו דמות מפתח בארגון. לעיתים יידרש הרכז לעבודת מטה משותפת עם גופים משלחים אחרים או בתוך ארגונו לקידום תהליכים במסלול הנח"ל.

מרכיבי התפקיד:

מרכיב תפקיד	פירוט המשימות
נציג הגוף המשלח בדיונים	- להוות נציג הגוף המשלח בקפ"ק (קובץ פקודות) תהליכי המיון, שיבוץ וגיוס. - להוות נציג הגוף המשלח בפורום התנועות והארגונים המובל על ידי משרד הביטחון. - להוות נציג הגוף המשלח בדיוני קביעת יעדי פרק המשימה ואישור המשימות לגבי גרעיני הגוף. - להוות נציג הגוף המשלח בדיונים במשרד הביטחון ובמדור נח"ל בהתאם לצורך.
ליווי והכשרת מדריכי הגרעין	- להוביל ישיבות צוות / פגישות עבודה אחת לחודש וחצי (במסגרת הגוף המשלח) עם מדריכי הגרעינים וגורמים נוספים בגוף בהקשרי מסלול הנח"ל. - להוביל את הכשרת מדריכי הגרעינים במסגרת הגוף המשלח. - לוודא התייצבותם של כלל מדריכי הגרעינים לכנסי הכשירות המקצועיים לתפקידם. - להעביר את הנחיות משרד הביטחון ומדור נח"ל למדריכי הגרעינים. - לוודא הבנה של מדריכי הגרעין את מסלול הנח"ל, ייעודו, פרקיו והאתגרים השונים לאורכו. - לוודא הדרכה רציפה ואיכותית של הגרעינים על ידי המדריכים ולקיים שיחות חתך עם חברי הגרעינים (חוצה מחזורים) אחת לחצי שנה (לפחות). - לוודא הכרות מדריכי הגרעין עם התכנים המוגדרים להדרכת גרעין במסגרת מסלול הנח"ל ולקיים בקרה על העברת התכנים הנדרשים. - לחנך ולתמוך את מדריכי הגרעינים בבניית והדרכת הסמינרים והמפגשים הנח"לאיים במסלול ולקיים בקרה על שליחת דיווחי סמינרים למדור נח"ל. - לתאם למול מדריכי הגרעין ומדור נח"ל את התהליכים לקראת גיוס - ביקורי קומונות, כנס לקראת גיוס, סיור בבית הפלמ"ח ועוד.
שליטה בכוח-אדם	- להחתים את המלש"בים על טפסי החברות במסלול הנח"ל, תוך ווידוא מתן הסבר למלש"בים על משמעות החתימה ומסלול הנח"ל, וקיום בקרה כי למסלול יוחתמו אך ורק מלש"בים המיועדים למסלול. - לקיים קשר שוטף מול תחום הגיוס באגף הביטחוני חברתי - העברת חתימות המלש"בים למסלול, בקרה על אישורם, טיפול בחריגים. - לשלוט בכוח האדם בגרעינים משלב הרישום ועד לשחרורם מצה"ל - רישום במשרד הביטחון, סטאטוס החניכים (ממשיכים, עוזבים, יוצאים לפיקוד, חריגים וכד'), שיוכם לגרעין. - לוודא למול מדריכי הגרעינים את התייצבות חברי הגרעין לתהליכים הנדרשים לקראת גיוסם - לשכת גיוס, מיונים, יום הגיוס וכד'. - לייצג את הגוף המשלח בדיוני השיבוצים לקראת הגיוס - עמידה בקשר קבוע עם מדריכי הגרעין על רצונות החניכים, השתתפות ב"שולחן עגול" לחלוקת הקצאות, הובלת תהליך למול המדריכים להשפעה על רצונות החניכים בהתאם לצרכים, השוואות כ"א, דיון שיבוצים וכד'. - להוות נציג הארגון בדיונים ולרכז תהליכי כ"א למול מדור נח"ל - וועדת אחוזים (לפיקוד), וועדות עוזבי מסלול, וועדות הרחקה.

הערות נוספות

לכל גוף משלח יוגדר רכז נח"ל.

נספח ד' - הצעת חתומכ"א לתבחינים לקביעת רשויות לפרק המשימה

במטרה להרחיב את צורת ההסתכלות על פרק המשימה הלאומית, שוכללו יחדיו הנתונים הבאים על פי ארבעת מעגלי ההשפעה והפעולה שהוגדרו ע"י מקח"ר לפרק המשימה, בשילוב עם נתוני משרד החינוך¹⁶ (מסומנים בכוכבית):

חוסן 35%	מוכנות לשירות 35%	מנהיגות, ערכים ומורשת 20%	אחריות חברתית 10%
- ממד איתנות (נשים וגברים בנפרד) - 30% - פחת נפשי - 20% - נשר משירות (לא כולל גופני) - 10% - ממד התמדה * - 20% - ממד נשירה * - 20%	- גיוס לשירות לחימה - גברים - 30% - גיוס לשירות משמעותי - נשים - 20% - צו 12 - 25% - התייצבות ליום המא"ה - 25%	- קצונה - 10% - מכינות שנתיות ושנות שירות - 30% - עידוד מעורבות חברתית ואזרחית * - 30% - קידום סובלנות כלפי האחר והשונה * - 30%	- אחוז ילידי הארץ נמוך - 40% - אקלים אלימות * - 60%

בכלל התבחינים הושם דגש על הקשר בינם לבין עשיית החיילים בפועל ולא בראיית מאקרו. להלן ביאור התבחינים:

1. ממד איתנות - נקבע טרם הגיוס על סמך נתוני מלש"ב, מנבא את סיכויי הנשר משירות. גיוס לקורסי מקח"ר (איתן/חוסן) נקבע באמצעותו.
2. פחת נפשי - אי גיוס מסיבות נפשיות - מצביע פעמים רבות על יכולת הפרט להתמודד עד קשיים ומורכבות.
3. נשר משירות (לא כולל גופני) - שחרור מוקדם ולא תקין משירות. נובע מסיבות שונות – ביניהן: התנהגות רעה וחמורה, אי התאמה, בעיות פרט. לא כולל נשר מסיבות של פרופיל 21 גופני/נפשי.
4. ממד התמדה * - תלמידי המחזור שסיימו את לימודיהם בכיתה י"ב במוסד כלשהו הנמצא בפקוח משרד החינוך או שהיו אמורים לסיים את לימודיהם באותה שנה אך הם לומדים בתוכנית היל"ה.
5. ממד נשירה * - אחוז התלמידים הנושרים מהלימודים.
6. גיוס לשירות לחימה - גברים - אחוז המתגייסים ללחימה מבין הגברים **שהתגייסו** ברשות.
7. גיוס לשירות משמעותי - נשים - אחוז המתגייסות לשירות משמעותי (כלל המערכים פרט למערך המנהלה) מבין הנשים **שהתגייסו** ברשות.
8. צו 12 - כמות המלש"בים ברשות שהוזן להם צו 12 בשלב כלשהו (גם אם טופל לאחר מכן).
9. התייצבות ליום המא"ה - אחוז המתייצבות מתוך אלו ש**זומנו** ליום המא"ה.
10. קצונה - אחוז הקצינים מבין כלל המשתחררים משירות חובה ברשות בשנה נתונה.
11. מכינות שנתיות ושנות שירות (ובכללם היוצאים למסלול הנח"ל) - כמות היוצאים מקרב בני/ות הנוער ברשות.
12. עידוד מעורבות חברתית ואזרחית * - איכותני - באיזה אופן בית הספר מעודד את התלמידים לתרום ולהתנדב בקהילה? באיזו מידה בית הספר מעודד תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית?

13. קידום סובלנות כלפי האחר והשונה * - איכותני - באיזו מידה בית הספר פועל ומעודד תלמידים לגלות סובלנות כלפי האחר והשונה. למשל; דוברי שפה אחרת, בעלי מוגבלויות, משתייכים לדת אחרת וכד'?
14. אחוז ילידי הארץ נמוך - כמות העולים החדשים ברשות.
15. אקלים אלימות * - באיזו מידה התלמידים חשופים לאלימות? האם ובאיזו תדירות התלמידים מדווחים כי נפלו קרבן לאירועי אלימות מסוגים שונים ובדרגות חומרה שונות בעת ששהו בבית הספר?